การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF OWNERSHIP STRUCTURE OF VALUE RELEVANCE OF ACCOUNTING INFORMATION BY INTELLECTUAL CAPITAL MEDIATOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM LISTED COMPANIES ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

จารุวรรณ เอกสะพัง

JARUWAN AEKSAPANG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
คณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

THE ANALYSIS OF THE INFLUENCEOF OWNERSHIP STRUCTURE OF VALUE RELEVANCE OF ACCOUNTING INFORMATION BY INTELLECTUAL CAPITAL MEDIATOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM LISTED COMPANIES ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

JARUWAN AEKSAPANG

A THESIS SUBMITED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM IN ACCOUNTANCY
SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADAMIC YEAR 2019

COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
THE ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF OWNERSHIP STRUCTURE OF VALUE RELEVANCE OF ACCOUNTING INFORMATION BY INTELLECTUAL CAPITAL MEDIATOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM LISTED COMPANIES ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

นักศึกษา จารุวรรณ เอกสะพัง รหัสประจำตัว 57560197

หลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณะ การบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.เบญจพร ไมกะเวส

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นิดฮา วงศ์กินันท์วัฒนา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ สาระทัด)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิดาภรณ์ สินธรวุฒิศักดิ์)

.....กรรมการ
(ดร.มานตรี ช่วยชู)

.....กรรมการ
(ดร.เบญจพร ไมกะเวส)

พิเชษฐ์ โสภาพงษ์ .....กรรมการ
(ดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณบดีคณะบัญชี

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิดาภรณ์ สินธรวุฒิศักดิ์)

วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563

วิทยานิพนธ์เรื่อง การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
คำสำคัญ ทุนทางปัญญา/ โครงสร้างผู้ถือหุ้น/ มูลค่าข้อมูลทางบัญชี
นักศึกษา จารุวรรณ เอกสะพัง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร. เบญจพร โมกขะเวส
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์
หลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
คณะ การบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อทดสอบอิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญา ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล และพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการทบทวนเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากแบบ 56-1 รายงานประจำปีของบริษัท จำนวน 240 บริษัท 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ระหว่างปี 2556 – 2560 จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,200 กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พร้อมสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อทุนทางปัญญา ส่วนโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา ทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี การรูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกัน การเปิดเผยรายงานทุนทางปัญญา พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

TIILE	THE ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF OWNERSHIP STRUCTURE OF VALUE RELEVANCE OF ACCOUNTING INFORMATION BY INTELLECTUAL CAPITAL MEDIATOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM LISTED COMPANIES ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND
KEYWORD	INTELLECTUAL CAPITAL/ OWNERSHIP STRUCTURE/ VALUE RELEVANCE OF ACCOUNTING INFORMATION
STUDENT	JARUWAN AEKSAPANG
ADVISOR	BENJAPORN MOKKHAVESA DR. PHICHET SOPAPONG DR.
LEVEL OF STUDY	DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM IN ACCOUNTANCY
FACULTY	SCHOOL OF ACCOUNTANCY SRIPATUM UNIVERSITY
ACADAMIC YEAR	2019

ABSTRACT

This research aimed to check on the compliance between the developed model and the empirical data to test on the influence of ownership structure toward the value relevance of accounting information by connecting through the intellectual capital. It would test on the non-variance of the model and to develop for the form of disclosure and report on the information of intellectual capital of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The literature review was conducted on the documents, textbooks, and the relevant researches. As well, the information was gathered from listed companies in the Stock Exchange of Thailand through 56-1 form and the annual reports from 240 companies during the year 2012- 2016 in 8 industrial groups total of 1,200 sample in total of eight industrial groups. The researcher adopted the SEM techniques with an in-depth interview via the semi-structural interview questions with the stakeholders in associate with the financial report of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand.

It was found that the ownership structure with equity ratio of the Institute ownership and the equity ratio of the managerial ownership had the positively direct influences on the intellectual capital. While the ownership structure with the equity ratio of foreign ownership, equity ratio of the government ownership, and the equity ratio of the family ownership had no influence on intellectual capital. Intellectual capital had positively direct influences on the value relevance of

accounting information. The ownership structure with the equity ratio of foreign ownership, equity ratio of the Institute ownership, equity ratio of the government ownership, equity ratio of managerial ownership, and the equity ratio of the family ownership had the positively direct influences on the value relevance of accounting information. The Model form of the causal relationship of the value relevance of accounting information between small and large companies was different. The disclosure of intellectual capital reports had found that most of the opinions agreed with the disclosure of intellectual capital reports in order to be the data for the analysis on the investment in the listed companies in the Stock Exchange of Thailand

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการดำเนินการวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ คณบดีคณะบัญชี ดร. มนตรี ช่วยชู ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี และดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์ ซึ่งท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และท่านได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อให้คำปรึกษา ชี้แนะ รวมถึงให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ สาระพัด คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ทรงคุณค่ายิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้เพื่อความสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤกษ์ ผู้ช่วยอำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ประสานงานเพื่อให้ข้อมูลเพื่อการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรพร เฉลิมชิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไอลัดดา โอ่งกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความอนุเคราะห์พิจารณาตรวจสอบ พร้อมเสนอแนะสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ กรรมการผู้จัดการ พนักงานบัญชี นักลงทุน และเจ้าหน้าที่ธนาคาร ที่ให้ความร่วมมือ และสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการตอบแบบสัมภาษณ์ พร้อมให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์สะท้อนบริบทจริง และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ที่ได้ศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงเพื่อการดำเนินงานวิทยานิพนธ์นี้ รวมถึงขอขอบคุณทุกแรงใจจากครอบครัว เพื่อนร่วมรุ่น และรุ่นพี่ ทุกคนที่ให้กำลังใจเพื่อให้ผู้วิจัยได้ทุ่มเท และมุ่งมั่นจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ

สุดท้ายนี้องค์ความรู้ และคุณค่าที่ได้สร้างสรรค์จากวิทยานิพนธ์นี้ ขอบมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อบัวลี บุตรสุวรรณ์ คุณแม่คำตาล บุตรสุวรรณ์ คุณพ่อสงวน เอกสะพัง คุณแม่สมร เอกสะพัง และนายสิทธิชัย เอกสะพัง ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

จารุวรรณ เอกสะพัง

มีนาคม 2563

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ II
กิตติกรรมประกาศ III
สารบัญ IV
สารบัญตาราง VI
สารบัญภาพ VII

บทที่ หน้า

1 บทนำ 1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา 7
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย 8
4. คำถามงานวิจัย 14
5. สมมติฐานการวิจัย 14
6. ขอบเขตของการวิจัย 20
7. ประโยชน์ที่จะได้รับ 22
8. นิยามศัพท์ 23
9. สรุป 25

2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 27
1. บทนำ 28
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น 31
3. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) 43
4. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับทุนทางปัญญา 49
5. ทฤษฎีทรัพยากร (Theory Resources) 63
6. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี 72
7. สรุป 83

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ระเบียบวิธีวิจัย	91
	1. การวิจัยเชิงคุณปริมาณ	91
	1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	91
	1.2 ตัวแปรที่ทำการศึกษา	96
	1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
	1.4 สถิตที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ	102
	2. การวิจัยเชิงคุณภาพ	106
	2.1 ขั้นตอนการดำเนินวิจัยคุณภาพ	106
	2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ	107
	2.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล	108
	2.4 ผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ	108
	2.5 เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ	109
	2.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ	110
	2.7 การสร้างบทสรุป และการพิสูจน์บทสรุป	110
	3. สรุป	110
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	112
	1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	114
	2. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเชิงพรรณนาของตัวแปรในการศึกษาวิจัย	115
	3. ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของแบบจำลองสมการโครงสร้าง	118
	4. ผลการวิเคราะห์เพื่อประเมินโมเดลการวัด	121
	5. ผลการทดสอบสมการโครงสร้าง	124
	6. ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	132

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	7. ผลการทดสอบสมตติฐาน	145
	8. การวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มผู้ใช้งบการเงิน	149
	9. สรุปรูปแบบการรายงานทุนทางปัญญาที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	154
	10. สรุป	164
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	166
	1. สรุปผลการวิจัย	167
	2. การอภิปรายผล	171
	3. ข้อจำกัดของการวิจัย	181
	4. ข้อเสนอแนะ	181
	5. สรุป	183
บรรณานุกรม		184
ภาคผนวก		203
ภาคผนวก ก การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น		203
ภาคผนวก ข ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (IOC)		205
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์		211
ประวัติผู้วิจัย		228

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ชื่อภาษาไทย ชื่อภาษาอังกฤษ อักษรย่อ ของตัวแปรและตัวชี้วัด	12
2	สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปร โครงสร้างผู้ถือหุ้น	45
3	การพัฒนาการองค์ประกอบทุนทางปัญญา	55
4	การคำนวณและวิธีเครื่องมือในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา	61
5	สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรทุนทางปัญญา	67
6	สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	81
7	สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น กับทุนทางปัญญา	85
8	สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับมูลค่าข้อมูล ทางบัญชี	88
9	สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือกับมูลค่าข้อมูล ทางบัญชีและทุนทางปัญญา	90
10	จำนวนประชากรในการวิจัย	92
11	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	95
12	เกณฑ์ในการวัดความสอดคล้องหรือความตรงของโมเดล	104
13	คำอธิบายสัญลักษณ์ในการศึกษาวิจัย	113
14	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง	114
15	การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเชิงพรรณนาและตัวชี้วัดในการศึกษา ปี พ.ศ. 2556-2560	116
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในโมเดลความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	119
17	ค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI)	123
18	ค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดทุนทางปัญญา (IC)	124
19	ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าทางบัญชี	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (หลังการปรับโมเดล)	127
21	อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) อิทธิพลรวม (Total effects: TE) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination: R^2)	130
22	เกณฑ์การประเมินดัชนี และค่าดัชนีของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large)	134
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก	136
24	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก (หลังการปรับแก้ตามความเหมาะสม)	137
25	ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก	138
26	อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R2) ภายในโมเดล สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก	139
27	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่	141
28	ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่	143
29	อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R2) ภายในโมเดล สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่	144
30	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	148
31	การแสดงข้อสรุปสัมภาษณ์ รูปแบบการเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา	160
32	การแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ (Skewness) และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่ง (Kurtosis)	204

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่ หน้า

1	โมเดลสมการโครงสร้างอิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา	13
2	งบดุลขององค์ความรู้	58
3	ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์. 2559)	78
4	แสดงผลการวิเคราะห์ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	94
5	โมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI)	121
6	โมเดลการวัดทุนทางปัญญา (IC)	122
7	ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	125
8	ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (หลังการปรับโมเดล)	129
9	Model Form ของโมเดลเชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยข้อมูลบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก (Small)	133
10	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก	137
11	โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่	142

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เตรียมความพร้อมสู่การพลิกโฉมการเติบโตตามนโยบาย “ประเทศไทย 4.0” ของภาครัฐที่มุ่งปฏิรูปเศรษฐกิจประเทศ ด้วยแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคม โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในระยะยาวด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ โดยใช้แนวทางการขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน และในส่วนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้วางแนวทางการพัฒนาตลาดทุนในทิศทางที่สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาประเทศเช่นเดียวกัน ตลาดหลักทรัพย์ฯให้ความสำคัญและส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในตลาดทุน สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน จากที่ผ่านมาประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจในช่วงปี 2540 นักเศรษฐศาสตร์ให้เหตุผลว่าเป็นปัญหาที่มาจากกลไกและการบริหารงานซึ่งเป็นปัจจัยภายในประเทศเกิดความผิดพลาดมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การกู้เงินจากต่างประเทศอย่างไร้วินัย ขาดความรอบคอบคำกล่าวสมัยใหม่ของประเด็นปัญหาซึ่งบริษัทได้ประสบปัญหามาหลายปีแล้ว ได้แก่ ปัญหา “ความรับผิดชอบต่อผลปฏิบัติงานตามหน้าที่” ในระดับพื้นฐาน เกี่ยวกับว่าผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้จัดการงานประจำวันของบริษัทต้องรับผิดชอบตามหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและผู้ให้เงินทุนอื่นอย่างไร และบริษัทมีโครงสร้างที่เหมาะสมที่ช่วยเสริมสร้าง “ความรับผิดชอบตามหน้าที่” หรือไม่ บริษัทเป็นรูปแบบขององค์กรประเภทหนึ่งที่สร้างมูลค่าใหม่ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันของบริษัทมีความสำคัญยิ่งสำหรับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังพยายามที่จะสร้างมาตรฐานและวิธีปฏิบัติในการแข่งขันของตนให้สอดคล้องกับระดับระหว่างประเทศ บรรษัทภิบาลซึ่งหมายถึงวิธีการภายในของบริษัทในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้รับความสนใจในระดับระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560, หน้า 6-7)

โดยในปี 2559 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ร่วมกับภาครัฐดำเนินโครงการส่งเสริมความสามารถทางนวัตกรรมแก่บริษัทจดทะเบียน ผ่านการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการนวัตกรรมเชิงองค์กรมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียน ไม่ว่าจะเป็นด้าน

ผลิตภัณฑ์ ด้านการบริการ หรือด้านกระบวนการดำเนินงานและสร้างให้บริษัทจดทะเบียนเป็นองค์กรต้นแบบขยายผลไปยังธุรกิจอื่น ๆ ในประเทศ รวมถึงได้ส่งเสริมให้คนในองค์กรเข้าใจและเห็นคุณค่าของการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และผลักดันให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร รวมทั้งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาการให้บริการผู้ลงทุน ทั้งด้านข้อมูล และช่องทางการลงทุนซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้นั้นจะมีส่วนสำคัญที่เอื้อประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน และช่วยให้ประชาชนในวงกว้างสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากตลาดทุนได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น (ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์, 2560, หน้า 7) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยังได้ขยายบทบาทในเวทีสากล ซึ่งสนับสนุนให้ไทยเป็นที่รู้จักและอยู่ในความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าภาพการประชุมนานาชาติ รวมทั้งการได้รับบทบาทสำคัญเป็นกรรมการสหพันธ์ตลาดหลักทรัพย์นานาชาติ (World Federation of Exchange: WFE) ครั้งแรกซึ่งเป็นโอกาสสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมบทบาทตลาดหลักทรัพย์ไทยในการเชื่อมโยงตลาดหลักทรัพย์อาเซียนและกลุ่ม Emerging Market กับบริบทของตลาดทุนโลกให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้นำเสนอข้อคิดเห็นทำให้เกิดการสนับสนุนในการพัฒนาเชื่อมโยงความต้องการในประเด็นที่ตลาดหลักทรัพย์อาเซียนต้องการพัฒนา เพื่อนำมาแบ่งปันร่วมกับตลาดหลักทรัพย์ในอาเซียน นำไปสู่การพัฒนาตลาดทุนไทยและโลกให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยมุ่งถึงความสำเร็จที่จะสะท้อนถึงความเข้มแข็งของตลาดทุนไทย ขณะเดียวกันยังเป็นรากฐานสำคัญเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนในอนาคต การพัฒนาและส่งเสริมความรู้ด้านการเงินและการลงทุน (Capital Market Education)โดยแบ่งงานพัฒนาความรู้ตามกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการยกระดับมาตรฐานความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในตลาดทุน (Professional Education) และการพัฒนาความรู้ผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในบริษัทจดทะเบียนมีความรู้และคุณภาพ (Enterprise Education) การพัฒนาทักษะความรู้ของผู้ลงทุนและผู้มีศักยภาพในการลงทุนเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินและช่วยสนับสนุนการขยายฐานผู้ลงทุนในระยะยาว (Investor Education) การพัฒนาความรู้ด้านตลาดทุนและการเงิน เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจและการใช้ประโยชน์จากกลไกตลาดทุนให้แก่ผู้มีบทบาทสำคัญของประเทศ ผู้นำองค์กร และผู้นำองค์กรรุ่นใหม่ อีกทั้งสร้างเครือข่ายของผู้มีบทบาทในตลาดทุนกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอาเซียน (Executive Education) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560, หน้า 6-7)

การเจริญเติบโตธุรกิจของประเทศนั้นจะต้องอยู่ในฐานความรู้ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสร้างคุณค่าของธุรกิจเพื่อก้าวเข้าสู่โลกเศรษฐกิจฐานความรู้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโดยจะต้องมีการพึ่งพาความรู้และทุนทางปัญญาโดยเป็นการสร้างความเข้าใจในเรื่องการสร้างคุณค่าและเชื่อมต่อกับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาวขององค์กร ตามแนวคิดเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของนักวิจัยและนักวิชาการว่าเป็นการวัดและการรายงานทางการเงิน ถ้ากล่าวถึง

มาตรฐานการบัญชีจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสินทรัพย์ไม่มีตัวตน แต่ถ้ากล่าวถึงด้านการบริหารจะเป็นส่วนที่วัดการบริหารที่ทำให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Soriya & Narwal, 2012, p. 46) กล่าวว่าการวัดทุนทางปัญญาขององค์กร เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เกี่ยวกับการรายงานข้อมูลทางปัญญาเพื่อให้นักลงทุนสามารถใช้จริงในการตัดสินใจเกี่ยวกับมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท เพราะถ้ากล่าวถึงทุนทางปัญญาได้กลายเป็นสิ่งสำคัญที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนและไม่สามารถจับต้องได้ อย่างเช่น (Samit & Michener, 1994) ได้กำหนดทรัพย์สินทางปัญญาเป็น สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ซึ่งเป็นรายการที่เพิ่มทุนทางด้านสินทรัพย์ ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของกิจการ ถ้ากล่าวถึงทุนปัญญาจะเป็นส่วนจัดการความรู้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางธุรกิจ หรือ การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารองค์กร จึงเป็นเรื่องที่น่าท้าทายที่จะนำพาธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จโดยที่ไม่ได้มุ่งเน้นในด้านตัวเลข กำไร หรือการเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ยังเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และบรรษัทภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (listed company) ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่หรือบริษัทมหาชน มีส่วนได้เสียกับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ยิ่งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานทางการเงิน รวมทั้งรายงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น ในอดีตผู้ใช้งบการเงินอาจใช้เฉพาะข้อมูลที่อยู่ในงบการเงินประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่การทำธุรกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น สภาพแวดล้อมในการทำธุรกิจก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักลงทุน เจ้าหนี้ ผู้ให้กู้ หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ จึงมีความต้องการรายงานด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากรายงานทางการเงินเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจได้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรที่มีการระดมทุนจากต่างประเทศ ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งที่เป็นตัวเลขทางการเงินและข้อมูลที่นอกเหนือจากตัวเลขทางตัวเงิน เพื่อให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่น และตัดสินใจลงทุนได้เหมาะสมมากขึ้น ลูกค้าหรือสาธารณะชนทั่วไปก็มีความสนใจในองค์การที่มีการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนทางธุรกิจ นำมาสู่ความจงรักภักดีในองค์กร ยอดขาย กำไรที่เพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการเปิดเสรีทางการเงินและความเชื่อมโยงในตลาดทุนโลกได้ส่งผลให้กลุ่มตลาดหลักทรัพย์ฯ ต้องแข่งกับคู่แข่งทางธุรกิจทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลกมาโดยตลอด แม้ว่ากลุ่มตลาดหลักทรัพย์ฯ จะให้บริการตลาดหลักทรัพย์เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย หากแต่ว่าธุรกิจที่ต้องการระดมทุนสามารถเลือกไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ และผู้ลงทุนเองก็สามารถเลือกลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศตามความต้องการได้อย่างเสรี อีกทั้งตลาดหลักทรัพย์คู่แข่งยังสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่ใกล้เคียงหรือทดแทนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อดึงดูดให้ผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศไปลงทุนได้ด้วยนอกจากนี้ แนวโน้มสำคัญของธุรกิจตลาดหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศแต่ยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย คือ กระดานซื้อขายหลักทรัพย์ทางเลือก (Alternative Trading System: ATS) และการจับคู่คำสั่งซื้อขายภายในของบริษัทหลักทรัพย์ต่าง ๆ (order internalization) ซึ่งจะเป็นคู่แข่งของกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ฯ ในอนาคตหากมีการเปิดเสรีธุรกิจตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยอีกทั้งนวัตกรรมทางการเงิน (Financial Technology: FinTech) รูปแบบใหม่ที่มีเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน เพื่อมุ่งตอบโจทย์ความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการทางการเงินยังสามารถเป็นได้ทั้งโอกาสเพื่อการร่วมธุรกิจและเป็นคู่แข่งของตลาดหลักทรัพย์ฯได้ในอนาคต

จากการดำเนินที่ผ่านมาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการขยายตัวของบริษัท และหน่วยงาน ซึ่งระบบการกำกับดูแลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นสิ่งที่ควบคุมและเหมาะสมสามารถทำให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่นและสนใจการลงทุน รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนและการกำหนดนโยบายดังกล่าวทำให้เกิดประสิทธิภาพรายงานทางการเงินของบริษัท โครงสร้างถือหุ้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการควบคุมและกำกับดูแล (Ng et al. 2009, p.413) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นและองค์ประกอบต่าง ๆ มีผลกระทบและสะท้อนต่อข้อมูลและการบริหารงานของบริษัทสู่ตลาดการลงทุน ดังนั้นการบริหารงานในปัจจุบันต้องคำนึงถึงการดำเนินงานและการกำกับดูแลกิจการที่ดีเหมาะสมกับบริษัททำให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงาน เพราะสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการเมืองเศรษฐกิจ (Zanjirdar & Kabiribalajadeh, 2011, p.1370) โดยมุ่งเน้นไปยังบทบาทของการกำหนดโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทและการวัดมูลค่าทุนทางปัญญาที่เกิดขึ้นของบริษัทที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน เพราะทั้งสองเป็นสิ่งที่ก่อเกิดผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของและตัวแทนโดยการสร้างกรอบการบริหารเพื่อสร้างมูลค่าของกิจการและทำการลดพฤติกรรมของตัวแทนหรือผู้บริหารที่จะส่งผลให้มูลค่าของกิจการลดลง หรือปรับเปลี่ยนให้เป็นพฤติกรรมใหม่ที่ช่วยสร้างมูลค่าให้แก่กิจการได้ (อัญญา ขันธวิทย์, 2552) และยังรวมถึงการสร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่า สิ่งนี้ทำให้เกิดเป็นทุนทางปัญญาของกิจการ เพราะถ้ากล่าวถึงทุนทางปัญญาได้กลายเป็นสิ่งสำคัญที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนและไม่สามารถจับต้องได้ อย่างเช่น (Samit & Michener, 1994) ได้กำหนดทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ซึ่งเป็นรายการที่เพิ่มทุนทางด้านสินทรัพย์ ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของกิจการ และด้านการบริหารจะเป็นส่วนที่วัดการบริหารที่ทำให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Soriya & Narwal, 2012, p. 46) การวัดทุนทางปัญญาขององค์กร เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เกี่ยวกับการรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาเพื่อให้นักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท จาก

ที่กล่าวข้างต้นทั้งสองสิ่งนี้จะทำให้เล็งเห็นความสำคัญเพราะทุนทางปัญญาเป็นทรัพยากรที่จับต้องได้และไม่มีตัวตนเป็นกิจกรรมที่สร้างมูลค่าของประสิทธิภาพดำเนินงานของกิจการ และทุนทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญในการแข่งขันที่ระยะยาวของบริษัท และได้เปรียบทางธุรกิจ (Saleh et al. 2009) ทุนทางปัญญาที่อยู่ในบริษัทจะถูกกำหนดจากความแตกต่างของมูลค่าทางการตลาดหรือราคาที่นักลงทุนจะยินดีจ่ายกับมูลค่าทางบัญชี ซึ่งเป็นมูลค่าทรัพย์สินของบริษัทตามระบบบัญชีมาตรฐาน เช่น บริษัท Microsoft ในปี 1997 มีมูลค่าทางการตลาดเพียง 119 พันล้านเหรียญ สหรัฐ โดยมีมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ เพียง 7 พันล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับบริษัท General Motor ซึ่งมีสินทรัพย์ในปีเดียวกัน 222 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่ราคาหุ้นมีมูลค่ารวมเพียง 50 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัท Microsoft มีทุนทางปัญญาสูงกว่า (Phatak, 2003) การเพิ่มมากขึ้นระหว่างมูลค่าตลาดและมูลค่าทางบัญชีของหลายกิจการนำมาซึ่งสาเหตุของการหายไปจากงบการเงิน ซึ่งทุนทางปัญญายังเป็นที่สนใจทางด้านสาขาวิชาการบัญชีเพื่อศึกษาเกี่ยวกับรายงานทางการเงิน เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ทั้งในแง่ของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ แม้ว่าการลงทุนในสินทรัพย์ไม่มีตัวตนหรือทุนทางปัญญาจะได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดีของกิจการได้ในอนาคต การศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายถึงผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักลงทุนต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยความสมัครใจเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักลงทุน ดังที่ (Marr & Schiuma, 2003, p.680) ได้อธิบายเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นนี้ว่าคือการทำให้นักลงทุนมีต้นทุนเงินลงทุนและดอกเบี้ยที่สูง พยากรณ์กำไรผิดพลาดมีความไม่เท่าเทียมของข้อมูลระหว่างผู้จัดการและผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา และยังรวมถึง (Skandia, 1998) ได้กำหนดทุนทางปัญญาเป็นผลรวมของทุนโครงสร้างและทุนมนุษย์ ที่สามารถทำรายได้ให้กับองค์กรในอนาคตได้นั้นเกิดจากมนุษย์ เพราะองค์กรที่มีโครงสร้างที่ดีจะมีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้พนักงานบรรลุเป้าหมาย ทุนโครงสร้างจึงมีความสัมพันธ์กับมนุษย์เป็นการช่วยในการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ภายในองค์กร (Bontis, Keow & Richardson, 2000, p.85) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย เพื่อประกอบการพัฒนาในส่วนของกรอบแนวคิดการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เป็นทฤษฎีแยกความเป็นเจ้าของและการควบคุม อธิบายสถานการณ์ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร และผู้จัดการ แตกต่างกัน (Jensen & Meckling, 1976, p.355) ได้กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า ทั้งสองฝ่ายคือผู้บริหารและตัวแทนพยายามเพิ่มมูลค่าหุ้นของตน ผู้จัดการมีแนวโน้มที่จะเพิ่มผลตอบแทนตามความคาดหวังดังที่ผู้ว่าจ้างจะได้รับผลประโยชน์ ดังนั้นความเป็นเจ้าของมี

อำนาจสูดสุดการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ (Shleifer & Vishny, 1986, p.461) เพราะเป็นสาเหตุของการบริหารกำไรโดยสามารถอธิบายภายใต้ทฤษฎีตัวแทน ซึ่งลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้น หากโครงสร้างผู้ถือหุ้นอยู่ในกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้วนั้น หรือเรียกว่าการถือหุ้นแบบกระจุกตัว ดังเช่นในประเทศแถบเอเชีย และยังรวมถึงประเทศไทยที่มีปัญหาการเป็นตัวแทนจะอยู่ในผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจในการควบคุม (Fan & Wong, 2002, p.401) และการถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเองหรืออาจใช้อำนาจควบคุมการดำเนินงานบริษัทเพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตัวโดยที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบของผู้ถือหุ้นรายย่อย (Fama & Jensen, 1983, pp.301-325) ดังนั้นการวิจัยได้นำทฤษฎีตัวแทน เพื่ออธิบายลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีผลต่อ ทุนทางปัญญา และมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจากลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแต่ละแบบมีการบริหารงานไม่เหมือนกัน ทำให้ความต้องการผู้มีส่วนได้เสียและผลประโยชน์ที่ได้รับมีความแตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจะศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากปัจจุบันบริษัทมีความสนใจที่จะวัดทุนทางปัญญา เพื่อความต้องการสะท้อนให้เห็นคุณค่าที่แท้จริงของบริษัท ส่งผลให้องค์กรเกิดความเข้าใจ และผลักดันไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ และการเจริญเติบโตที่มีประสิทธิผลขององค์กรในด้านการถือครองทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการเพิ่มมูลค่าให้ผู้ถือหุ้นและข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักลงทุน โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบอิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้น ประกอบด้วยสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว กับทุนทางปัญญาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พร้อมทำการตรวจสอบอิทธิพลเกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และทำการตรวจสอบอิทธิพลของโครงสร้างการผู้ถือหุ้นกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการเพิ่มความรู้ ความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าของบริษัทด้วยการบริหารโครงสร้างถือหุ้นของบริษัทอันก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ นำสู่การถือครองสินทรัพย์ทางปัญญา เพื่อเกิดผลประโยชน์และผลตอบแทนสูงสุดขององค์กร และเกิดความน่าเชื่อถือต่อประสิทธิภาพรายงานทางการเงิน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทนำไปประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น รวมถึงการตอบสนองนักลงทุน รวมถึงการนำองค์ความรู้เกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่เกิดจากลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นไปพัฒนาต่อยอดความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อ

ธุรกิจของประเทศไทยที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนไปสู่การก้าวเป็นองค์การแห่งความรู้ จากการศึกษางานวิจัยในอดีตพบว่าส่วนใหญ่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นและมูลค่าข้อมูลทางบัญชี และศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์ต่อทุนทางปัญญา (Shamki, 2014, pp.194-200; Andow & David, 2016; Henryani & Kusumastuti, 2013, p.171) และได้รวมถึงผู้วิจัยในประเทศไทยที่ทำการศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับผลการดำเนินงาน และทุนทางปัญญากับผลการดำเนินงานในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทที่ทำให้เกิดทุนทางปัญญา เพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของการบริหารงานของผู้ถือหุ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การวางแผนแนวทางการบริหารงานของบริษัทได้อย่างถูกต้องในการปรับปรุงข้อมูลทางบัญชีที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนต่อมูลค่าเพิ่มของบริษัท และเป็นสิ่งสะท้อนถึงข้อมูลทางบัญชีต่อนักลงทุนของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจลงทุน นอกเหนือจากงบการเงินอย่างเดียว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
5. เพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถอธิบายกรอบแนวคิดงานวิจัยจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่านของทุนทางปัญญาบนความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ปัจจัยที่ต้องการโดยคัดเลือกจากความถี่ของการนำมาศึกษาผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้น ทุนทางปัญญา มูลค่าข้อมูลทางบัญชี รวมถึงสอดรับกับทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และได้กำหนดปัจจัยที่ทำการวิจัยดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Structure)

โครงสร้างผู้ถือหุ้นเป็นการแสดงให้เห็นถึงการบริหารกิจการระหว่างผู้ถือหุ้นกับผู้บริหาร (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2551) โดยการที่ผู้ถือหุ้นมีอำนาจควบคุม (Controlling Shareholder) มีผลกระทบต่อมูลค่าของกิจการ เมื่อผู้ถือหุ้นมีความต้องการที่ไม่สอดคล้องกับผู้ถือหุ้นรายอื่น โดยผู้ถือหุ้นมีอำนาจควบคุมจะใช้อำนาจตัดสินใจทำการใด ๆ โดยคิดถึงแต่ผลประโยชน์ของตน สามารถอธิบายแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในกำหนดนโยบายการบริหารของบริษัท ดังที่ Purwantini (2012, p.4); Randa & Ariyanto (2012, p.27) พบว่ารูปแบบผู้ถือหุ้นมีอำนาจควบคุมกิจการกลุ่มครอบครัวหรือตระกูลและภาครัฐเป็นกลุ่มที่พบมากที่สุด บริษัทเหล่านี้จะถูกบริหารจัดการโดยสมาชิกของครอบครัวหรือตระกูล และยังรวมถึงผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจและบทบาทสำคัญต่อการกำกับกิจการ (Shleifer & Vishny, 1986) กล่าวถึง ปัญหาตัวแทนเกิดจากความขัดแย้งผลประโยชน์ระหว่างนักลงทุนภายนอกกับผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการจึงแสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการอาจใช้อำนาจเพื่อทำให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวมาก โดยมุมมองการนำทรัพยากรและผลกำไรของกิจการไปแสวงหาผลประโยชน์ และ Claessens & Fan (2002, p.2742) ได้กล่าวถึง ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการจากการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเพื่อให้มูลค่าหลักทรัพย์ของกิจการเพิ่มสูงขึ้นทำให้ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการสอดคล้องกับผู้ถือหุ้นรายอื่น ผลประโยชน์ที่สอดคล้องกันนี้เป็นไปตามแนวคิดของ Incentives Alignment Hypothesis ดังนั้นแนวคิดของ Monitoring/Incentives Alignment Hypothesis ผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการมีส่วนผลักดันต่อการสร้างมูลค่ากิจการให้เพิ่มขึ้น ดังนั้นลักษณะของโครงสร้างถือหุ้นแต่ละแบบจะช่วยให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทและองค์กรกำกับดูแลสามารถวางมาตรฐานกำกับดูแลที่เหมาะสมทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มกิจการ Jeon (2011) ศึกษาเกี่ยวกับการจ่ายเงิน

ปันผลกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนต่างชาติ (Foreign Ownership) พบว่าสัดส่วนการถือหุ้นนักลงทุนต่างชาติมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการจ่ายเงินปันผลอย่างมีนัยสำคัญ Sarkar & Sen (2008, p.518) ศึกษาการถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้บริหาร (Managerial Ownership) พบว่าสัดส่วนการถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการดำรงตำแหน่งผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร เนื่องจากคณะกรรมการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญของกิจการ (Prose et al. 1990, pp. 978-981) ผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนสถาบัน (Institutional Ownership) เป็นกลไกสำคัญต่อการกำกับดูแล เพราะผู้ถือหุ้นสถาบันมีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร (Brickley et al. 1998) สนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับนักลงทุนสถาบันมีแรงจูงใจตรวจสอบกิจการมากกว่าผู้ถือหุ้นส่วนน้อย (Eng & Shackell, 2001, p.120) แสดงให้เห็นว่านักลงทุนสถาบันมีบทบาทต่อการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างมูลค่าระยะยาว (Damanpour, 1991, p.555) สัดส่วนของผู้ถือหุ้นสถาบันมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อทุนที่ต่ำกว่าและอัตราผลตอบแทนของส่วนผู้ถือหุ้นที่สูงกว่า (Wang et al, 1999) การบริหารโครงสร้างสามารถกำหนด กับการบริหารคณะกรรมการ ลูกจ้าง และสิ่งอำนวยอื่นภายในบริษัท (Shleifer & Vishny, 1986, p.462; Bambang & Mukhtaruddin 2015, p.151) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญาที่มีต่อมูลค่ากิจการโดยใช้โครงสร้างผู้ถือหุ้นเป็นตัวแปรแทรก ซึ่งได้นำสัดส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมกิจการดำรงตำแหน่งกรรมการผู้บริหาร (Managerial Ownership) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional Ownership) เพราะมีมุมมองเห็นความสำคัญด้านปัญหาตัวแทน และมีผลต่อพฤติกรรมการบริหารงาน (Novitasari & Indira, 2009, p.3) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาล (Government Ownership) ยังมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานเชิงลบเนื่องจาก เป้าหมายทางการเมืองเห็นความสำคัญมากกว่าผลกำไร (Shleifer & Vishny, 1986, p.463; Megginson, & Randenborgh, 1994; Vining & Boardman, 1992, p.206; (Norman et al. 2009) บริษัทที่ควบคุมโดยสัดส่วนผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัว (Family Ownership) อาจทำงานมีประสิทธิภาพดีกว่าบริษัทที่ไม่ได้มีสัดส่วนการถือหุ้นเป็นครอบครัว (Maury, 2006, p.222; Villalonga & Amit, 2006, p. 387) นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นถึงความขัดแย้ง ถ้าบริษัทที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัวจะทำให้ต้นทุนตัวแทนลดลง เพราะเนื่องจากการบริหารงานด้วยครอบครัวจะทำให้เกิดผลประโยชน์ เพราะมีความเข้าใจกิจกรรมธุรกิจดำเนินงานธุรกิจระยะยาว ดังนั้นภายใต้เรื่องนี้เราสามารถคาดหวังสัดส่วนของการเป็นเจ้าของครอบครัวทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานดีขึ้น (Novitasari & Indira, 2009, p.3) จากการศึกษาและทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโครงสร้างผู้ถือหุ้นสามารถประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (Foreign Ownership) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional

Ownership) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (Government Ownership) สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (Family Ownership)

2. ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)

เป็นการวัดประสิทธิภาพของมูลค่าเพิ่มจากการใช้ทุนทางปัญญาโดยใช้ Value Added Intellectual Coefficient (VAIC) ซึ่งพัฒนาโดย Pulic (2000, p.703) มีส่วนประกอบหลัก 3 ส่วน คือ ทุนทางกายภาพ (Physical Capital) ทุนมนุษย์ (Human Capital) และทุนโครงสร้าง (Structural Capital) แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ทุนทางปัญญาในการสร้างมูลค่าให้แก่องค์กรได้มาก และเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยเชิงวิชาการของประเทศต่าง ๆ (Nurhayati, 2017, p.129) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของทุนทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างมูลค่าประสิทธิภาพรายงานทางการเงินสำหรับการบรรลุเป้าหมายที่สามารถได้เปรียบคู่แข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Drucker, 1995; Marr & Schiuma, 2003, p.680) อย่างไรก็ตามทุนทางปัญญาของบริษัทจะต้องมีการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมของบริษัท (Chen, Shevlin & Tong, 2005, p.159) จากการศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่จะมีการจำแนกประเภททุนทางปัญญา อาทิเช่น (Edvinsson & Malon, 1997; Purwanto, 2011, p.12; Solikhan, 2010) การจำแนกประเภทของทุนทางปัญญาออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ (1) ทุนมนุษย์ (2) โครงสร้างภายใน (ทุนขององค์กร) และ (3) เงินทุนภายนอก (ทุนความสัมพันธ์) การวิจัยอีกรูปแบบหนึ่งได้มีการพัฒนาแนวทางหลายวิธีในการประเมินค่าของทุนทางปัญญาโดยใช้ข้อมูลงบการเงิน สิ่งนี้เรียกว่า รูปแบบการประเมินค่าเงิน (Tan et al. 2007) เพราะวิธีนี้ช่วยให้บุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถประเมินมูลค่าทางปัญญาของ บริษัท โดยใช้ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนเช่นรายงานประจำปี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธี VAIC ™ในการวัดสมรรถนะของทุนทางปัญญาเนื่องจากเป็นการวัดประสิทธิภาพของกิจกรรมในการสร้างมูลค่าของบริษัทได้เป็นอย่างดี (Bambang & Mukhtaruddin 2015, p.148) ส่วนการกำหนดคุณสมบัติวัดมูลค่าทุนทางปัญญาโดย Norman et al (2009, p.13) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของการใช้วิธี VAIC™ ประกอบด้วยมูลค่าของ VAIC™ สามารถเปรียบทุนทางปัญญาของแต่ละบริษัทได้ เนื่องจากเป็นวิธีการวัดสมรรถนะของทุนทางปัญญาที่เป็นมาตรฐาน นอกจากนี้ยังสามารถรายงานไปยังผู้มีส่วนได้เสียภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลสามารถใช้จากงบการเงินของบริษัท เพราะมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากมีการรวบรวมจากแหล่งที่ได้รับการตรวจสอบอย่างมาตรฐาน และวิธีการนี้ง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นวิธีนี้ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนิยมมากกับนักวิจัยส่วนใหญ่จะเหมาะกับความเข้าใจด้านความรู้ของคนส่วนใหญ่

3. **มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance of Accounting Information)**

ดังที่ Renato et al (2012, p.512) ได้กล่าวว่ามูลค่าของรายได้ อาจวัดได้จากความสามารถของกำไรที่คาดการณ์เงินปันผลในอนาคตเงินสดในอนาคต กระแสรายได้ในอนาคตหรือมูลค่าในอนาคต ซึ่งเป็นคำนิยามจาก Francis & Schipper (1999, p.320) การตรวจสอบการวัดคุณภาพผลกำไรและอธิบายทางเลือกในการสร้างงานวิจัยคุณภาพผลตอบแทนในตลาดทุนโดยเน้นประเด็นเรื่อง วิธีการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินที่มีผลต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง รวมถึงการใช้ข้อมูลทางการเงิน หลักเกณฑ์ทางธุรกิจเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพโดยรวมของการรายงานทางการเงินคุณภาพของกำไรและบริบทของตลาดทุนที่มีคุณภาพข้อมูลโดยรวม และปัจจัยภายในของรายได้จากคุณภาพมาจากรูปแบบธุรกิจและสภาพแวดล้อมของรายงานการดำเนินงาน ซึ่งหมายรวมถึงคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ที่มุ่งสนใจไปยังสัดส่วนของผลตอบแทนของหุ้นที่อาจจะได้รับอันเนื่องมาจากการคาดการณ์จากมูลค่าของข้อมูลที่มีอยู่ในรายงานการเงินจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยและนักวิชาการส่วนใหญ่ ใช้ตัวชี้วัด เช่น กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น ในการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี อย่างเช่น Hayati et al. (2015, p.99) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพทุนทางปัญญาด้วยวิธีการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้ตัวชี้วัด กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น พบว่า ประสิทธิภาพทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี และ Alina & Bogdan (2015, p.562) ได้ทำการศึกษาการรายงานการสอบบัญชีบนฐานมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้วิธีการวัด ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นแต่ผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัด กำไรต่อหุ้น เพราะกำไรต่อหุ้นเป็นข้อมูลสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุน (Shamki & Rahman, 2012, p.134) และตัวชี้วัด ราคาตามบัญชีต่อหุ้น เป็นข้อมูลสะท้อนถึงผลตอบแทนที่แท้จริงต่อการสนับสนุนตลาดทุนของนักลงทุน (Subeki, 2012, p.25; Shamki & Rahman, 2012, p.133; Sukito & Tachibana, 2014, p.1) และตัวชี้วัดอีกตัวที่สำคัญต่อข้อมูลทางบัญชีข้อมูลจากกระแสเงินสดกิจกรรมดำเนินงานเพราะเป็นส่วนดำเนินงานและบ่งบอกถึงการใช้เงินสดของกิจการ (Shamki & Rahman, 2013, p.216; Sukito & Tachibana, 2014, p.1)

กรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยได้ทำการกำหนดอักษรย่อของตัวแปรและตัวชี้วัดเพื่อสามารถสรุปผลใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ชื่อภาษาไทย ชื่อภาษาอังกฤษ อักษรย่อ ของตัวแปรและตัวชี้วัด

ชื่อภาษาไทยของตัวแปร/ตัวชี้วัด	ชื่อภาษาอังกฤษของตัวแปร/ตัวชี้วัด	อักษรย่อ
ทุนทางปัญญา	Intellectual Capital	IC
ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน	Capital Employed Coefficient	CEE
ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์	Human Capital Coefficient	HCE
ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง	Structured Capital Coefficient	SCE
มูลค่าข้อมูลทางบัญชี	Value Relevance of Accounting Information	VRAI
กำไรต่อหุ้น	Earnings per Share	EPS
ราคาตามบัญชีต่อหุ้น	Book Value of Equity per Share	BVEPS
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	Cash Flows From Operation Activities	CFOA
โครงสร้างผู้ถือหุ้น	Ownership Structure	OWN
สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ	Foreign Ownership	FOR
สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	Institutional Ownership	INT
ผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาล	Government Ownership	GOR
สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร	Managerial Ownership	MOR
สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว	Family Ownership	FLT

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยในรูปโมเดลสมการโครงสร้าง เพื่อศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยโมเดลสมการโครงสร้างแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโครงสร้างผู้ถือหุ้นส่งผลต่อทุนทางปัญญา ได้แก่ สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (OWN) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) และ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อทุนทางปัญญา ประกอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุนสำหรับบริษัท (CEE) ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์สำหรับบริษัท (HCE) และค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้างสำหรับบริษัท (SCE) เป็นตัวแปรสังเกตได้ สำหรับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) ประกอบด้วย กำไรต่อหุ้น (EPS) ราคาตามบัญชีต่อหุ้น(BVEPS) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFOA) โมเดลสมการโครงสร้างถูกแสดงไว้ในภาพประกอบที่ 1 โดยสัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพดังกล่าว มีความหมายดังนี้

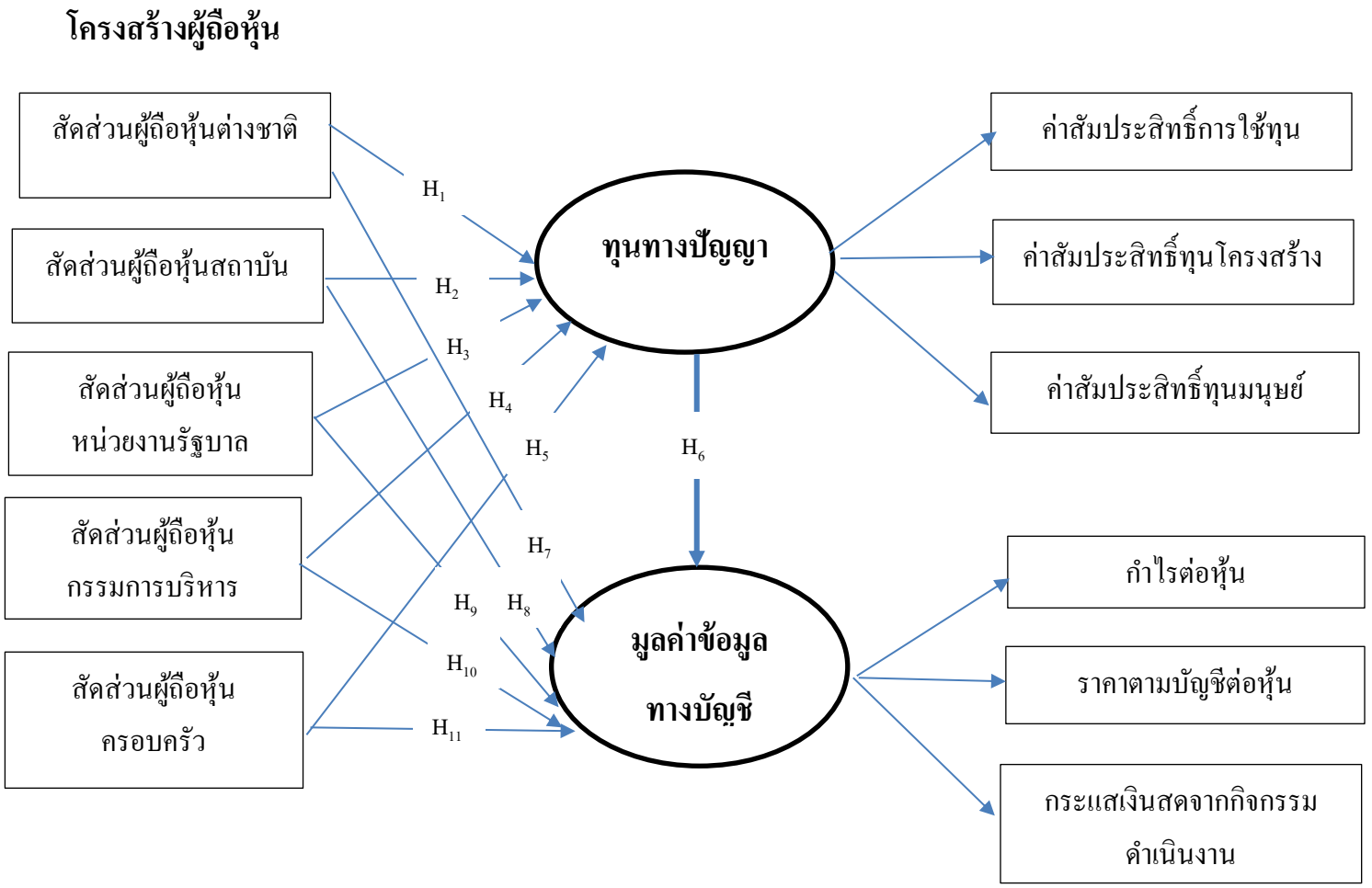

ภาพประกอบที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้างอิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา

คำถามงานวิจัย

1. โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร

2. ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร

3. โครงสร้างผู้ถือหุ้น มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร

4. โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความแปรเปลี่ยนหรือไม่อย่างไร

5. รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลและรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรพัฒนาและปรับปรุงรายการทุนทางปัญญาอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยนี้ จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งต่างประเทศและในประเทศ เพื่อประกอบการพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาภายใต้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น ที่เป็นสิ่งทำให้เห็นถึงรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น เพราะบุคคลดังกล่าวมีผลต่อการบริหารงานของบริษัท ที่สร้างความสามารถในการแข่งขันนำไปสู่มูลค่าเพิ่มให้กับผู้มีส่วนได้เสีย โดยสะท้อนจากข้อมูลทุนทางปัญญา รวมถึงทฤษฎีทรัพยากร (Theory Resources) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของบริษัท จากการบริหารบริษัทที่ทำให้เกิดทุนทางปัญญาด้วยความสามารถในการจัดการทรัพยากรของบริษัท ที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง จากการควบคุมการใช้สินทรัพย์ หรือทรัพยากรของบริษัทได้ดีกว่า ทำให้ผลการดำเนินงานทางการเงินมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

การศึกษาอิทธิพลระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีผู้ศึกษาอิทธิพลระหว่างทุนทางปัญญากับโครงสร้างผู้ถือหุ้น จากมุมมองทางการเงินการวิจัยของทุนทางปัญญานำไปสู่ความเป็นไปได้ต่อการประเมินมูลค่าของบริษัท จึงทำให้เกิดสิ่งที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น เพราะลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่าง ๆ มีผลทำให้เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าบริษัท จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปสมมติฐานของงานวิจัยเกี่ยวกับ ลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแต่ละแบบมีอิทธิพลกับทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้ศึกษาค้นคว้าลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแต่ละแบบมีอิทธิพลกับทุนทางปัญญา ได้แก่ Celenza & Rossi (2013, p.515)ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของทุนทางปัญญากับโครงสร้างถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในประเทศอิตาลี พบว่า ประสิทธิภาพทุนทางปัญญามีอิทธิพลเชิงบวกต่อโครงสร้างผู้ถือหุ้น และยังสามารถอธิบายงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นในแต่ละสัดส่วนการถือหุ้นโดยตั้งสมมติฐานงานวิจัยประกอบด้วย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความเป็นเจ้าของชาวต่างชาติคาดว่าจะมีผลดีต่อประสิทธิภาพการทำงาน ดังที่ Bonin et al. (2005, p.32) พบว่า ความเป็นเจ้าของต่างชาติมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อธนาคาร เพราะเนื่องจากธนาคารที่เป็นเจ้าของต่างประเทศทำให้สร้างความได้เปรียบด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีขึ้นสูงกว่าธนาคารในประเทศ และ Dahlquist & Robertson (2001, p.415) ได้ค้นพบว่าความเป็นเจ้าของต่างประเทศสามารถมองเห็นได้ว่าเป็นกลไกที่สามารถเสริมโครงสร้างการกำกับดูแลในปัจจุบันเพื่อที่จะติดตามการบริหารจัดการกิจกรรมที่ไม่สามารถก่อให้เกิดมูลค่าสูงสุดของกิจการได้ สิ่งนี้ทำให้เกิดความจริงที่ว่าบทบาทของผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานต่างชาติ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้ถือหุ้นที่เป็นสถาบัน สอดคล้องกับ Chhibber & Majumdar (1999, p.209) พบว่าผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ในอินเดียเมื่อมีการควบคุม บริษัทที่ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saleh. et al. (2009, p.1) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา พบว่า การถือหุ้นหน่วยงานต่างชาติมีอิทธิพลเชิงบวกกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตามทฤษฎีตัวแทนนอกเหนือไปผู้ถือหุ้นประเภทอื่นแล้ว ยังมีการเป็นเจ้าของนั้นคือผู้ถือหุ้นของสถาบันยังสามารถจัดการปัญหาของหน่วยงานยังสามารถลดลงได้ โดยการเพิ่มความเป็นเจ้าของสถาบันเพราะการที่เป็นเจ้าของสถาบันที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพตามความพฤติกรรมของผู้บริหารที่จะดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของผู้ถือหุ้น Bambang & Mukhtaruddin (2015, p.148) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสถาบันมากขึ้นการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของบริษัทจะก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าของบริษัท ผู้ถือหุ้นสถาบันไม่มีผลกระทบต่อทุนทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิดทั่วไปแสดงให้เห็นว่าการเป็นเจ้าของของรัฐบาลมีผลกระทบในเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เพราะส่วนใหญ่จะมีแนวคิดว่า การที่ผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานของรัฐบาลจะมีเป้าหมายโดยเน้นไปทางสังคมและการเมืองมากกว่าผลการดำเนินงานหรือกำไรที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และอีกประเด็นหนึ่งคืออาจเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานของบริษัทไม่ได้ประสิทธิภาพ (Shleifer & Vishny, 1986, p.461) และยังมีงานวิจัยเชิงประจักษ์ของ Wei, Xie & Zhang (2005, p.87) สำหรับผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลในประเทศจีนชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อการถือหุ้นของรัฐบาลในการดำเนินงาน จากสิ่งนี้ทำให้เห็นว่าการบริหารงานดังกล่าวจะเป็นการแทรกแซงทางการเมืองของการบริหารงานบริษัท ที่มีผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลเราจึงไม่คาดว่าการลงทุนในบริษัทเหล่านี้จะมุ่งสู่ความยั่งยืนในระยะยาว เพราะทรัพยากรภายในบริษัท และการดำเนินงานอาจจะเป็นผลประโยชน์สำหรับนักการเมืองที่ได้เข้ามาสนับสนุนเพื่อจะได้รับการเลือกตั้ง ดังนั้นผู้วิจัยทำการตั้งสมมติฐานงานวิจัยสัดส่วนผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลเชิงลบต่อมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saleh et al. (2009, p.1) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา พบว่า การถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลทางลบกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การถือหุ้นโดยกรรมการบริหารได้รับการระบุว่ามีประสิทธิภาพกลไกการกำกับดูแลกิจการที่จะช่วยให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้บริหารและผู้ถือหุ้น เพราะเป็นการลดต้นทุนปัญหาตัวแทน Noradiva et al. (2016, p.515) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการผู้บริหารจะช่วยลด

ปัญหาตัวแทน เนื่องจากสามารถแยกการเป็นเจ้าของและการควบคุม เพราะผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารจะมีแรงจูงใจในการตรวจสอบผลตอบแทนที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบกว่าการถือหุ้นที่เป็นครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าระดับการถือหุ้นกรรมการบริหารจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และทำให้เกิดความมั่นคงของบริษัทและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bambang & Mukhtaruddin (2015, p.148) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับมูลค่าเพิ่มกิจการโดยผ่านโครงสร้างผู้ถือหุ้น หลักฐานเชิงประจักษ์ธนาคารในประเทศอินโดนีเซีย ระหว่าง 2009-2012 พบว่า ผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลเชิงลบกับทุนทางปัญญา Bohdanowicz & Urbanek (2013, p.84) ได้ใช้ linear regression model เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญา โดยใช้ VAIC กับลักษณะโครงสร้างการเป็นผู้ถือหุ้น พบว่า ทุนทางปัญญามีความสัมพันธ์เชิงลบ กับการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และ Bohdanowicz (2014, p.626) ศึกษาการถือหุ้นโดยผู้บริหาร และประสิทธิภาพทุนทางปัญญา พบว่า การถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับประสิทธิภาพของทุนมนุษย์ Saleh et al. (2009, p.1) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญาในประเทศมาเลเซีย พบว่า ผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหาร (มีความสัมพันธ์เชิงลบกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญา)

สมมติฐานการวิจัยข้อ 5 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บริษัท ที่ควบคุมโดยครอบครัวอาจทำงานได้ดีกว่า บริษัทที่ไม่ได้ควบคุมการบริหารโดยครอบครัว บางคนแย้งว่าปรากฏการณ์นี้อาจเป็นเพราะต้นทุนของตัวแทนที่ลดลงใน บริษัทครอบครัวเมื่อเทียบกับ บริษัท ที่ไม่เป็นครอบครัว (Maury, 2006, p.221; Villalonga & Amit, 2006, p.391) จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าเจ้าของบริษัทเป็นส่วนมากหรือส่วนใหญ่เป็นบุคคลในครอบครัวอาจดึงความมั่นคงเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Claessens & Fan, 2002, p.2743; Villalonga & Amit, 2006, p.391) ตัวอย่างเช่น Cohen & Lauterbach (2008, p.6) พบว่า ผู้บริหารได้รับการชดเชยมากกว่า บริษัทที่ผู้บริหารเป็นบุคคลในครอบครัวซึ่งถือหุ้นมากที่สุด หลักฐานนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการยึดหลักของ Morck, Shleifer & Vishny (1988, p.293) ซึ่งคาดการณ์ว่าประสิทธิภาพของบริษัทขึ้นอยู่กับความเป็นเจ้าของเพราะจะช่วยลดต้นทุนของตัวแทน (เช่นการบริหารจัดการหรือครอบครัว) อย่างไรก็ตามเมื่อความเป็นเจ้าของในการถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่ จะมีแนวโน้มที่เจ้าของจะใช้ บริษัท เพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตัวให้กับผู้ถือหุ้นรายย่อย เกิดผลกระทบทางลบของ บริษัท ครอบครัวที่มีต่อประสิทธิภาพจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อการควบคุมของบริษัท ถูกส่งผ่านไปยังครอบครัวรุ่นต่อไป (Cucculelli & Micucci, 2006, p.1) ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้นทำให้การถือหุ้นที่เป็นครอบครัวจะมีอิทธิพลและแนวโน้มเชิงลบต่อมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญาในการสร้างมูลค่าให้กับบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saleh. et al. (2009, p.1) ศึกษาโครงสร้าง

ผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา พบว่า การถือหุ้นเป็นครอบครัวมีอิทธิพลทางลบกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์การประเมินค่าทุนทางปัญญาระหว่างมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องด้วยทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่สามารถวัดมูลค่าทางบัญชี และเป็นการกำกับดูแลข้อมูลทางการบัญชีมีความสำคัญต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และยังเป็นประโยชน์การตัดสินใจของนักลงทุน Hayati et al. (2015, p.148) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพทุนทางปัญญาด้วยวิธีการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้ตัวชี้วัด กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น พบว่า ประสิทธิภาพทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี Alina & Bogdan (2015, p.564) ได้ทำการศึกษาการรายงานการสอบบัญชีบนฐานมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้วิธีการวัด อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น และส่วนใหญ่ในการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชีนิยมใช้รูปแบบของ Ohlson (1995) (Camodeca et al. 2014, p.513) จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญามีอิทธิพลกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Swartz et al. (2006, p.72) ได้ทำการศึกษาหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการวัดมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญาโดยใช้ Model Ohlson (1995) พบว่า ราคาหุ้นในช่วงสามเดือนนับจากสิ้นปีและรายได้ที่ผิดปกติการจ่ายเงินปันผลเป็นเงินสดจากมูลค่าทางบัญชีที่ผิดปกติของสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับค่าสัมประสิทธิ์การจ้างงานทุนและค่าสัมประสิทธิ์ของทุนมนุษย์

สมมติฐานการวิจัยข้อ 7 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนต่างชาติมีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดความเป็นเจ้าของของนักลงทุนต่างประเทศ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของบริษัท ดังที่ Jian & Xiao, (2015, p.5) ทำการเปรียบเทียบการรวบรวมของกิจการภายหลังการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการทำงานของบริษัทการถือหุ้นต่างชาติช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งทางการเงินของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิต และ Andow & David (2016, p.231) พบว่า โครงสร้างการถือหุ้นด้วยผู้บริหาร และโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ ส่งผลเสียต่อผลการดำเนินงานของบริษัท จดทะเบียน และสิ่งที่ทำให้ลดความเสี่ยงต่อการควบคุมของผู้ถือหุ้นรายอื่นนั้นจะต้องมีการจัดสรรหุ้นให้หน่วยงานต่างประเทศน้อยลง เพื่อลดความสูญเสียต่อเศรษฐกิจต่างประเทศ

สมมติฐานการวิจัยข้อ 8 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ส่วนใหญ่นักวิชาการทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น ที่มีนักลงทุนสถาบันเพื่อวัดโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมการบริหารงานของบริษัท โดยนักลงทุนเป็นตัวแทนในการวัดความเป็นเจ้าของบริษัทในการบริหารบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Lin & Fu (2017, p.17) ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของความเป็นเจ้าของสถาบันกับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศจีน พบว่า การเป็นเจ้าของสถาบันมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านบัญชี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแรงดันผู้ถือหุ้นสถาบันในต่างประเทศและขนาดใหญ่มีผลดีต่อผลประกอบการของบริษัทมากกว่าผู้ถือหุ้นสถาบันในประเทศและผู้ถือหุ้นรายย่อย และยังกล่าวถึงนักลงทุนสถาบันเป็นส่วนเพิ่มมูลค่า

สมมติฐานการวิจัยข้อ 9 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ถ้ากล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและผลกระทบของการถือหุ้นของหน่วยงานรัฐบาลนั้น ส่วนใหญ่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการเล็งเห็นความสำคัญทางด้านสังคมและการเมืองมากกว่าการเพิ่มผลกำไร ดังที่ Najid & Rahman (2011, p.1450) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการถือหุ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาลต่อผลการดำเนินงาน ในประเทศมาเลเซีย แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 10 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การแบ่งแยกระหว่างการเป็นเจ้าของหุ้นและการควบคุม บริษัท มหาชนจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อผู้จัดการมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มความมั่งคั่งของตัวเอง สิ่งนี้ทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนกรรมการบริหารมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เพราะถือว่ากรรมการบริหารเป็นผู้มีส่วนได้เสีย และมีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษา อาทิเช่น Demsetz & Lehn (1985, p.1155) และ Abor & Biekpe (2007, p.288) พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัทและระดับความเป็นเจ้าของในการบริหารงานของบริษัท สอดคล้องกับข้อโต้แย้งข้างต้นเราคาดการณ์ว่าการเป็นเจ้าของการจัดการเพิ่มขึ้น ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมมากขึ้นในกิจกรรมการสร้างมูลค่าซึ่งจะเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว

สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษาหลายชิ้นที่ตรวจสอบโครงสร้างการเป็นเจ้าของแสดงให้เห็นว่าการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในครอบครัวเป็นรูปแบบโครงสร้างความเป็นเจ้าของที่โดดเด่นที่สุดของบริษัทในภาคเอเชียตะวันออก ดังที่ Hasso (2013, pp.108-109) ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี พบว่า ผู้ถือหุ้นครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับข้อมูลทางบัญชี

สมมติฐานการวิจัยข้อ 12 โมเดลอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่มีความแปรเปลี่ยน

เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหรือตรวจสอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่วัดตามกลุ่มย่อย ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้นำขนาดบริษัทระหว่างบริษัทขนาดใหญ่และขนาดเล็กเพราะผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่าสามารถวัดความเท่าเทียมระหว่างกลุ่มซึ่งสามารถวัดความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้อย่างชัดเจน ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้นำขนาดของกิจการมาใช้ในการวิจัย อาทิเช่น (Firer & Stainbank, 2003, p.25; Shahveis et al. 2017, p.1) ได้ศึกษาทุนทางปัญญาที่มีขนาดกิจการแตกต่างกัน การบริหารแตกต่างกัน เพราะขนาดกิจการมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านทุนทางปัญญา ว่าการบริหารงานในแต่ละบริษัทมีความแตกต่างกัน รวมถึง Juhmani (2013, p.133) ได้นำขนาดของกิจการมาใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นในแต่ละสัดส่วนมีความคิดเห็นต่อขนาดกิจการมีความแตกต่าง และ Chandrapala (2013, p.67) ได้ทำการศึกษาข้อมูลทางการบัญชีต่อขนาดกิจการ พบว่า บริษัท ที่มีขนาดใหญ่การให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายทางการบัญชีของ บริษัท มหาชนในประเทศอินโดนีเซีย PSAK มากกว่า IFRS จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับขนาดกิจการที่นำมาใช้ในการวิจัย มีผลต่อตัวแปร จึงได้นำมาใช้ในการวัดค่าความแปรเปลี่ยนของโมเดล โดยใช้วิธีการวัด Mullen (1995); Kaplan (2000)

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ได้มุ่งเน้นศึกษาถึงการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งนี้จะอธิบายถึงขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1.1 **โครงสร้างการถือหุ้น (Ownership Structure)**

โดยการใช้ความสำคัญของโครงสร้างการถือหุ้นบริษัทในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้อัตราส่วนการถือหุ้นทั้งภายในและภายนอก (Xu & Wang, 1999, p.79) ซึ่งประกอบดังต่อไปนี้

1.1.1 สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (Foreign ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ ประกอบด้วย บุคคลธรรมดาต่างชาติ, บริษัทต่างชาติ, และสถาบันต่างชาติ (Andow & David, 2016, p.235)

1.1.2 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นสถาบัน ประกอบด้วย สถาบันพระมหากษัตริย์, กองทุน, บริษัทประกันชีวิต, ธนาคาร (Friska & reteo, 2013, p.172)

1.1.3 สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (Government ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาล ประกอบด้วย หน่วยงานรัฐบาลในประเทศไทย (Friska & reteo, 2013, p.172)

1.1.4 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ (Bohdanowicz, 2014, p.627)

1.1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (Family ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนที่มีความผูกพันในครอบครัว เช่น ตระกูลเดียวกัน (Saleh et al. 2009, p.9)

1.2 **ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)**

ในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา ผู้วิจัยได้ใช้ Value Added Intellectual Coefficient (VAIC) โดยศึกษาจาก (Pulic, 2000; Yalama & celik, 2013, p.67; Nurhayati, 2017, p.129) ซึ่งประกอบด้วย

1.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุน (Capital Employed Coefficient)

1.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์ (Human Capital Coefficient)

1.2.3 ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้าง (Structured Capital Coefficient)

1.3 มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (Value relevance of accounting information)

การวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยประยุกต์จาก (Hayati et al. 2015, p.999) ประกอบด้วย

1.3.1 กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share)

1.3.2 มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (Book Value of Equity per Share)

1.3.3 กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น (Cash Flows From Operation Activities)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 โดยศึกษาทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในระหว่างฟื้นฟูกิจการ และแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เช่น งบการเงิน จาก SETSMART รายงานประจำปี และแบบแสดงรายงานข้อมูลประจำปี (56-1) รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ จากเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินงานวิจัยตั้งแต่เดือน มีนาคม 2560 ถึง เดือนตุลาคม 2562

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ประโยชน์ทางด้านวิชาการ

เป็นการเพิ่มความรู้ ความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าของบริษัทด้วยการบริหารโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท อันก่อให้เกิดการจัดการความรู้หรือองค์ความรู้ใหม่ นำสู่การถือครองสินทรัพย์ทางปัญญา เพื่อเกิดผลประโยชน์และผลตอบแทนสูงสุดขององค์กร และเกิดความน่าเชื่อถือต่อการนำเสนอข้อมูลทางบัญชี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทนำไปประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น รวมถึงการตอบสนองนักลงทุน

2. ประโยชน์ทางด้านวิชาชีพหรือการนำไปปฏิบัติ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าจะก่อประโยชน์ในหลายๆ ประการที่จะนำไปสู่ความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียนของประเทศไทยในการนำไปปฏิบัติโดยเฉพาะดังนี้

2.1 เป็นองค์ความรู้ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย ให้สามารถนำความรู้และวิธีที่ทำให้ทราบถึงลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแตกต่างกันมีผลต่อทุนทางปัญญาและการนำเสนอข้อมูลทางการเงินได้

2.2 ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับทุนทางปัญญาโดยมีองค์ประกอบของปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors : KSFs) หรือความสามารถ (Competencies) พร้อมดัชนีบ่งชี้ปัจจัยแห่งความสำเร็จ หรือความสามารถที่จะช่วยส่งเสริม หรือสนับสนุนทำให้เกิดความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย

2.3 สามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาที่เกิดจากลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นไปพัฒนาต่อยอดความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อธุรกิจของประเทศไทยที่จะเป็นพลังขับเคลื่อนไปสู่การก้าวเป็นองค์การแห่งความรู้

2.4 ได้แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการนำเสนอและเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.5 ผู้ที่ศึกษาและนักปฏิบัติสามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับทุนทางปัญญา และลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและสร้างความชัดเจนในองค์การเกี่ยวกับองค์ความรู้ในด้านทุนทางปัญญาเกิดเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ทำให้เกิดการตัดสินใจของนักลงทุนในความเชื่อถือต่อข้อมูลทางบัญชี

นิยามศัพท์

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Listed companies on the stock exchange of Thailand) หมายถึง บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนหลักทรัพย์ของบริษัทเพื่อให้มีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีทุนชำระแล้วขั้นต่ำ 300 ล้านบาทขึ้นไป โดยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ยังเป็นบริษัทที่คงอยู่และดำเนินงานพร้อมส่งรายงานผลการดำเนินงานในระหว่างปี 2556-2560

โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Structure) หมายถึง ลักษณะการถือหุ้นของแต่ละประเภทที่มีสัดส่วนการถือหุ้นที่ไม่เหมือนกัน โดยมีอำนาจควบคุมกิจการและแรงจูงใจในการควบคุมการบริหารงานของบริษัทและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเพื่อให้มูลค่าหลักทรัพย์ของกิจการเพิ่มสูงขึ้น สามารถแบ่งสัดส่วนการถือหุ้นออกเป็น 5 ประเภทซึ่ง ประกอบด้วย

1. สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (Foreign Ownership) หมายถึง การแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยนักลงทุนต่างชาติ ประกอบด้วย บุคคล บริษัท

2. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional Ownership) หมายถึง การแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่มีนักลงทุนในลักษณะสถาบัน เช่น กองทุน, บริษัท, ประกันชีวิต, ธนาคาร เป็นต้น

3. สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (Government Ownership) หมายถึง การแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาล อาทิเช่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และบริษัทที่มีหน่วยงานรัฐบาลถือหุ้น

4. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership) หมายถึง การแสดงถึงสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นกรรมการบริหาร

5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (Family ownership) หมายถึง การแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทที่เป็นบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์เสมือนครอบครัว

ทุนทางปัญญา (Intellectual Coefficient) หมายถึง การวัดประสิทธิภาพของทุนทางปัญญาที่สามารถกำหนดขอบเขตของมูลค่ากิจการโดยการบริหารทรัพยากรของบริษัทให้มีประสิทธิภาพโดยที่บริษัทที่มีมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญามากขึ้นเท่าไหร่ ย่อมทำให้บริษัทนั้นมีทุนทางปัญญาในการบริหารทรัพยากรที่มีคุณค่ามากเท่านั้น โดยสามารถกำหนดขอบเขตทุนทางปัญญาได้ ซึ่งประกอบด้วย

1. ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุน (Capital Employed Coefficient) หมายถึง มูลค่าเพิ่มที่ถูกสร้างขึ้นโดยสินทรัพย์ที่มีตัวตน 1 หน่วยลงทุนไปในธุรกิจ

2. ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์ (Human Capital Coefficient) หมายถึง มูลค่าเพิ่มที่ถูกสร้างขึ้นจากทุนมนุษย์ 1หน่วยที่ลงทุนไปธุรกิจ

3. ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้าง (Structured Capital Coefficient) หมายถึง มูลค่าเพิ่มที่เหลืออยู่หลังจากหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับทุนมนุษย์ไป

มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance of Accounting Information) หมายถึง มูลค่าทางบัญชีในความต้องการของนักลงทุน โดยการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกับมูลค่าบริษัท ที่เชื่อมโยงกับรายได้และมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อราคาตลาดเพื่อสะท้อนถึงมูลค่าบริษัทที่มีต่อความต้องการของนักลงทุน ประกอบไปด้วย

1. กำไรต่อหุ้น (Earnings Per Share) หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงกำไรของบริษัทเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นทั้งหมด

2. มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น (Book Value of Equity Per Share) หมายถึง ส่วนเฉลี่ยของมูลค่าสุทธิของสินทรัพย์ที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญต่อหุ้นสามัญหนึ่งหุ้น ซึ่งเป็นราคา ณ วันใดวันหนึ่งที่คำนวณจากงบแสดงฐานะทางการเงินของบริษัท ณ วันนั้น มูลค่าดังกล่าวจะเป็นจำนวนเงินที่ผู้ถือหุ้นมีสิทธิได้รับคืนเงินโดยสมมุติว่าบริษัทเลิกกิจการในวันนั้น และตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่าสินทรัพย์ทั้งสิ้นของบริษัทจำหน่ายได้ในราคาตามบัญชีที่ปรากฏในงบดุล และจะไม่นำราคาตลาดของสินทรัพย์ ณ วันนั้นมาพิจารณาราคาตามบัญชีต่อหุ้น

3. กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Cash Flows From Operation Activities) หมายถึง เงินสดของบริษัทที่เกิดจากกิจกรรมหลักที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการ และกิจกรรมอื่นที่ไม่ใช่กิจกรรมลงทุนหรือกิจกรรมจัดหาเงิน

ขนาดของบริษัท (Firm Size) หมายถึง ขนาดสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สรุป

การสร้างมาตรฐานและวิธีปฏิบัติในการแข่งขันของตนให้สอดคล้องกับระดับระหว่างประเทศ สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นสำคัญมาก เพื่อก้าวเข้าสู่การแข่งขันทางธุรกิจ ด้วยการนำความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการนวัตกรรมเชิงองค์กรมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียน ไม่ว่าจะเป็นด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการบริการ หรือด้านกระบวนการดำเนินงานและสร้างให้บริษัทจดทะเบียนเป็นองค์กรต้นแบบขยายผลไปยังธุรกิจอื่น ๆ ในประเทศ รวมถึงได้ส่งเสริมให้คนในองค์กรเข้าใจและเห็นคุณค่าของการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และผลักดันให้เกิดนวัตกรรมในองค์กร สิ่งนี้คือ ทุนทางปัญญาของบริษัท โดยบริษัทได้มีนโยบายและปฏิบัติกันมานานแล้ว แต่ยังไม่นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวัดมูลค่าของทุนทางปัญญาของบริษัทมาใช้ประเมินผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อได้เปรียบคู่แข่งขัน เพราะจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการวัดมูลค่าทุนทางปัญญากันอย่างแพร่หลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการเปิดเผยและรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินทั้งภายในและภายนอกบริษัท แต่การเกิดทุนทางปัญญานั้นต้องเกิดขึ้นจากการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของคณะกรรมการบริหารบริษัทซึ่งผู้ถือหุ้นเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของบริษัท จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นในแต่ละสัดส่วนการถือหุ้นมีผลต่อทุนทางปัญญา ดังนั้นการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษา

อิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย โดยมีการศึกษาครั้งนี้เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 โดยศึกษาทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในระหว่างฟื้นฟูกิจการ และแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เช่น งบการเงิน จาก SETSMART รายงานประจำปี และแบบแสดงรายงานข้อมูลประจำปี (56-1) รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ จากเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ความสำคัญของการเพิ่มมูลค่าของบริษัทด้วยการบริหารโครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท อันก่อให้เกิดการจัดการความรู้หรือองค์ความรู้ใหม่ นำสู่การถือครองสินทรัพย์ทางปัญญา เพื่อเกิดผลประโยชน์และผลตอบแทนสูงสุดขององค์กร และเกิดความน่าเชื่อถือต่อการนำเสนอข้อมูลทางบัญชี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทนำไปประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น รวมถึงการตอบสนองนักลงทุน

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 4) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5) เพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย โดยการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีผลต่อ ทุนทางปัญญา และมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจากลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแตกต่างกัน ทำให้ความต้องการผู้มีส่วนได้เสียแตกต่างกัน ส่งผลต่อการนำเสนอข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวดังนี้

1. บทนำ
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น
3. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)
4. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับทุนทางปัญญา
5. ทฤษฎีทรัพยากร (Theory Resources)
6. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี
7. สรุป

บทนำ

การพัฒนาธุรกิจในสถานการณ์ปัจจุบันจะต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีที่นำไปสู่โลกาภิวัฒน์และข้อมูลประเภทต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในทุกส่วนของธุรกิจ เพราะสังคมในยุคนี้ต้องเตรียมพร้อมกับข้อมูลทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในด้านเศรษฐกิจทำให้ข้อมูลที่มีคุณค่าและสำคัญต่อกระบวนการผลิต การบริหารจัดการซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับบริษัท เพื่อได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืนสิ่งทั้งหมดนี้ที่กล่าวมาเป็นเนื้อหาที่สำคัญและได้รับความนิยมมากที่สุดนั้นคือ การจัดการความรู้และนวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการบริษัท ดังนั้นการจัดการความรู้คือการรวบรวมกลยุทธ์และกระบวนการสำหรับการสร้างค้นหาและใช้ประโยชน์ข้อมูล เข้าถึง รวบรวม แบ่งปัน การประเมินและจัดเก็บข้อมูลทุกอย่างเป็นกระบวนการจัดการความรู้ อีกอย่างหนึ่งที่เป็นส่วนสำคัญที่สุดก็คือการที่บริษัทได้ทำการประเมินข้อมูลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ได้เปรียบคู่แข่งขัน (Celenza & Rossi, 2013, p.516)

ปัจจุบันบริษัทตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องคำนึงถึงกระบวนการทุกขั้นตอนของการกำกับดูแลกิจการเพราะถือว่าเป็นการสร้างมูลค่าในบริษัท ในช่วงปีที่ผ่านมาประเทศในกลุ่มเอเชียมีความสนใจเรื่องทุนทางปัญญาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน อาทิเช่น มีผู้วิจัยหลายประเทศที่มีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่เกิดจากผลการดำเนินงานของบริษัทโดยเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน อาทิเช่น ศึกษาทุนทางปัญญาที่มีผลต่อการดำเนินงานประเทศมาเลเซีย Saleh et al. (2009, p.1) ได้ศึกษาความเป็นเจ้าของบริษัทกับทุนทางปัญญาและผลการดำเนินงานของประเทศอิตาลี Celenza & Rossi (2013, p.515) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับผลการดำเนินงานโดยเชื่อมโยงโครงสร้างผู้ถือหุ้นของประเทศไอแลนด์ Zanjirdar & Kabiribalaiadeh (2011, p.1369) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับการกำกับดูแลกิจการของประเทศออสเตรเลีย Khan, Muttakin & Siddiqui (2013, p.207) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารที่มีผลต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา (Bohdanowicz, 2014, p.626) และยังรวมถึงประเทศไทยที่เล็งเห็นความสำคัญของทุนทางปัญญาโดยถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการกำกับดูแลกิจการในการสร้างมูลค่าของบริษัท เพราะแนวคิดบทบาทและคุณค่าของความรู้ในระบบเศรษฐกิจและการค้าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโดยเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ (Chen Goh, 2005, p.385) กระบวนการเศรษฐกิจลักษณะนี้มีการปรับเปลี่ยนลักษณะของกิจกรรมของบริษัท เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและประสิทธิภาพของบริษัท ดังนั้นการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์และเปลี่ยนไปใช้องค์กรที่มีความรู้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญของความสำเร็จและความอยู่รอดขององค์กร โดย Dzinkowski (2000, p.32) ได้

กล่าวถึงทุนทางปัญญาซึ่งเป็นจำนวนเงินทุนทั้งหมดหรือสิทธิการเป็นเจ้าของและสามารถจัดการองค์ความรู้ของบริษัท และนักวิชาการเช่น Andriessen (2004, p.2) ทุนทางปัญญาเป็นความรู้ที่สามารถสร้างผลกำไรได้ เชื่อว่าทุนทางปัญญาประกอบด้วยทรัพยากรที่ไม่มีตัวตนซึ่งเป็นของบริษัทที่สามารถสร้างผลประโยชน์ในอนาคตสู่ความได้เปรียบในการแข่งขันสำหรับบริษัทตาม Kujansivu & Lonnqvist (2008, p.159) ทุนทางปัญญาประกอบด้วยทรัพยากรที่ไม่มีตัวตนมากมายที่มีค่าขององค์กร และ Edvinson & Malon, (1997); Marr & Adams (2004, p.18) ยืนยันว่าทุนทางปัญญาเป็นข้อมูลที่มีอยู่และความรู้ในการทำงานเพื่อสร้างมูลค่า กล่าวอีกนัยหนึ่งทุนทางปัญญาเป็นรูปแบบใหม่ที่สมบูรณ์แบบสำหรับการสังเกตคุณค่าที่แท้จริงขององค์กรโดยใช้ค่าใช้จ่ายในอนาคตของ บริษัท นอกจากนี้ยังสามารถคำนวณความเป็นจริงในสังคมที่มีความรู้ในปัจจุบันประสิทธิภาพของทุนทางปัญญานั้นมีมากกว่าประสิทธิภาพของเงินทุนทางการเงินที่มีการใช้และพิจารณา ดังนั้น Madtinos et al. (2011, p.137); Noradiva, Parastou & Azlina (2016, p.514) กล่าวถึงทุนทางปัญญาจะสามารถพบได้ในความสามารถของพนักงานซึ่งเป็นโครงสร้างภายในของบริษัท โดยอยู่ในรูปแบบของระบบการบริหาร รวมถึงโครงสร้างภายนอกซึ่งหมายรวมถึงชื่อเสียงที่มีความเกี่ยวข้องกับลูกค้า จากสิ่งสำคัญของทุนทางปัญญาที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัทนั้น ดังที่ Celenza & Rossi (2013, p.517); Zanjirdar & Kabiribalajaden (2011, p.1369) แนวโน้มทุนทางปัญญาที่เพิ่มขึ้นภายในบริษัท สามารถวัดมูลค่าที่แท้จริงจากผู้ถือหุ้นและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ บริษัทต้องมีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ถูกฝังตัวอยู่ในบริษัท อาทิเช่น ผู้บริหาร พนักงาน รวมถึงลูกค้า เพื่อรักษาเสถียรภาพในการแข่งขัน สิ่งนี้เรียกว่า ทุนทางปัญญา และจากการบันทึกของ Noradiva, parastou & Azlina (2016, p.514) ได้กล่าวไว้ว่า ทุนทางปัญญาที่เกิดขึ้นภายในบริษัทประมาณ 50% - 90% จึงทำให้บริษัทมีการลงทุนบริหารจัดการทุนทางปัญญาเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพธุรกิจ

ดังที่กล่าวมาการบริหารจัดการบริษัทส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดทุนทางปัญญานั้นคือผู้ถือหุ้น ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ทำหน้าที่แทนทำให้นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายถึงความเป็นเจ้าของและการควบคุม อธิบายสถานการณ์ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร และผู้จัดการ แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี (Jensen & Meckling, 1976, p.308) ได้แนะนำวิธีแก้ปัญหาตัวแทนโดยการให้ผลตอบแทนผู้บริหารในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะทำให้ผลประโยชน์ของผู้บริหารเป็นไปแนวทางเดียวกันกับผู้ถือหุ้นให้ได้มากที่สุด ในทางปฏิบัติบริษัทต่าง ๆ ได้พยายามคิดค้นวิธีที่จะทำให้ผลประโยชน์ของทั้งผู้ว่าจ้างและลูกจ้างเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้น หากโครงสร้างผู้ถือหุ้นอยู่ในกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้วนั้น หรือเรียกว่าการถือหุ้น

แบบกระจุกตัว ดังเช่นในประเทศแถบเอเชีย และยังรวมถึงประเทศไทยที่มีปัญหาการเป็นตัวแทนจะอยู่ในผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจในการควบคุม (Fan & Wong, 2002, p.407) และการถ่ายโอนเอาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อยมาเป็นของตนเองหรืออาจใช้อำนาจควบคุมการดำเนินงานบริษัทเพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตัวโดยที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบของผู้ถือหุ้นรายย่อย (Fama & Jensen, 1983, p.302) ดังนั้นโครงสร้างการเป็นเจ้าของจึงมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของทุนทางปัญญาของ บริษัท กล่าวอีกนัยหนึ่งประเภทของการเป็นเจ้าของ บริษัท ที่มีอำนาจในการบริหารกิจการสามารถมีประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในด้านทุนทางปัญญามากขึ้น สิ่งหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงการบริหารงานภายในองค์กรแล้วเกิดประสิทธิภาพทุนทางปัญญานั้นคือข้อมูลทางบัญชีที่นักลงทุนสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจ ดังที่ Easton et al. (1999, p.399) แสดงให้เห็นว่าความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลทางบัญชีส่งผลให้มูลค่าตลาดของส่วนของเจ้าของมีการปรับตัวไปในทิศทางที่สอดคล้องกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของเจ้าของ และยังพบว่าข้อมูลบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักลงทุนเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่านักลงทุนใช้ข้อมูลดังกล่าวในการคาดการณ์ผลการดำเนินงานในอนาคตตามทิศทางที่เปลี่ยนแปลงในมูลค่าทางบัญชี และนำผลดังกล่าวมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนซึ่งส่งผลให้มูลค่าตลาดของส่วนของเจ้าของมีการปรับตัวอย่างสอดคล้องกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของเจ้าของ และ (Ball & Brown) ในปี 1968 จนถึง ปี 1995 มีความพยายามศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ในข้อมูลบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเงิน โดยศึกษาถึงการนำข้อมูลบัญชีมาใช้ในการตัดสินใจของผู้ถือหุ้น ทำการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกำไรทางบัญชีกับราคาตลาดหลักทรัพย์ว่าเป็นไปในทิศทางไหนและสรุปได้ว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน หลังจาก Ball & Brown (1968, p.159) สรุปว่ากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ และสามารถนำมาอธิบายว่าข้อมูลบัญชีนั้นมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งหากทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน นั่นแสดงให้เห็นว่าข้อมูลบัญชีมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ต้องการศึกษาลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อทุนทางปัญญาและก่อให้เกิดประสิทธิภาพของมูลทางบัญชีเพื่อส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุน โดยใช้การวิเคราะห์บนความเกี่ยวข้องข้อมูลทางการบัญชี เพื่อทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ทางด้านการบริหารงานของแต่ละลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีผลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทหรือไม่ และลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้น ทุนทางปัญญา มีความเกี่ยวข้องกับข้องกับข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการนำเสนอข้อมูล ในบทนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมรวมทั้งพัฒนาสมมติฐานที่ต้องการทดสอบและกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยและศึกษาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา กับการขยายตัวหุ้นของบริษัท และทฤษฎีหน่วยงานเรื่องของการกำกับดูแลกิจการได้กลายเป็นหนึ่งในด้านพื้นฐานของการค้าซึ่งจะดึงดูดความสนใจมากขึ้นในแต่ละวัน การมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีสามารถช่วย บริษัท ในการดึงดูดความสนใจของนักลงทุนและกระตุ้นการลงทุนโดยใช้นโยบายดังกล่าวเพื่อให้ บริษัท มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น การมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีสามารถช่วย บริษัท ในการดึงดูดความสนใจของนักลงทุนและกระตุ้นให้พวกเขาลงทุนและใช้นโยบายดังกล่าวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการเงินของ บริษัท ได้ดียิ่งขึ้น หนึ่งในวิธีการควบคุมและการกำกับดูแลกิจการคือการกำหนดประเภทของโครงสร้างการเป็นเจ้าของและองค์ประกอบที่เหมาะสมที่สุด การศึกษาของ Bonin et al. (2005, p.38); Xu et al. (2006, p.36); Ng et al. (2009, p.413) แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างการเป็นเจ้าของและองค์ประกอบต่าง ๆ ของเจ้าของมีผลแตกต่างกับประสิทธิภาพของบริษัท การสะท้อนข้อมูลเข้าสู่ตลาดและความสมมาตรของข้อมูล ดังนั้นโครงสร้างการเป็นเจ้าของกิจการจึงมีอิทธิพลต่อโครงสร้างพื้นฐานของรูปแบบการกำกับดูแลกิจการของประเทศ วันนี้การจัดตั้งและการใช้ระบบการกำกับดูแลกิจการที่เหมาะสมซึ่งสามารถให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของ บริษัท และประสิทธิภาพในการลงทุนของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่วางแผนจะดำเนินการ โครงการแปรรูปได้กลายเป็นความจำเป็นทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดังนั้นการวิจัยในปัจจุบันจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทบริษัท และสิ่งจูงใจในการเพิ่มมูลค่าทางปัญญาให้เป็นดัชนีที่ทันสมัยสำหรับการปฏิบัติงานและการสร้างมูลค่า นอกจากนี้การนำเสนอบทความผ่านการพิจารณาโครงสร้างผู้ถือหุ้นการเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการบริหารจัดการของบริษัท การเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินงานของทุนทางปัญญา ผลการวิจัยพบว่าผู้มีอำนาจและนักลงทุนได้ทำการตัดสินใจ ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทุนทางปัญญาสำหรับหน่วยเศรษฐกิจต้องพิจารณาการรวมกันของเจ้าของ บริษัท นอกจากนี้ผู้ควบคุมการลงทุนในตลาดหุ้นยังสามารถควบคุมและดูประสิทธิภาพของเงินทุนที่ได้จากการสร้างมูลค่าของกิจกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปัจจุบันการสร้างมูลค่าใหม่ทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศ และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังพยายามสร้างมาตรฐานและวิธีการปฏิบัติในการแข่งขันของตนให้สอดคล้องกับระดับระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพราะถือเป็นระบบการกำกับดูแลและได้นำมาพิจารณาทบทวนเหตุผลต่างกันใน ประเทศต่าง ๆ ด้วย เช่น ในประเทศอังกฤษ ปี 1990 ก็ได้

มีการแต่งตั้ง Cadbury Committee เพื่อยกร่างแนวทางของบรรษัทภิบาล อันเป็นผลเนื่องจากการประพฤติมิชอบต่าง ๆ ในการจัดการและการเงินของบริษัทขนาดใหญ่หลายแห่งของประเทศในขณะนั้น รายงานฉบับนี้ซึ่งออกในปี 1992 ได้รวบรวมหลักการและข้อพึงปฏิบัติเรื่องบรรษัทภิบาลไว้อย่างรัดกุมและชัดเจน และได้รับการยอมรับเป็นแนวทางของหลายประเทศที่กำลังเริ่มจัดทำระบบนี้ ยังรวมถึงประเทศไทยที่เล็งเห็นความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยได้จัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการฉบับปรับปรุง สิงหาคม 2544 เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นให้บริษัทมีการนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงได้เลือกหลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจำนวน 15 ข้อ เพื่อให้บริษัทสามารถนำไปถือปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก และเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวรวมทั้งเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ (ถ้ามี) ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัทตลาดหลักทรัพย์ฯ เชื่อมั่นว่าการดำเนินตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานการจัดการกิจการที่ดี อันเป็นสิ่งที่พึงคาดหวังจากบริษัทจดทะเบียน ซึ่งจะมีส่วนทำให้บริษัทได้รับการยอมรับมากขึ้นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพของฝ่ายจัดการอันจะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2559, หน้า 4)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตระหนักให้บริษัทจดทะเบียนเล็งเห็นความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อให้มีความโปร่งใสในการดำเนินกิจการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกิจการ และเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยนำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และระเบียบปฏิบัติของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มาเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างองค์กรให้มีระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสในการทำงาน การดำเนินการให้มีจริยธรรมทางธุรกิจ การจัดทำระบบควบคุมภายในต่าง ๆ รวมถึงการให้ความสำคัญกับผู้ถือหุ้น และการรักษาประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเป็นสำคัญ จึงได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการกำกับดูแลกิจการโดยครอบคลุมหลักการสำคัญดังนี้ (คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2559, หน้า 5-6)

1. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

2. คณะกรรมการมีความมุ่งมั่นในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการในระยะยาว บริหารงานด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง รับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามารถและมีประสิทธิภาพที่เพียงพอเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น ดูแลมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมถึงรับผิดชอบต่อการกระทำและการตัดสินใจของตนเอง

3. ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

และยังรวมถึงระบบกฎหมายโดยทั่วไป การเป็นเจ้าของเป็นฐานของอำนาจที่ใช้ในบริษัท โดยมีบุคคล 3 กลุ่ม ที่มีบทบาทสำคัญในด้านการจัดการและการสอดส่องดูแล ได้แก่ กรรมการ (เมื่อทำงานร่วมกันเรียกว่า คณะกรรมการ) เจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท เรียกรวมว่า “ฝ่ายจัดการ” มีหัวหน้าซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น กรรมการผู้จัดการ หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหาร หรือชื่ออื่น ๆ และกลุ่มของผู้ถือหุ้นของบริษัท ทั้ง 3 กลุ่ม ต่างมีบทบาทที่แตกต่างกันภายในกิจการ คณะกรรมการมีบทบาทที่สำคัญเพราะว่าเป็นผู้ควบคุม รักษาดูแลทรัพยากรของบริษัท Stewards ตัดสินใจเรื่องนโยบายของบริษัท และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารหรือฝ่ายจัดการเพื่อจัดการงานประจำวันของบริษัท เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการดำเนินการบริษัท ทั้งกรรมการและฝ่ายจัดการจึงถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ตามที่ได้รับความไว้วางใจ (fiduciary duties) ซึ่งรวมถึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ (duty of loyalty) ต่อบริษัทและต่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ รวมทั้งต้องกระทำการด้วยความระมัดระวังอย่างมีเหตุผล (duty of care) และรักษาผลประโยชน์ของบริษัทในการตัดสินใจด้วยระบบกลไกการกำกับดูแลเป็นระบบช่วยควบคุมดูแลความขัดแย้ง ตรวจสอบโครงสร้างผู้ถือหุ้น ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการวิเคราะห์กลไกการดำเนินงาน โดย Kathleen, Emre & Jin (2014, p.1); Bohdanowicz (2014, p.42) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการรายได้ของผู้บริหารและผู้ถือหุ้นซึ่งมีวัตถุประสงค์ต่างกัน เพราะการกระจายอำนาจในการตัดสินใจอาจมีความซับซ้อนยุ่งยาก และมีผลต่อการควบคุมของผู้บริหารที่ถูกผู้ถือหุ้นกำจัดสิทธิในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง (Jensen, 1993, p.309)

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หรือ บรรษัทภิบาลตามความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น คณะกรรมการ (ฝ่ายพัฒนาธรรมาภิบาลเพื่อตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555, หน้า 6) และมีการพัฒนาให้สอดคล้องอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการ

ที่ดี โดยมุ่งหวังให้คณะกรรมการและฝ่ายจัดการของบริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทพัฒนาระดับการกำกับดูแลกิจการให้สามารถเทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ต่อบริษัทและเพื่อประโยชน์โดยรวมต่อความสามารถในการแข่งขัน และการเติบโตของตลาดทุนไทย

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 ประกอบด้วยหลักการและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการแต่ไม่รวมถึงเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติไว้ชัดเจนแล้ว ซึ่งเนื้อหาแบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่ (ฝ่ายพัฒนาธรรมาภิบาลเพื่อตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555, หน้า 6-47)

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น โดยมีหลักเกณฑ์ ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตนและมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท บริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน

สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การซื้อขายหรือโอนหุ้น การมีส่วนแบ่งในกำไรของกิจการ การได้รับข่าวสารข้อมูลของกิจการอย่างเพียงพอ การเข้าร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ แต่งตั้งผู้สอบบัญชีและเรื่องที่มีผลกระทบต่อบริษัท เช่น การจัดสรรเงินปันผลการกำหนดหรือการแก้ไขข้อบังคับและหนังสือบริคณห์สนธิ การลดทุนหรือเพิ่มทุนและการอนุมัติรายการพิเศษ เป็นต้น ผู้ถือหุ้นควรได้รับทราบกฎเกณฑ์และวิธีการในการเข้าร่วมประชุม และข้อมูลที่เพียงพอต่อการพิจารณาในแต่ละวาระก่อนการประชุมตามเวลาอันควร มีโอกาสซักถามกรรมการทั้งในที่ประชุมและส่งคำถามล่วงหน้า มีโอกาสเสนอวาระการประชุมและมีสิทธิมอบฉันทะให้ผู้อื่นเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริษัทต้องตระหนักและให้ความสำคัญถึงสิทธิของผู้ถือหุ้นไม่กระทำ การใด ๆ อันเป็นการละเมิดหรือลิดรอนสิทธิของผู้ถือหุ้น

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ถือหุ้นทุกรายทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรมผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย

การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้นว่าคณะกรรมการและฝ่ายจัดการจะดูแลให้การใช้เงินของผู้ถือหุ้นเป็นไปอย่างเหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญต่อความมั่นใจในการลงทุนกับบริษัท คณะกรรมการจึงควรกำกับดูแลให้ผู้ถือหุ้นได้รับการปฏิบัติ และปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในหลักการหมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น คณะกรรมการควรจัดกระบวนการประชุมผู้ถือหุ้นในลักษณะที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน คณะกรรมการควรกำหนดเป็นนโยบายในการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการล่วงหน้าในเวลาอันสมควร เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นที่ไม่

สามารถเข้าประชุมด้วยตนเอง สามารถใช้สิทธิออกเสียงโดยมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมและออกเสียงลงมติแทน และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอเพิ่มวาระการประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้น คณะกรรมการควรมีมาตรการป้องกันกรณีที่กรรมการและผู้บริหารใช้ข้อมูลภายในเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นในทางมิชอบ (Abusive self-dealing) ซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นอื่น เช่น การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน (Insider trading) การนำข้อมูลภายในไปเปิดเผยกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการและผู้บริหารถือเป็นการเอาเปรียบ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ถือหุ้นโดยรวม เป็นต้น คณะกรรมการควรกำหนดให้กรรมการบริษัทและผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนได้เสียของตนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้คณะกรรมการสามารถพิจารณาธุรกรรมของบริษัทที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ และสามารถตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของบริษัทโดยรวม ทั้งนี้กรรมการและผู้บริหารที่มีส่วนได้เสียกับธุรกรรมที่ทำกับบริษัทไม่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำธุรกรรมดังกล่าว

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่งคั่ง ความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการในระบบการกำกับดูแลกิจการมีผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ ได้แก่ ลูกค้า พนักงาน คู่ค้า ผู้ถือหุ้น หรือนักลงทุน เจ้าหนี้ และชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่สังคมหรือภาครัฐ รวมถึงคู่แข่งและผู้สอบบัญชีอิสระ เป็นต้น คณะกรรมการควรกำหนดนโยบายให้มีการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มโดยคำนึงถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวตามกฎหมายหรือ ตามข้อตกลงที่มีกับบริษัท ไม่ควรกระทำการใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้น และควรกำหนดมาตรการชดเชยกรณีผู้มีส่วนได้เสียได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิ คณะกรรมการควรพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ในการสร้างเสริมผลการดำเนินงานของบริษัท เพื่อสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้กับกิจการและควรเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องให้ผู้มีส่วนได้เสีย เหล่านั้นได้รับทราบอย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการควรมีมาตรการในการแจ้งเบาะแสต่อคณะกรรมการ ในประเด็นเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมาย ความถูกต้องของรายงานทางการเงินระบบควบคุมภายในที่บกพร่อง หรือการผิดจรรยาบรรณ และควรมีกลไกคุ้มครองสิทธิของผู้แจ้งเบาะแสดังกล่าวด้วย คณะกรรมการควรกำหนดนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจโดยตรงให้ครบถ้วน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมั่นใจว่าการประกอบธุรกิจของบริษัทได้คำนึงถึงปัจจัย STAKE HOLDER ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัททั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มิใช่ข้อมูลทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือข้อมูลสำคัญของบริษัทรวมถึงรายงานทางการเงินและข้อมูลที่มิใช่ข้อมูลทางการเงินต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์ฯ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำหน้าที่ในรอบปีที่ผ่านมาของคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยนโยบายการกำกับดูแลกิจการนโยบายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม และการปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นต้น คุณภาพของรายงานทางการเงินเป็นเรื่องที่ผู้ถือหุ้นและบุคคลภายนอกให้ความสำคัญคณะกรรมการจึงควรมั่นใจว่าข้อมูลที่แสดงในรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่เป็นอิสระ ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะที่เหมาะสมที่สุดในการทำหน้าที่ “โฆษก” ของบริษัท อย่างไรก็ดีคณะกรรมการอาจแต่งตั้งให้กรรมการท่านอื่นหรือผู้บริหารทำ หน้าที่ดังกล่าวแทน โดยผู้ที่ได้รับแต่งตั้งควรทำหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง รวมทั้งควรมีการกำหนดนโยบายการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ (Disclosure Policy) ให้ชัดเจน นอกจากนี้คณะกรรมการควรจัดให้มีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับ “นักลงทุนสัมพันธ์” (Investor Relations หรือ IR) เพื่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก เช่น ผู้ลงทุน นักลงทุนสถาบัน นักลงทุนทั่วไป นักวิเคราะห์ และภาครัฐที่ เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยเปิดโอกาสให้สามารถเข้าพบผู้บริหารของบริษัทได้ตามความเหมาะสมภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าข้อมูลที่ให้เป็นข้อมูลที่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะแล้ว

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบคณะกรรมการ คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการคณะกรรมการควรมีภาวะผู้นำวิสัยทัศน์และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของ บริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวม คณะกรรมการควรจัดให้มีระบบแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่าง คณะกรรมการและฝ่ายจัดการที่ชัดเจนและดูแลให้บริษัทมีระบบงานที่ให้ความเชื่อมั่นได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัท ได้ดำเนินไปในลักษณะที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีจริยธรรม คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการที่มีคุณสมบัติหลากหลาย ทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์กับบริษัท รวมทั้งการอุทิศเวลาและความพยายามในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเสริมสร้างให้บริษัทมีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง กระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทเพื่อให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งควรมีความ โปร่งใส ปราศจากอิทธิพลของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม หรือฝ่าย

จัดการ และสร้างความมั่นใจให้กับบุคคลภายนอกเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล คณะกรรมการควรจัดให้มีคณะกรรมการชุดย่อยต่าง ๆ เพื่อช่วยศึกษาและกลั่นกรองงานตามความจำเป็นโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องอาศัยความเป็นกลางในการวินิจฉัย และควรกำหนดนโยบายบทบาทหน้าที่รับผิดชอบกระบวนการทำงาน เช่น การดำเนินการประชุมและการรายงานต่อคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน กรรมการทุกคนควรเข้าใจเป็นอย่างดีถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการและลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท พร้อมที่จะแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเป็นอิสระและปรับปรุงตัวเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา กรรมการควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ระมัดระวัง และรอบคอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทและเป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้นทุกคน โดยได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน นอกจากนี้ กรรมการ ทุกคนควรอุทิศเวลาให้เพียงพอเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ และเป็นหน้าที่ของกรรมการที่ต้องเข้าประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง ยกเว้นกรณีที่มีเหตุผลพิเศษจริง ๆ การกำหนดค่าตอบแทนกรรมการเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ ของกรรมการโดยตรงกรรมการจึงไม่ควรอนุมัติค่าตอบแทนของตนเอง คณะกรรมการควรจัดให้มีกระบวนการกำหนดค่าตอบแทนที่โปร่งใสและขอความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้นระดับและองค์ประกอบของค่าตอบแทนกรรมการควรเหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจและรักษากรรมการที่มีคุณภาพ ตามที่ต้องการ แต่ควรหลีกเลี่ยงการจ่ายที่เกินสมควร

2. ลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้น

เมื่อพิจารณาแล้วการตัดสินใจเลือกลงทุนของผู้ลงทุนภายนอกมักจะเกิดจากความเชื่อมั่นในกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เพราะเชื่อมั่นว่าการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในลักษณะดังกล่าวมีข้อดีในด้านความคล่องตัวในการดำเนินงาน และผู้ถือหุ้นรายใหญ่มักจะมีความผูกพันกับบริษัท และมีแนวโน้มจะคำนึงถึงประโยชน์และความอยู่รอดของบริษัทในระยะยาว อย่างไรก็ดีโครงสร้างดังกล่าวก็เอื้อให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่สามารถดำเนินการในลักษณะเอาเปรียบผู้ลงทุนภายนอกได้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเองมากกว่าผู้ลงทุนภายนอก นอกจากนี้โครงสร้างการถือหุ้นระหว่างบริษัทกับบริษัทในกลุ่มจำนวนมากยังมีลักษณะการถือหุ้นไขว้กันหรือการถือหุ้นผ่านตัวแทนของตนเอง (Nominee) ทำให้ผู้ลงทุนภายนอกไม่ทราบโครงสร้างการถือหุ้น และอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทในกลุ่มอย่างชัดเจน

ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ มีความพยายามที่จะส่งเสริมให้มีระบบการกำกับดูแลกิจการมากขึ้น ทั้งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดหลักการในการกำกับดูแลกิจการที่ดีทั้งหมด 5 หมวด และสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของกรรมการและส่งเสริมให้เกิดการกำกับ

ดูแลกิจการที่ดีในประเทศไทยโดยใช้การให้คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance Credit Rating) นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทก็คือโครงสร้างการถือหุ้น เพราะโครงสร้างการถือหุ้นนับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อทิศทางการบริหารงานของบริษัท ทั้งในด้านการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) และผลการดำเนินงาน ซึ่งจากการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเอเชียในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบกับปัญหาทางการเงินและการดำเนินงานในระดับที่รุนแรงมาก โดยมีการสันนิษฐานว่าสาเหตุของปัญหาดังกล่าวมาจากทั้งส่วนของการบริหารงานที่ขาดการกำกับดูแลที่ดีอันส่งผลให้ข้อมูลที่เปิดเผยแก่สาธารณชนมีไม่มากพอขาดความน่าเชื่อถือ และไม่โปร่งใสเท่าที่ควรจะเป็นทำให้นำไปสู่สถานการณ์ที่ไม่สามารถประเมินความเสี่ยงของกิจการได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอีกประการหนึ่ง คือลักษณะของธุรกิจที่มีกลุ่มผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว (Ownership Concentration) หรือมีลักษณะความเป็นครอบครัวนั้นเอง ดังนั้นโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบการกระจายตัว (Dispersed Ownership) ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกาและอังกฤษบริษัทส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างแบบกระจายตัว โดยแต่ละบริษัทจะมีผู้ถือหุ้นจำนวนมากราย เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการลงทุนในการถือหุ้นสัดส่วนที่น้อยมากในบริษัท โครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบนี้จะเป็นมีข้อดีคือ ผู้ถือหุ้นจะจ้างผู้บริหารที่ตนคิดว่ามีความสามารถมาบริหารงานในบริษัทแทนตน เพื่อเกิดความคล่องตัวในการบริหารงานของผู้บริหาร ซึ่งสิ่งนี้เป็นการอธิบายแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุมต่อบริษัท เพราะงานวิจัยส่วนใหญ่จะอ้างอิงเกี่ยวกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ซึ่งเป็นการนำเสนอโดย Jensen (1997) โดยหลักการสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องสองฝ่าย ได้แก่ ผู้ว่าจ้างหรือเรียกว่า ตัวการ และผู้ถูกจ้างเรียกว่า ตัวแทน โดยให้ตัวแทนปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งแทนตนเอง สิ่งที่ได้รับคือผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ต่อกัน สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้น โดยมีนักวิจัยหลายท่านที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นแล้วมีการแยกลักษณะการถือหุ้นประกอบไปด้วย การถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล ผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ ผู้ถือหุ้นสถาบัน ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริหาร ผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัว อาทิเช่น Asadi & Pahlevan (2016, p.69); Bambang & Mukhtaruddin (2015, p.148); Andow & David, (2016, p.235); Friska & reteo, (2013, p.172); Saleh et al. (2009, p.9) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปลักษณะแต่ละประเภทของโครงสร้างผู้ถือหุ้นออกเป็นดังต่อไปนี้

2.1 การถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (Government Ownership)

ถ้ากล่าวถึงแนวคิดแบบดังเดิมถ้าผู้ถือหุ้นเป็นรัฐบาลจะเป็นตัวบ่งชี้ผลกระทบเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เพราะเป้าหมายส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญทางด้านสังคมและการเมืองมากกว่าการเพิ่มผลกำไรให้เป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของบริษัท อีกประการคือการมีอิทธิพลต่อการแต่งตั้งพนักงานที่มีประสบการณ์น้อย โดยใช้มุมมองจากการนำนักการเมืองมาบริหารงานในบริษัท เพราะจากการศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่ สามารถบ่งบอกได้ว่าหลักฐานเชิงประจักษ์จะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาลซึ่งเกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของบริษัท อย่างเช่น ประเทศจีน (Qi, Wu & Zhang, 2000, p.588; Wei, Xie & Zhang, 2005, p.87-88) ระบุว่าผลการดำเนินงานของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ที่มีผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานของรัฐบาลมีผลกำไรและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานน้อยกว่าธนาคารอื่น ผลลัพธ์เหล่านี้สอดคล้องกับข้อโต้แย้งที่บริษัทของรัฐจัดสรรเงินเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Sapienza, 2004, pp.262-263) เพราะเป็นการมีความเสี่ยงต่อการแทรกแซง (Clarke, Cull & Shirley, 2005, p.1906; Classens & Peters, 1997, p.306; Djankov, 1999, p.283; Shirley & Nellis, 1991,p.2) อิทธิพลทางการเมืองดังกล่าวมีอยู่ในประเทศไทย เพราะการดำเนินงานที่มีองค์กรของรัฐเข้ามาถือหุ้นจะเกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยการนำระบบรูปแบบของราชการมาใช้ โครงสร้างที่ค่อนข้างซับซ้อนและบางทีไม่สอดคล้องกับการดำเนินงาน อาจมีกฎหมายและกฎระเบียบมากเกินไป ทำให้ขาดความคล่องตัวและเกิดความล่าช้าในการทำงาน บางครั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงินส่งผลต่อการทำงานอย่างไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นการถือหุ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาลจะมีผลต่อความเป็นไปได้ที่จะมีการแทรกแซงทางการเมืองในบริษัท ที่มีส่วนแบ่งการถือหุ้นของรัฐบาลมากขึ้นเราจึงไม่คาดว่าการลงทุนในบริษัทเหล่านี้จะมุ่งสู่ความยั่งยืนในระยะยาวของบริษัท หรือเป็นตัวแทนกิจกรรมทางสังคมและการเมืองบางครั้งอาจเพิ่มโอกาสที่นักการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจะได้รับการเลือกตั้งใหม่ ดังที่ Najid & Rahman (2011, p.2) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการถือหุ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาลต่อผลการดำเนินงาน ในประเทศมาเลเซีย แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย โดยนักลงทุนมีความเชื่อถือว่าการสนับสนุนจากรัฐบาลจะไม่ส่งผลต่อปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมองถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะสามารถสร้างความเท่าเทียมและความมั่นคงของเศรษฐกิจได้ แต่ผลการศึกษานี้ได้ขัดแย้งเกี่ยวกับปัญหาที่ว่าเศรษฐกิจในประเทศแถบเอเชียตะวันออกส่วนใหญ่เกิดจากการแทรกแซงของรัฐบาล

2.2 ผู้ถือหุ้นต่างชาติ (Foreign Ownership)

การศึกษาวิจัยจำนวนมากได้ใช้สัดส่วนการถือหุ้นโดยนักลงทุนต่างชาติเป็นตัววัดโครงสร้างผู้ถือหุ้นจำนวนมากในต่างประเทศ เพราะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับบุคคล บริษัทต่างชาติมาถือหุ้นของบริษัท โดยใช้เปอร์เซ็นต์ของจำนวนหุ้นของบริษัท ที่ถือโดยนักลงทุนต่างชาติ (Gurbuz & Aybar, 2010, p.21; Kolasa, Rubaszek & Taglioni, 2010, p.6) ในการวัดความเป็นเจ้าของของนักลงทุนต่างประเทศเพื่อลดปัญหาที่ไม่เป็นระเบียบตามข้อกำหนดของข้อมูล โดยทำการกำหนดนักลงทุนต่างชาติที่มีสัญชาติอื่นที่ไม่ใช่สัญชาติไทยทั้งในรูปของบุคคลหรือกลุ่มบริษัท และยังมีการวิจัยเกี่ยวกับการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ อาทิเช่น (Jian & Xiao, 2015, p.6) ทำการเปรียบเทียบการรวบรวมของกิจการภายหลังการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการทำงานของบริษัทการถือหุ้นต่างชาติช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งทางการเงินของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตอีกด้วย (Javorcik & Poelhekke, 2017, p.502) ทำการตรวจสอบบริษัทในเครือต่างประเทศขายหุ้นให้กับเจ้าของท้องถิ่น การขายเงินลงทุนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการลดลงของการผลิตปัจจัยทั้งหมดพร้อมกับการลดลงของผลผลิต

2.3 ผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional Ownership)

นักลงทุนสถาบันเป็นส่วนหนึ่งของการวัดโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม ซึ่งเป็นสาเหตุในการวัดเปอร์เซ็นต์ที่ถือในจำนวนหุ้นของบริษัท โดยนักลงทุนสถาบันเป็นตัวแทนในการวัดความเป็นเจ้าของบริษัท โดยผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมที่เป็นนักลงทุนสถาบันจะช่วยลดปัญหาที่ไม่เป็นระเบียบของบริษัท (Hadani, Goranova & Khan, 2011, p.1357) และการวัดโครงสร้างผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่จะมีการใช้การถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน อาทิเช่น (Gillan & Starks, 2003, p.4; Bushman et al. 2004, p.207; Black, Jang & Kim, 2006, p.366; Khanchel, 2007, p.740; Hadani, Goranova & Khan, 2011, p.1352) ซึ่งเป็นการสำรวจการจัดการรายได้มีผลกระทบต่อคุณภาพของการรายงานทางการเงินและสามารถเพิ่มความเสมอภาคระหว่างเจ้าของและผู้จัดการได้ โดยใช้วิธีการตรวจสอบการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันรายใหญ่ที่สุดในการวิเคราะห์การจัดการรายได้ของบริษัท ซึ่งทำการเปรียบเทียบกับการถือหุ้นเจ้าของคนเดียว ทำให้พบว่าการถือหุ้นสัดส่วนนักลงทุนสถาบันมีการจัดการรายได้ ตามงานวิจัยของ Gan, Victoravich & Xu (2012, p.28) ได้ทำการศึกษา และยังสามารถยืนยันถึงผลกระทบของนักลงทุนสถาบัน ตามที่ แนวคิดการสนับสนุนเชิงบวก Hadani, Goranova & Khan (2011, p.1357) สำหรับตัวบ่งชี้คุณภาพการคาดการณ์รายได้ โดยการทดสอบความสัมพันธ์กับความเป็นเจ้าของสถาบัน พบว่าความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความเป็นเจ้าของสถาบันและคุณภาพของรายได้ (ความคงอยู่ของรายได้

และความสามารถในการคาดการณ์ได้) ตามแนวคิดของ Novitasari & Indira (2009, p.95) ได้กล่าวถึงทฤษฎีตัวแทนจะได้กล่าวถึงการลดปัญหาตัวแทน โดยการเพิ่มสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่นอกเหนือไปจากการเพิ่มความเป็นเจ้าของการบริหารจัดการปัญหาของหน่วยงานยังสามารถลดลงโดยการเพิ่มความเป็นเจ้าของสถาบัน การเป็นเจ้าของสถาบันที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่การกำกับดูแลเพิ่มเติม ความพยายามในการลดพฤติกรรมการฉวยโอกาสของผู้จัดการเพื่อให้ผู้จัดการดำเนินการตามความประสงค์ของผู้ถือหุ้น ความเป็นเจ้าของสถาบันมากขึ้นการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของบริษัท ซึ่งจะเพิ่มมูลค่าของบริษัท (Wahyudi & Hartini, 2006, p.2) ตาม Novitasari & Indira (2009, p.95) นักลงทุนสถาบันจะชอบและสนับสนุนนโยบายที่สามารถปรับปรุงในระยะยาวได้สิ่งจูงใจสำหรับบริษัท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการจัดการทุนทางปัญญา โดยเป็นการสนับสนุนอย่างเต็มที่และเหมาะสมที่สุด ในการควบคุมผู้ถือหุ้นสถาบันและการบริหารจัดการการใช้ทุนทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Purwanto (2011, p.11) ยังระบุด้วยว่าทุนทางปัญญาที่ได้รับการจัดการและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขันในระยะยาวที่ยั่งยืนด้วยการแข่งขันที่ยั่งยืนในระยะยาว ประโยชน์จะช่วยให้นักลงทุนให้มูลค่าสูงแก่ บริษัท ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงราคาหุ้นที่สูงขึ้นของบริษัท และยังมีผู้วิจัย (Lina & Fub, 2017, p.23) ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของความเป็นเจ้าของสถาบันกับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศจีน พบว่า การเป็นเจ้าของสถาบันมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านบัญชี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแรงดันผู้ถือหุ้นสถาบันในต่างประเทศและขนาดใหญ่มีผลดีต่อผลประกอบการของบริษัทมากกว่าผู้ถือหุ้นสถาบันในประเทศและผู้ถือหุ้นรายย่อย และยังกล่าวถึงนักลงทุนสถาบันเป็นส่วนเพิ่มมูลค่า

2.4 ผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership)

ตามทฤษฎีของตัวแทน (Agency Theory) เป็นทฤษฎีที่เสนอโดย Jensen & Meckling (1976, p.355) ให้เหตุผลว่าการแบ่งแยกระหว่างการเป็นเจ้าของหุ้นและการควบคุมบริษัท มหาชนจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อผู้จัดการมีแรงจูงใจที่จะเพิ่มความมั่งคั่งของตัวเอง (ตัวอย่างเช่นโดยการเพิ่มโบนัส) ที่ค่าใช้จ่ายของผู้ถือหุ้น เมื่อสัดส่วนการถือหุ้นของผู้บริหารเพิ่มขึ้นผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและผู้จัดการจะเริ่มบรรจบกัน ดังงานวิจัยของ Zanjirdar & Kabiribalajadeh (2011, p.1370) วิเคราะห์ผลของการเป็นเจ้าของการบริหารงานมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ทุนทางปัญญาในการดำเนินงานขององค์กร และ Juhmani (2013, p.133) ได้ระบุว่าการเป็นเจ้าของการบริหารจัดการมีผลบวกและมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กรซึ่งหมายความว่าจำนวนเงินที่มากขึ้น

การบริหารจัดการจะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน ดังที่นักวิชาการได้ศึกษา อาทิเช่น (Demsetz & Lehn, 1985, p.1155) และ (Abor & Biekpe, 2007, p.288) พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท และระดับความเป็นเจ้าของในการบริหารงานของบริษัท สอดคล้องกับข้อโต้แย้งข้างต้นเราคาดการณ์ว่าการเป็นเจ้าของการจัดการเพิ่มขึ้น ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมมากขึ้นในกิจกรรมการสร้างมูลค่าซึ่งจะเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว ดังนั้นกิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลให้ประสิทธิภาพของทุนทางปัญญาสูงขึ้น แต่ยังมีผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกันคือการศึกษาหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเจ้าของการบริหารจัดการ โดย (Fauzi & Musallam, 2015, p.439; Mahaputeri & Yadnyana, 2014, p.58; Yulianto et al. 2011, p.899) พบว่าการเป็นเจ้าของการบริหารจัดการมีความสำคัญผลกระทบเชิงลบต่อประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากนี้ยังมีการควบคุมประสิทธิภาพขององค์กรด้วย

2.5 ผู้ถือหุ้นครอบครัว (Family Ownership)

ผู้ถือหุ้นที่มีจำนวนหุ้นในบริษัทอย่างมีสาระสำคัญมักจะมีแรงจูงใจและอำนาจการควบคุมเพียงพอที่จะเข้ามากำกับดูแลการบริหารงานของบริษัท เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนควรจะได้รับ ดังนั้นผู้ถือหุ้นเป็นส่วนสำคัญต่อการบริหารของบริษัท และการศึกษาหลายชิ้นที่ตรวจสอบโครงสร้างการเป็นเจ้าของแสดงให้เห็นว่าการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในครอบครัวเป็นรูปแบบโครงสร้างความเป็นเจ้าของที่โดดเด่นที่สุดในบริษัท ภาคเอเชียตะวันออก (Claessens et al. 2000, p.104) พบว่าในประเทศในเอเชียตะวันออกรวมทั้งในอาเซียนการเป็นเจ้าของครอบครัวเป็นสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของความเป็นเจ้าของ ในขณะเดียวกันผลการศึกษาล่าสุดจาก (Carney & Child, 2013, p.494) จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นที่เป็นครอบครัว โดยนักวิจัย (Anderson & Reeb, 2003, p.1301; Gan, et al. 2008, p.113) พบว่า บริษัทที่ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัวมีหุ้นมากกว่าร้อยละ 25 ของบริษัท และทำหน้าที่เป็นสมาชิกในคณะกรรมการหรือทีมผู้บริหารด้วย มีการศึกษาวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของครอบครัว ผลการศึกษาพบว่าการเป็นเจ้าของครอบครัวสร้างมูลค่าเฉพาะเมื่อผู้ก่อตั้งเป็นผู้บริหารของบริษัท (Pratama & Asandimitra, 2017, p.222) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท ถ้ากล่าวถึงอดีตยังมีนักวิจัยเช่น (Fama & Jensen, 1983, pp.301-325; Morck et al. 1988, p.2; Shleifer & Vishny, 1986, p.461) ซึ่งเป็นที่ปรึกษาทางการเงินมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบรวมกิจการกล่าวอีกนัยหนึ่งผลกระทบจากการยึดทรัพย์สินแสดงให้เห็นว่าครอบครัวในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในการควบคุมอาจใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลของบริษัท โดยมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าผู้ถือหุ้นรายย่อย ดังนั้นผลของการเป็นเจ้าของครอบครัวของบริษัท ที่ดำเนินการโดยฝ่ายบริหารซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการเพิ่มศักยภาพของการใช้ทรัพยากร และไม่สามารถสร้างมูลค่าของบริษัท

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตัวแทนมาใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างของลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในบริษัทได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

การศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาตัวแทนเป็นการศึกษาที่กว้างขวางและเป็นเวลานาน เพราะเป็นสาเหตุของการบริหารผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้น หากโครงสร้างผู้ถือหุ้นอยู่ในกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รวมถึงการวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้จัดการ (Jensen & Meckling, 1976, p.308) เป็นที่ยอมรับว่าผู้ถือหุ้นรายใหญ่จะมีอำนาจในการควบคุมส่วนได้เสียมากกว่าคนอื่น ซึ่ง Denis & McConnell (2003, p.2) ได้ศึกษาและมีความเห็นว่าผู้ถือหุ้นมีบทบาทในการบริหารมากกว่าบุคคลอื่น สิ่งนี้ทำให้นักวิจัยนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์กันแพร่หลายในเรื่องความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่กับผู้บริหาร ภายใต้ทฤษฎีของตัวแทนมีความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหาร ในเรื่องของการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่ไม่มีการสร้างบริบท และควบคุมความขัดแย้งของหน่วยงานที่เหมาะสมได้ โดยพฤติกรรมของผู้บริหารจะมุ่งเน้นถึงประสิทธิภาพขององค์กร แต่สำหรับผู้ถือหุ้นจะมองถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า ดังที่ Bonazzi & Islam (2007, p.7); Kesten (2013, p.523); Massimo, Annalisa & Samuele (2014, p.265) ศึกษาความต้องการผู้ถือหุ้นในการควบคุมผู้จัดการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งสามารถอธิบายด้วยสัดส่วนการถือหุ้นในการติดตามกิจกรรมการบริหารงานของผู้จัดการ

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาถึงลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีของตัวแทน (Agency Theory) เป็นทฤษฎีที่เสนอโดย (Jensen & Meckling, 1976, p.308) การศึกษาเน้นว่ากิจกรรมของ บริษัท ต่าง ๆ ถูกควบคุมโดยบทบาทของสัญญาเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความสมัครใจ ทฤษฎีของหน่วยงานอธิบายว่าวิธีที่ดีที่สุดในการจัดระเบียบความสัมพันธ์คือการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (ฝ่ายหลัก) กำหนดงานในขณะที่อีกฝ่าย (ตัวแทน) ดำเนินการดังกล่าว ปัญหาของหน่วยงานเกิดขึ้นเมื่อผู้ถือหุ้น (ผู้ว่าจ้าง) จ้างผู้จัดการ (ตัวแทน) ในการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและนำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น จากการสะท้อนมูลค่าของหุ้น เนื่องจากลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นสามารถลดความขัดแย้งระหว่างความเป็นเจ้าของและผู้บริหารของกิจการได้ (Agency Cost) ซึ่งเป็นผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลการดำเนินงานที่เป็นตัวเงินและมูลค่าหุ้นของกิจการ จึงทำให้

เกิดปัญหาตัวแทน (Agency problem) คือปัญหาการขัดแย้งผลประโยชน์ระหว่างตัวการ (Principal) และตัวแทน (Agency) ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดปริมาณการจ่ายเงินปันผล โดยเงินปันผลสามารถลดปัญหาตัวแทนได้ เพราะสาเหตุของการบริหารกำไรสามารถอธิบายโดยใช้ทฤษฎีตัวแทน จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตัวแทนมาอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นว่าเป็นผู้ออกทุนในการดำเนินธุรกิจส่วนผู้บริหารจะมีหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรที่เจ้าของให้มาเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารหรือฝ่ายจัดการอาจไม่บริหารในลักษณะที่จะสร้างผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ ด้วยเหตุผลดังกล่าวบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นในการควบคุมกำกับกิจการดูแล การบริหารงานของฝ่ายบริหารเพื่อจะสร้างมูลค่าให้แก่กิจการสูงสุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้น ปรากฏว่ามีข้อค้นพบ และการวัดที่นำมาใช้ในการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรโครงสร้างผู้ถือหุ้น

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Saleh et al.(2009)	Ownership structure and intellectual capital performance	ประสิทธิภาพทุนทางปัญญา	- Value added intellectual coefficient (VAIC^{TM})	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัวและผู้ถือหุ้นเป็นรัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา ส่วนผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติและกรรมการบริหารมีผลกระทบที่ดีต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา
Gan et al. (2008)	Corporate governance, ownership structure and intellectual capital disclosures: Malaysian Evidence	ประสิทธิภาพทุนทางปัญญา	- Value added intellectual coefficient (VAIC^{TM})	โครงสร้างผู้ถือหุ้น เป็นผู้ถือหุ้นครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานของรัฐมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา
Mohd Saleh et al . (2009)	ownership structure and intellectual capital performance in Malaysia	ประสิทธิภาพทุนทางปัญญา	- Value added intellectual coefficient (VAIC^{TM})	โครงสร้างผู้ถือหุ้น เป็นผู้ถือหุ้นครอบครัวส่งผลต่อกระทบเชิงลบต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญาอยู่ในระดับสูง
Zanjirdar & Kabiribalajadeh (2011)	Examining relationship between ownership structure and performance of intellectual capital in the stock market of Iran	ประสิทธิภาพทุนทางปัญญา	- Value added intellectual coefficient (VAIC^{TM})	โครงสร้างผู้ถือหุ้นโดยการถือหุ้นเป็นนักลงทุนสถาบันและผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริหาร ลดประสิทธิภาพของทุนทางปัญญา ส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันเพิ่มประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรโครงสร้างผู้ถือหุ้น (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Juhmani. (2013)	Ownership Structure and Corporate Voluntary Disclosure: Evidence from Bahrain	การเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจการกำกับกิจการ	-ขนาดบริษัท -อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น -ผลตอบแทนของหุ้น (ROE)	โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจการกำกับกิจการ และขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ความสามารถในการทำกำไรของ บริษัท ไม่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ
Quang1 & Xin. (2014)	The Impact of Ownership Structure and Capital Structure on Financial Performance of Vietnamese Firms	ประสิทธิภาพทางการเงิน	- that return on asset (ROA) - That return on equity (ROE)	โครงสร้างผู้ถือหุ้น ที่เป็นกรรมการบริหาร ไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงิน

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรโครงสร้างผู้ถือหุ้น (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Asadi & Pahlevan (2016)	The Relationship between Ownership Structure and Firms' Performance in Tehran Stock Exchange	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	- that return on asset (ROA) - That return on equity (ROE), - market to -book value (MBV) - market value added (MVA)	การประเมินผลการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น และผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น (ROE) ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MBV) และมูลค่าตลาดเพิ่มขึ้น (MVA) มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังได้มีการยืนยันถึงโครงสร้างผู้ถือหุ้นของ บริษัทอุตสาหกรรมแตกต่างกันด้วย
Memon, Umrani & Pathan (2017)	Ownership Structure Attributes, Outside Board Members and SMEs Firm Performance with Mediating Effect of Innovation in Malaysia	ผลการดำเนินงาน	- ผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัว - ผู้ถือหุ้นเป็นต่างชาติ	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่เป็นคณะกรรมการภายนอกมีผลต่อประสิทธิภาพนวัตกรรมของบริษัท

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรโครงสร้างผู้ถือหุ้น (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Shahveis et al. (2017)	Does ownership structure matter for corporate intellectual capital performance? An empirical test in the Iranian context	ประสิทธิภาพทุนทางปัญญา	- ผู้ถือหุ้นสถาบัน -ผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐ - Value added intellectual coefficient (VAIC^{TM}) -ขนาดกิจการ - ROA -อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม -อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	โครงสร้างผู้ถือหุ้นเป็นสถาบันและผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา
Xin & Cheng. (2017)	Ownership Structure and Corporate Performance from the Perspective of Ultimate Ownership: Evidence from Chinese State-owned Listed Enterprise	-ทฤษฎีความเป็นเจ้าของแท้จริง - ประสิทธิภาพขององค์กร	-Tobin's Q - the total return on assets (ROA) - return on equity (ROE),	ทฤษฎีความเป็นเจ้าของแท้จริงไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพขององค์กรในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

จากการศึกษาและทบทวนงานวิจัยทีเกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดโครงสร้างผู้ถือหุ้นสามารถ ประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ (Foreign ownership) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional ownership) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาล (Government ownership) สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัว (Family ownership) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายถึงความเป็นเจ้าของและการควบคุม อธิบายสถานการณ์ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร และผู้จัดการ แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี (Jensen & Meckling, 1976, p.308) ได้แนะนำวิธีแก้ปัญหาตัวแทนโดยการให้ผลตอบแทนผู้บริหารในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะทำให้ผลประโยชน์ของผู้บริหารเป็นไปแนวทางเดียวกันกับผู้ถือหุ้นให้ได้มากที่สุด

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับทุนทางปัญญา

1. ความหมายทุนทางปัญญา

การประเมินทุนทางปัญญาเป็นตัวขยายยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐศาสตร์จุลภาค เป็นการมุ่งเน้นถึงบริษัทสามารถทำกำไรโดยการปรับเปลี่ยนมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมเพื่อสร้างผลประโยชน์ของบริษัทเอง การสร้างมูลค่าองค์กรเป็นผลมาจาก บริษัทมีการกำหนดนโยบายในองค์กร เป็นแนวทางให้แต่ละแผนกภายในองค์กรดำเนินตามเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมูลค่าและเกิดความสำเร็จในองค์กร กลยุทธ์นี้เป็นทรัพย์สินทางปัญญา (Alcaniz et al. 2011, p.2) จากการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจการเมืองรวมถึงเทคโนโลยี ทั้งหมดนี้จะต้องนำมาพิจารณาร่วมกันทั้งหมดเพื่อเกิดความสมดุลกัน สิ่งเหล่านี้เป็นมุมมองของการพัฒนาทุนทางปัญญาโดยการวิเคราะห์มูลค่าของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนในองค์กร ซึ่งได้กล่าวไว้ รวมถึงความรู้ทั้งหมดในองค์กรที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการดำเนินงานของบริษัทเพื่อสามารถได้เปรียบคู่แข่งขัน และทุนทางปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของยอดรวมสินทรัพย์ที่ซ่อนอยู่ในงบดุลที่ครอบคลุมถึงความรู้ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ Kaplan & Norton (2004, p.6) ได้กล่าวถึงการจัดการทุนทางปัญญาเป็นสิ่งที่ประชาคมโลกต่างให้ความสนใจศึกษาเพื่อให้องค์กรสามารถใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และทำให้เกิดการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับองค์กรของตนได้มากที่สุด ดังนั้นทุนทางปัญญาเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารจัดการสมัยใหม่คือการจัดการความรู้ เพราะการบริหารงานจะถูกฝังตัวอยู่ในบุคลากร และนำความรู้ไปใช้ปรับทิศทางขององค์กรในอนาคต และนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับทุนทางปัญญา ดังต่อไปนี้

Edvinsson & Malone (1997) กล่าวถึง ทุนทางปัญญาเป็นแหล่งรวมสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งไม่สามารถวัดมูลค่าได้ ส่งผลต่อผลประโยชน์และต้นทุนขององค์กร ทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ขององค์กรที่ไม่สามารถสัมผัสได้ และไม่สามารถมองเห็นได้ แต่เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นความรู้ในการสร้างมูลค่าให้กับองค์กรได้

Roos et al. (1997) ศึกษาพบว่าทุนทางปัญญาของบริษัทไม่ได้เป็นเพียงความรู้และทักษะของพนักงาน แต่ยังเป็นโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relations) และการจูงใจพนักงาน (Employee Motivation) พร้อมด้วยกระบวนการอื่นเพื่อปรับเปลี่ยนสินทรัพย์

Skandia (1998) ได้กล่าวถึงทุนทางปัญญาว่าเป็นสินทรัพย์ความรู้ที่มีความแตกต่างจากมูลค่าทางบัญชี และมูลค่าทางตลาดขององค์กร ถูกสร้างขึ้นโดยความสามารถของมนุษย์ และกำหนดทุนทางปัญญาเป็นผลรวมของทุนโครงสร้างและทุนมนุษย์ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับองค์กรได้ในอนาคต

Williams (2000, p.192) ได้ให้คำนิยามของทุนทางปัญญา ประกอบด้วยความรู้ที่เป็นความรู้โดยปริยาย หรือนิยามแน่ชัด กระบวนการปรับเปลี่ยนความรู้ เช่น การวิจัยพัฒนา เครือข่ายความรู้ชุมชนนักปฏิบัติและองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นผลผลิตขั้นสุดท้ายของกระบวนการปรับเปลี่ยนความรู้ เช่น สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และสินทรัพย์อื่น ๆ ที่ได้รับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

Heng, Qu & chu (2001, p.259) ได้ทำการศึกษาการจับคู่ (Mapping) ของทุนทางปัญญาจากธุรกิจโรงงานขนาดเล็กในสิงค์โปร์และเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือใต้พบว่า โครงสร้างที่เป็นลำดับของความรู้ทั้งหมด คือ ข้อมูล สารสนเทศ ความรู้ สิ่งสำคัญ ทรัพย์สินทางปัญญา ทุนทางปัญญาจะก่อให้เกิดทุนทางปัญญาของบริษัท

Sharabati et al. (2010, p.107) ได้กล่าวถึงทุนทางปัญญาเป็นทุนทางจิตวิญญาณที่สามารถเพิ่มขีดความสามารถ และเป็นการสร้างรายได้ให้กลายเป็นทรัพย์สินที่มีค่า

Saleh et al. (2009, p.4) กล่าวถึงทุนทางปัญญา เป็นการเกิดขึ้นจากฐานความรู้การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจในลักษณะการทำงานขององค์กร มีการเปลี่ยนแปลงต่อประสิทธิภาพขององค์กรตลอดจนการรับรู้ชุมชนธุรกิจทั่วโลกยอมรับว่าสินทรัพย์ทุนทางปัญญามีความสำคัญต่อกระบวนการสร้างมูลค่าขององค์กรมากกว่าปัจจัยการผลิตทางกายภาพ

Zanjirdar & Kabiribalajadeh (2011, p.1370) กล่าวถึง ประสิทธิภาพสูงสุดของทุนทางปัญญาเป็นหน่วยเศรษฐกิจที่นักลงทุนนำมาใช้ในการพิจารณาการเป็นเจ้าของบริษัท และสามารถควบคุมการสร้างมูลค่าจากกระบวนการกิจกรรมดำเนินงานของบริษัทด้วยทุนทางปัญญา

Celenza & Rossi (2013, p.516) กล่าวถึง ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ทางกายภาพกับทุนทางปัญญา ที่สามารถนำมาใช้อธิบายทุนทางปัญญาได้แก่ คุณค่าของบริษัทจะขึ้นอยู่กับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน และประสิทธิภาพการใช้ข้อมูลของตลาดหุ้น

Bambang & Mukhtaruddin (2015, p.151) กล่าวถึง การรายงานแบบบูรณาการบริหารจัดการทุนทางปัญญาอย่างเหมาะสม เพื่อทำให้เกิดการรายงานและเปิดเผยข้อมูลของบริษัทช่วยเพิ่มมูลค่าตลาดที่มีแนวโน้มให้นักลงทุนมีความสนใจลงทุนทำให้ราคาหุ้นสูงขึ้น

จากคำนิยามและนักวิชาการท่านได้กล่าวถึงทุนทางปัญญาเป็นแหล่งรวมสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งไม่สามารถวัดมูลค่าได้ ส่งผลต่อผลประโยชน์และต้นทุนขององค์กร ทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ขององค์กรที่ไม่สามารถสัมผัสได้ และไม่สามารถมองเห็นได้ แต่เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นความรู้ในการสร้างมูลค่าให้กับองค์กรได้ และทุนทางปัญญาว่าเป็นตัวสะท้อนถึงการบริหารจัดการองค์กร ให้เห็นคุณค่าที่แท้จริงของบริษัท และผลักดันไปสู่ความยั่งยืนขององค์กรจากการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อเกิดประสิทธิภาพในด้านการถือครองทรัพย์สินทางปัญญา และเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน

2. ความสำคัญของทุนทางปัญญา

การขับเคลื่อนประเทศด้านเศรษฐกิจควรมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้สามารถเท่าเทียมกับประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาครายใหม่อย่าง เกาหลีใต้ สิงค์โปร์ ไต้หวัน และมาเลเซีย (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2556, หน้า 17) ความสำคัญของการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมจากการปรับโครงสร้างไปสู่ระดับสูงขึ้นคือการสร้าง “ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและนวัตกรรม” โดยการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นในการก้าวไปสู่การเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากการสร้างความคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์ใหม่ๆ ให้ออกมาสู่สังคมอันจะเป็นการช่วยต่อยอดไปสู่การสร้างสรรค์และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว การที่จะเกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้นั้นจะต้องมีปัจจัยที่สำคัญ 2 ปัจจัยหลักด้วยกัน คือ 1.ทุนทางปัญญาหรือองค์ความรู้ 2. ทักษะการประยุกต์นำความคิดสร้างสรรค์

ปัจจุบันมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ที่มีอยู่จริงและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนโดยเน้นการนำบทบาทของทุนทางปัญญามาใช้ในการกำหนดประสิทธิภาพการสร้างมูลค่าเพิ่มของบริษัท (Celenza & Rossi, 2013, p.516) และในการศึกษาเชิงประจักษ์หลายท่านได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนทั้งจากผลการดำเนินงาน

ด้านทางการเงินของบริษัท และผลตอบแทนของหุ้น เพราะถือว่าทุนทางปัญญาเป็นตัวสร้างมูลค่าให้แก่องค์กรด้านความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้องซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กรและการที่มูลค่าองค์กรเกิดขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับว่าองค์กรนั้นมีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ที่ดีเพียงใดและสามารถจัดการให้ความต้องการระหว่างองค์กรและลูกค้าสมดุลกันได้หรือไม่ ทุนปัญญาจึงมีบทบาทในการสร้างมูลค่า เนื่องจากการนำแนวคิด นวัตกรรม และการตัดสินใจล้วนเกิดจากการความรู้ ซึ่งความรู้คือรากฐานของทุนทางปัญญา ผลลัพธ์ที่ได้จากการสร้างมูลค่านี้คือความได้เปรียบในการแข่งขันนั้นเอง (Janocevi et al. 2017, p.2) ดังที่ Sveiby, (1997) ได้แยกการวิเคราะห์ทุนทางปัญญาออกเป็น 2 แบบ ภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการแยกความสำคัญของทุนทางปัญญาออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 ความสำคัญต่อการสร้างมูลค่าองค์กร

ทุนทางปัญญาเป็นทุนที่มีความสำคัญต่อองค์กรในการสร้างสรรค์นวัตกรรมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจขององค์กรเป็นสัญลักษณ์ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ ความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาวขึ้นอยู่กับว่าองค์กร ได้มีการลงทุนและปรับปรุงการเปลี่ยนแปลงขององค์กรได้ดีเพียงพอ ทุนทางปัญญาถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการองค์กรเนื่องจากทำให้องค์กรเห็นภาพที่แท้จริงของมูลค่ากิจการ (Bani, Yasoureini & Mesgarpour, 2014, p.213) เพราะถือว่าทุนทางปัญญาเป็นความรู้ในการทบทวนกระบวนการผลิตและการประเมินผลของพนักงาน เพื่อประสบความสำเร็จในการปรับปรุงวิธีการผลิตเพิ่มขึ้นในการแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้า ทุนทางปัญญามีความสำคัญอย่างมากต่อการบ่งบอกถึงการเจริญเติบโต ถือว่าเป็นกลยุทธ์ธุรกิจที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้องค์กรประสบความสำเร็จ (Zanjirdar & Kabiribalajadeh, 2011, p.1370; Celenza & Rossi, 2013, p.516; Renato Sydler et al. 2012, p.3) ดังนั้นการบริหารจัดการภายในบริษัทปัจจุบันจะต้องมีการคำนึงถึงการเป็นเจ้าของความรู้ โดยการประยุกต์ประสบการณ์ เทคโนโลยีขององค์กร ความสัมพันธ์กับลูกค้า และความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญซึ่งทำให้บริษัทสามารถแข่งขันได้ในตลาด จากการศึกษาทุนทางปัญญาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของบริษัท (Ahangar, 2011, p.88) ทุนทางปัญญาที่ทำให้เกิดสินทรัพย์ไม่มีตัวตนขององค์กรที่สามารถนำมาพัฒนาองค์กรให้มีกระบวนการจากการจัดการความรู้ทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและได้เปรียบทางธุรกิจ

จากการศึกษาความสำคัญของทุนทางปัญญาต่อมูลค่าองค์กร ผู้วิจัยได้สรุปจากนักวิชาการหลายท่านไว้ว่า ทุนทางปัญญาถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการที่ทำให้เกิดเห็นภาพที่แท้จริงของมูลค่ากิจการ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจเกี่ยวกับทุนทางปัญญาจึงสามารถดึงดูดความสนใจจากนักลงทุนได้ เนื่องจากนักลงทุนได้รับสัญญาณจากการบ่งชี้ถึงความมั่งคั่งและมูลค่าเพิ่ม

ของกิจการ เพื่อนำมาในการสร้างองค์ความรู้ในการได้เปรียบสำหรับการแข่งขันของบริษัท เพราะการที่บริษัทใดเล็งเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม ย่อมทำให้บริษัทนั้นได้เป็นที่ยอมรับของนักลงทุนและผู้บริโภคมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมในประเทศด้วย

2.2 **ความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม**

สถานการณ์ปัจจุบันได้กล่าวถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจจะต้องมุ่งเน้นถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ของทุนทางปัญญาเพราะสามารถยืนยันได้ว่าทุนทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการกำหนดมูลค่าองค์กรและผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังที่ (Teece, 1998, p.55) ได้กล่าวถึงอีกด้านสำหรับกลยุทธ์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญทางธุรกิจที่ใช้ในการพัฒนาความรู้และนวัตกรรม เพื่อรักษาผลประโยชน์ขององค์กร ดังนั้นการจัดการทุนทางปัญญาถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบริษัท เพื่อความสำเร็จในระยะยาวที่สามารถบริหารทุนทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพมากกว่าบริษัทอื่น การที่บริษัทจะเจริญเติบโตด้านความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงผันผวนตลอดเวลานั้น ทุนทางปัญญาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการแข่งขันขององค์กรในปัจจุบัน (Maditinos et al. 2011, p.195; Javornik et al. 2012, p.301; Aminiandehkordi et al. 2014, p.433) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทุนทางปัญญาที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม ว่ายุคเศรษฐกิจการผลิตได้เปลี่ยนไปเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ เพราะมุ่งเน้นความรู้นำไปสู่ความก้าวหน้าด้านเทคนิคที่ก่อเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ดังที่ (ดนัย เทียนพุฒ, 2549, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับทุนทางปัญญาสำหรับธุรกิจไทย โดยเป็นหัวใจของการพัฒนาธุรกิจจากการผลิตและส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจ ทั้งในภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ที่จะสามารถสร้างความได้เปรียบจากสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้และโดยที่สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset) กับทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) แม้จะมีนัยที่แตกต่างกันแต่ก็มีการใช้แทนกันปรากฏให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมาก สิ่งนี้เป็นหลักแนวคิดจากทฤษฎีของตะวันตกที่มีอิทธิพลและได้รับการยอมรับอย่างสูงนั้น และ (อรัญฤทธิ์ รุ่งเรืองวิชชากุล, 2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทุนทางปัญญาเป็นทุนที่มีบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งในศาสตร์ของการจัดการในองค์กรธุรกิจ ซึ่งได้รับการยอมรับจากนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน โดยท่านเหล่านี้ กล่าวว่า ทุนทางปัญญาเป็นแรงผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

3. องค์ประกอบทุนทางปัญญา

วิวัฒนาการเกี่ยวกับทุนทางปัญญาและผู้บุกเบิกที่สำคัญซึ่งเป็นบุคคลที่โลกยอมรับในการบุกเบิกเกี่ยวกับทุนทางปัญญาได้แก่ (Lev, 2001; Edvinssion & malon, 1997; Chatzket, 2002, p.96; Sullivan, 1998) และในปี 1991 Edvinsson ได้ทำการก่อตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงินเพื่อพัฒนาสิ่งใหม่คือ สารบบด้านบัญชี (Account Taxonomy) ที่ Skandia AFS สำหรับการทดสอบและวิจัยเพื่อนำเสนอทุนมนุษย์ (Human Capital) และทุนโครงสร้าง (Structural Capital) รวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆของทุนทางปัญญา ซึ่งองค์ประกอบของทุนทางปัญญาจะมีอยู่ 2 รูปแบบ สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

รูบแบบที่ 1 ทุนมนุษย์ (Human Capital) เป็นการรวมความรู้ ทักษะ นวัตกรรม และความสามารถของพนักงานแต่ละคนในบริษัทที่ทำงานด้วยตนเอง อีกทั้งยังรวมไว้ด้วย คุณค่าวัฒนธรรมและปรัชญาของบริษัท และทุนมนุษย์ไม่ใช่สิ่งที่บริษัทเป็นเจ้าของ

รูปแบบที่ 2 ทุนโครงสร้าง (Structural Capital) ฮาร์ดแวร์ ซอฟท์แวร์ ฐานข้อมูล โครงสร้างองค์การ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และทุก ๆสิ่งที่เกี่ยวกับสมรรถภาพขององค์การซึ่งสนับสนุนการผลิตของพนักงานหรืออีกนัยหนึ่งคือ ทุก ๆ สิ่งที่อยู่ในที่ทำงานเมื่อพนักงานกลับบ้านไปแล้ว และทุนโครงสร้างยังรวมถึง ทุนลูกค้า (Customer Capital) ความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นกับลูกค้าหลัก ดังนั้นทุนโครงสร้างสามารถเป็นเจ้าของและนำไปค้าขายได้

จากองค์ประกอบทุนทางปัญญาเริ่มแรกมี 2 องค์ประกอบสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ ทุนทางปัญญา = ทุนมนุษย์กับทุนโครงสร้าง และต่อมาในปี 1992 ทีมงานและ Edvinsson ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐานของทุนทางปัญญาได้ว่า เป็นสิ่งสนับสนุน ไม่ใช่ลูกน้อง เป็นสารสนเทศเพื่อข้อมูลทางการเงิน เป็นทุนที่ไม่ใช่การเงินและเป็นตัวแทนของช่องว่างที่ซ่อนอยู่ระหว่างมูลค่าตลาด (Market Value) และมูลค่าทางบัญชี (Book Value)

ถ้ากล่าวถึงโครงสร้างที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นองค์ประกอบหลักของทุนทางปัญญาประกอบไปด้วย ทุนมนุษย์ ทุนโครงสร้าง และทุนความสัมพันธ์ ที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย (Wang et al. 2014, p.242; Herremans et al. 2011; Shih et al. 2010, p.936; Sharabati et al. 2010) จากการทบทวนวรรณกรรมของนักวิชาการหลายท่านที่กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของทุนทางปัญญาแตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่แล้ว ต้นแบบทุนทางปัญญาที่นิยมอ้างอิงในงานวิจัยต่าง ๆ มีโครงสร้างที่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 ส่วน คือ ทุนมนุษย์ (Human Capital) และทุนโครงสร้าง (Structural Capital) และมีผู้วิจัยหลายท่านได้ใช้แนวคิดนี้ได้แก่ (Saleh et al. 2009, p.5; Aminiandehkordi et al. 2014, p.2) ได้ศึกษาทุนทางปัญญาในประเทศมาเลเซีย และได้กำหนดการจำแนกประเภททุนทางปัญญาที่ยอมรับในระดับสากลสำหรับนำมาใช้ในการวิจัยได้อาศัยการ

จำแนกโดยการนำต้นแบบของ Scandia Navigator (Edvinsson & Malone, 1997; Sveiby, 1997; Balanced Score Card (Kaplan & Norton, 2004) ได้นำมาใช้ในการศึกษาทุนทางปัญญาทางบัญชี โดยจำแนกออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ (1) ทุนมนุษย์ (2) โครงสร้างภายใน (กล่าวคือทุนขององค์กร) และ (3) เงินทุนภายนอก (ทุนความสัมพันธ์) จากการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาส่วนใหญ่จะนำต้นแบบดังกล่าวมาใช้ อาทิเช่น Zanjirdar & Kabiribalajadeh (2011, p.1370) ได้ศึกษาทุนทางปัญญาในประเทศไอแลนด์ โดยการกำหนดองค์ประกอบทุนทางปัญญาโดยใช้แนวคิดของ Scandia Navigator (Edvinsson & Malone, 1997) โดยประยุกต์กับแนวคิดของ Pulic (2000, p.703) กำหนดองค์ประกอบทุนทางปัญญา 3 ส่วน ซึ่งได้กำหนดออกเป็น ทุนทางกายภาพและทางการเงิน ทุนมนุษย์ และทุนโครงสร้าง ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญด้านทางกายภาพและทางการเงิน เพราะถือว่ามีบทบาทสำคัญมากในการเพิ่มมูลค่าของบริษัท และยังรวมถึง (Bambang & Mukhtaruddin 2015, p.148; Hayati et al. 2015, p.1001)ได้ศึกษาทุนทางปัญญาในประเทศอินโดนีเซีย ได้ทำการกำหนดองค์ประกอบออกเป็น 3 องค์ประกอบหลักคือทุนมนุษย์ ทุนโครงสร้าง และทุนลูกค้า

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทุนทางปัญญาจากนักวิชาการหลายท่านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีผู้ศึกษาและค้นพบสามารถสรุปดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การพัฒนาการองค์ประกอบทุนทางปัญญา

ผู้ค้นพบ	รูปแบบ/กรอบการวัด	องค์ประกอบ
Brooking, A. (1996)	ทุนทางปัญญาของ Brooking	- ทรัพย์สินโครงสร้างพื้นฐาน - ทรัพย์สินทางการตลาด - ทรัพย์สินทางด้านบุคคล - ทรัพย์สินปัญญา
Sveiby (1997), Sveiby (1998)	The Intangible Asset Monitor	- โครงสร้างภายใน - โครงสร้างภายนอก - ความสามารถของบุคลากร
Edvinsson & Malone (1997)	Skandia Value Scheme	- ทุนมนุษย์ - ทุนลูกค้า - ทุนกระบวนการ

ตารางที่ 3 การพัฒนาการองค์ประกอบทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ค้นพบ	รูปแบบ/กรอบการวัด	องค์ประกอบ
Roos.et.al (1997)	Intellectual Capital Tree	- องค์กรแห่งการเรียนรู้ - การจัดการสนทนา - นวัตกรรม - ความสามารถหลัก - ทรัพย์สินที่มองไม่เห็น - ความสมดุล - การเงิน
Kaplan & Norton (2004)	The Balanced Scorecard	- กระบวนการภายใน - ลูกค้า - การเรียนรู้และการเติบโต - การเงิน

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยใช้องค์ประกอบทุนทางปัญญาจากแนวคิดของ Scandia Navigator (Edvinsson & Malone, 1997) และ Score Card (Kaplan & Norton, 2004) โดยสามารถอธิบายองค์ประกอบทุนทางปัญญา ออกเป็น 3 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ทุนมนุษย์ (Human capital) เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากพนักงาน ทุนมนุษย์ หมายถึงผลรวมของพนักงาน ได้แก่ ความรู้ ความชำนาญ นวัตกรรม และความสามารถของพนักงานหรือปัจเจกบุคคลในองค์กร ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรู้ขององค์กรและสามารถบรรลุเป้าหมายได้เพราะการที่พนักงานมีความสามารถความรู้ ทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่นสติปัญญาและประสบการณ์ ซึ่งเป็นความรู้ส่วนหนึ่งขององค์กร (Campbell et al. 2012, p.553; Mehralian et al. 2013, p.210)

2. ทุนโครงสร้าง (Structure capital) เป็นสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์อันมีค่าของขีดความสามารถขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร ขั้นตอนปฏิบัติ ระบบสารสนเทศ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล รูปภาพบริษัท สิทธิบัตรลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้าและอื่น ๆ (Zangoueinezhad & Moshabaki, 2009, p.1; Aramburu & Saenz, 2012, p.309) ซึ่งเป็นสิ่งที่เมื่อคำนึงถึงพนักงานแล้วไม่สามารถติดตัวออกไปจากพนักงานได้

3. ทุนสัมพันธ์ (Relationship capital) หมายถึง ความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรและมีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก เป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรเพราะช่วยในการสร้างคุณค่าขององค์กรด้วยการเชื่อมโยงความรู้ภายในทรัพยากรกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (Carmeli & Azeroual, 2009, p.85; Kong & Farrell, 2010, p.97)

4. ความเชื่อมโยงระหว่างทุนทางปัญญาและบัญชี

ถ้ากล่าวถึงปัจจุบันโลกธุรกิจอยู่ในยุคของการแข่งขันทางธุรกิจ และสิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ประเมินการดำเนินงานของธุรกิจ นั้นก็คือ ข้อมูลงบการเงิน หรือข้อมูลทางบัญชี และจะเห็นได้ว่าการอธิบายถึงมูลค่าของบริษัทในงบการเงินชี้ให้เห็นถึงแหล่งที่มาของมูลค่าทางเศรษฐกิจที่อยู่ในรูปของการผลิต การสร้างทุนทางปัญญาทำให้เกิดประสิทธิภาพของบริษัท และอีกสิ่งหนึ่งที่องค์กรมีความต้องการในศตวรรษที่ 21 คือสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ต้องอาศัยการขับเคลื่อนสถานะเศรษฐกิจด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรม ในการสร้างความแตกต่าง สร้างคุณค่าใหม่ของสินค้าและบริการ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดในวงกว้าง บริษัทจึงให้ความสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับ บริษัท ตาม Randa & Ariyanto (2012, p.24) ได้กล่าวถึงทุนทางปัญญาส่งผลต่อมูลค่าของบริษัท ด้วยอิทธิพลจากการมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ควบคุมนโยบายของบริษัท รวมถึงการควบคุมการดำเนินการทั้งหมดของการจัดการในการดำเนินงานของบริษัท ส่วนใหญ่นักวิจัยหลายท่านจะทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและเปิดเผยทุนทางปัญญาในรายงานทางการเงิน การมีอยู่ของ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Integrated Reporting) เพื่อกำหนดให้ บริษัท ต้องบริหารจัดการทุนทางปัญญาอย่างเหมาะสม เพื่อให้การรายงานและการเปิดเผยข้อมูล บริษัท สามารถให้ภาพรวมที่ดีที่สุดในการจัดการของทุนทางปัญญา. การบริหารจัดการทุนทางปัญญาที่เหมาะสมอาจช่วยเพิ่มมูลค่าตลาดของ บริษัท ซึ่งนักลงทุนมีแนวโน้มที่จะให้ราคาที่สูงขึ้นสำหรับหุ้นที่บริษัทมีการบริหารจัดการทุนทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Bontis (2004, p.13) ได้กำหนดทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ความรู้ที่ให้มูลค่ากับองค์กร และทำนองเดียวกันกับ Stewart (1997) ได้กล่าวทุนทางปัญญาไว้ว่าเป็นสินทรัพย์ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบและเสริมสร้างมูลค่าทางธุรกิจ และตรงตามเป้าหมายขององค์กรได้ การอธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างทุนทางปัญญากับบัญชีนั้นเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ในมูลค่าทางการเงินดังนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ เพราะทุนทางปัญญาตามแนวคิดของ Sveiby (1997) กล่าวว่ามนุษย์เท่านั้นที่จะทำให้องค์กรสร้างผลกำไรและการปฏิบัติของมนุษย์เป็นสิ่งที่นำไปสู่ทั้งโครงสร้างความรู้ที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ซึ่งมีผลกระทบทางตรงต่อภายนอกและภายในโครงสร้างของงบดุลขององค์กร และได้เสนอรูปแบบงบดุลขององค์ความรู้ (The Balanced Sheet of

Knowledge Organization) เป็นการแสดงให้เห็นถึงกลุ่มของสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ 3 กลุ่มซึ่งมีทั้งวัสดุอุปกรณ์หรือสินทรัพย์ที่มองเห็นตามที่ปรากฏในงบดุลที่อยู่ในรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของบริษัท ดังภาพประกอบต่อไปนี้

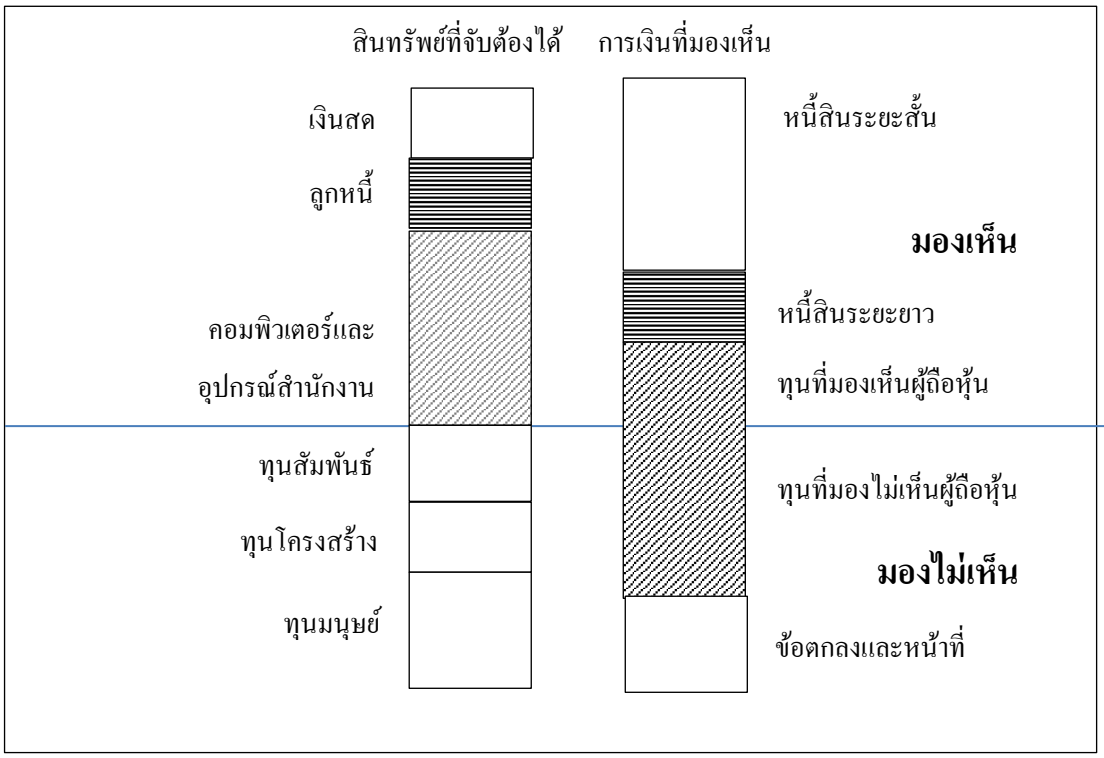

ภาพประกอบที่ 2 งบดุลขององค์ความรู้

จากภาพประกอบที่ 2 จะทำให้ทราบถึงทุนทางปัญญาที่ซ่อนเร้นในงบการเงินตามแนวคิดของ Sveiby (1997) ซึ่งทุนทางปัญญาเป็น สินทรัพย์ทางปัญญา และทรัพย์สินทางปัญญา โดยในภาพรวมยังสามารถคำนึงถึงเรื่องจำนวนหุ้นในองค์กรด้วย ดังที่สมาคมนักบัญชีในประเทศแคนนาดา ได้ให้คำนิยามของงบดุล หมายถึง สินทรัพย์ทางปัญญาเป็นรายการที่เกี่ยวกับฐานความรู้ซึ่งองค์การเป็นเจ้าของที่จะนำมาผลิตสิทธิประโยชน์สำหรับองค์กรได้ (Dzinkowski, 2002, p.33; Edvinsson & Molone, 1997) ยังกล่าวว่าทุนทางปัญญาเป็นการศึกษารากฐานของมูลค่าของบริษัท ดังนั้นถ้ากล่าวถึงการวิเคราะห์มูลค่าทางบริษัท ซึ่งนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้นำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลอันเพิ่มมูลค่าของทุนทางปัญญา ได้แก่ Kaplan, & Norton (2001, p.87) ได้นำแนวคิดของ Balanced Scorecard มาใช้ในการวิเคราะห์ทุนทางปัญญา เพราะในการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิด มีทั้งหมด 4 ด้าน และหนึ่งในสี่ด้านนั้นก็คือข้อมูลทางการเงิน โดยมองถึงการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น เช่น กำไร หรือกระแสเงินหมุนเวียน และยังรวมถึง

Edvinsson & Molone (1997) ได้นำข้อมูลทางด้านบัญชีมาใช้ในการวิเคราะห์ทางด้านทุนทางปัญญาภายใต้สิ่งที่พบเห็นหรือจับต้องได้ไม่ว่าจะเป็นอาคาร ผลิตภัณฑ์ เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ในสินทรัพย์ดังกล่าว ดังนั้นจึงเล็งเห็นว่าทุนทางปัญญามีความเชื่อมโยงกับข้อมูลทางบัญชี เพราะถ้ากล่าวถึงทางบัญชีนั้นหมายถึง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และถ้ากล่าวทางด้านศาสตร์อื่น ๆ จะมองว่าทุนทางปัญญานั้นได้เป็นส่วนหนึ่งในการซ่อนอยู่ข้อมูลทางบัญชี เพราะถือว่าการดำเนินงานของบริษัทเป็นการเพิ่มมูลค่าของบริษัทได้

5. การวัดมูลค่าทุนทางปัญญา

ปัจจุบันการวัดมูลค่าทุนทางปัญญามีวิธีการประเมินค่าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพราะถือว่าทุนทางปัญญา เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการเจริญเติบโตของบริษัท เพราะการวิเคราะห์ทุนทางปัญญาอาจเป็นตัวพิสูจน์ที่ยากลำบากแต่มีผู้ริเริ่มในการคิดค้นการจัดการเกี่ยวกับการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา และได้พัฒนาขึ้นมากเรื่อย ๆ จนทำให้เกิดวิธีการวัดมูลค่าทุนทางปัญญาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการพิจารณากระบวนการทรัพยากร โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อหุ้นเพราะหุ้นมีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการบริษัท ตามที่ Roos et al. (1997, p.413) ได้มุ่งเน้นการวัดมูลค่าด้วยกระบวนการการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรขององค์กร แต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์เท่าไหร่ แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อการวัดมูลค่าสำหรับผู้ที่ต้องการนำมาใช้ และได้พัฒนาโดย Chatzkel (2002, p.97) ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนา เพื่อวัดการเจริญเติบโตหรืออัตราเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริ หารจัดการของบริษัท สำหรับทิศทางการตรวจสอบแต่ละแบบจะพิจารณาโดยมุ่งไปในสิ่งที่ก่อให้เกิดหรือสร้างมูลค่า โดยมุ่งไปที่ข้อมูลทางการเงินและการบริหาร ที่มีผลกระทบต่อทุนทางปัญญา เพราะถือว่าเป็นมุมมองที่เล็งเห็นความสำคัญที่เชื่อมโยงกันได้ (Celenza & Rossi, 2013, p.1158) เหตุผลที่บริษัทมีความสนใจที่จะวัดมูลค่าทุนทางปัญญา ได้แก่ ความต้องการสะท้อนให้เห็นคุณค่าที่แท้จริงของบริษัท เมื่อเกิดกระบวนการในการวัด จะส่งผลให้องค์กรเกิดความเข้าใจ และผลักดันไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการการเจริญเติบโตที่มีประสิทธิผลขององค์กรในด้านการถือครองทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผู้ถือหุ้นและสามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน

จากการศึกษาข้อมูลจากนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้นำเครื่องมือในการวัดทุนทางปัญญามีด้วยกันหลายวิธี อาทิเช่น (Kaplan & Norton, 2001, p.87) แนวคิด Balanced Scorecard มาใช้ในการวัดขีดความสามารถขององค์กร และได้นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการความรู้ เป็นการเชื่อมโยงการจัดการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถทั้งองค์กร เป็นการวัดโดยใช้ 4 มุมมอง ได้แก่ มุมมองทางการเงิน มุมมองลูกค้า มุมมองกระบวนการภายใน มุมมองการ

เรียนรู้และเติบโต เป็นการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการเพิ่มคุณค่าด้านต้นทุนและกระบวนการการผลิตสินค้าใหม่ วิธีนี้จะมีการเน้นด้านการวัดทุนทางปัญญา โดยจะเปลี่ยนแปลง Balanced Scorecard จากการวัดโดยมุ่งเน้นข้อมูลด้านการเงิน และยังมีการวัดปัจจัยที่สำเร็จที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบของทุนทางปัญญา ได้แก่ ทุนมนุษย์ซึ่งเป็นความรู้และความชำนาญของตัวบุคลากร ทุนทางโครงสร้าง เป็นความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์กร และทุนลูกค้า เป็นการวัดความสัมพันธ์เกี่ยวกับลูกค้า และยังมีอีกวิธี บริษัท Stern stewart ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาเน้นการเพิ่มความมั่นคงแก่ผู้ถือหุ้น โดยนำ Economic value added (EVA) เป็นการวัดมูลค่าผลการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติการ การพัฒนาและเครื่องหมายการค้า โดยเป็นการคำนวณจากผลกำไรที่แท้จริง เป็นการคำนวณจากมูลค่าหลังจากหักภาษีด้วยค่าใช้จ่ายด้านทุน ซึ่งนำไปสู่การสร้างกระแสเงินสดนำมาแสดงในรูปแบบกำไร ที่แท้จริง กำหนดให้มีความแตกต่างระหว่างการขายและยอดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการ ภาษี และค่าใช้จ่ายด้านทุน โดยคำนวณจากค่าเฉลี่ยที่ถ่วงน้ำหนักด้วยค่าเฉลี่ยทุน คูณด้วยยอดเงินทุนรวม วิธีการนี้ช่วยให้การจัดการในด้านการตัดสินใจลงทุนที่ดีขึ้น ส่วนวิธี Skandia Navigator เป็นการวัดดัชนีทุนทางปัญญา พัฒนาโดยบริษัท SKANDIA ในประเทศ สวีเดน ซึ่งเป็นบริษัทบริการด้านการเงิน และเป็นผู้นำทางด้านทดลองเครื่องมือทุนทางปัญญาและวิธีการต่าง ๆ เป็นการศึกษาถึงคุณค่าที่เป็นรากฐานสำคัญขององค์กรและการวัดสิ่งที่ซ่อนในปัจจัยที่เป็นพลวัตร ภายใต้สิ่งที่พบเห็นและจับต้องได้ไม่ว่าเป็นอาคารและผลิตภัณฑ์ โดยตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญได้แก่ ทุนมนุษย์ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความรู้ นวัตกรรม ความชำนาญ ความสามารถของพนักงาน รวมถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมองค์กร และทุนทางโครงสร้าง เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่จับต้องได้ เช่นข้อมูลซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล เครื่องหมายการค้า และทุนสิ่งที่สามารถสนับสนุนในการที่พนักงานสร้างผลผลิต และทุนลูกค้า ความสัมพันธ์ร่วมกันพัฒนากับลูกค้าที่สำคัญขององค์กร และยังมีการวัดมูลค่าทุนทางปัญญาโดยใช้รูปแบบ VAIC ™ ของ Pulic (2000) ใช้การวัดมูลค่าทุนทางปัญญา เพราะเป็นรูปแบบที่มีการยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายสำหรับนักวิจัยในปัจจุบัน เป็นการวัดทุนทางปัญญาโดยใช้องค์ประกอบทรัพยากรทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นสิ่งสำคัญต่อการเพิ่มมูลค่า ประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพด้านทุนทางปัญญา (ICE), ประสิทธิภาพด้านทุนมนุษย์ (Human Capital Efficiency), ประสิทธิภาพด้านทุนโครงสร้าง (Capital Structural Capital) และการใช้เงินทุนหมุนเวียน (CEE) จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยสามารถสรุปการคำนวณและวิธีเครื่องมือในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญาตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การคำนวณและวิธีการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา

เครื่องมือ	ผู้คนพบ	การคำนวณ
Economic value added (EVA)	stewart. (1997)	การคำนวณมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. ทบทวนข้อมูลด้านการเงิน 2. การระบุทุนขององค์การ 3. พิจารณาอัตราค่าใช้จ่ายของทุน 4. คำนวณผลกำไรสุทธิหลังจากหักภาษี 5. การคำนวณมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐศาสตร์ ด้วยส่วนเกินทุนจากผลกำไรสุทธิหลังหักภาษี การพิจารณา ถ้า EVA มีผลเป็นบวก แสดงว่ามูลค่าเพิ่มที่สร้างขึ้นเป็นเจ้าของ หาก ผล EVA เป็นลบ แสดงว่าความมั่นคงของเจ้าของนั้นลดลง
Balanced Score Card	Kaplan & Norton. (2001)	วิธีนี้จะมีการเน้นด้านการวัดทุนทางปัญญา โดยจะเปลี่ยนแปลง Balanced Scorecard จากการวัดโดยมุ่งเน้นข้อมูลด้านการเงิน และยังมีการวัดปัจจัยที่สำเร็จที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบของทุนทางปัญญา ได้แก่ ทุนมนุษย์ซึ่งเป็นความรู้และความชำนาญของตัวบุคลากร ทุนทางโครงสร้าง เป็นความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์กร และทุนลูกค้า เป็นการวัดความสัมพันธ์เกี่ยวกับลูกค้า

ตารางที่ 4 การคำนวณและวิธีการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา (ต่อ)

เครื่องมือ	ผู้คนพบ	การคำนวณ
Skandia Navigator	SKANDIA.(1998)	การจำแนกประเภทของทุนทางปัญญาออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ (1) ทุนมนุษย์ (2) โครงสร้างภายใน (ทุนขององค์กร) และ (3) เงินทุนภายนอก (ทุนความสัมพันธ์) การวิจัยอีกรูปแบบหนึ่งได้มีการพัฒนาแนวทางหลายวิธีในการประเมินค่าของทุนทางปัญญาโดยใช้ข้อมูลงบการเงิน สิ่งนี้เรียกว่า รูปแบบการประเมินค่าเงิน
Value Added Intellectual Coefficient (VAIC^{TM})	Pulic (2000)	เป็นการวัดประสิทธิภาพของมูลค่าเพิ่มจากการใช้ทุนทางปัญญาโดยใช้ Value Added Intellectual Coefficient (VAIC) ซึ่งพัฒนาโดย Pulic (2000) มีส่วนประกอบหลัก 3 ส่วน คือ ทุนทางกายภาพ (Physical Capital) ทุนมนุษย์ (Human Capital) และทุนโครงสร้าง (Structural Capital) แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ทุนทางปัญญาในการสร้างมูลค่าให้แก่องค์กรได้มาก และเป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยเชิงวิชาการของประเทศต่าง ๆ
Intellectual Capital Navigator and Intellectual Capital Index (IC index)	Roos et.al (1997)	การตรวจสอบทุนทางปัญญาและการหาคุณค่าจะแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดจะต้องปรับให้เข้ากับองค์ประกอบ ธรรมชาติ วัตถุประสงค์และการตลาดขององค์กร ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ การยกระดับความรู้ การวัดทรัพยากรบุคลากร และทางการเงินด้วย Scorecard

เพื่อความสอดคล้องกับมุมมองทฤษฎีทรัพยากรกับมูลค่าทุนทางปัญญา ซึ่งทุนทางปัญญาเป็นทรัพยากรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ (Barney, 1991) หมายถึงสมรรถนะของทุนทางปัญญาแสดงถึงมูลค่าทุนทางปัญญา งานวิจัยนี้จึงพิจารณาถึงประสิทธิภาพของสมรรถนะทางด้านทุนทางปัญญาหรือการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา โดยใช้รูปแบบ VAIC ™ ของ Pulic (2000) ใช้การวัดมูลค่าทุนทางปัญญา เพราะเป็นรูปแบบที่มีการยอมรับและใช้กันอย่างแพร่หลายสำหรับนักวิจัยในปัจจุบัน โดยเป็นการค้นพบของ Volkov (2012, p.35) ซึ่งระบุว่า ณ เดือนมิถุนายน 2012 รูปแบบ VAIC ได้มีนักวิจัยนำมาใช้ในการวิจัย ทั้งหมด 46 งานวิจัย ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถบ่งบอกถึงความสามารถทางปัญญาของบริษัท หรือผลการดำเนินงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญา (Pulic, 2000) ซึ่งได้ให้ความหมาย Value Added Intellectual Coefficient องค์ประกอบทรัพยากรทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นสิ่งสำคัญต่อการเพิ่มมูลค่า ประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพด้านทุนทางปัญญา (ICE), ประสิทธิภาพด้านทุนมนุษย์ (Human Capital Efficiency), ประสิทธิภาพด้านทุนโครงสร้าง (Capital Structural Capital) และการใช้เงินทุนหมุนเวียน (CEE) ดังที่ Edvinsson & Malone (1997) ได้จัดหมวดหมู่ทุนทางปัญญาเป็น 2 ส่วนประกอบหลัก ได้แก่ ทุนมนุษย์ และทุนโครงสร้าง เพราะทั้งสองส่วนประกอบนี้ถ้ารวมกันแล้วทำให้เกิดทักษะความรู้ความสามารถที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน เพื่อตอบสนองภารกิจ ค่านิยม วัฒนธรรมและปรัชญาของบริษัท ส่วนทุนโครงสร้างเป็นฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ที่เป็นฐานข้อมูลสำหรับโครงสร้างขององค์กร อาทิเช่น สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า เพราะทุกสิ่งเป็นสิ่งสนับสนุนความสามารถการทำงานของพนักงานได้เป็นอย่างดี โดยแบบจำลอง VAIC (Value Added Intellectual Coefficient) มีข้อดีตามที่ Firer & Williams (2003, p.348) กล่าวไว้ เป็นวิธีการวัดมูลที่มีการกำหนดมาตรฐานและหลักการที่แน่ชัด จึงสามารถนำผลที่วัดได้เปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรม และระหว่างประเทศได้ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณเป็นข้อมูลที่ได้มาจากรายงานทางการเงินของบริษัทที่รับรองโดยผู้สอบบัญชี ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลที่เที่ยงธรรมและสามารถพิสูจน์ได้ในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา สามารถทำความเข้าใจและคำนวณง่าย ทั้งในด้านบุคคลภายในและภายนอกองค์กร เพราะบางรูปแบบจะวัดเฉพาะบุคคลภายในองค์กรเท่านั้น

ทฤษฎีทรัพยากร (Theory Resources)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา สามารถสรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้นก็คือ ทฤษฎีทรัพยากร เป็นการกล่าวถึงทรัพยากรของบริษัท และความสามารถในการจัดการทรัพยากรของบริษัทตนเองได้ (Randa & Ariyanto, 2012, p.24) ดังที่นักวิชาการ Solikhah (2010, p.4) ทฤษฎีทรัพยากรเป็นวิธีการที่สามารถระบุได้ว่า บริษัทที่มีความสามารถในการแข่งขัน

สูง แสดงว่ามีกลยุทธ์ในการควบคุมการใช้สินทรัพย์ หรือทรัพยากรของบริษัทได้ดีกว่า ทำให้ผลการดำเนินงานทางการเงินมีประสิทธิภาพ ดังที่ Wijayanti (2013, p.1) ได้กล่าวถึงการได้เปรียบในการแข่งขันด้านทรัพยากร ด้านการมีโอกาสทางธุรกิจ ในด้านการเอาชนะและท้าทาย รวมถึงเป็นสิ่งที่ยากต่อการล้อเลียนแบบในบริษัทที่เป็นเจ้าของคนเดียว และยังรวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้ของบริษัท เพราะ ทฤษฎีทรัพยากร เป็นแนวคิดที่สามารถอธิบายและคาดการณ์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประสิทธิภาพทางการเงินสำหรับบริษัท Barney et al. (2011, p.1300) ได้ทำการอธิบาย เกี่ยวกับ ทฤษฎีทรัพยากร ไว้ว่าเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนเกี่ยวข้องกับความสามารถของ บริษัท ในการรักษาทรัพยากรอันมีค่าหายากและไม่อาจถูกแทนที่ได้ รวมถึงการจัดสรรและปรับใช้ทรัพยากรเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้เข้าใจถึงแหล่งที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขัน บริษัท ต่าง ๆสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของตนได้ หนึ่งในเครื่องมือดังกล่าวที่ใช้ในการวิเคราะห์ทรัพยากรภายในของบริษัท คือการวิเคราะห์ที่มีคุณค่าหายากไม่สามารถเข้าใจได้ง่าย สำหรับเครื่องมือในการจัดองค์กร (VRIO) ที่ได้รับการพัฒนาโดย Barney (1991, pp.99-100) เกี่ยวกับ "ทรัพยากรของบริษัทและความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน" ซึ่งได้ระบุถึง 4 คุณลักษณะที่ทรัพยากรของบริษัท ต้องมีเพื่อเป็นแหล่งความได้เปรียบในการแข่งขันที่ยั่งยืน เป็นการแสดงถึงเงื่อนไขที่ใช้ในการประเมินสิ่งที่ทรัพยากรมีศักยภาพสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนต่อไปนี้เป็น (Pratama & Asandimitra, 2017, p.1) ซึ่งประกอบไปด้วย คุณค่า (Valuable) คำถามแรกของกรอบถามว่าทรัพยากรเพิ่มมูลค่าด้วยการทำให้ บริษัท สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสหรือป้องกันตัวเองจากภัยคุกคามได้หรือไม่ ถ้าคำตอบคือใช่แล้วทรัพยากรจะถือว่ามีคุณค่า ทรัพยากรยังเป็นประโยชน์หากพวกเขาช่วยองค์กรในการเพิ่มมูลค่าของลูกค้าที่รับรู้ โดยการเพิ่มความแตกต่างและ / หรือการลดราคาของผลิตภัณฑ์ ทรัพยากรที่ไม่สามารถบรรลุเงื่อนไขนี้ทำให้เกิดข้อเสียในการแข่งขัน เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทบทวนมูลค่าของทรัพยากรอย่างต่อเนื่องเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องอาจทำให้พวกเขามีมูลค่าน้อยกว่าหรือใช้งานได้น้อยลงอย่างสมบูรณ์ สิ่งหายาก (Rare) การค้นพบทรัพยากรในบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทยังไม่ค่อยเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการแข่งขันในระยะสั้น แต่ในทางตรงกันข้ามกันถ้าบริษัทหลายบริษัทใช้ทรัพยากรเดียวกันในการแข่งขันก็ยังเท่าเทียมกัน เนื่องจากบริษัทใช้ทรัพยากรเหมือนกันกลยุทธ์เดียวกันซึ่งยังไม่พบว่ามีบริษัทใดมีศักยภาพเหนือกว่า ถึงแม้ว่าความเท่าเทียมกันไม่ใช่ส่วนสำคัญในการแข่งขันแต่บริษัทไม่ควรจะละเลยคุณค่าของทรัพยากร แต่เป็นเรื่องปกติในการสูญเสียทรัพยากรที่มีคุณค่าจะส่งผลกระทบต่อองค์กรสำหรับการเข้าสู่ตลาด ไม่น่าเชื่อ (Imitable) ทรัพยากรจะไม่สามารถเข้าใจได้ถ้าองค์กรอื่น ๆ ที่ไม่มีทรัพยากรนั้นไม่สามารถเลียนแบบซื้อหรือทดแทนได้ในราคาที่

สมเหตุสมผล การเลียนแบบสามารถเกิดขึ้นได้สองวิธีคือโดยการเลียนแบบทรัพยากรซ้ำซ้อน หรือจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เทียบเท่ากัน (ทดแทน) บริษัท ที่มีทรัพยากรที่มีค่าหายากและเสียค่าใช้จ่ายในการเลียนแบบสามารถทำได้ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องบรรลุข้อได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน องค์กร (Organization) ทรัพยากรที่ตัวเองไม่ให้ประโยชน์ใด ๆ สำหรับ บริษัท หากไม่ได้มีการจัดระบบการจัดการกระบวนการนโยบายโครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้สามารถตระหนักถึงศักยภาพและทรัพยากรที่มีคุณค่าค่าใช้จ่ายและความสามารถในการเลียนแบบได้ยากเฉพาะแล้ว บริษัท สามารถบรรลุการแข่งขันข้อได้เปรียบอย่างยั่งยืน

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ตามทฤษฎีทรัพยากรทำให้เกิดศักยภาพของทุนทางปัญญาเพื่อตอบสนองคุณสมบัติของกรอบแนวคิด VRIO เพื่อเป็นการสร้างข้อได้เปรียบที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัทเพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบทางการแข่งขันจากทุนทางปัญญาเพื่อสามารถแข่งขันในตลาดและบรรลุเป้าหมายสูงสุด ด้วยเหตุที่ว่าทฤษฎีนี้เป็นเหตุผลพื้นฐานสำหรับสมมติฐาน 2 ประการที่เกี่ยวกับทรัพยากรของบริษัท และทรัพยากรเหล่านี้ยังสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Kozlenkova et al. 2014, p.1) ดังที่ได้กล่าวว่าบริษัทที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าบริษัทอื่นสิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือความแตกต่างกันของทรัพยากรในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ดังที่ Peteraf & Barney (2003, p.309) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความหลากหลายของทรัพยากรเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าบางบริษัท มีความชำนาญในการดำเนินการบางอย่างเนื่องจากมีแหล่งทรัพยากรที่ไม่ซ้ำกัน และความแตกต่างของทรัพยากรจะยังคงอยู่เนื่องจากความยากลำบากในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างบริษัท (ทรัพยากรไม่สามารถเคลื่อนที่ได้) ซึ่งจะนำไปสู่ความได้เปรียบในการใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างต่อเนื่องเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว บริษัทจะได้เปรียบในการแข่งขันด้วยการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ตรงกับกรอบแนวคิด VRIO ที่ได้กล่าวถึง ทรัพยากรทุนทางปัญญาประกอบด้วยทุนมนุษย์ทุนทางกายภาพและทุนโครงสร้างในการจำแนกประเภททั้งสามประเภทรวมทั้งทรัพยากรที่เหนือกว่าทุนทางปัญญาเกี่ยวข้องกับความรู้เทคโนโลยีและโครงสร้างของบริษัท ที่สามารถมีคุณค่ามากขึ้นสำหรับบริษัทได้เปรียบด้านการแข่งขัน (Sarwajuwono & Augustine, 2003, p.35) และนอกจากนี้ Belkaoui (2003, p.215) ระบุว่านักลงทุนจะให้ความสำคัญกับบริษัท ที่มีความสามารถทางด้านทุนทางปัญญามากกว่า

การวิจัยครั้งนี้ทฤษฎีทรัพยากรเป็นสิ่งที่อธิบายการดำเนินกิจการจะต้องเผชิญความไม่แน่นอนจากปัจจัยภายนอกซึ่งเกิดจากการที่กิจการต้องพึ่งพาทรัพยากรของบุคคลอื่น ได้แก่ รัฐบาล เจ้าหนี้ ผู้ร่วมค้า เป็นต้น ด้วยเหตุนี้กิจการจะต้องมีการบริหารความไม่แน่นอนดังกล่าวซึ่งบุคคลที่จะช่วยลดความไม่แน่นอนให้แก่กิจการได้ก็คือผู้บริหารของบริษัท ดังนั้นคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ที่มุ่งสนใจไปยังสัดส่วนของผลตอบแทนของหุ้นที่อาจจะได้รับ

เนื่องมาจากการคาดการณ์จากมูลค่าของข้อมูลที่มีอยู่ในรายงานการเงิน ถ้ากล่าวถึงทฤษฎีทรัพยากรไว้ว่าเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนเกี่ยวข้องกับความสามารถของบริษัท ในการบริหารจัดการทรัพยากรของบริษัท และความสามารถในการจัดการทรัพยากรของบริษัทตนเองได้ เพื่อส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี

นักวิจัยหลายท่านที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาปรากฏว่ามีข้อค้นพบ และการวัดที่นำมาใช้ในการศึกษา ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรทุนทางปัญญา

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Bontis et al.(1991)	Managing organizational knowledge by diagnosing intellectual capital: framing and advancing the state of the field	-องค์กรแห่งการเรียนรู้ -การจัดการความรู้ -ทุนทางปัญญา	- การฝึกอบรมของพนักงาน - ผลตอบแทนของนักลงทุน (ROI)	การพัฒนาอบรมทรัพยากรมนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้โดยองค์กร
Firer &Stainbank. (2003)	Testing the relationship between intellectual capital and a company's performance: Evidence from South Africa	-ทุนทางปัญญา -ผลการดำเนินงานของบริษัทได้แก่ 1. ความสามารถทำกำไร 2. ความสามารถกำลังการผลิตและ 3. มูลค่าตามบัญชี	- Value added intellectual coefficient (VAIC^{TM}) - ทุนทางกายภาพ =สินทรัพย์ถาวรหารด้วยสินทรัพย์รวม - ขนาดกิจการ - ความเสี่ยง - ประเภทอุตสาหกรรม - the total return on assets ROA - อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน - มูลค่าราคาตามบัญชีของสินทรัพย์	พบว่าทุนทางปัญญา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร การผลิตและ มูลค่าตลาดแตกต่างกัน การค้นพบเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพการทำงานของทุนทางปัญญาของ บริษัท สามารถอธิบายความสามารถในการทำกำไรและการผลิต แต่ไม่สามารถอธิบายเกี่ยวกับมูลค่าตามบัญชีของบริษัทได้

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Swartz & Firer. (2006)	Board structure and intellectual capital performance in South Africa	- โครงสร้างผู้บริหาร - ประสิทธิภาพทุนทางปัญญา	- Value added intellectual coefficient (VAIC™) - สัดส่วนคณะกรรมการเป็นผู้หญิง - สัดส่วนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นต่างชาติ - สินทรัพย์รวม ประกอบด้วย 1. อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ROA 2. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของ ผู้ถือหุ้น ROE - อัตราการหมุนเวียน; 1. ประเภทอุตสาหกรรม - อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ต่อสินทรัพย์ DTA	สัดส่วนคณะกรรมการบริษัทที่เป็นต่างชาติมีความสัมพันธ์ กับผลการดำเนินงานทุนทางปัญญา เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศแอฟริกาใต้ ถ้ามีคณะกรรมการที่เป็นต่างชาติทำให้สามารถเกิดประสิทธิภาพทุนทางปัญญาได้

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Chen et al. (2005)	An empirical investigation of the relationship between intellectual capital and firms' market value and financial performance	-ทุนทางปัญญา - ผลการดำเนินงานทางการเงิน -มูลค่าเพิ่มบริษัท	- Value added intellectual coefficient (VAIC™) - Market-to-book value ratios of equity (M/B) - Return on equity (ROE) - Return on total assets (ROA) - Growth in revenues (GR) Employee productivity (EP)	ทุนทางปัญญาของ บริษัท มีผลกระทบเชิงบวกมูลค่าตลาดและผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลการดำเนินงานทางการเงินในอนาคต และนอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่านักลงทุนอาจวัดมูลค่าที่แตกต่างกันของ 3 องค์ประกอบของมูลค่า (ทุนทางกายภาพทุนมนุษย์และทุนโครงสร้าง) และยังแสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R & D) อาจมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างทุนและมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการและความสามารถในการทำกำไร

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Ahangar (2011).	The relationship between intellectual capital and financial performance: An empirical investigation in an Iranian company	- ทุนทางปัญญา ผลการดำเนินงานทางการเงิน	- Value added intellectual coefficient (VAIC™) - Profitability (ROA) - Employee productivity (EP) - Growth in sales (GR)	จากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญา และผลการดำเนินงานทางการเงิน กับความสามารถในการทำกำไรการผลิตของพนักงานและการเติบโตของยอดขายเป็นข้อมูล การค้นพบเชิงประจักษ์ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพของทุนทางปัญญากับผลการดำเนินงานทางการเงินของ บริษัท
Mehralian & Rasekha. (2013)	The Impact of Intellectual Capital Efficiency on Market Value: An Empirical Study from Iranian Pharmaceutical Companies	- ทุนทางปัญญา - มูลค่าราคาตลาด	- Value added intellectual coefficient (VAIC™) - อัตราส่วนของมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ต่อมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวมของ บริษัท สำหรับปีที่กำหนด	พบว่า ข้อมูลบริษัทยา 6 ปี ยังไม่สามารถสนับสนุน ผลกระทบของ ทุนทางปัญญาต่อมูลค่าตลาด ในทางปฏิบัติประสิทธิภาพของ ทุนทางปัญญาสามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้มาตรฐานและเชิงกลยุทธ์เพื่อประเมินมูลค่าบริษัท ได้ การศึกษานี้เป็นความพยายามบุกเบิกอิหร่านในการวัดผลกระทบของประสิทธิภาพของทุนทางปัญญาต่อมูลค่าตลาดโดยใช้ข้อมูลชุดข้อมูลช่วงตัดขวาง

ตารางที่ 5 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Javornik. (2012)	The Efficiency of Intellectual Capital Investments as A Potential Leading Indicator	- ทุนทางปัญญา - ผลการดำเนินงานทางการเงิน	- Value added intellectual coefficient (VAICTM) - Profitability (ROA) - Return on equity (ROE) - coefficient between sales and company's total assets (STA) - GROP = annual operating profits growth rate serves as an indicator that reflects the company's ability to enhance intrinsic value by growth	สมมติฐานการวิจัยส่วนใหญ่ได้รับการยืนยันแล้ว แต่ผลการวิจัยมีข้อ จำกัด ในทางปฏิบัติ ในทางตรงกันข้ามกับการทดสอบหลักการโดยข้อมูลการดำเนินงานที่มีการจัดลำดับมีความสอดคล้องกันในระดับสูงระหว่างการปรับปรุงประสิทธิภาพการลงทุนของ ทุนทางปัญญา ในด้านประสิทธิภาพการลงทุนและการปรับปรุงอันดับของผลการดำเนินงานทางการเงินในกลุ่มอื่น เนื่องจากมูลค่าทุนทางปัญญา เป็นผลมาจากผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า และประสิทธิภาพในการลงทุนของทุนทางปัญญาอาจเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับผลการดำเนินงานทางการเงินในอนาคต

ดังนั้นการออกแบบตัวชี้วัดที่สำคัญในการดำเนินงานทางการเงินในอนาคตของบริษัท ในการสำรวจความสัมพันธ์ของส่วนประกอบทุนทางปัญญากับโครงสร้างผู้ถือหุ้นและความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชีในการทดสอบความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ ระหว่างองค์ประกอบของทุนทางปัญญากับโครงสร้างผู้ถือหุ้น และความสัมพันธ์ของข้อมูล แบบจำลอง VAIC (Value Added Intellectual Coefficient) นำเสนอโดย Pulic (1998) ซึ่งเป็นการวัดความสามารถทางปัญญาของบริษัท หรือผลการดำเนินงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัท โดยมีนักวิจัยหลายท่านที่นำรูปแบบนี้มาใช้ได้แก่ Nurhayati (2017, p.127) ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของทุนทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างมูลค่าประสิทธิภาพรายงานทางการเงินสำหรับการบรรลุเป้าหมายที่สามารถได้เปรียบคู่แข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีอีกหลายท่านที่นำมาใช้ได้แก่ (Saleh et al. 2009, p.1; Purwanto, 2011, p.11; Shamki et al. 2013, p.216; Bambang & Mukhtaruddin 2015, p.148) ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบนี้มาใช้ในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา เพราะเป็นรูปแบบที่มีมาตรฐานการวัดที่แน่ชัด ข้อมูลที่นำมาใช้ในการคำนวณ เป็นข้อมูลที่ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ และทำความเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อน โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทรัพยากร (Theory Resources) มาใช้ในการวิเคราะห์การวัดมูลค่าทุนทางปัญญา เป็นการอธิบาย เกี่ยวกับทฤษฎีทรัพยากร ไว้ว่าเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนเกี่ยวข้องกับความสามารถของบริษัทในการใช้ทรัพยากรของบริษัท และความสามารถในการจัดการทรัพยากรของบริษัทตนเองได้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

Easton et al. (1999, pp.400-401) แสดงให้เห็นว่า ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลทางบัญชีส่งผลให้มูลค่าตลาดของส่วนของเจ้าของมีการปรับตัวไปในทิศทางที่สอดคล้องกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของเจ้าของ และยังพบว่าข้อมูลบัญชีมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักลงทุนเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นว่านักลงทุนใช้ข้อมูลดังกล่าวในการคาดการณ์ผลการดำเนินงานในอนาคตตามทิศทางที่เปลี่ยนแปลงในมูลค่าทางบัญชี และนำผลดังกล่าวมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนซึ่งส่งผลให้มูลค่าตลาดของส่วนของเจ้าของมีการปรับตัวอย่างสอดคล้องกับมูลค่าตามบัญชีของส่วนของเจ้าของ ซึ่งในอดีต Ball & Brown ระหว่างปี 1968 - 1995 มีความพยายามศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ในข้อมูลบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเงิน โดยศึกษาถึงการนำข้อมูลบัญชีมาใช้ในการตัดสินใจของผู้ถือหุ้น ทำการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกำไรทางบัญชีกับราคาตลาดหลักทรัพย์ว่าเป็นไปในทิศทางไหนและสรุปได้ว่าทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน หลังจาก Ball & Brown (1968, p.160) สรุปว่ากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ และ

สามารถนำมาอธิบายว่าข้อมูลบัญชีนั้นมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งหากทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน นั่นแสดงให้เห็นว่าข้อมูลบัญชีมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน และถ้ากล่าวถึงมุมมองของทุนทางปัญญาไม่ใช่เฉพาะทรัพยากรเพียงอย่างเดียวยังต้องพิจารณาความสามารถขององค์กรในการเปลี่ยนแปลงสามารถสร้างมูลค่าที่มีความสัมพันธ์กัน โดยจะต้องมีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน นั้นก็คือมูลค่าทางการเงินที่ทำให้เกิดทุนทางปัญญาได้เหมือนกัน การศึกษาจะต้องทำควบคู่กันไป เพื่อพิจารณาความสามารถการบริหารงานที่เกิดกระบวนการทุนทางปัญญา เพราะมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาตั้งแต่อดีต ได้ทำการศึกษาร่วมกัน เกี่ยวกับคุณค่าที่จับต้องไม่ได้ (Valuing Intangible) เมื่อ Baruch Lev เป็นบุคคลหนึ่งของโลกที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในการบุกเบิกด้านทุนทางปัญญา ได้มีการพัฒนาระเบียบวิธีในการวัดคุณค่าของสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้และกำหนดรายได้ที่เกิดจาก “ตัวผลักดันสิ่งที่จับต้องไม่ได้” โดยการประยุกต์จากตัวแบบ ทุนความรู้ (Knowledge Capital) ในความหมายของ Lev ได้ให้ความหมายทุนความรู้ว่าเป็นทุนทางปัญญาและทุนมนุษย์ ทุนลูกค้า และทุนซัพพลายเออร์ ผลรวมของปัจจัยที่มีคุณภาพของสิ่งที่จับต้องไม่ได้ทั้งหมดที่ทำให้บริษัทมีรายได้ที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยของผลตอบแทนในมูลค่าสินทรัพย์ จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาและยืนยันเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโดยศึกษาการลงทุนด้านทุนทางปัญญา พบว่า การลงทุนด้านทุนทางปัญญาทำให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถส่งผลต่อการดำเนินงานทางการเงินในระดับสูง และเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับผลการดำเนินงานในอนาคต เมื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกัน Olugbenga & Atanda (2014, p.86) ศึกษาถึงคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในไนจีเรีย พบว่า ข้อมูลทางบัญชีมีอิทธิพลโดยตรงต่อมูลค่าของหลักทรัพย์ในตลาดทุน

ความสำคัญของข้อมูลทางบัญชี

จากการให้ความสำคัญของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีข้อกำหนดเพื่อความปลอดภัยสำหรับการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยมุ่งเน้นว่าการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน ดังที่ Saleh et al. (2009, p.1) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนามาตรฐานการงานทางการเงินระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้มุ่งเน้นและเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการพัฒนาการทำงานของตลาดโลกโดยการให้ข้อมูลที่ดีแก่นักลงทุน ด้วยการพัฒนาเพื่อให้มาตรฐานรายงานทางการเงินคลอบคลุมและให้ความเชื่อมั่น ทันต่อเวลามากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้จัดทำบัญชีต้องกำกับดูแลเพื่อประโยชน์ของนักลงทุนระดับโลก ถ้ากล่าวถึงการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักลงทุนหลาย ๆ ท่านในการตัดสินใจนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์หลักของงบการเงิน ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า การให้ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพสูงเกี่ยวกับหน่วยเศรษฐกิจและประโยชน์ของการตัดสินใจ

ทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายหลักของการรายงานทางการเงิน แน่นอนไม่มีใครสามารถปฏิเสธความสำคัญของการรายงานทางการเงินได้แน่นอน สอดคล้องกับงาน Nasrin et al. (2019, p.1) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพรายงานทางการเงินสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรในเขตเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คุณภาพของข้อมูลทางการเงินสามารถช่วยนักลงทุนวิเคราะห์บริษัทและหน่วยงานกำกับดูแลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าของบริษัท และ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์, 2558, หน้า 1) ได้จัดทำกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินซึ่งเป็นไปตามหลักการภายใต้กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงที่ออกโดยคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ โดยมีผลบังคับใช้แทนแม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552) โดยที่กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน กล่าวถึงแนวคิดหลักเกี่ยวกับการจัดทำและการนำเสนองบการเงินแก่ผู้ใช้งบการเงิน โดยเล็งเห็นความสำคัญการใช้ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจของกิจการและสิทธิเรียกร้องต่อกิจการ ซึ่งถูกนำเสนอในงบแสดงฐานะทางการเงิน นอกจากนี้ รายงานทางการเงินยังสามารถใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจรวมทั้งสิทธิเรียกร้องเหล่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากผลการดำเนินงานของกิจการตลอดจนรายการ เหตุการณ์และสถานการณ์อื่นที่ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ใช้หลัก ซึ่งหมายถึง ผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืม และเจ้าหนี้อื่นทั้งในปัจจุบันและอนาคตสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินในการประเมินจำนวนเงิน จังหวะเวลา ตลอดจนความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตของกิจการ

ลักษณะคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี

ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนมาตรฐานการบัญชีในปี 2543 โดยมาตรฐานการบัญชีปรับปรุงใหม่จะได้มาจากการอ้างอิงมาตรฐานการบัญชีสากล ซึ่งได้ทำการระบุลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลบัญชี ตามที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ออกกรอบ แนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) เนื่องจากงบการเงินแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกฎหมาย ซึ่งอาจส่งผลต่อการปฏิบัติทางด้านบัญชีเพื่อลดความแตกต่างดังกล่าว และเกิดความสอดคล้องกัน โดยมุ่งเน้นไปที่การนำเสนอข้อมูลทางบัญชีนั้นก็คือ งบการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ส่วนใหญ่ที่มีความต้องการร่วมกัน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์, 2557, หน้า 1) ดังนั้นสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กล่าวถึงลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ จะต้องมีลักษณะที่ทำให้ข้อมูลสามารถตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน จึงได้กำหนดลักษณะคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี ดังต่อไปนี้ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์, 2558, หน้า 5-6)

1. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ กล่าวคือ ข้อมูลทางการเงินที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจสามารถทำให้ผู้ใช้ตัดสินใจแตกต่างไป ทั้งนี้ ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้นควรสามารถนำมาใช้ในกระบวนการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตหรือที่เรียกกันว่าข้อมูลนั้นมีคุณค่าทางการพยากรณ์ โดยข้อมูลที่มีคุณค่าทางการพยากรณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นค่าพยากรณ์หรือค่าคาดการณ์ นอกจากข้อมูลนั้นควรมีคุณค่าทางการพยากรณ์แล้วข้อมูลนั้นควรสามารถช่วยในการยืนยันหรือชี้ให้เห็นถึงผลของการประเมินในอดีตหรือที่เรียกกันว่า ข้อมูลนั้นมีคุณค่าทางการยืนยัน นอกจากความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลแล้วนั้นยังขึ้นอยู่กับ ความมีสาระสำคัญ ของข้อมูลด้วย กล่าวคือ ข้อมูลมีสาระสำคัญก็ต่อเมื่อการไม่แสดงข้อมูลหรือการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงมีลักษณะผลกระทบต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งความมีสาระสำคัญต้องพิจารณาจากลักษณะหรือขนาดของรายการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทเฉพาะของแต่ละกิจการ ซึ่งข้อมูลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อาทิเช่น ผลการดำเนินงานของส่วนงานดำเนินงานใหม่ เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถบ่งบอกถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการในอนาคตได้ เป็นต้น

2. ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม กล่าวคือ ข้อมูลทางการเงินที่มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมนั้นต้องแสดงเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจแทนที่จะเป็นรูปแบบทางกฎหมายอย่างเดียว ทั้งนี้ข้อมูลทางการเงินที่มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมต้องมีความครบถ้วน ความเป็นกลาง และปราศจากข้อผิดพลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความครบถ้วน กล่าวคือ กิจการต้องนำเสนอและเปิดเผยข้อมูลทางการเงินตลอดจนการให้ความหมายและคำอธิบายที่จำเป็นอย่างครบถ้วนสำหรับผู้ใช้เพื่อเข้าใจปรากฏการณ์นั้น เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินไม่เข้าใจผิดในฐานการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ

2.2 ความเป็นกลาง กล่าวคือ กิจการต้องนำเสนอข้อมูลทางการเงินโดยปราศจากอคติหรือความเอนเอียง แม้ว่าการนำเสนอข้อมูลทางการเงินนั้นอาจส่งผลเสียหายแก่กิจการได้ เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคดีความที่กิจการถูกฟ้องร้องอยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นต้น

2.3 การปราศจากข้อผิดพลาด กล่าวคือ การไม่มีข้อผิดพลาดหรือการละเว้นการให้ข้อมูลทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลทางการเงินไม่จำเป็นต้องถูกต้องสมบูรณ์ทุกลักษณะ เนื่องจากในการจัดทำข้อมูลทางการเงินบางรายการอาจจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจและการประมาณการ เช่น การคำนวณค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

และ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์, 2558, หน้า 3) ได้กล่าวถึงกระบวนการการได้ข้อมูลที่มีประโยชน์และประสิทธิภาพมากที่สุดของรายงานทางการเงิน

1. ระบุปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่มีศักยภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินของกิจการที่เสนอรายงาน

2. ระบุประเภทของข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากที่สุด หากข้อมูลนั้นมีความพร้อมและสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของปรากฏการณ์

3. พิจารณาว่าข้อมูลนั้นมีพร้อมหรือไม่ และสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมได้หรือไม่ หากข้อมูลมีพร้อมและสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมได้ ถือว่าเป็นการสิ้นสุดกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจมากที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นการที่จะทำให้ข้อมูลทางการบัญชีมีคุณภาพดังที่กล่าวมาจะต้องมีข้อมูลประกอบด้วย การระบุปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่มีศักยภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ระบุประเภทข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากที่สุด หากข้อมูลนั้นมีพร้อมและสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2558, หน้า 78) พร้อมยังรวมการที่นักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียนำข้อมูลทางบัญชีในรายงานทางการเงินไปใช้ในการตัดสินใจ เพื่อประเมินจำนวนเงิน และความไม่แน่นอน (อนาคต) ของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตที่จะเข้าสู่กิจการ ดังนั้นข้อมูลทางบัญชีจะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ของการรายงานข้อมูลทางบัญชี เกี่ยวกับ ทรัพยากรกิจการ สิทธิเรียกร้องต่อกิจการ และความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลของฝ่ายบริหารและคณะกรรมการกำกับดูแล ถ้ากล่าวถึงข้อมูลที่นักลงทุนนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ ได้แก่ ทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจของกิจการ (สินทรัพย์) สิทธิเรียกร้องต่อกิจการ (หนี้สินและส่วนของเจ้าของ) ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของรายการและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทรัพยากรและสิทธิเรียกร้อง ข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม อย่างไรก็ตาม ผู้จัดทำข้อมูลทางการเงินต้องพยายามทำให้ข้อมูลทางการเงินมีลักษณะเชิงคุณภาพเสริม ประกอบด้วย ความสามารถเปรียบเทียบได้ หมายถึง ผู้ใช้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินมากยิ่งขึ้น โดยการเปรียบเทียบกับข้อมูลทางการเงินที่คล้ายกันของกิจการอื่นสำหรับรอบระยะเวลารายงานเดียวกัน หรือโดยการเปรียบเทียบกับข้อมูลทางการเงินที่คล้ายกันของกิจการเดียวกันสำหรับรอบระยะเวลารายงานอื่น สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ กล่าวคือ ผู้สังเกตการณ์ที่มีความรอบรู้แตกต่างกันและมีความเป็นอิสระจากกันสามารถได้ข้อสรุปตรงกันว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของปรากฏการณ์

เชิงเศรษฐกิจที่นำเสนอ ทั้งนี้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้สามารถกระทำทางตรงหรือทางอ้อมได้ เช่น การตรวจสอบปัจจัยการนำเข้าแบบจำลอง ความทันเวลา กล่าวคือ ประโยชน์ของข้อมูลทางการเงินจะมากขึ้นเมื่อข้อมูลนั้น รายงานอย่างทันเวลา เนื่องจากการมีข้อมูลทางการเงินพร้อมให้ผู้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจใช้ทันเวลาที่ข้อมูลนั้นสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ อีกตัวหนึ่งที่เกี่ยวข้องก็คือ ความสามารถเข้าใจได้ กล่าวคือ ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินจะสามารถเข้าใจข้อมูลทางการเงินนั้นเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นถูกจัดประเภท กำหนดลักษณะ และการนำเสนออย่างชัดเจนและกระชับ โดยมีข้อกำหนดว่า ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินต้องมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจและกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจอย่างสมเหตสมผล จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นข้อกำหนดของกรอบแนวคิดมาตรฐานรายงานการทางการเงินที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดขึ้น เพื่อเป็นการกำหนดการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจจำเป็นต้องมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ดังนั้นสามารถสรุปคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ ตามกรอบมาตรฐานรายงานทางการเงิน ดังภาพประกอบที่ 3

ภาพประกอบที่ 3 ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์
(สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์, 2559)

การวัดมูลค่ากับข้อมูลทางบัญชี

ถ้ากล่าวถึงข้อมูลทางบัญชี จะต้องคำนึงถึงข้อมูลที่มีความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน ทั้งนี้ข้อมูลรายงานทางการเงินที่เป็นมาตรฐานสากลถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง สำหรับนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ เปรียบเทียบฐานะทางการเงินของบริษัท และอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ รวมทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นรูปแบบเดียวกันเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ (อังครัตน์ เพรียบจริยวัฒน์, 2555) สำหรับมาตรฐานรายงานทางการเงินที่

สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์ได้กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการวัดมูลค่าของรายงานทางการเงิน ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า เป็นกระบวนการกำหนดจำนวนที่เป็นตัวเงินเพื่อรับรู้องค์ประกอบของงบการเงินในงบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรขาดทุน โดยการกำหนดการวัดมูลค่า ไว้ 4 เกณฑ์ด้วยกัน

1. ราคาทุนเดิม (Historical Cost) กล่าวคือ การบันทึกสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่จ่ายไปหรือมูลค่ายุติธรรมของสิ่งที่นำไปแลกสินทรัพย์ ณ วันที่ได้สินทรัพย์นั้นมา

2. ราคาทุนปัจจุบัน (Current Cost) กล่าวคือ การบันทึกสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่กิจการต้องจ่ายในขณะนั้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ชนิดเดียวกันหรือสินทรัพย์ที่เท่าเทียมกันมาทดแทนสินทรัพย์ที่มีอยู่ (Entry Value)

3. มูลค่าที่จะได้รับ (จ่าย) (Realizable or Settlement Value) กล่าวคือ การบันทึกสินทรัพย์ด้วยจำนวนเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดที่กิจการจะได้รับในขณะนั้นจากการขายสินทรัพย์โดยไม่ใช่การบังคับขาย

4. มูลค่าปัจจุบัน (Present Value) กล่าวคือ การบันทึกสินทรัพย์ด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิในอนาคตซึ่งคาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์นั้นในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ และการแสดงหนี้สินด้วยมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่ายสุทธิในอนาคตซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระหนี้สินในการดำเนินงานตามปกติของกิจการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการวัดมูลค่าที่จะแสดงในงบการเงินที่สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดขึ้น แต่ถ้ากล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลที่นักลงทุนนำไปใช้ในการตัดสินใจ จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานของกิจการ ตลอดจนรายการเหตุการณ์และสถานการณ์อื่นที่ข้อมูลเหล่านี้ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของรายงานทางการเงินคือการทำให้นักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาความเกี่ยวข้องข้อมูลทางการบัญชี (Ball & Brown, 1968, p.161; Beaver, 1968, p.67; Brimble & Hodgson, 2007) กำหนดความเกี่ยวข้องข้อมูลทางบัญชีด้วยการวัดมูลค่าตามความสามารถรวบรวมสรุปข้อมูลงบการเงินเพื่อกำหนดมูลค่าบัญชี และความเกี่ยวข้องข้อมูลทางบัญชีจะถูกกำหนดด้วยมูลค่าหุ้นจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม และนักวิจัยได้ใช้วิธีนี้กันแพร่หลาย อาทิเช่น Barth, Beaver & Landsman (2001, p.326) กล่าวถึงความเกี่ยวข้องข้อมูลทางบัญชี เป็นการทบทวนวรรณกรรมกันแพร่หลายของความเกี่ยวข้องของข้อมูลการบัญชีที่ยังมีนักวิจัยใช้อยู่ เป็นการสรุปความเกี่ยวข้องข้อมูลงบการเงินที่มีผลต่อมูลค่าหุ้น Holthausen & Watts (2001, p.3) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ระหว่างมูลค่าหุ้นกับความเกี่ยวข้องทางบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์สำหรับประเมินข้อมูลทางบัญชีกับมาตรฐานการบัญชีสะท้อนถึงพฤติกรรมการลงทุน

ของราคาหุ้น Kirkulak & Balsari (2009, p.363) วิเคราะห์ผลกระทบของข้อมูลที่ปรับลดอัตราเงินเฟ้อเกี่ยวกับการอธิบายมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นและผลตอบแทนของหุ้นในตุรกี พวกเขาพบว่า ทั้งค่าทางประวัติศาสตร์ค่าใช้จ่ายตามบัญชีและข้อมูลรายได้และข้อมูลที่ปรับค่าเงินเป็นค่าที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน Halonen, Parlovic & Pearson (2012, p.47) ใช้รูปแบบของ Ohlson (1995) ที่เรียบง่ายตรวจสอบค่าที่เกี่ยวข้องของการรายงานทางการเงินในสวีเดนหลังจากที่ได้มีการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศมาใช้ในปี 2548 พบว่ามูลค่าที่เกี่ยวข้องของราคาตามบัญชีเพิ่มขึ้น แต่ความเกี่ยวข้องกับมูลค่าของรายได้ลดลงในช่วงระยะเวลา (Ferraro & Veltri, 2012, p.587) ตรวจสอบความเกี่ยวข้องของค่าที่เพิ่มขึ้นของรายได้รวมโดยรวมเปรียบเทียบกับรายได้สุทธิการสำรวจวรรณคดีเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการทดสอบมูลค่าที่เกี่ยวข้องวิธีการประเมินมูลค่าและอื่น ๆ เป็นข้อกำหนดของรายได้ที่ครบถ้วน พบว่าการศึกษาส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนความเกี่ยวข้องกับมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของรายได้อื่น ๆ มากกว่ารายได้สุทธิ และ Vijltha & Nimalathasan, (2014, p.1450) ศึกษาความเกี่ยวข้องกับมูลค่าของข้อมูลทางบัญชีในตลาดหลักทรัพย์ประเทศโคลัมโบ พบว่า รายได้ที่มีต่อมูลค่าหุ้น สินทรัพย์สุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และ Omokhudu1 & Ibadin (2015, p.20) ได้ศึกษาความเกี่ยวข้องข้อมูลทางบัญชีโดยสรุปด้วยราคาหุ้น ซึ่งตรวจสอบความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางบัญชีกับมูลค่าของบริษัท ได้ใช้ Ohlson (1995) model รวมถึงกระแสเงินสดจากการดำเนินงานและการจ่ายเงินปันผลเพื่อให้ทราบถึงความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางบัญชีในประเทศไนจีเรีย เพื่อการตรวจสอบความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางบัญชีกับการประเมินมูลค่าหุ้นทางบัญชี การรับรู้รายได้และมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ จากการตอบสนองของตลาดหุ้นต่อข้อมูลบัญชีที่จัดทำโดยบริษัท ที่รายงานในช่วงเวลาความเกี่ยวข้องของข้อมูลการบัญชีจะถูกตรวจสอบโดยความเกี่ยวข้องกับมูลค่าของข้อมูลทางบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชีที่ ปรากฏว่ามีข้อค้นพบ และการวัดที่นำมาใช้ในการศึกษา ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Habib &Azim (2012)	Emerald Article: Corporate governance and the value-relevance of accounting information: Evidence from Australia	-การกำกับดูแลกิจการที่ดี - ความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชี	-Board independence. -Board size -CEO duality - Earning per share (EPS) -BV ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์	ผลการวิเคราะห์การถดถอยแสดงให้เห็นว่า บริษัท ที่มีโครงสร้างการกำกับดูแลที่ดีมีการจัดแสดงที่สูงขึ้นส่งผลต่อความสัมพันธ์ข้อมูลทางการบัญชี และเห็นว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชี
Shamki & Rahman. (2013)	Value Relevance of Earnings and Book Value: Evidence from Jordan	- ความสัมพันธ์มูลค่ากำไร - ราคาตามบัญชี	- Ohlson model	รายได้มีความสำคัญในการอธิบายถึงความแปรปรวนของราคาหุ้นและผลตอบแทนมากกว่ามูลค่าตามบัญชี นอกจากนี้ ระบุว่ารายได้และมูลค่าตามบัญชีเป็นรายบริษัทมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นในรูปแบบราคา ในทางตรงกันข้าม

ตารางที่ 6 สรุปผลการศึกษาในอดีตตัวแปรมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่องานวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	วิธีการวัดค่า	ผลการวิจัย
Chandrapala. (2013)	The Value Relevance of Earnings and Book Value: The Importance of Ownership Concentration and Firm Size	-ความสัมพันธ์ข้อมูลกำไร -ราคาตามบัญชี -การกระจุกตัวความเป็นเจ้าของ	-MVE = market value of equity - Ohlson model	ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ข้อมูลของรายได้และมูลค่าตามบัญชีต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ความเกี่ยวเนื่องกับการกระจุกตัวความเป็นเจ้าของที่น้อย นอกจากนี้ตัวแปรทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกับมูลค่ามากขึ้นสำหรับ บริษัท ที่มีขนาดใหญ่
Hayati et al. (2015)	The Effect of Intellectual Capital to Value Relevance of Accounting Information Based on PSAK Convergence of IFRS	- ความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชี	- EPS -BVEPS -CFOA	ประสิทธิภาพทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกกับความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชี
Hayati. (2016)	Value relevance of Accounting Information Based on PSAK Convergence IFRS (Manufacture firms in Indonesia)	ความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชี	- EPS -BVEPS -CFOA	การให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายทางการบัญชีของ บริษัท มหาชนในประเทศอินโดนีเซีย PSAK มากกว่า IFRS

ความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางบัญชีเป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงมากที่สุดในงานวิจัยทางบัญชีการเงิน เป็นแรงจูงใจหลักโดยต้องให้หลักฐานเชิงประจักษ์ว่าผู้ใช้หาข้อมูลบัญชีหรือไม่ ความเกี่ยวข้องในการประเมินมูลค่าหุ้น จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยและนักวิชาการส่วนใหญ่ จะใช้ตัวชี้วัด เช่น กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น ในการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี อย่างเช่น Hayati et al. (2015, p. 1000) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพทุนทางปัญญาด้วยวิธีการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้ตัวชี้วัด กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น พบว่าประสิทธิภาพทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี และ Alina & Bogdan (2015, p.562) ได้ทำการศึกษาการรายงานการสอบบัญชีบนฐานความมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้วิธีการวัด ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น โดยผู้วิจัยได้นำตัวชี้วัด กำไรต่อหุ้น เพราะกำไรต่อหุ้นเป็นข้อมูลสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุน รวมถึง Shamki & Rahman (2013, p.133) ได้นำราคาตามบัญชีต่อหุ้นเป็นตัวชี้วัดในการวิจัย ซึ่งเล็งเห็นว่าเป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงผลตอบแทนที่แท้จริงต่อการสนับสนุนตลาดทุนของนักลงทุน และยังรวมถึง Subeki (2012, p.25); Shmki & Rahman (2013, p.133) ได้นำกระแสเงินสดกิจกรรมดำเนินงาน เป็นตัวชี้วัดอีกตัวที่สำคัญต่อข้อมูลทางบัญชี เพราะถือว่าเป็นส่วนดำเนินงานและบ่งบอกถึงการใช้เงินสดของกิจการ CFOA (Shamki, 2013, p.89; Subroto, 2014)

สรุป

จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงนำมาสู่การมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าของข้อมูลทางบัญชีโดยผ่านการเชื่อมโยงทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากมุมมองทางการเงิน การวิจัยของทุนทางปัญญานำไปสู่ความเป็นไปได้ต่อการประเมินมูลค่าของบริษัท จึงทำให้เกิดสิ่งที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น เพราะลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่าง ๆ มีผลทำให้เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าบริษัท ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 4) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5) เพื่อพัฒนา

รูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย และสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยเพื่อทดสอบความสมเหตุสมผลของโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของข้อมูลทางบัญชีโดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 5 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 7 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 8 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 9 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 10 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 12 โมเดลอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่มีความแปรเปลี่ยน

การศึกษาวิจัยในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแต่ละแบบมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยผ่านการเชื่อมโยงทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ทบทวนวรรณกรรม ต่าง ๆ และสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยในอดีต ได้ดังตารางที่ 7-8

ตารางที่ 7 สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา

ผู้ทำการวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย	ความสัมพันธ์
Gan et al. (2008)	Corporate governance, ownership structure and intellectual capital disclosures: Malaysian Evidence	ผู้ถือหุ้นครอบครัว (-) ผู้ถือหุ้นหน่วยงานของรัฐ (+)
Saleh et al. (2009)	Ownership structure and intellectual capital performance	ผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัว (-) ผู้ถือหุ้นเป็นรัฐบาล(-) ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติ (+) ผู้ถือหุ้นที่เป็นกรรมการบริหาร **(+)**
Mohd Saleh et al. (2009)	ownership structure and intellectual capital performance in Malaysia	ผู้ถือหุ้นเป็นครอบครัว (-)
Zanjirdar1 & Kabiribalajadeh. (2011)	Examining relationship between ownership structure and performance of intellectual capital in the stock market of Iran	ผู้ถือหุ้นสถาบัน (-) ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริหาร (-)
Aminiandehkordi et al. (2014)	The Moderating Effect of Management Ownership on the Relationship between Intellectual Capital Performance and Market Value of Company	ผู้ถือหุ้นบริหารมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

ตารางที่ 7 สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย	ความสัมพันธ์
Bambang & Mukhtaruddin (2015)	Intellectual Capital, Firm Value and Ownership Structure as Moderating Variable: Empirical Study on Banking Listed in Indonesia Stock Exchange period 2009-2012	ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริหาร (-) ผู้ถือหุ้นสถาบัน(-)
Shahveisi et al. (2016)	Does ownership structure matter for corporate intellectual capital performance? An empirical test in the Iranian context	ผู้ถือหุ้นสถาบัน (+) ผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (+)
Negar. (2016)	The Analysis of The Effect of Managerial Ownership, Institutional Ownership, Leverage, and Intellectual Capital on Corporate Performance	ผู้ถือหุ้นสถาบัน (-)
Noradiva et al. (2016)	The Effects of Managerial Ownership on the Relationship between Intellectual Capital Performance and Firm Value	ผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (-)

ตารางที่ 7 สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย	ความสัมพันธ์
Pratama & Asandimitra. (2017)	Family Ownership and the Entrenchment Effect on Intellectual Capital Utilization: A Study of High-Technology Companies in Indonesia Dealing with the ASEAN Economic Community (AEC)	ผู้ถือหุ้นครอบครัวไม่มีการขัดขวางการเกิดทุนทางปัญญา

ตารางที่ 8 สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

ผู้ทำการวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย	ความสัมพันธ์
Hong, David & Phil. (2007)	Intellectual capital and financial returns of companies	EPS (+)
Murale & Jayraj (2010)	Impact of Intellectual Capital on Firm Performance: A Resource Based View Using VAIC Approach	ผลกระทบกับ Human capital coefficient
Rehman et al.(2011)	Intellectual capital performance and its impact on corporate performance: An empirical evidence from modaraba sector of pakistan	- มีผลกระทบต่อ Human Capital Efficiency และ Capital employed coefficient
William & Chang. (2011)	Intellectual Capital and Value CreationIs Innovation Capital a Missing Link?	มีความสัมพันธ์กับEPS (+)
Kim, Sang & Taylor. (2013)	Intellectual capital vs the book –value of assets	human capital (+) structural capital (+) intellectual capital (+)
Dadashinasab & Sofian (2014)	The Impact of Intellectual Capital on Firm Financial Performance by Moderating of Dynamic Capability	humane capital efficiency (+) structural capital efficiency (+) capital employed efficiency (+)

ตารางที่ 8 สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญากับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (ต่อ)

ผู้ทำการวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย	ความสัมพันธ์
Hayati et al. (2015)	The Effect of Intellectual Capital to Value Relevance of Accounting Information Based on PSAK Convergence of IFRS	humane capital efficiency (+) structural capital efficiency (+) capital employed efficiency (+)
Ayu & Marita (2017)	Pengaruh intellectual capital dan arus kas terhadap relevansi niai Informasi akuntansi berdasarkan IFRS (Studi pada Perusahaan Manufaktur di Bursa Efek Indonesia (BEI) Periode 2013-2015)	intellectual capital (+)

ตารางที่ 9 สรุปผลการศึกษาในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

ผู้ทำการวิจัย	ชื่อเรื่องวิจัย	ความสัมพันธ์
Chandrapala.(2013)	The Value Relevance of Earnings and Book Value: The Importance of Ownership Concentration and Firm Size	ความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชีต่ำ การถือหุ้นกระจุกตัว (ครอบครัวสูงกว่า)
Hasso.(2013)	Family Ownership and the value-Relevance of Accounting Information	ผู้ถือหุ้นครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับข้อมูลทางบัญชี
Henryani & Susumastuti.(2013)	Analysis Of Ownership Structure Effect On Economic Value Added	ผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการบริหาร (ไม่มี) ผู้ถือหุ้นเป็นสถาบัน (+) ผู้ถือหุ้นเป็นรัฐบาล (ไม่มี) โครงสร้างผู้ถือหุ้นโดยรวม (+)
Shamki.(2014)	Owners' equity and accounting information relevance	อัตราส่วนผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชีประกอบด้วย ราคาตามบัญชี
Shamki & Arussi (2014)	Ownership Structure Impacting Value Relevance of Accounting Information	มีผลกระทบ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบผสม (Mixed-Methods Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Concurrent Parallel Design) สำหรับวิธีการดำเนินงานวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ตัวแปรที่ทำการศึกษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4 สถิตที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ขั้นตอนการวิจัยคุณภาพ

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ

2.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

2.4 ผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

2.5 เครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

2.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสร้างบทสรุป การพิสูจน์บทสรุป

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้สมการเชิงโครงสร้างและวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนประชากรเป้าหมายข้อมูลที่เก็บจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 527 บริษัท ระยะเวลาที่นำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 5 ปี รวมทั้งสิ้น 2,635 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2561) ในการเกิดทุนทางปัญญา เนื่องจาก บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนเป็น ข้อมูลที่สะท้อนธุรกิจได้เป็นอย่างดีและเชื่อถือได้จากการรับรองจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต สอดคล้องกับ Swartz (2006) และการศึกษาในครั้งนี้จึงมีการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ จำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรมดังนี้ (1) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (2) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (3) กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (4) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (5)กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (6) กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (7) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และ (8) กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2561 สามารถแสดงจำนวนบริษัทจำแนกตามตลาดหลักทรัพย์ โดยแยกออกตามประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนประชากรในการวิจัย

รายชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม	ประชากร
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (49x5)	245
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค (42x5)	210
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (53x5)	265
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (92x5)	460
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (97x5)	485
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร(48x5)	240
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ(108x5)	540
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี(38x5)	190
รวม	2,635

ที่มา : จากรายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์, โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) จากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนประชากรเป้าหมายข้อมูลที่เก็บจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 527 บริษัท ระยะเวลาที่นำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 5 ปี รวม

ทั้งสิ้น 2,635 บริษัท ซึ่งในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างมีหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นวิธีการกำหนดตัวอย่างโดยพิจารณาจากขนาดประชากร ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า วิธีพิจารณากำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากจำนวนเท่าของตัวแปรสังเกตได้หรือจำนวนเท่าของพารามิเตอร์ ตามข้อกำหนดของ (Lindeman Gold, 1980 อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 54) ซึ่งพบว่าการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละวิธีก็จะมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่ค่อนข้างแตกต่างกันออกไป แต่สำหรับวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้จะใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดย (Faul et al. 2007 อ้างถึงใน พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 16) ได้เสนอโปรแกรม G*Power3 เพื่อใช้ในการคำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมและถือว่าเป็นโปรแกรมที่มีความยืดหยุ่นใช้งานง่ายตลอดจนสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้แก่ สถิติทดสอบจำพวกสถิติทดสอบค่าที หรือสถิติทดสอบค่าเอฟ ตลอดจนสถิติทดสอบไคสแควร์

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง จึงเป็นการสถิติทดสอบในจำพวกสถิติทดสอบไคสแควร์ ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจำเป็นต้องตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit tests) ดังนี้ ค่าขนาดอิทธิพล (effect size) ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ค่าอำนาจการทดสอบ (power of test) รวมถึงค่าองศาอิสระของโมเดลอิสระ (degree of freedom independence model) (พลูพงศ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 17) และในแต่ละค่าสามารถให้รายละเอียดความหมายไว้ดังนี้

ค่าขนาดอิทธิพล (effect size) หมายถึง ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยก่อนและหลังใส่วิธีการ (intervention) ที่งานวิจัยนี้สามารถยอมรับได้ โดยที่งานวิจัยนี้ใช้ค่า gold standard ที่ยอมรับกันในระดับสากล ซึ่งระบุโดย (Faul et al. 2007 อ้างถึงใน พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 17)

ค่า effect size เท่ากับ 0.1 หมายถึง มีขนาดอิทธิพลในระดับเล็ก (small)

ค่า effect size เท่ากับ 0.3 หมายถึง มีขนาดอิทธิพลในระดับปานกลาง (medium)

และค่า effect size เท่ากับ 0.5 หมายถึง มีขนาดอิทธิพลในระดับใหญ่ (large)

ในส่วนของงานวิจัยนี้ ใช้ค่าขนาดอิทธิพล (effect size) ในระดับปานกลาง (medium) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.3

ค่าอำนาจการทดสอบ (power of test) หมายถึง ความน่าจะเป็นของระดับความมั่นใจว่าสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องในการปฏิเสธสมมติฐานหลักเมื่อสมมติฐานหลังไม่จริงโดยทั่วไปกำหนดค่าอำนาจการทดสอบให้เท่ากับ 0.08 (Hair, J. et al, 2010 อ้างถึงใน พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 18)

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ต้องการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างซึ่งพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยที่โมเดลที่พัฒนาขึ้นนี้มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 11 ตัวแปร และผู้วิจัยต้องการขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่จะทำให้การทดสอบในครั้งนี้ซึ่งมีอำนาจการทดสอบอย่างน้อย 0.80 โดยใช้โปรแกรม G*Power3 ได้กำหนดให้มีขนาดอิทธิพลในระดับปานกลางเท่ากับ 0.30 (ตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 และค่าองศาอิสระของโมเดลอิสระ สามารถคำนวณได้จากสูตร df = NI(NI+1)/2 เมื่อ NI หมายถึง จำนวนตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้นแทนค่าแล้วค่าองศาอิสระของโมเดลเท่ากับ 11 (11+1)/2 = 66 ซึ่งผลการวิเคราะห์ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power3 ดังภาพประกอบที่ 4

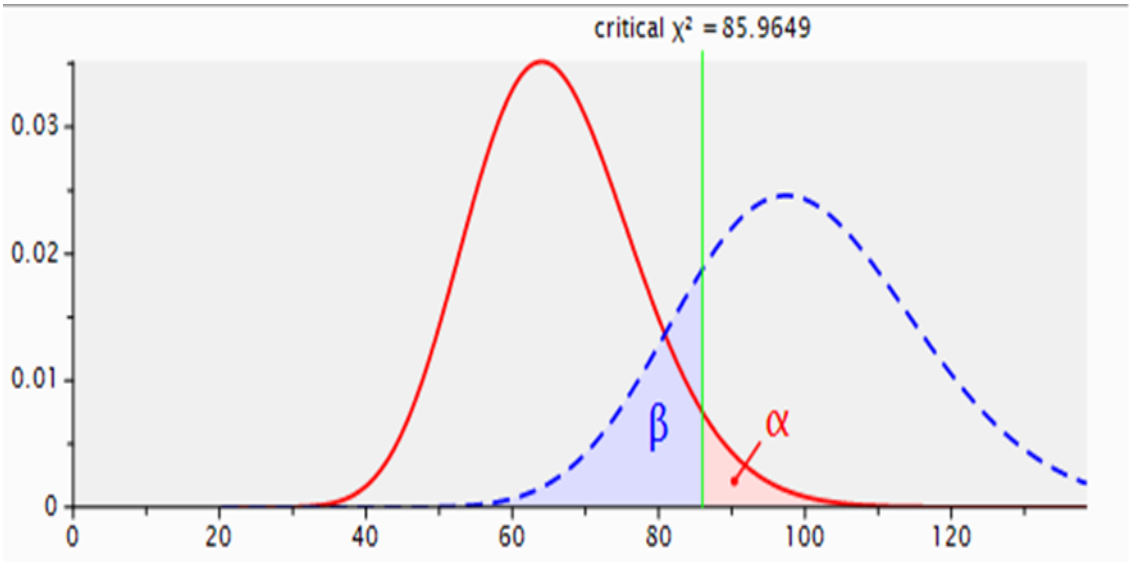

ภาพประกอบที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

χ^2 - test – Goodness- of – Fit tests : Contingency tables

Analysis: A priori: Compute required sample size

Input:	Effect Size w	=	0.3
	α err prob	=	0.05
	Power (1-β err prob)	=	0.80
	Df	=	66
Output:	Noncentrality parameter	=	33.9300000
	Critical χ^2	=	85.9649074
	Total sample size	=	377
	Actual power	=	0.8000018

ดังนั้นจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้โปรแกรม G*Power3 ซึ่งได้กำหนดขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.3 ที่ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ 0.80 ค่าองศาอิสระของโมเดลอิสระ เท่ากับ 66 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 377 บริษัทต่อปี ดังนั้นสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ปี (377x5) กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดเท่ากับ 1,885 บริษัท และได้ทำการกำหนดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วย วิธีการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย ครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างที่ประชากรมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน (Hair et al. 1998) เพื่อจะได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะกระจาย และครอบคลุมประชากรทั้ง 8 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวนตัวอย่างที่จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมคิดสัดส่วนจากสมการดังต่อไปนี้ และสามารถแสดงจำนวนตัวอย่างได้ ดังตารางที่ 11

จำนวนตัวอย่างตามกลุ่มอุตสาหกรรม คำนวณได้จาก

$$\frac{\text{ประชากรในกลุ่มอุตสาหกรรม } x \text{ จำนวนตัวอย่าง}}{\text{ประชากรทั้งหมด}} \; x \text{ กลุ่มตัวอย่าง}$$

ตารางที่ 11 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

รายชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม	**จำนวนประชากร**	**กลุ่มตัวอย่าง**	**กลุ่มตัวอย่างทดสอบ**
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	245	175	175
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค	210	150	150
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	265	190	183
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	460	329	95
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	485	347	114
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	240	172	165
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	540	386	240
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	190	136	78
รวม	**2,635**	**1,885**	**1,200**

ที่มา : จากรายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์, โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561

2. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนไว้ในบทที่ 2 และได้ทำการกำหนดตัวแปรสำหรับการศึกษาครั้งนี้จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักการศึกษา 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Structure) หมายถึง ลักษณะการถือหุ้นของแต่ละประเภทที่มีสัดส่วนการถือหุ้นที่ไม่เหมือนกัน โดยมีอำนาจควบคุมกิจการและแรงจูงใจในการควบคุมการบริหารงานของบริษัทและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการเพื่อให้มูลค่าหลักทรัพย์ของกิจการเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวน มีนักวิชาการหลายท่านที่ใช้สัดส่วนการถือหุ้นในการวัดโครงสร้างผู้ถือหุ้น อาทิเช่น (Maury, 2006, p.221; Villalonga & Amit, 2006, p.385; Novitasari & Indira, 2009, p.95; Bambang & Mukhtaruddin, 2015, pp.151-152) ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดสัดส่วน การถือหุ้นออกเป็น 5 ประเภทซึ่ง ประกอบด้วย

1. สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (Foreign ownership)
2. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional ownership)
3. สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (Government ownership)
4. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership)
5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (Family ownership)

2.2 ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) หมายถึง มูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา เพื่อวัดประสิทธิภาพของทุนทางปัญญาที่สามารถกำหนดขอบเขตของมูลค่ากิจการโดยการบริหารทรัพยากรของบริษัทให้มีประสิทธิภาพ โดยที่บริษัทที่มีมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญามากขึ้นเท่าไหร่ย่อมทำให้บริษัทนั้นมีทุนทางปัญญาในการบริหารทรัพยากรที่มีคุณค่ามากเท่านั้น จากการศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่จะมีการจำแนกประเภททุนทางปัญญา อาทิเช่น Scandia Navigator (Edvinsson & Malone, 1997; Purwanto, 2011, p.11; Solikhan, 2010, p.4; Nurhayati, 2017, p.127) ผู้วิจัยได้กำหนดการวัดมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา สามารถแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุน (Capital employed coefficient)
2. ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์ (Human capital coefficient)
3. ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้าง (Structured capital coefficient)

2.3 มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (Value relevance of accounting information) หมายถึง มูลค่าทางบัญชีในความต้องการของนักลงทุน โดยการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกับมูลค่าบริษัท ที่เชื่อมโยงกับรายได้และมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นต่อราคาตลาดเพื่อสะท้อนถึงมูลค่าบริษัทที่มีต่อความต้องการของนักลงทุน (Nguyen, 2010, pp.4-7; Shamki, 2014, p.8) ประกอบด้วย

1. กำไรต่อหุ้น (Earnings Per Share)
2. ราคาตามบัญชีต่อหุ้น (Book Value of Equity per share)
3. กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น (Cash Flows from Operation Activities per share)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งแหล่งข้อมูลได้มาจากการทบทวนเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย ซึ่งข้อมูลทุติยภูมิที่สำคัญและจำเป็นต้องใช้ในการศึกษาเป็นส่วนมากได้มาจากแบบ 56-1 ของบริษัท รายงานประจำปีของบริษัทและฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ SETSMART ทั้งนี้เพื่อระบุกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลทุติยภูมิที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท ข้อมูลทางด้านการเพิ่มมูลค่าทุนทางปัญญา รวมถึงข้อมูลทางด้านการวัดมูลค่าราคาตามบัญชีเพื่อทดสอบความต้องการของนักลงทุนของการวิเคราะห์มูลค่าข้อมูลทางบัญชี ซึ่งในแต่ละข้อมูลจะต้องพัฒนาตัวแบบเพื่อเป็นการหาคำตอบของงานวิจัย ลักษณะของตัวแบบในการวิจัยสามารถนำเสนอได้ตามลำดับ ดังนี้

1. **โครงสร้างการถือหุ้น (Ownership Structure)** โดยการใช้ความสำคัญของโครงสร้างการถือหุ้นบริษัทในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้อัตราส่วนการถือหุ้นทั้งภายในและภายนอก (Xu & Wang, 1999, p.79) ซึ่งประกอบดังต่อไปนี้

1.1 สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (Foreign ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานต่างชาติ (Andow & David, 2016, p.235) โดยคำนวณจาก

FOR = จำนวนหุ้นหน่วยงานต่างชาติ / จำนวนหุ้นทั้งหมด

1.2 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นสถาบัน เช่น กองทุน, บริษัท, ประกันชีวิต, ธนาคาร เป็นต้น (Friska & reteo, 2013, p.172) โดยคำนวณจาก

INT = จำนวนหุ้นสถาบัน / จำนวนหุ้นทั้งหมด

1.3 สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (Government ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาล (Friska & reteo, 2013, p.172) โดยคำนวณจาก

GOR = จำนวนหุ้นหน่วยงานรัฐบาล / จำนวนหุ้นทั้งหมด

1.4 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (Managerial Ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นกรรมการผู้บริหาร (Bohdanowicz, 2014, p.627) โดยคำนวณจาก

MOR = จำนวนหุ้นกรรมผู้บริหาร / จำนวนหุ้นทั้งหมด

1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (Family ownership) เป็นการแสดงถึงสัดส่วนการถือหุ้นที่เป็นครอบครัว (Saleh et al. 2009, p.9) โดยคำนวณจาก

FLT = จำนวนหุ้นครอบครัว / จำนวนหุ้นทั้งหมด

2. ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital)

ในการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา ผู้วิจัยได้ใช้ Value Added Intellectual Coefficient (VAIC) ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานโดยประยุกต์จากแบบจำลอง VAIC™ เป็นตัวแปรเพื่อวัดประสิทธิภาพของทุนทางปัญญา Pulic (2000) โดยวิธีการคำนวณ VAIC ™ สามารถกำหนดขอบเขตของมูลค่าที่สร้างโดยทรัพยากรของบริษัทได้ โดยที่บริษัทที่มี VAIC ™ เพิ่มมากเท่าไหร่ ทำให้บริษัทมีทุนทางปัญญา ในการใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่ามากเท่านั้น (Nurhayati, 2017, p.129) และมีผู้วิจัยและนักวิชาการหลายท่านที่ใช้ แบบจำลอง VAIC ™ ในการวัดมูลค่าทางปัญญา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีสำหรับการวัดทุนทางปัญญา โดยมองถึงประสิทธิภาพและความสามารถการดำเนินงานของบริษัท Pulic (2000); Yalama & celik (2013, p.67); Nurhayati (2017, p.129) โดยประยุกต์การคำนวณจากแบบจำลอง VAIC (ค่าสัมประสิทธิ์มูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ได้รับการยอมรับในการวัดทุนทางปัญญาของบริษัท เกี่ยวกับประสิทธิภาพหรือความสามารถในด้านการบริหารบริษัท และ VAIC จะเป็นตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรเพื่อบริหารองค์กร และยังเป็นตัวบ่งบอกถึงความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเพื่อสร้างความได้เปรียบของคู่แข่งขัน การคำนวณเป็นดังต่อไปนี้:

1. ก่อนการคำนวณทุนทางปัญญา จะต้องคำนวณหาผลรวมของมูลค่าเพิ่มของบริษัท VA สามารถคำนวณได้ดังต่อไปนี้

$$VA = OP_i + EC_i + A_i \quad (1)$$

คำอธิบาย

VA_i = ผลรวมของการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับบริษัทสำหรับปี

OP_i = กำไรสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัทสำหรับปี

EC_i = ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานของบริษัทสำหรับปี

A_i = มูลค่าตัดจำหน่ายและค่าเสื่อมราคาของบริษัทสำหรับปี

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการคำนวณ VA_i ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล OP_i เก็บรวบรวมจากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในแบบ 56-1 ส่วน EC_i และ A_i เก็บรวบรวมจากรายงานประจำปี หัวข้อค่าใช้จ่ายตามลักษณะของแต่ละบริษัท

2. เมื่อคำนวณหามูลค่าเพิ่มของบริษัทแล้ว ต่อมาเป็นการคำนวณหาค่าของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัท (CEE_i)ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์สำหรับบริษัท (HCE_i) และค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้างสำหรับบริษัท (SCE_i) โดยสามารถแยกการอธิบายแต่ละองค์ประกอบตามลำดับ

2.1 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัท (CEE_i) โดยสามารถคำนวณได้ดังต่อไปนี้

ต้องทำการคำนวณหา CE_i ก่อน โดยคำนวณได้จาก

$$CE_i = \frac{Book\ value\ of\ assets}{equity\ value} \quad (2)$$

คำอธิบาย

CE_i = ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัทสำหรับปี

Book value of assets คำนวณโดย ราคาทุนของสินทรัพย์-ค่าเสื่อมราคาสะสม

Equity value คำนวณโดย ราคาตลาดของหุ้น x มูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการคำนวณ Book value of assets และ Equity value จากแบบ 56-1 ของบริษัทในแต่ละปี

เมื่อคำนวณหาประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัทเรียบร้อยแล้วนำมาใช้ในการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัท (CEEi) ต่อ โดยคำนวณดังต่อไปนี้

$$CEE_i = \frac{VA_i}{CE_i} \quad (3)$$

คำอธิบาย

CEE_i = ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัทสำหรับปี

VA_i = ผลรวมของการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับบริษัทสำหรับปี

CE_i = ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัทสำหรับปี

2.2 ต่อมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์สำหรับบริษัท (HCE_i) โดยคำนวณได้จาก

$$HCE_i = \frac{VA_i}{HC_i} \quad (4)$$

คำอธิบาย

HCE_i = ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์สำหรับบริษัทสำหรับปี

VA_i = ผลรวมของการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับบริษัทสำหรับปี

HC_i = ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานของบริษัทสำหรับปี

2.3 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้างสำหรับบริษัท (SCEi) จะต้องคำนวณหาค่า ทุนด้านโครงสร้าง (SCi) ก่อนที่จะทำการคำนวณ โดยคำนวณได้ดังต่อไปนี้

$$SC_i = VA_i - HC_i \quad (5)$$

คำอธิบาย

SC_i = ทุนโครงสร้างสำหรับบริษัท

VA_i = ผลรวมของการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับบริษัทสำหรับปี

HC_i = ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานของบริษัทสำหรับปี

เมื่อคำนวณทุนโครงสร้างของบริษัทเรียบร้อยแล้ว

$$SCE_i = \frac{SC_i}{VA_i} \quad (6)$$

คำอธิบาย

SCE_i = ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้างสำหรับบริษัทสำหรับปี

SC_i = ทุนโครงสร้างสำหรับบริษัทสำหรับปี

VA_i = ผลรวมของการสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับบริษัทสำหรับปี

3. เมื่อคำนวณองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบเรียบร้อยแล้ว นำมาคำนวณหา มูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา ($VAIC_i$) สามารถคำนวณได้ดังต่อไปนี้

$$VAIC_i = CEE_i + HCE_i + SCE_i \quad (7)$$

คำอธิบาย

$VAIC_i$ = ค่าสัมประสิทธิ์มูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญาสำหรับบริษัทสำหรับปี

CEE_i = ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพการใช้ทุนสำหรับบริษัทสำหรับปี

HCE_i = ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนมนุษย์สำหรับบริษัทสำหรับปี

SCE_i = ค่าสัมประสิทธิ์ประสิทธิภาพทุนโครงสร้างสำหรับบริษัทสำหรับปี

3. มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (Value relevance of accounting information)

ในการศึกษามูลค่าข้อมูลทางบัญชีซึ่งเป็นการวัดราคาตามบัญชีที่นักลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุน โดยผู้วิจัยได้ใช้อัตราส่วน 3 องค์ประกอบในการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยสามารถอธิบายการคำนวณดังต่อไปนี้

3.1 กำไรต่อหุ้น Earning Per Share (EPS) เป็นกำไรสุทธิแบ่งเฉลี่ยให้แก่หุ้นสามัญแต่ละหุ้นของบริษัท แสดงให้เห็นถึงกำไรของบริษัทเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นทั้งหมด สามารถคำนวณได้โดยการนำกำไรสุทธิรอบ 12 เดือนล่าสุดเป็นตัวตั้งแล้วหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น (Shamki & Rahman, 2012, p.133; Hayati et al. 2015, p.99) สามารถคำนวณได้ดังต่อไปนี้

$$EPS = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นที่ออกชำระแล้ว}}$$

การเก็บรวบรวมข้อมูลกำไรสุทธิประจำปีของบริษัท โดยเก็บจากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของแต่ละบริษัท ส่วนจำนวนหุ้นที่ออกชำระแล้ว เป็นการเก็บรวบรวมจากมูลค่าหุ้นทุนจดทะเบียนที่บริษัทได้เปิดให้ผู้ถือหุ้นได้จองซื้อ และทางบริษัทได้เรียกเก็บให้ผู้ถือหุ้นที่จองซื้อหุ้นชำระค่าหุ้น ทั้งเต็มจำนวนและชำระบางส่วนเกินร้อยละ 25 ของมูลค่าหุ้น

3.2 ราคาตามบัญชีต่อหุ้น Book value of Equity per Share (BVEPS) มูลค่าของบริษัทผู้ออกหุ้นสามัญ 1 หุ้น ตามงบการเงินล่าสุด ซึ่งเสมือนการรายงานมูลค่าของกิจการในทางบัญชีจากการประเมินสินทรัพย์สุทธิ (Net Asset Value) ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (Specific point in time) ที่สามารถจ่ายคืนให้กับผู้ถือหุ้นสามัญได้ในกรณีเลิก กิจการ และเป็นการประเมินการมูลค่าหุ้นอย่างหนึ่ง (Subekti, 2012, p.25; Shamki & Rahman, 2013, p.133; Saleh.et.al. 2009, p.1; Hayati et al. 2015) โดยคำนวณดังต่อไปนี้

$$\text{BVEPS} = \frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท } (\text{รวมมูลค่าหุ้นที่ถือโดยบริษัทย่อย})}{(\text{จำนวนหุ้นสามัญ} + \text{จำนวนหุ้นบุริมสิทธิ}) - \text{จำนวนหุ้นซื้อคืน}}$$

3.3 กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น Cash Flows From Operation Activities per share (CFOA) เป็นมูลค่าตัวบ่งชี้เกี่ยวกับจำนวนเงินที่ได้รับจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท ที่มีต่อผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัท ซึ่งมีผู้วิจัยหลายท่านได้นำกระแสเงินสดเป็นตัวแปรในการวัดมูลค่าความสัมพันธ์ข้อมูลทางบัญชี อย่างเช่น (Shamki & Rahman, 2013, p.133; Saleh.et.al. 2009, p.1; Hayati et al. 2015) โดยคำนวณดังต่อไปนี้

$$\text{CFOA} = \frac{\text{กระแสเงินสดกิจกรรมดำเนินงาน}}{\text{จำนวนหุ้นที่ออกชำระแล้ว}}$$

จำนวนหุ้นที่ออกชำระแล้ว เป็นการเก็บรวบรวมจากมูลค่าหุ้นทุนจดทะเบียนที่บริษัทได้เปิดให้ผู้ถือหุ้นได้จองซื้อ และทางบริษัทได้เรียกเก็บให้ผู้ถือหุ้นที่จองซื้อหุ้น ชำระค่าหุ้นทั้งเต็มจำนวนและชำระบางส่วนเกินร้อยละ 25 ของมูลค่าหุ้น

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

สถิติที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณนี้ประกอบด้วย

1. **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)** ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในนำเสนอและบรรยาย ข้อมูลเกี่ยวกับสัดส่วนโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา และมูลค่าข้อมูลทางบัญชีในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจำนวน 5 ปี คือ ปี 2556 ปี 2557 ปี 2558 ปี 2559 และปี2560

2. **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model)**

วิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง จะประกอบด้วย โมเดลโครงสร้าง (Structural Equation) เป็นการใช้เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous Variables) ที่เป็นตัวแปรไม่ขึ้นกับตัวแปรใด ๆ และตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous Variables) เป็นค่าของตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับตัวแปรอื่น ๆ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2558, หน้า 119) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์ความตรงเชิงเส้นโครงสร้างของโมเดลของการวัดใช้การวิเคราะห์สนับสนุนทฤษฎีหรือยืนยันความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของเครื่องมือ โดยการยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบตรงตามทฤษฎีที่กำหนดจริง หรือยืนยันว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นนั้นมีความตรงเชิงโครงสร้าง (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 100) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง โดยการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดจะพิจารณา 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัด โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Chi-Square (ค่า p-value > 0.05) , RMSEA (< 0.80), SRMR (< 0.50), CFI (> 0.90) และ AGFI (> 0.85)

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดเทียบกับเกณฑ์ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ควรมีค่ามากกว่า > 0.40 (Hair, 2010 : 138) ความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability : ρ_c) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance extracted : ρ_v) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สุวิมล ติรกานันท์, 2555 หน้า 235)

2.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุเป็นเทคนิควิธีทางสถิติที่ใช้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรทำนายที่มีต่อตัวแปรตาม ทั้งอิทธิพลทางตรง (Direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) เป็นการตรวจสอบอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรหนึ่งต่ออีกตัวแปรหนึ่งตามที่ผู้วิจัยศึกษาหรือกำหนดขึ้นจากสมมติฐานหรือแนวคิด และสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ซึ่งในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Measures) ระหว่างโมเดลสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไรนั้น ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าสถิติในการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 เกณฑ์ในการวัดความสอดคล้องหรือความตรงของโมเดล

สถิติ/ค่าทดสอบ	เกณฑ์มาตรฐาน
χ^2 / degree of freedom	≤ 2.000
Goodness-of-fit (GFI)	≥ 0.90
Adjusted goodness-of-fit (AGFI)	≥ 0.80
Normalized fit index (NFI)	≥ 0.90
Non-normalized fit index (NNFI)	≥ 0.90
Comparative fit index (CFI)	≥ 0.90
Root mean square residual (RMR)	≤ 0.05
Root mean square error of approximation (RMSEA)	≤ 0.05

5. ดัชนีแปลงโมเดล (Model Modification Indices) เป็นการปรับโมเดล โดยยอมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตบางคู่เพื่อลดค่าไคสแควร์ จะส่งผลให้โมเดลมีความสอดคล้องกันมากขึ้น แต่ต้องปรับอย่างมีความหมายในเชิงทฤษฎี และแปลความหมายค่าพารามิเตอร์นั้น ๆ ได้การใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบสมมติฐาน ทุกข้อทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของแบบวัด ค่าสถิติที่สำคัญในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบไปด้วย

1. ค่าไคสแควร์ (Chi square Statisties) เป็นค่าที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่ว่าฟังก์ชัน ความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ หากค่าทดสอบมีค่าต่ำหรือมีค่าใกล้ศูนย์มาก และมีค่าใกล้เคียงองศาของค่าแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) แสดงว่าโมเดลทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ค่าความคลาดเคลื่อนการประมาณค่า SMSEA (Root Mean Square Error of Approximate) ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชั่นความสอดคล้องมีค่าเป็นศูนย์หรือไม่ โดยความเป็นอิสระมาปรับแก้ โดยค่า SMSEA น้อยกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลมาก

3. ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index- GFI) ใช้ค่าไคสแควร์ ในการเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล ดัชนีระดับความสอดคล้องจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index- AGIF) เมื่อนำค่า GIF มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของความเป็นอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ค่า AGIF ควรมีมากกว่า 0.90 เพื่อยืนยันว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Error approximation- RMSEA) ควรมีค่าต่ำกว่า เพื่อยืนยันว่าโมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. การวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multi-Group Analysis) โดยโปรแกรมสถิติ ในการวิเคราะห์มีค่าสถิติที่ควรพิจารณาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยน (Invariance) ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large)

3.2 การวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Groups) ซึ่งสามารถให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ อย่างไร และทราบถึงความต่างของค่าพารามิเตอร์บางค่าในโมเดลวิจัยตามกลุ่มย่อย ๆ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล (Model Form) ซึ่งเป็นการตรวจสอบจำนวนตัวแปรในโมเดล รูปแบบลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รูปแบบเมทริกซ์ (matrix form) และสถานะเมทริกซ์ (matrix mode) ว่ามีรูปแบบเดียวกันทั้งสองกลุ่มหรือไม่ โดยพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลแบ่งดัชนีในการตรวจสอบเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นการตรวจสอบ Absolute fit indices โดยพิจารณาดัชนี Chi-Square test, RMSEA, GFI และ SRMR ชุดที่ 2 เป็นการตรวจสอบ Incremental fit indices โดยพิจารณาดัชนี NFI, NNFI และCFI โดยเกณฑ์การประเมินและค่าดัชนีภายในโมเดล ถ้าพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบโมเดลเหมือนกัน จากนั้นก็จะทำการทดสอบในขั้นตอนต่อไป แต่ถ้าพบว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก็จะยุติการทดสอบทันที แสดงว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบหรือโครงสร้างโมเดลแตกต่างกัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะทำการทดสอบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดสอบค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดล เมื่อพิสูจน์ได้ว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบหรือโครงสร้างของโมเดลเป็นแบบเดียวกัน ขั้นตอนต่อไปจะทำการทดสอบค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดล โดยนำเข้าทดสอบทีละเมทริกซ์แล้วพิจารณาว่าเมทริกซ์นั้น ๆ แปรเปลี่ยนตามกลุ่มประชากรหรือไม่ โดยเมทริกซ์ที่นำเข้าทดสอบจะกำหนดเป็นชุดที่มีลักษณะซ้อนกันเป็นระดับลดหลั่น ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 240)

สมมติฐาน 1: H_0 (Form)

สมมติฐาน 2: $H_0(\Lambda x)$

สมมติฐาน 3: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y)$

สมมติฐาน 4: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta)$

สมมติฐาน 5: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon)$

สมมติฐาน 6: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta)$

สมมติฐาน 7: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta\ \Gamma)$

สมมติฐาน 8: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta\ \Gamma\ \Phi)$

สมมติฐาน 9: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta\ \Gamma\ \Phi\ \Psi)$

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนการดำเนินวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Research) ด้วยแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในตัวแบบที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณไปใช้จริง และพัฒนารูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อศึกษาการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัท โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเข้มข้น หรือแบบเจาะลึก จากกลุ่มของผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ถือหุ้นเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยทุนทางปัญญา ซึ่งคัดเลือกจากความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งบการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามวีการของชาโต้ และสมิธ (Sato & Smith, 1991) ดังนี้

1. ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีลักษณะที่มีอิทธิพลต่อข้อมูลทางบัญชี โครงสร้างผู้ถือหุ้นมิอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เพื่อศึกษาแนวทางรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลและรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. การคัดเลือกบริษัทที่จะทำการศึกษาเชิงคุณภาพและทำการคัดเลือกบริษัทต่าง ๆ ของผู้ใช้งบการเงิน ในแต่ละประเภท จำนวน 4 กลุ่ม ด้วยคำนึงถึงความสัมพันธ์สำหรับการนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจ

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญร่วมสังเคราะห์การรายงานและเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล และร่วมแสดงความคิดเห็นโดยมองในภาพกว้างของผลการเกิดมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา

4. กำหนดแนวทางที่เหมาะสมกับการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิธีการดำเนินงานสามารถอธิบายได้ดังขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 5 ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารายละเอียดจากผลการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาแนวทางการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำการวิเคราะห์ สรุปผล และคัดเลือกบริษัทที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปข้อมูลเชิงเอกสาร และกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกำหนดโครงสร้างคำถามเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อคำถามแบบปลายปิด และข้อคำถามแบบปลายเปิด เพื่อศึกษารูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาข้อมูล และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากผลการศึกษาเชิงปริมาณแล้วดำเนินการสรุปรูปแบบของการสัมภาษณ์เชิงลึก ประสานงานเพื่อเข้าสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์และสรุปผลการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีคุณสมบัติตรงที่กำหนดเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด โดยนำผลสัมภาษณ์มาเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. กรรมการบริหารบริษัท เป็นบุคคลที่ใช้ประโยชน์จากงบการเงินในการวิเคราะห์และประเมินโครงสร้างเงินทุนกิจการ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกิจการหรือเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์การลงทุนและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2. พนักงานบัญชี เป็นผู้ซึ่งมีความรู้ทางด้านบัญชีและเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีของบริษัทโดยตรง

3. นักลงทุน เป็นบุคคลที่ใช้ข้อมูลงบการเงิน เพื่อใช้ในการพิจารณาผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงิน เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสการเติบโตของกิจการก่อนตัดสินใจว่าควรจะลงทุนในกิจการนั้น ๆ หรือไม่

4. สถาบันการเงิน เป็นกลุ่มที่ใช้ประโยชน์จากงบการเงินเพื่อประเมินสภาพคล่อง ความมั่นคงและความสามารถในการชำระหนี้ก่อนการอนุมัติเงินทุนหรือสินเชื่อแก่กิจการ

เพื่อดำเนินการตรวจสอบผลการศึกษาในเบื่องต้นของผู้วิจัย ปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่ยอมรับต่อกลุ่มของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละหน่วยวิเคราะห์ รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีไมล์ และฮิวเบอร์แมน (Miles & Huberman, 1994) ดังนี้

1. การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ผู้วิจัยดำเนินการจัดระเบียบของข้อมูล โดยจัดระบบให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้งานได้ง่ายขึ้น

2. การแสดงข้อมูล (Data Display) ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ด้วยวิธีการพรรณนา

3. การหาข้อสรุป การตีความหมายและการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตรงตามประเด็นของการวิจัย (Conclusions Drawing and Verifying) เป็นกระบวนการหาข้อสรุปและตีความข้อสรุปหรือข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา รวมถึงการเปรียบเทียบความแตกต่างและความสอดคล้องเพื่อให้ได้ประเด็นของการศึกษา

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) ด้วยวิธีการของ ลินคอร์นและกูบาร์ (Lincoin & Guba, 1985) ดังนี้

1. การตรวจสอบความน่าเชื่อ (Credibility) ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลต่อผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยตลอดทุกขั้นตอน โดยการสอบถามกลับยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ (Member Checking) และสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติ (Phenomenological Validity)

2. ดำเนินการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจน (Dependability) โดยการนำเสนอข้อมูลอย่างละเอียด ครบถ้วน และครอบคลุม(Dense Description Data) ตรงตามข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการถอดรหัสและตรวจซ้ำ (Code-Procedure) อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และยืนยันผลการดำเนินการวิจัยที่ได้จากการตรวจสอบซ้ำ โดยผู้ที่ให้ข้อมูล (Conformability) โดยการตรวจสอบทุกขั้นตอน

ผู้ให้ข้อมูลหลักของการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2561) การศึกษาในครั้งนี้จึงมีการศึกษาข้อมูลจากผู้ใช้งบการเงิน จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพิจารณาจากความสำคัญต่อการใช้ประโยชน์จากงบการเงิน และผู้ปฏิบัติงานบัญชี

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือในการศึกษาด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์ และแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วนคือ แบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด และแบบปลายเปิดมีโครงสร้างคำถามชัดเจน

การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งฉบับตลอดจนตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเป็นรายข้อ ซึ่งในการใช้วิธีการตรวจสอบโดย การหาค่าความเที่ยง รวมถึงวิธีการหาความเชื่อมั่น ซึ่งมีรายละเอียดโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาข้อคำถามจากการทบทวนวรรณกรรม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในขั้นต้น จากนั้นได้ทาการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาฯ แล้วนำมาจัดทำแบบตรวจสอบคุณภาพพร้อมเค้าโครงงานวิจัยโดยย่อ และคำอธิบายเกี่ยวกับคำนิยามปฏิบัติการของแต่ละตัวแปร เพื่อประกอบการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา เฉลิมชิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไอลัดดา โอ่งกล่าง และดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์ ซึ่งในการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญนั้นจะตรวจสอบความสอดคล้องในเชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์การวิจัย ความถูกต้องของภาษาตลอดจนความเหมาะสมของการนำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้ และให้ค่าคะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาให้คะแนน +1 แต่ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นได้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ ให้คะแนน 0 หรือถ้าแน่ใจว่าในข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาเลย ให้คะแนน -1 จากนั้นนำค่าคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำค่าดัชนีความสอดคล้องและใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป พบว่า

การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญนั้นจะตรวจสอบความสอดคล้องในเชิงเนื้อหา วัตถุประสงค์การวิจัย ความถูกต้องของภาษาตลอดจนความเหมาะสมของการนำเครื่องมือดังกล่าวไปใช้ และให้ค่าคะแนนในแต่ละข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (รายละเอียดแนบภาคผนวก ข) พร้อมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสอบถามนั้นไปทดลองใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึก อ้างอิงตามหลักการแนวคิดแบบทฤษฎีรากฐาน เพื่อค้นหาลักษณะที่แตกต่างของการถือหุ้นของบริษัท และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเพิ่มมูลค่าทุนทางปัญญา เพื่อกำหนดรูปแบบการเพิ่มมูลค่าทุนทางปัญญา ซึ่งได้ทำการศึกษาข้อมูลจาก การเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา (Intellectual Capital Disclosure) ซึ่งประยุกต์จากระดับการเปิดเผยทุนทางปัญญา และเป็นข้อมูลที่นักวิจัยหลายท่านได้นำมาใช้ในการวัดทุนทางปัญญา (Asare et al. 2014; Liao et al. 2016; Haji, 2015)

การสร้างบทสรุป และการพิสูจน์บทสรุป

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนนี้จะประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนได้แก่

1. ขั้นตอนการสร้างบทสรุป คือ การนำข้อมูลสรุปชั่วคราวเป็นข้อสรุปย่อยที่ทำไว้มาประมวลเข้าด้วยกัน ทำให้เป็นชุดของคำอธิบายที่ตรงประเด็นการศึกษา และเข้าใจได้ ซึ่งวิเคราะห์ขึ้นจากเหตุการณ์จริง และได้ทั้งบทสรุปที่มีคุณลักษณะ และปัจจัย ลำดับความสำคัญและให้น้ำหนักความสำคัญ

2. การพิสูจน์บทสรุป เป็นการโยงข้อสรุปเชิงมานธรรมกลับไปสู่รูปธรรมในเหตุการณ์ใหม่อีกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อสรุปมีความเหมาะสมที่สุดแล้ว โดยใช้วิธีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้วิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อเป็นการพิสูจน์ผลการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

สรุป

วิจัยแบบผสม (Mixed-Methods Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Concurrent Parallel Design) สำหรับวิธีการดำเนินงานวิจัย โดยการวิจัยเชิงปริมาณนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้สมการเชิงโครงสร้างและวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละวิธีก็จะมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่ค่อนข้างแตกต่างกันออกไป ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้โปรแกรม G*Power3 ซึ่งได้กำหนดขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.3 ที่

ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ 0.80 ค่าองศาอิสระของโมเดลอิสระ เท่ากับ 66 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 377 บริษัทต่อปี ดังนั้นสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ปี (377x5) กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดเท่ากับ 1,885 บริษัท การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บจากแหล่งข้อมูลได้มาจากกการทบทวนเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย ซึ่งข้อมูลทุติยภูมิที่สำคัญและจำเป็นต้องใช้ในการศึกษาเป็นส่วนมากได้มาจากแบบ 56-1 ของบริษัท รายงานประจำปีของบริษัทและฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ SETSMART ซึ่งข้อมูลทุติยภูมิที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท ข้อมูลทางด้าน การเพิ่มมูลค่าทุนทางปัญญา รวมถึงข้อมูลทางด้านการวัดมูลค่าราคาตามบัญชี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model) เพื่อทำการทดสอบยืนยันความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Research) ด้วยแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในตัวแบบที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณไปใช้จริง และพัฒนารูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกลุ่มผู้สัมภาษณ์ การคัดเลือกบริษัทต่าง ๆ ของผู้ใช้งบการเงิน ในแต่ละประเภท จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ กรรมการผู้บริหาร พนักงานบัญชี นักลงทุน สถาบันการเงิน บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ใช้ข้อมูลบัญชีในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนารูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 4) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5) เพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยสามารถแบ่งผลการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเชิงพรรณนาของตัวแปรในการศึกษาวิจัย
3. ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของแบบจำลองสมการโครงสร้าง
4. ผลการวิเคราะห์เพื่อประเมินโมเดลการวัด
5. ผลการทดสอบสมการโครงสร้าง
6. ผลการวิเคราะห์ไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชี
7. ผลการทดสอบสมมติฐาน
8. การวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มผู้ใช้งบการเงิน
9. สรุปรูปแบบการรายงานทุนทางปัญญาที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ได้ทำการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร และค่าสถิติ รวมถึงกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 คำอธิบายสัญลักษณ์ในการศึกษาวิจัย

สัญลักษณ์	ความหมาย
P-value	ค่าสัดส่วนของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิเสธสมมติฐานและเป็นค่าที่คำนวณได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ (Observed Significance Level)
E	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายใน
SE	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
b	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
B	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเป็นรายองค์ประกอบ (Standardized Solution)
β	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
TE	ขนาดอิทธิพลรวม (Total Effiects)
IE	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects)
DE	ขนาดอิทธิพลทางตรง (Direct Fffects)
χ^2	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์(Chi-square)
df	ค่าองศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
R^2	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficiert of Determination)
P	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
n	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
CFI	ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index)
GFI	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
SRMR	ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual)
RMSEA	ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Approximation)

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปี 56		ปี 57		ปี 58		ปี 59		ปี 60		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	18	10.59	15	8.43	45	21.13	63	22.74	34	9.39	175	14.58
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค	42	24.71	29	16.29	31	14.55	22	7.94	26	7.18	150	12.50
3. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	28	16.47	22	12.36	20	9.39	31	11.19	82	22.65	183	15.25
4. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	12	7.06	23	12.92	14	6.57	25	9.03	21	5.80	95	7.92
5. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	10	5.88	27	15.17	26	12.21	29	10.47	22	6.08	114	9.50
6. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	26	15.29	31	17.42	37	17.37	28	10.11	43	11.88	165	13.75
7. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	20	11.76	14	7.87	19	8.92	64	23.10	123	33.98	240	20.00
8. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	14	8.24	17	9.55	21	9.86	15	5.42	11	3.04	78	6.50
รวม	**170**	**100**	**178**	**100**	**213**	**100**	**277**	**100**	**362**	**100**	**1200**	**100**

จากตารางที่ 14 แสดงการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,200 บริษัท โดยเรียงแยกการอธิบายจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากไปหาน้อย ประกอบด้วย บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 บริษัท (ร้อยละ 20.00) กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 183 บริษัท (ร้อยละ15.25) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 บริษัท (ร้อยละ 14.58) กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 บริษัท (ร้อยละ 13.75) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 บริษัท (ร้อยละ 12.50) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 บริษัท (ร้อยละ 9.50) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 บริษัท (ร้อยละ 7.92) และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 บริษัท (ร้อยละ6.50)

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเชิงพรรณนาของตัวแปรในการศึกษาวิจัย

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัย (ภาพประกอบที่ 1) ซึ่งเกิดขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 เพื่อศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เชิงพรรณนา และตัวชี้วัดในการศึกษา ปี พ.ศ. 2556 – 2560

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ค่าเฉลี่ย					ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				
	2556	**2557**	**2558**	**2559**	**2560**	**2556**	**2557**	**2558**	**2559**	**2560**
โครงสร้างผู้ถือหุ้น	**8.35**	**7.35**	**10.21**	**7.23**	**5.77**	**13.47**	**11.31**	**14.61**	**11.50**	**7.06**
สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ	11.31	8.46	11.33	8.26	7.11	18.09	14.62	19.12	14.60	12.56
สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	9.40	10.40	15.01	9.13	6.55	15.86	18.75	22.66	17.20	10.89
สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล	6.22	5.75	7.70	4.82	4.69	12.97	13.57	15.95	11.50	7.37
สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร	6.19	7.56	9.47	8.61	5.70	12.23	13.42	15.50	15.67	7.34
สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว	8.61	4.55	7.54	5.34	4.79	17.11	8.41	13.93	11.52	6.60
ทุนทางปัญญา	**154.19**	**166.98**	**196.65**	**179.34**	**189.65**	**164.54**	**168.05**	**173.41**	**197.03**	**162.32**
ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน	255.25	292.47	346.84	287.57	299.47	283.92	296.65	296.49	308.74	265.41
ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์	0.52	0.58	0.62	0.63	0.65	0.26	0.22	0.25	0.33	0.35
ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง	206.78	207.89	242.47	249.81	268.83	264.51	246.24	265.38	296.43	253.03
มูลค่าข้อมูลทางบัญชี	**6.10**	**6.87**	**6.19**	**6.07**	**4.62**	**10.70**	**11.47**	**9.83**	**11.61**	**6.61**
กำไรต่อหุ้น	7.56	7.91	7.32	7.46	5.57	12.64	13.51	10.80	13.73	7.59
ราคาตามบัญชีต่อหุ้น	6.74	8.40	7.11	7.23	4.65	12.23	15.79	12.52	18.56	6.71
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	4.00	4.31	3.52	3.65	3.88	8.78	10.19	8.61	9.00	5.74

จากตารางที่ 15 โครงสร้างผู้ถือหุ้น ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ข้อมูลการวิจัยทั้ง 5 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 สามารถอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2558 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.33 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.11 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2558 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.01ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.55 สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2558 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.70 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2558 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.47 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.70 สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2556 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.61ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ทุนทางปัญญา ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์ และค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง ข้อมูลการวิจัยทั้งหมด 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 สามารถอธิบายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2558 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 346.84 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2556 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 255.25 สัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.65 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2556 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.52 และค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 268.83 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2556 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 206.78

มูลค่าข้อมูลทางบัญชี ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ข้อมูลการวิจัยทั้งหมด 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 สามารถอธิบายเกี่ยวกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี กำไรต่อหุ้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2557 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.91 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.57 ราคาตามบัญชีต่อหุ้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2557 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.40 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ. 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.65 และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ปี พ.ศ. 2557 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ปี พ.ศ 2560 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของโมเดลสมการโครงสร้าง

ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างก่อนที่จะทำการวิเคราะห์นั้นต้องมีการดำเนินการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อน ดังนี้

1. การทดสอบการแจกแจงปกติ

พิจารณาได้จากค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัว โดยมีเกณฑ์การทดสอบที่ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ต้องมีค่าอยู่ในช่วง -3 ถึง 3 และส่วนของค่าสัมประสิทธิ์ของความโด่งต้องมีค่าอยู่ในช่วง -10 ถึง 10 (Kline, 2011) จะแสดงได้ตาม ***ภาคผนวก ก*** ซึ่งพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ มีค่าอยู่ในช่วง 0.97 ถึง 2.89 รวมถึงค่าสัมประสิทธ์ความโด่ง มีค่าอยู่ในช่วง 0.32 ถึง 8.62 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลของตัวแปรสังเกตมีการแจกแจงใกล้เคียงการแจกแจงปกติ ซึ่งมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

2. การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ซึ่งหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด ให้สามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ รวมถึงสามารถระบุทิศทางของความสัมพันธ์ และขนาดของความสัมพันธ์นั้นมีค่าในระดับใด เกณฑ์ที่นำมาเพื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวแปรอิสระด้วยกัน แต่ละคู่ไม่ควรเกิน 0.9 แต่ถ้าเกินจะถือว่าตัวแปรเกิดภาวะความสัมพันธ์กันมาก (Multicollinearity) (Hair et al., 1998, p. 191)

เกณฑ์การแปลความหมายระดับความสัมพันธ์โดย Cohen (1988) (Pallant, 2005, p.126 อ้างถึงในทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2556, หน้า 130)

±0.10	ถึง	±0.29	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับน้อยหรือต่ำ
±0.30	ถึง	±0.49	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
±0.50	ถึง	±1.00	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับมากหรือสูง

ตารางที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

ตัวแปรแฝง		BVEPS			IC			OWN				
	องค์ประกอบ	**EPS**	**BVEPS**	**CFOA**	**CEE**	**SCE**	**HCE**	**FOR**	**INT**	**GOR**	**MOR**	**FLT**
BVEPS	EPS	1.000										
	BVEPS	0.739**	1.000									
	CFOA	0.666**	0.664**	1.000								
IC	CEE	0.418**	0.456**	0.462**	1.000							
	SCE	0.481**	0.326**	0.383**	0.709**	1.000						
	HCE	0.535**	0.392**	0.388**	0.757**	0.600**	1.000					
OWN	FOR	0.387**	0.300**	0.233**	0.195**	0.102**	0.147**	1.000				
	INT	0.448**	0.392**	0.364**	0.279**	0.241**	0.221**	0.652**	1.000			
	GOR	0.330**	0.368**	0.522**	0.199**	0.145**	0.147**	0.718**	0.686**	1.000		
	MOR	0.510**	0.359**	0.264**	0.350**	0.290**	0.279**	0.569**	0.553**	0.540**	1.000	
	FLT	0.390**	0.313**	0.298**	0.261**	0.161**	0.203**	0.596**	0.517**	0.617**	0.677**	1.000

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 16 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในตัวแปรแฝง พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.517-0.757 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง เมื่อแยกพิจารณาทีละตัวแปรแฝง พบว่า องค์ประกอบของมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.664-0.739 (ความสัมพันธ์ในระดับสูง) องค์ประกอบของ ทุนทางปัญญา (IC) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.600-0.757 (ความสัมพันธ์ในระดับสูง) และโครงสร้างผู้ถือหุ้น (OWN) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.517-0.718 (ความสัมพันธ์ในระดับสูง) โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุนสำหรับบริษัท (CEE) กับค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์สำหรับบริษัท (HCE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.757 รองลงมาคือ กำไรต่อหุ้น (EPS) กับราคาตามบัญชีต่อหุ้น(BVEPS) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) กับสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.739 และ 0.718 ตามลำดับ ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ได้แก่ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) กับสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.517 ซึ่งยังคงมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ส่วนความสัมพันธ์ขององค์ประกอบระหว่างตัวแปรแฝงพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.102 -0.535 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำไปจนถึงระดับสูง โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ กำไรต่อหุ้น (EPS) กับค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์สำหรับบริษัท (HCE) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.535 รองลงมาคือ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFOA) กับสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) และกำไรต่อหุ้น (EPS) กับสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.522 และ 0.510 ตามลำดับ ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้างสำหรับบริษัท (SCE)กับสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.102 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

จากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงเดียวกัน หรือระหว่างตัวแปรแฝง พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์เพื่อประเมินโมเดลการวัด

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เป็นการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง โดยการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดจะพิจารณา 2 ขั้นตอน โดยขั้นที่ 1 เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัด โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Chi-Square (ค่า p-value > 0.05) , RMSEA (< 0.80), SRMR (< 0.50), CFI (> 0.90) และ AGFI (> 0.85) รายละเอียดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของทั้ง 3 ตัวแปรมีดังนี้

1. ตัวแปรแฝงภายนอกการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance of Accounting Information: VRAI) ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง (ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย) จำนวน 3 ตัว ประกอบด้วย กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ราคาตามบัญชีต่อหุ้น (Book Value of Equity per Share: BVEPS) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Cash Flows From Operation Activities: CFOA) การวิเคราะห์ได้ค่า Chi-Square = 0.00, df = 1, P-value = 1.00, RMSEA = 0.00 แสดงให้เห็นว่า ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี ในภาพประกอบที่ 4 ค่าดัชนีในโมเดลผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องกลมกลืน หมายความว่า โมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชีสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงได้ดังภาพ

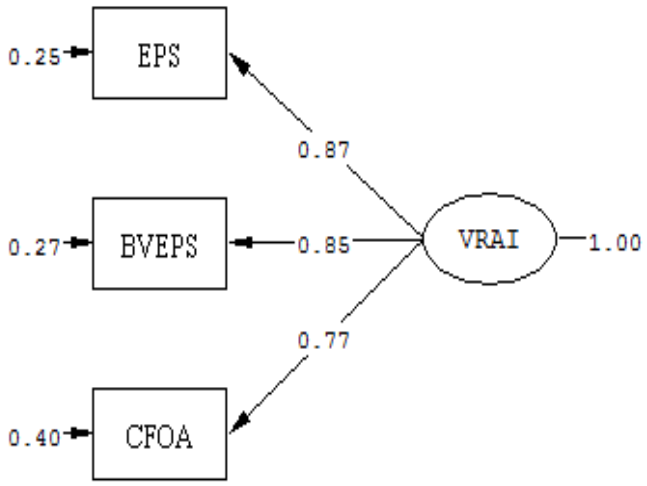

Chi-Square = 0.00, df = 1, P-value = 1.00, RMSEA = 0.00

(Model Fit แบบสมบูรณ์ นอกจากดัชนีข้างต้นแล้ว จะไม่ปรากฏค่าดัชนีอื่นๆ)

ภาพประกอบที่ 5 โมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI)

2. ตัวแปรแฝงภายนอกการวัดทุนทางปัญญา (Intellectual Capital: IC) ประกอบด้วยตัวแปรแฝง (ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวิจัย) จำนวน 3 ตัว ประกอบด้วย ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุนสำหรับบริษัท (Capital Employed Coefficient: CEE) ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้างสำหรับบริษัท (Structured Capital Coefficient: SCE) และค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์สำหรับบริษัท (Human Capital Coefficient: HCE) การวิเคราะห์ได้ค่า Chi-Square = 0.00, df = 1, P-value = 1.00, RMSEA = 0.00 แสดงให้เห็นว่า ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดทุนทางปัญญา ในภาพประกอบที่ 5 ค่าดัชนีในโมเดลผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องกลมกลืน หมายความว่า โมเดลทุนทางปัญญาสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งแสดงได้ดังภาพ

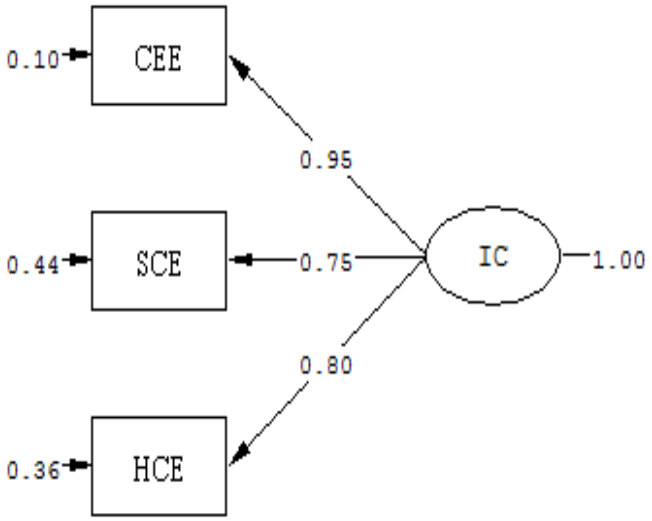

Chi-Square = 0.00, df = 1, P-value = 1.00, RMSEA = 0.00

(Model Fit แบบสมบูรณ์ นอกจากดัชนีข้างต้นแล้ว จะไม่ปรากฏค่าดัชนีอื่นๆ)

ภาพประกอบที่ 6 โมเดลการวัดทุนทางปัญญา (IC)

จากการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวัดสำหรับตัวแปรแฝงทั้ง 2 ตัว พบว่า โมเดลการวัดทั้งหมดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดเทียบกับเกณฑ์ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ควรมีค่ามากกว่า > 0.40 (Hair, 2010 : 138) ความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability : ρ_c) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance extracted : ρ_v) ควรมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สุวิมล ติรกานันท์, 2555 : 235) สามารถสรุปการทดสอบตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI)

Factor	**Factor loading (B)**	**Measurement (ME)**	**t-values (t)**	**Reliability (R^2)**
EPS	0.867	0.249	31.923	0.751
BVEPS	0.854	0.271	31.281	0.729
CFOA	0.773	0.402	27.483	0.598
ρ_c **= 0.871,** ρ_v **= 0.693**				

จากตารางที่ 17 ผลการพิจารณาค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.773 – 0.867 (> 0.4) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (พิจารณาจากค่า t-value ≥ 2.58) ส่วนความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability : ρ_c) มีค่าเท่ากับ 0.871 (> 0.50) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance extracted : ρ_v) มีค่าเท่ากับ 0.693 (<0.50) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 18 ค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดทุนทางปัญญา (IC)

Factor	Factor loading (B)	Measurement (ME)	t-values (t)	Reliability (R^2)
CEE	0.948	0.101	36.288	0.899
SCE	0.749	0.439	26.424	0.561
HCE	0.801	0.358	28.808	0.642
ρ_c = 0.874, ρ_v = 0.700				

จากตารางที่ 18 ผลการพิจารณาค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดลการวัดทุนทางปัญญา พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.749 – 0.948 (> 0.4) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของทุกตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (พิจารณาจากค่า t-value ≥ 2.58) ส่วนความเที่ยงเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability : ρ_c) มีค่าเท่ากับ 0.874 (> 0.50) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ (Average Variance extracted : ρ_v) มีค่าเท่ากับ 0.700 (<0.50) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการทดสอบโมเดลสมการโครงสร้าง

จากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น เพื่อให้ได้ซึ่งโมเดลกรอบแนวคิดหลักเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้ถือห้น ทุนทางปัญญา และมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สมการโครงสร้างของโมเดลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยเบื้องต้น ซึ่งการการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ขั้นแรกจะทำตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล (Model fit) ซึ่งค่าสถิติที่นำมาตรวจสอบความกลมกลืน ได้แก่ ค่าสถิติ Chi-Square, Chi-Square/df ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) รากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ดัชนีเปรียบเทียบความกลมกลืนของโมเดล (CFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ถ้าพบว่าโมเดลมีความกลมกลืน ขั้นตอนต่อไปจะทำการตรวจสอบค่าพารามิเตอร์ แต่ถ้าโมเดลไม่มีความกลมกลืนก็จะทำการปรับ โมเดลผลการวิเคราะห์ครั้งแรก พบว่า โมเดลการวิจัยเบื้องต้นยังไม่สอดคลอ้งกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดังมีค่าดัชนี ดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 0.000 ค่าองศาอิสระ (d.f.) เท่ากับ 32.11 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.16 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (GFI) เท่ากับ 0.86 ค่าดัชนีการวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI)เท่ากับ 0.72 และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.87 ซึ่งผู้วิจัยแสดงรายละเอียดตามภาพประกอบที่ 7 ดังนี้

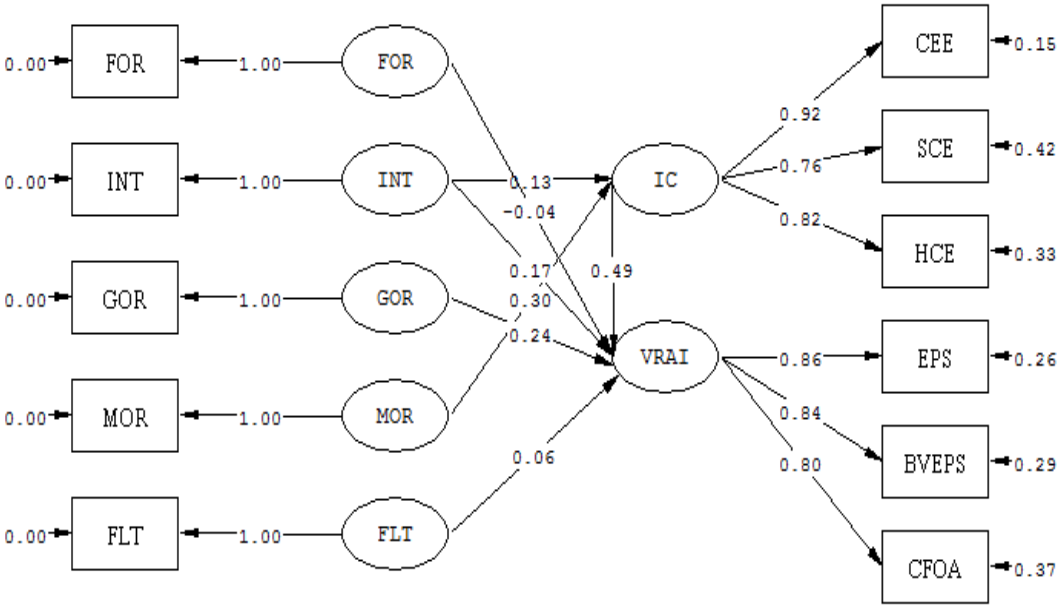

Chi-Square = 1027.64, df = 32, P-value = 0.00, RMSEA = 0.16

(OWN=โครงสร้างผู้ถือหุ้น(FOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ, INT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน, GOR=สัดส่วนหน่วยงานรัฐบาล, MOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการ, FLT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว), IC=ทุนทางปัญญา (CEE=ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน, HCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์, SCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง), VRAI=มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (EPS=กำไรต่อหุ้น, BVEPS=ราคาตามบัญชีต่อหุ้น, CFOA=กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน)

ภาพประกอบที่ 7 ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

ตารางที่ 19 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

ดัชนีวัดความสอดคล้อง	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับดี	ค่าดัชนีในโมเดล	ระดับความสอดคล้อง
Chi-square/df	≤ 2.00	32.11	ไม่ผ่าน
SRMR	≤ 0.05	0.04	ระดับดี
RMSEA	≤ 0.05	0.16	ไม่ผ่าน
NFI	≤ 0.90	0.87	ไม่ผ่าน
NNFI	≤ 0.90	0.79	ไม่ผ่าน
CFI	≤ 0.90	0.87	ไม่ผ่าน
GFI	≤ 0.90	0.86	ไม่ผ่าน
AGFI	≤ 0.80	0.72	ไม่ผ่าน

ที่มา: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller, 2003

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผลปรากฏว่า ค่าดัชนียังไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แต่อย่างใด โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 32.11 (1027.64/32) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.16 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (GFI) เท่ากับ 0.86 ค่าดัชนีการวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.72 และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่าหลายค่าดัชนียังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่ได้กำหนดไว้ (Hair et al., 1998)

ดังนั้นผู้จัยจึงได้ดำเนินการปรับโมเดล (Model Modification) เพื่อทำให้การประมาณค่าพารามิเตอร์ใหม่ซึ่งหวังว่าจะทำให้ S กับ $\sum$ มีค่าที่ใกล้กันขึ้น จนกระทั่งโมเดลที่ได้วิเคราะห์ใหม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าว ซึ่งในการปรับนั้นจะพิจารณาจากค่าของ Modification Index (MI) จะแสดงให้เห็นว่า ถ้าเพิ่มค่าพารามิเตอร์ในโมเดลและทำการวิเคราะห์ใหม่จะส่งผลให้ค่า χ^2 จะลดลงเท่ากับค่าของ MI ในการเลือกควรเลือกปรับโมเดลที่มีค่า MI มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะยึดหลักเหตุผลในการปรับอีกทั้งสามารถอธิบายได้ว่าทำไมถึงเลือกปรับพารามิเตอร์ดังกล่าว (สุภมาส อังสุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 32)

ผู้วิจัยได้ทำการปรับโมเดลโดยยึดหลักพื้นฐานทางทฤษฎีที่ได้ศึกษาควบคู่กับคำแนะนำของโปรแกรมสำเร็จรูปโดยพิจารณาค่าของ Modification Index หรือ MI ในผลการวิเคราะห์ (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 32) เพื่อการเพิ่มเส้นความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนร่วมนั้น เป็นจำนวนทั้งสิ้น 16 ครั้ง กล่าวคือ เป็นการปรับเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ภายใน (Y) จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ TE(4,3), TE(4,2), TE(5,4), TE(5,1), TE(5,3) ในส่วนของการปรับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ภายใน(d) กับความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ภายนอก (e) เป็นจำนวน 11 ครั้ง คือ TH(3,4), TH(1,6), TH(4,4), TH(4,1), TH(2,6), TH(1,5), TH(1,2), TH(4,6), TH(5,6), TH(5,2), TH(5,1) ดังนั้นผลการที่ได้ประมาณค่าของโมเดลสมมติฐานการวิจัยเบื้องต้นหลังปรับนั้นปรากฏว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ของโมเดลสมการสมมติฐานมีค่า เท่ากับ 2.75 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.04 ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีการวัดความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่าดัชนีความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.99 จากค่าดัชนีข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหลังจากการปรับโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับปานกลาง เนื่องจากค่าที่นำเสนอมานั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้อง ดังนั้นสามารถแสดงรายละเอียดค่าสถิติหลังปรับดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (หลังการปรับโมเดล)

ดัชนีวัดความสอดคล้อง	เกณฑ์ความสอดคล้อง	ค่าดัชนีในโมเดล	ระดับความสอดคล้อง
Chi-square/df	$\leq$ 2.00	2.75	ไม่ผ่านเกณฑ์
SRMR	$\leq$ 0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$\leq$ 0.05	0.04	ผ่านเกณฑ์
NFI	$\geq$ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
NNFI	$\geq$ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
CFI	$\geq$ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
GFI	$\geq$ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
AGFI	$\geq$ 0.80	0.97	ผ่านเกณฑ์

ที่มา: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller, 2003

จากตารางที่ 20 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Hairetal., 1998) ดังนี้

ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/d.f.) มีค่าเท่ากับ 2.75 แสดงให้เห็นว่า โมเดลไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากมีค่ามากกว่า 2.00

ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.04 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากๆ เนื่องจากมีค่าน้อยกว่า 0.05

ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) เป็นดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.02 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากมีค่าน้อยกว่า 0.05

ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) ที่จะบอกได้ว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเลย (baseline model) (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 28) มีค่าเท่ากับ 0.99 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกันดี เนื่องจากมีค่ามากกกว่า 0.90

ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ในส่วนของค่า GFI (Goodness of Fit Index) ซึ่งแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าของ AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) จะแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลโดยปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ มีค่าเท่ากับ 0.97 แสดงว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

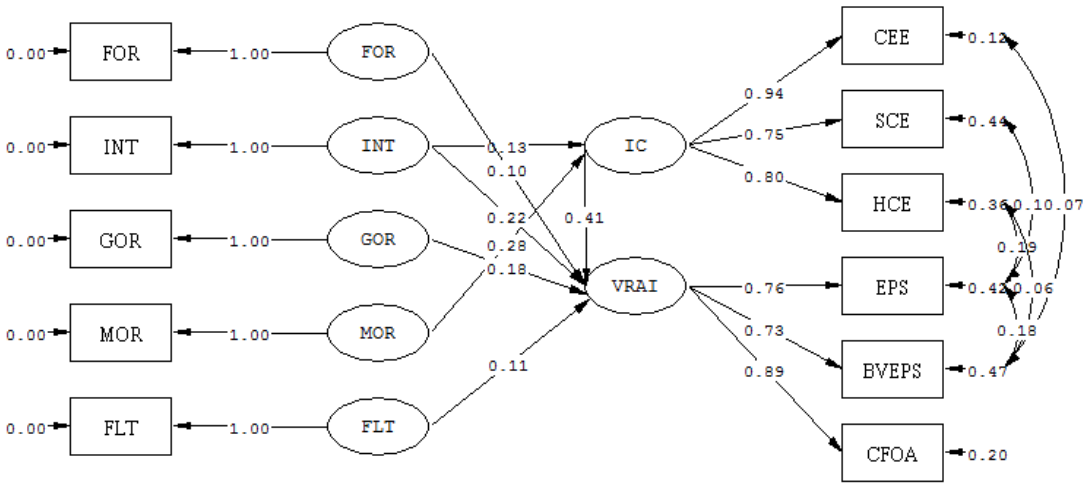

Chi-Square = 44.14, df = 16, P-value = 0.00, RMSEA = 0.04

(OWN=โครงสร้างผู้ถือหุ้น(FOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ, INT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน, GOR=สัดส่วนหน่วยงานรัฐบาล, MOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการ, FLT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว), IC=ทุนทางปัญญา (CEE=ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน, HCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์, SCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง), VRAI=มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (EPS=กำไรต่อหุ้น, BVEPS=ราคาตามบัญชีต่อหุ้น, CFOA=กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน)

ภาพประกอบที่ 8 ค่าพารามิเตอร์ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (หลังการปรับโมเดล)

ผลการพิจารณาค่าดัชนีของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (หลังการปรับโมเดล) พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง หมายความว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงทำการพิจารณาค่าพารามิเตอร์เป็นลำดับต่อไป โดยเน้นพิจารณาค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย

ตารางที่ 21 อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) อิทธิพลรวม (Total effects: TE) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination: R^2)

ปัจจัย	ตัวแปรแฝงภายใน					
	ทุนทางปัญญา			มูลค่าข้อมูลทางบัญชี		
	DE	**IE**	**TE**	**DE**	**IE**	**TE**
สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ	-	-	-	0.102*	-	0.102*
				(0.02)		(0.02)
สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	0.134**	-	0.134**	0.224**	0.055**	0.279**
	(0.05)		(0.05)	(0.02)	(0.01)	(0.02)
สัดส่วนผู้ถือหุ้น	-	-	-	0.177**	-	0.177**
หน่วยงานรัฐบาล				(0.03)		(0.03)
สัดส่วนผู้ถือหุ้น	0.283**	-	0.283**	-	0.115**	0.115**
กรรมการบริหาร	(0.07)		(0.07)		(0.01)	(0.01)
สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว	-	-	-	0.107**	-	0.107**
				(0.02)		(0.02)
ทุนทางปัญญา	-	-	-	0.408**	-	0.408**
				(0.01)		(0.01)
R^2	0.140			0.575		

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าที่อยู่ใน () คือค่า SE (Standard error)

จากตารางที่ 21 พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.408

ส่วนโครงสร้างผู้ถือหุ้น พบว่า สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) ส่งอิทธิพลทางตรง (0.224) และทางอ้อม (0.055) ในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) คิดเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.279 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.177, 0.107 และ 0.102 ตามลำดับ ในส่วนของโครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.115

ถ้าพิจารณาอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) มีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) พบว่า ทุนทางปัญญา (IC) สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) และ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) ได้ประมาณร้อยละ 57.50 โดยสามารถเขียนสมการได้ดังต่อไปนี้

VARI = 0.102FOR+0.279INT+0.177GOR+0.115MOR+0.107FLT+0.408IC

IC = 0.134INT

นอกจากนี้ตามที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมส่งผลให้ศึกษาตัวแปรควบคุม (Control Variables) 1 ตัว คือ ขนาดของบริษัท (Organisational Size) โดยจากที่ทำการวิเคราะห์สมการโครงสร้างข้างต้นนั้น เมื่อมีตัวแปรกำกับ (Moderator Variable) ดังกล่าวนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการเพิ่มข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้มีความละเอียดมากขึ้นโดยการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Groups) ซึ่งสามารถให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างกลุ่มหรือไม่ อย่างไร และทราบถึงความต่างของค่าพารามิเตอร์บางค่าในโมเดลวิจัยตามกลุ่มย่อยๆ ได้ (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 318)

ดังนั้นในการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรกำกับ 2 ตัว คือ ขนาดของบริษัท เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้ทำการเก็บจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ และกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก จำนวน 1,200 บริษัท มีจำนวนข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการนำไปวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลได้ (MacCallum et al. 1999) ดังนั้น จึงส่งผลให้ผู้วิจัยทำการทดสอบขนาดของบริษัท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยน (Invariance) ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล (Model Form) ซึ่งเป็นการตรวจสอบจำนวนตัวแปรในโมเดล รูปแบบลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รูปแบบเมทริกซ์ (matrix form) และสถานะเมทริกซ์ (matrix mode) ว่ามีรูปแบบเดียวกันทั้งสองกลุ่มหรือไม่ โดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องของโมเดล ถ้าพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบโมเดลเหมือนกัน จากนั้นก็จะทำการทดสอบในขั้นตอนต่อไป แต่ถ้าพบว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก็จะยุติการทดสอบทันที แสดงว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบหรือโครงสร้างโมเดลแตกต่างกัน จึงไม่มีเหตุผลที่จะทำการทดสอบในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดสอบค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดล เมื่อพิสูจน์ได้ว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีรูปแบบหรือโครงสร้างของโมเดลเป็นแบบเดียวกัน ขั้นตอนต่อไปจะทำการทดสอบค่าพารามิเตอร์ภายในโมเดล โดยนำเข้าทดสอบทีละเมทริกซ์แล้วพิจารณาว่าเมทริกซ์นั้น ๆ แปรเปลี่ยนตามกลุ่มประชากรหรือไม่ โดยเมทริกซ์ที่นำเข้าทดสอบจะกำหนดเป็นชุดที่มีลักษณะซ้อนกันเป็นระดับลดหลั่น ดังนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 240)

สมมติฐาน 1: H_0 (Form)

สมมติฐาน 2: $H_0(\Lambda x)$

สมมติฐาน 3: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y)$

สมมติฐาน 4: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta)$

สมมติฐาน 5: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon)$

สมมติฐาน 6: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta)$

สมมติฐาน 7: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta\ \Gamma)$

สมมติฐาน 8: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta\ \Gamma\ \Phi)$

สมมติฐาน 9: $H_0(\Lambda x\ \Lambda y\ \Theta\delta\ \Theta\varepsilon\ \beta\ \Gamma\ \Phi\ \Psi)$

ผลการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) มีรายละเอียดดังนี้

การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

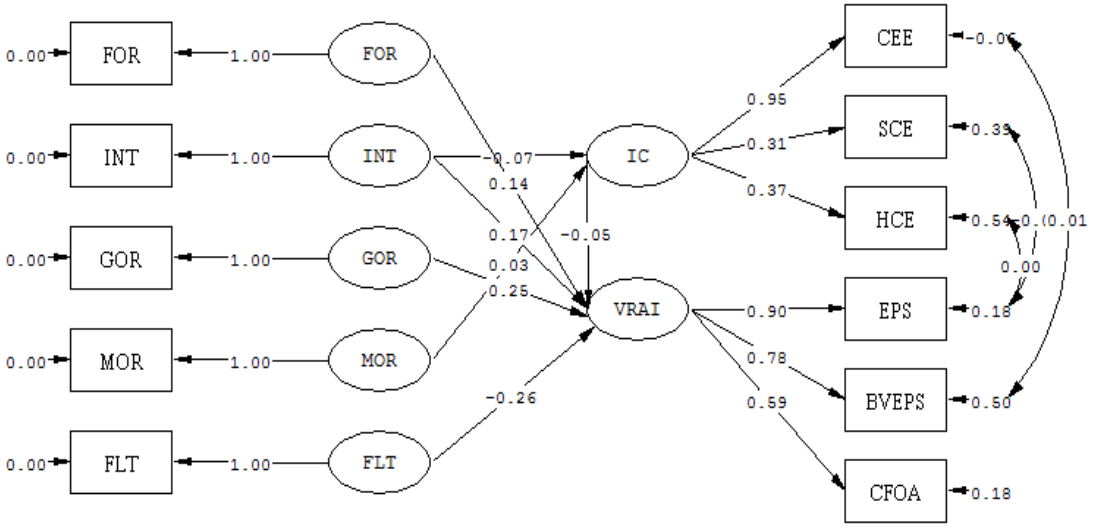

Group 1 Small (กลุ่มบริษัทขนาดเล็ก)

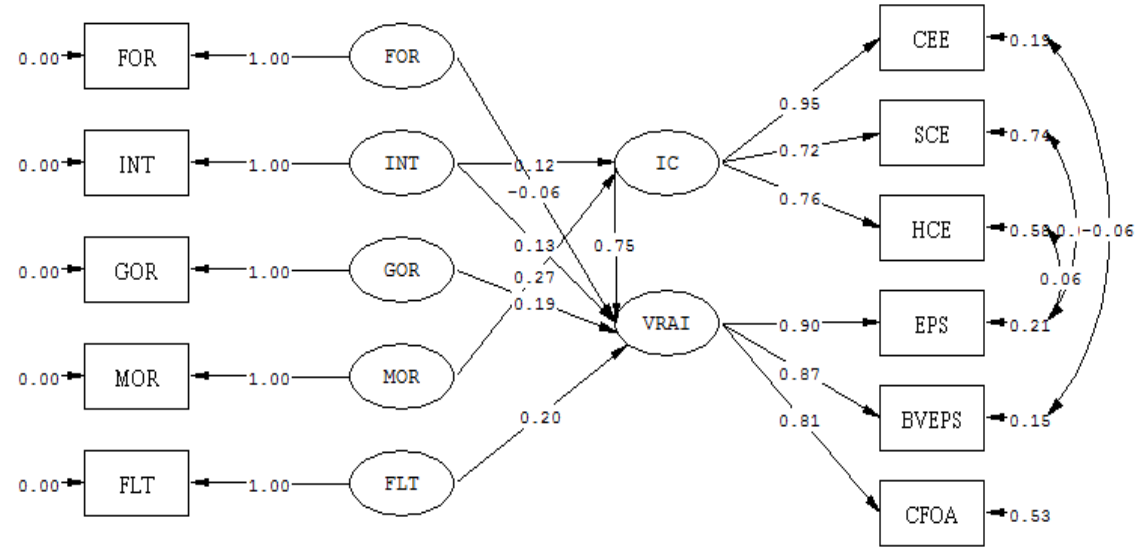

Group 2 Large (กลุ่มบริษัทขนาดใหญ่)

Chi-Square = 277.82, df = 44, p-value = 0.00, RMSEA = 0.09

*** ค่าที่ปรากฏในโมเดล คือ Common Metric Completely Standardized Solution

(FOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ, INT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน, GOR=สัดส่วนหน่วยงานรัฐบาล, MOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการ, FLT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว), IC=ทุนทางปัญญา (CEE=ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน, HCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์, SCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง), VRAI=มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (EPS=กำไรต่อหุ้น, BVEPS=ราคาตามบัญชีต่อหุ้น, CFOA=กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน)

ภาพประกอบที่ 9 รูปแบบโมเดล (Model Form) ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large)

จากผลการวิเคราะห์โมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจึงปรับโมเดล โดยพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับโมเดลในผลการวิเคราะห์ โดยกำหนดเมทริกซ์ที่เชื่อมความสัมพันธ์ (Correlated error terms) เพื่อปรับโมเดล ได้แก่ TE (4,3), TE (4,2), TE (5,1) TH (3,4), TH (1,6), TH (4,4), TH (2,6), TH (1,2), TH (4,6), TH (5,6)

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล (Model Form) โดยพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลแบ่งดัชนีในการตรวจสอบเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นการตรวจสอบ Absolute fit indices โดยพิจารณาดัชนี Chi-Square test, RMSEA, GFI และ SRMR ชุดที่ 2 เป็นการตรวจสอบ Incremental fit indices โดยพิจารณาดัชนี NFI, NNFI และCFI โดยเกณฑ์การประเมินและค่าดัชนีภายในโมเดลนำเสนอในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 เกณฑ์การประเมินดัชนี และค่าดัชนีของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large)

ดัชนีวัดความสอดคล้อง	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับดี	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับพอใช้	ค่าดัชนีในโมเดล	ระดับความสอดคล้อง
p-value(ของ χ^2)	$0.05 < p \leq 1.00$	$0.01 < p \leq 0.05$	0.00	ไม่ผ่าน
Chi-square/df	$0 < \chi^2/df \leq 2$	$2 < \chi^2/df \leq 3$	6.31	ไม่ผ่าน
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 < RMSEA \leq 0.08$	0.09	ไม่ผ่าน
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI < 0.95$	0.97	ระดับดี
NNFI	$0.97 \leq NNFI \leq 1.00$	$0.95 \leq NNFI < 0.97$	0.94	พอใช้
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	$0.95 \leq CFI < 0.97$	0.97	ระดับดี
GFI_{Small}	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI < 0.95$	0.98	ระดับดี
GFI_{Large}	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI < 0.95$	0.94	พอใช้
$SRMR_{Small}$	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 < SRMR \leq 0.10$	0.03	ระดับดี
$SRMR_{Large}$	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 < SRMR \leq 0.10$	0.07	พอใช้

จากตารางที่ 22 ผลการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล พบว่า ดัชนีชุดที่ 1 เป็นการตรวจสอบ Absolute fit indices ซึ่งแบ่งเป็นการทดสอบ overall fit และพิจารณาความคลาดเคลื่อน (Residual) จากการทดสอบ overall fit พบว่าค่า Chi-Square ของโมเดลสมมติฐานมีค่าเท่ากับ 277.82 ค่า p-value เท่ากับ 0.00 และ ค่า Chi-Square/df เท่ากับ 6.31 เมื่อพิจารณาความคลาดเคลื่อน (Residual) พบว่า ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.03 และ 0.07 และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.09 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 1 ส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง ชุดที่ 2 เป็นการทดสอบ Incremental fit indices พบว่า ค่าดัชนีเปรียบเทียบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูล (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีแบบอิงเกณฑ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 และ ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (NNFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 2 ทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง และชุดที่ 3 เป็นการทดสอบ Parsimony fit Indices พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 และ 0.97 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง ในภาพรวมจะเห็นว่ามีดัชนีหลายตัวที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง ประกอบกับทิศทางของขนาด (+,-) อิทธิพลของตัวแปรภายในโมเดลที่มีความขัดแย้งกัน จึงสรุปได้ว่ารูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) ไม่ผ่านการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 หรือยังไม่ผ่านการทดสอบในขั้นตอนที่ 1 หมายความว่าประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีจำนวนตัวแปรในโมเดล รูปแบบลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร รูปแบบเมทริกซ์ (matrix form) และสถานะเมทริกซ์ (matrix mode) แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงหยุดขั้นตอนของทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนเพราะเห็นได้ชัดว่ารูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกัน

การวิเคราะห์โครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของกลุ่มขนาดบริษัทที่เหมาะสม

ดังนั้นในขั้นตอนต่อไปผู้วิจัยจะทำการค้นหาโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีที่เหมาะสมตามกลุ่มขนาดบริษัท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

1.1 พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก (Small)

ตารางที่ 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

	EPS	BVEPS	CFOA	CEE	SCE	HCE	FOR	INT	GOR	MOR	FLT
EPS	1.00										
BVEPS	0.55	1.00									
CFOA	0.57	0.47	1.00								
CEE	-0.11	-0.06	0.02	1.00							
SCE	-0.15	-0.08	0.00	0.45	1.00						
HCE	-0.06	-0.04	-0.01	0.45	0.18	1.00					
FOR	0.38	0.20	0.25	-0.09	-0.01	-0.07	1.00				
INT	0.37	0.25	0.38	-0.04	-0.03	-0.05	0.83	1.00			
GOR	0.26	0.21	0.37	-0.02	-0.01	-0.04	0.84	0.85	1.00		
MOR	0.26	0.15	0.25	-0.01	-0.01	-0.03	0.65	0.65	0.73	1.00	
FLT	0.09	0.05	0.17	-0.04	-0.03	-0.04	0.57	0.55	0.66	0.57	1.00

จากตารางที่ 23 สังเกตเห็นว่าปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) ซึ่งมีตัวแปรสังเกตได้ คือ CEE, SCE และ HCE มีความสัมพันธ์ตัวแปรอื่น ๆ น้อยมากและมีทิศทางเป็นลบ แสดงถึงความไม่เหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก (> 0.80) ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (Multicollinearity) ทำให้ผลการวิเคราะห์เกิดความคลาดเคลื่อนสูงและขาดความน่าเชื่อถือ จำเป็นต้องแก้ปัญหาโดยการเลือกเพียงตัวแปรเดียวมาวิเคราะห์แล้วแปลผลร่วมกัน หรือนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาหาค่า Factor score แล้วค่อยนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยเลือกวิธีการหา Factor score ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ปรับใหม่ มีรายละเอียดดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก (หลังการปรับแก้ตามความเหมาะสม)

	EPS	BVEPS	CFOA	MOR	FLT	FIG
EPS	1.00					
BVEPS	0.55	1.00				
CFOA	0.57	0.47	1.00			
MOR	0.26	0.15	0.25	1.00		
FLT	0.09	0.05	0.17	0.57	1.00	
FIG	0.36	0.23	0.35	0.72	0.63	1.00

*หมายเหตุ ตัวแปร FIG คือ ชื่อร่วมกันระหว่างตัวแปร สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR)

1.2 การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

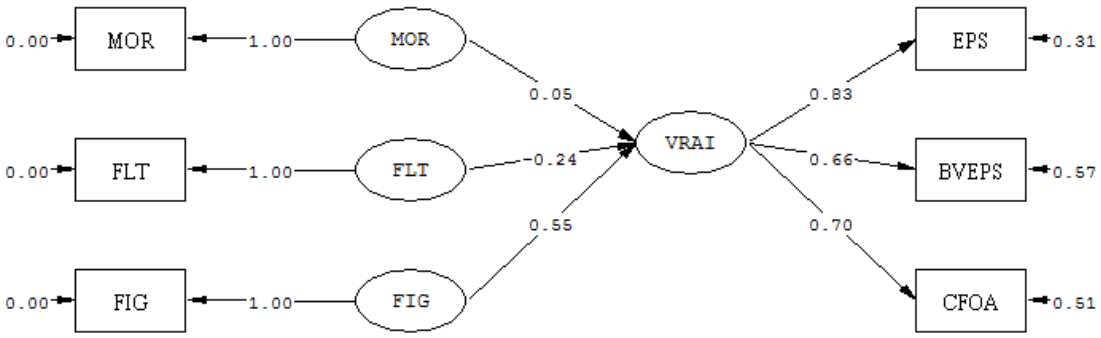

Chi-Square = 9.70, df = 6, p-value = 0.14, RMSEA = 0.04

(MOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการ, FLT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว, FIG=การรวมกันของสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล), VRAI=มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (EPS=กำไรต่อหุ้น, BVEPS=ราคาตามบัญชีต่อหุ้น, CFOA=กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน)

ภาพประกอบที่ 10 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

ตารางที่ 25 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

ดัชนีวัดความสอดคล้อง	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับดี	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับพอใช้	ค่าดัชนีในโมเดล	ระดับความสอดคล้อง
p-value(ของ χ^2)	$0.05 < p \leq 1.00$	$0.01 < p \leq 0.05$	0.14	ระดับดี
Chi-square/df	$0 < \chi^2/df \leq 2$	$2 < \chi^2/df \leq 3$	1.62	ระดับดี
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 < SRMR \leq 0.10$	0.03	ระดับดี
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 < RMSEA \leq 0.08$	0.04	ระดับดี
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI < 0.95$	0.99	ระดับดี
NNFI	$0.97 \leq NNFI \leq 1.00$	$0.95 \leq NNFI < 0.97$	0.99	ระดับดี
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	$0.95 \leq CFI < 0.97$	0.99	ระดับดี
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI < 0.95$	0.99	ระดับดี
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$0.85 \leq AGFI < 0.90$	0.97	ระดับดี

ที่มา: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003)

จากตารางที่ 25 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล โดยดัชนีชุดที่ 1 เป็นการตรวจสอบ Absolute fit indices ซึ่งแบ่งเป็นการทดสอบ overall fit และพิจารณาความคลาดเคลื่อน (Residual) จากการทดสอบ overall fit พบว่าค่า Chi-Square ของโมเดลสมมติฐานมีค่าเท่ากับ 9.70 ค่า p-value เท่ากับ 0.14 และ ค่า Chi-Square/df เท่ากับ 1.62 เมื่อพิจารณาความคลาดเคลื่อน (Residual) พบว่า ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.03 และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.04 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 1 ทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องในระดับดี ชุดที่ 2 เป็นการทดสอบ Incremental fit indices พบว่า ค่าดัชนีเปรียบเทียบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูล (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่า*ดัชนี*วัดระดับความเหมาะสมพอดีแบบอิงเกณฑ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (NNFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 2 ทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องในระดับดี และชุดที่ 3 เป็นการทดสอบ Parsimony fit Indices พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับ

ความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 3 ทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องในระดับดี

ผลการพิจารณาค่าดัชนีของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ดัชนีทั้ง 3 ชุดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง หมายความว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็กที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (โดยอิงกรอบแนวคิดการวิจัย) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

ในส่วนค่าพารามิเตอร์ของขนาดอิทธิพลภายในโมเดลซึ่งประกอบด้วยค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวม และค่าสัมประสิทธิ์การทำนายนำเสนอในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ภายในโมเดล สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก

ปัจจัย	ตัวแปรแฝงภายใน		
	VRAI		
	DE	IE	TE
MOR	0.048	-	0.048
	(0.05)	-	(0.05)
FLT	-0.239**	-	-0.239**
	(0.05)	-	(0.05)
FIG	0.550**	-	0.550**
	(0.56)	-	(0.56)
R^2	0.221		

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าที่อยู่ใน () คือค่า SE (Standard error)

จากตารางที่ 26 พบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.550 ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อ

มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.239 และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ไม่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI)

ถ้าพิจารณาอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) มากที่สุด รองลงมา คือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) แต่สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ไม่ส่งผล

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) พบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) ได้ประมาณร้อยละ 22.10

จะสังเกตว่าเกิดปัญหาการอธิบายซ้ำซ้อนทำให้ค่าที่ควรเป็นบวกกลับติดลบ อย่างเช่นในตัวแปรสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) (เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก) ทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามทิศทางความสัมพันธ์ และ Standard error ของขนาดอิทธิพลสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) สูงถึง 0.56 (ไม่ควรเกิน 0.1) บ่งบอกถึงผลการวิเคราะห์ที่ไม่น่าเชื่อถือเพราะมีความคลาดเคลื่อนสูง ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าโครงสร้างความสัมพันธ์และตัวแปรที่นำมาศึกษายังไม่เหมาะสมที่จะอธิบายความแปรปรวนมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับบริษัทขนาดเล็กได้

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

2.1 พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

ตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เฉพาะข้อมูลของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

	EPS	BVEPS	CFOA	CEE	SCE	HCE	FOR	INT	GOR	MOR	FLT
EPS	1.00										
BVEPS	0.84	1.00									
CFOA	0.67	0.77	1.00								
CEE	0.72	0.63	0.48	1.00							
SCE	0.56	0.45	0.39	0.62	1.00						
HCE	0.59	0.52	0.38	0.66	0.50	1.00					
FOR	0.39	0.36	0.23	0.26	0.11	0.19	1.00				
INT	0.45	0.46	0.35	0.30	0.26	0.22	0.57	1.00			
GOR	0.36	0.46	0.60	0.26	0.18	0.18	0.64	0.61	1.00		
MOR	0.58	0.46	0.25	0.42	0.34	0.31	0.53	0.50	0.44	1.00	
FLT	0.53	0.49	0.35	0.38	0.22	0.27	0.61	0.50	0.59	0.74	1.00

จากตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ มีระดับความสัมพันธ์ที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

2.2 การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

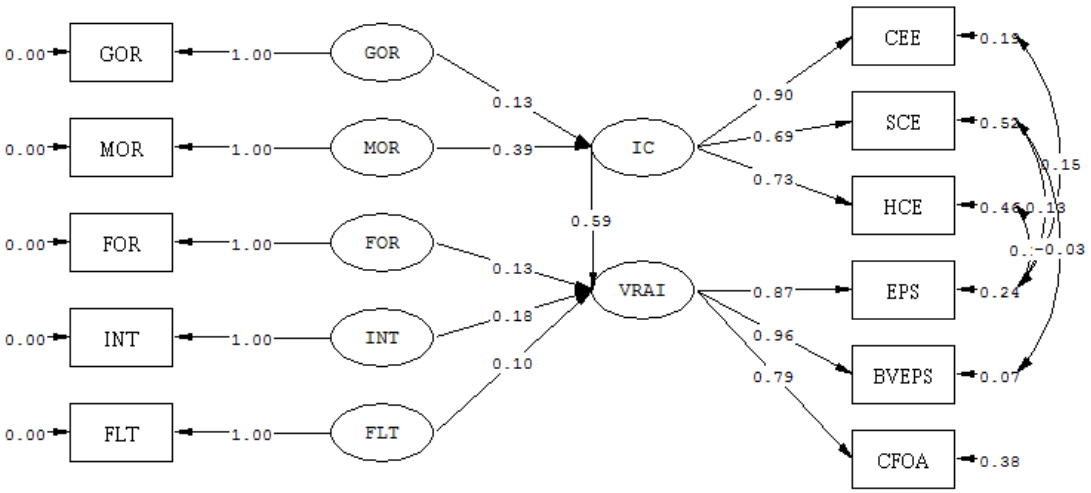

Chi-Square = 51.04, df = 19, p-value = 0.00, RMSEA = 0.05

(OWN=โครงสร้างผู้ถือหุ้น(FOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ, INT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน, GOR=สัดส่วนหน่วยงานรัฐบาล, MOR=สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการ, FLT=สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว), IC=ทุนทางปัญญา (CEE=ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน, HCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์, SCE=ค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง), VRAI=มูลค่าข้อมูลทางบัญชี (EPS=กำไรต่อหุ้น, BVEPS=ราคาตามบัญชีต่อหุ้น, CFOA=กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน)

ภาพประกอบที่ 11 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

จากผลการวิเคราะห์โมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจึงปรับโมเดล โดยพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับโมเดลในผลการวิเคราะห์ โดยกำหนดเมทริกซ์ที่เชื่อมความสัมพันธ์ (Correlated error terms) เพื่อปรับโมเดล ได้แก่ TE (4,2), TE (5,2), TE (4,1), TE (4,1), TH (1,6), TH (3,5), TH (2,6), TH (2,4), TH (3,2), TH (2,2), TH (5,4), TH (4,2), TH (3,6), TH (5,1)

ตารางที่ 28 ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

ดัชนีวัดความสอดคล้อง	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับดี	เกณฑ์ความสอดคล้องระดับพอใช้	ค่าดัชนีในโมเดล	ระดับความสอดคล้อง
p-value(ของ χ^2)	$0.05 < p \leq 1.00$	$0.01 < p \leq 0.05$	0.00	ไม่ผ่าน
Chi-square/df	$0 < \chi^2/df \leq 2$	$2 < \chi^2/df \leq 3$	2.69	พอใช้
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 < SRMR \leq 0.10$	0.02	ระดับดี
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 < RMSEA \leq 0.08$	0.05	ระดับดี
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	$0.90 \leq NFI < 0.95$	0.99	ระดับดี
NNFI	$0.97 \leq NNFI \leq 1.00$	$0.95 \leq NNFI < 0.97$	0.99	ระดับดี
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	$0.95 \leq CFI < 0.97$	0.99	ระดับดี
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	$0.90 \leq GFI < 0.95$	0.99	ระดับดี
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	$0.85 \leq AGFI < 0.90$	0.96	ระดับดี

ที่มา: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003)

จากตารางที่ 28 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล โดยดัชนีชุดที่ 1 เป็นการตรวจสอบ Absolute fit indices ซึ่งแบ่งเป็นการทดสอบ overall fit และพิจารณาความคลาดเคลื่อน (Residual) จากการทดสอบ overall fit พบว่าค่า Chi-Square ของโมเดลสมมติฐานมีค่าเท่ากับ 51.04 ค่า p-value เท่ากับ 0.00 และ ค่า Chi-Square/df เท่ากับ 2.69 เมื่อพิจารณาความคลาดเคลื่อน (Residual) พบว่า ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยของส่วนเหลือคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.05 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 1 ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง ชุดที่ 2 เป็นการทดสอบ Incremental fit indices พบว่า ค่าดัชนีเปรียบเทียบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูล (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีแบบอิงเกณฑ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ (NNFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 2 ทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องในระดับดี และชุดที่ 3 เป็นการทดสอบ Parsimony fit Indices พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ

0.99 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 จะเห็นว่าดัชนีชุดที่ 3 ทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้องในระดับดี

ผลการพิจารณาค่าดัชนีของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ดัชนีทั้ง 3 ชุดผ่านเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง หมายความว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (แต่ยังอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

ในส่วนค่าพารามิเตอร์ของขนาดอิทธิพลภายในโมเดลซึ่งประกอบด้วยค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวม และค่าสัมประสิทธิ์การทำนายนำเสนอในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) และค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ภายในโมเดล สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

ปัจจัย	ตัวแปรแฝงภายใน					
	IC			VRAI		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
GOR	0.132**	-	0.132**	-	0.078**	0.078**
	(0.08)		(0.08)		(0.02)	(0.02)
MOR	0.386**	-	0.386**	-	0.228**	0.228**
	(0.08)		(0.08)		(0.02)	(0.02)
FOR	-	-	-	0.128**	-	0.128**
				(0.03)		(0.03)
INT	-	-	-	0.184**	-	0.184**
				(0.02)		(0.02)
FLT	-	-	-	0.104**	-	0.104**
				(0.04)		(0.04)
IC	-	-	-	0.590**	-	0.590**
				(0.02)		(0.02)
R^2	0.215			0.617		

* **หมายถึง** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าที่อยู่ใน () คือค่า SE (Standard error)

จากตารางที่ 29 พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.590

ส่วนโครงสร้างผู้ถือหุ้น พบว่า สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.184, 0.128 และ 0.104 ตามลำดับ ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.228 และ 0.078 ตามลำดับ

ถ้าพิจารณาอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) มีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ตามลำดับ ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) พบว่า ทุนทางปัญญา (IC) สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) และ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ ได้ประมาณร้อยละ 61.70

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบผลการวิเคราะห์ดังกล่าวที่มาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการทดสอบตามคำถามงานวิจัย ดังต่อไปนี้

จากข้อคำถามในการวิจัย ดังนี้ 1) โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร 2) ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร 3) โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร 4) โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความแปรเปลี่ยนหรือไม่อย่างไร 5) รูปแบบการ

เปิดเผยข้อมูลและรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรพัฒนาและปรับปรุงรายการทุนทางปัญญาอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC)ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.134

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC)ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.115

สมมติฐานการวิจัยข้อ 5 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยทุนทางปัญญา (IC) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.408

สมมติฐานการวิจัยข้อ 7 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวก ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.05 โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.102

สมมติฐานการวิจัยข้อ 8 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.207

สมมติฐานการวิจัยข้อ 9 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (INT) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.177

สมมติฐานการวิจัยข้อ 10 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.115

สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ได้รับอิทธิพลรวมมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VARI) เท่ากับ 0.107

สมมติฐานการวิจัยข้อ 12 โมเดลอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่มีความแปรเปลี่ยน **พบว่า** มีรูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการค้นหาโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมตามกลุ่มขนาดบริษัท สามารถสรุปได้ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็กที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (โดยอิงกรอบแนวคิดการวิจัย) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก ทำให้มีการค้นพบความสัมพันธ์สำหรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) มากที่สุด รองลงมา คือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) แต่สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ไม่ส่งผล

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (แต่ยังอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่

ทำให้มีการค้นพบความสัมพันธ์สำหรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) มีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ตามลำดับ ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) น้อยที่สุด

จากการศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วนการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งแสดงในรายละเอียดดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

	สมมติฐานการวิจัย	**ผลการทดสอบ**
H1	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา	ปฏิเสธ
H2	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา	ยอมรับ
H3	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา	ปฏิเสธ
H4	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา	ยอมรับ
H5	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา	ปฏิเสธ
H6	ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	ยอมรับ
H7	โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	ยอมรับ
H8	โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	ยอมรับ
H9	โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	ยอมรับ
H10	โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	ยอมรับ

	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
H11	โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี	ยอมรับ
H12	โมเดลอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่มีความแปรเปลี่ยน	ปฏิเสธ

การวิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละกลุ่มผู้ใช้งบการเงิน

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลได้มาจากการทบทวนเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาสร้างสมการโมเดลโครงสร้าง โดยพัฒนาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ แล้วทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง โดยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย รายงานประจำปี แบบ 56-1 ฐานข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ SETMART เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่เกิดจากการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัยตาม (ภาพประกอบที่ 1) จากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า สมการโครงสร้างที่ทำการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลสมมติฐานงานวิจัย พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี และปัจจัยด้านโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี ถ้ากล่าวถึงข้อมูลดังกล่าวข้างต้น เป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่ พบว่า การบริหารงานโดยการวิเคราะห์โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีผลต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา อย่างเช่นงานวิจัยของ Khan, Muttakin & Siddiqui (2013); Bohdanowicz (2014) ได้ทำการศึกษาและวิจัย พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพทุนทางปัญญา ซึ่งหมายความถึงการนำทฤษฎีตัวแทนมาใช้ในการศึกษาเพราะถือว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบปัญหาการเป็นตัวแทนที่เกิดขึ้น จากโครงสร้างผู้ถือหุ้นในกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รวมถึงการวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้จัดการ ดังนั้น ผู้ถือหุ้นมีบทบาทในการบริหารมากกว่าบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Denis & McConnell (2003) ดังที่ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตัวแทนมาใช้ในการศึกษา เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นว่าเป็นผู้ออกทุนในการ

ดำเนินธุรกิจส่วนผู้บริหารจะมีหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรที่เจ้าของให้มาเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทำให้พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นเปรียบเสมือนเจ้าของกิจการมีผลต่อการบริหารงานภายในบริษัททำให้เกิดประสิทธิภาพทุนทางปัญญา จากการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้วิจัยได้นำ ทฤษฎีทรัพยากรมาใช้ในการวิจัย เพราะถือว่าเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่าทุนทางปัญญา ที่ทำให้เกิดข้อมูลทางการบัญชีที่น่าเชื่อถือหรือเรียกอีกอย่างว่า มูลค่าข้อมูลทางบัญชี ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงการบริหารจัดการด้านทรัพยากทุกอย่างของบริษัท เพื่อเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนเกี่ยวข้องกับความสามารถของบริษัทในการรักษาทรัพยากรและปรับใช้ทรัพยากรเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิจัยเชิงปริมาณในการทดสอบสมการโครงสร้างเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น ทุนทางปัญญา และมูลค่าข้อมูลทางบัญชี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวจากการที่เล็งเห็นความสำคัญจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม และการวิจัยเชิงปริมาณข้างต้น ซึ่งพบว่า การบริหารงานของแต่ละโครงสร้างผู้ถือหุ้นทำให้เกิดประสิทธิภาพทุนทางปัญญา ส่งผลมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัย ถึงสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการเชื่อมโยงตลาดหลักทรัพย์อาเซียนกับบริบทของตลาดทุนโลกให้แข็งเกร่งมากยิ่งขึ้น โดยมีการสนับสนุนมุ่งถึงความสำเร็จที่จะสะท้อนถึงความเข้มแข็งของตลาดทุนไทย โดยการพัฒนาส่งเสริมด้านความรู้ด้านการเงินและการลงทุน ส่งเสริมความสามารถทางนวัตกรรมแก่บริษัทจดทะเบียนฯ ผ่านการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการนวัตกรรมเชิงองค์กรมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนฯ ไม่ว่าด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการบริการ หรือด้านกระบวนการดำเนินงานและสร้างให้บริษัทจดทะเบียนฯ เป็นองค์กรสะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการรายงานทุนทางปัญญา เพื่อเป็นการบ่งบอกถึงการบริหารงานของบริษัทว่าผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านบุคคล ด้านโครงสร้าง และด้านการใช้ทุนหรือทรัพยากรที่มีอยู่ในบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลต่อความยั่งยืนทางธุรกิจ และสร้างมูลค่าเพิ่มของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยทุนทางปัญญา ของ Norman, Langley; moen et al, 2009) ได้กล่าวถึงทุนทางปัญญาที่มีอยู่ในบริษัทจะถูกกำหนดจากความแตกต่างของมูลค่าตลาดหรือราคาที่นักลงทุนจะยินดีจ่ายกับมูลค่าทางบัญชี สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ควรนำมาเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานทุนทางปัญญา เพราะนักลงทุนจะสามารถนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างการบริหารของบริษัทได้เป็นอย่างดี และยังมีงานวิจัยของ Soriya & Narwal (2012) ได้กล่าวว่า การวัดทุนทางปัญญาของบริษัท เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะนักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับมูลค่าที่แท้จริงของบริษัทได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้พิจารณาประเด็นข้อคำถาม และแนวทางการรายงานทุนทางปัญญา ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจำแนกออกเป็น 3 ส่วน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ระดับความสำคัญของบริษัทต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 2) ระดับความสำคัญของทุนทางปัญญาต่อนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการรายงานทุนทางปัญญา ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์มีจำนวน 8 ท่าน ประกอบด้วย 1) กรรมการผู้บริหารบริษัท จำนวน 2 คน 2) นักบัญชีของบริษัท 2 ท่าน 3)ที่ปรึกษาทางการด้านลงทุน จำนวน 2 ท่าน 4) ผู้จัดการธนาคารด้านสินเชื่อ จำนวน 2 ท่าน การที่นักวิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์นั้นเนื่องจากทั้งหมด 8 ท่านเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลทางบัญชีทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาแบบรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. ระดับความสำคัญของบริษัทต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ข้อดังต่อไปนี้

1.1 ระดับความสำคัญของทุนทางปัญญาต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ระดับความสำคัญของกิจการต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่บริษัทมีการกำหนดนโยบาย และแผนงานเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพของทุนทางปัญญาด้วยการบริหารทรัพยากรของบริษัทให้มีประสิทธิภาพ เน้นเรื่องของทรัพยากรบุคคล ด้านทักษะความรู้ความสามารถ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ ที่นำเข้าสู่การพัฒนาบริษัทที่มีขนาดใหญ่

ถ้ากล่าวถึงผลงานทางด้านทุนทางปัญญาบริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญโดยเน้นต่อประโยชน์พนักงาน ซึ่งเป็นแหล่งรวมสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน ที่มีอยู่ภายในและภายนอกองค์กร โดยมีการพัฒนาและส่งเสริมผลงานด้านทุนทางปัญญา อาทิเช่น ความได้เปรียบของคู่แข่งขันทางด้านการลอกเลียนแบบนวัตกรรมใหม่ ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า การใช้ทรัพยากรของบริษัทอย่างคุ้มค่า รวมถึงกลยุทธ์ด้านการสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งขัน โดยเน้นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

1.2 ระดับความสำคัญของทุนทางปัญญาต่อนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับทุนทางปัญญา ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของบริษัท จากการการประยุกต์ใช้เป็นความรู้ในการสร้างมูลค่าให้กับบริษัทได้ และผลักดันไปสู่ความยั้งยืนของบริษัทจากการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร ด้วยการถือครองสินทรัพย์ทางปัญญา ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์บริษัท อาทิเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคล การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าให้กับบริษัท เป็นข้อมูลหนึ่งในการนำมาพิจารณาการลงทุน เพราะถ้าบริษัทไหนมีการลงทุนกับทรัพยากรบุคคล และเทคโนโลยีสามารถทำให้บริษัททำกำไรได้มากขึ้น รวมถึงการบ่งบอกว่าบริษัทมีการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันเป็นอย่างดี

สรุปจากการสัมภาษณ์ระดับความสำคัญของบริษัทต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ทั้งบริษัทและนักลงทุนให้ความสำคัญต่อทุนทางปัญญาในแต่ละด้าน เพื่อผลประโยชน์และผลตอบแทนของแต่ละฝ่าย อาทิเช่น ถ้าเป็นส่วนของบริษัทให้ความสำคัญในเรื่องการลงทุนและการพัฒนาเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ส่วนนักลงทุนให้ความสำคัญด้านการนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ

2. การเปิดข้อมูลทุนทางปัญญาในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า บริษัทส่วนใหญ่ยังไม่เปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เพราะข้อมูลบางอย่างไม่สามารถเปิดเผยได้ อาจมีผลต่อข้อมูลบางส่วนที่ทำให้คู่แข่งขันทางการค้าทราบความเคลื่อนไหวของบริษัท หรือบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลบางส่วนตามพระราชบัญญัติของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้ ส่วนบางบริษัทยังไม่ทราบถึงการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาจะต้องปฏิบัติอย่างไร เพราะส่วนใหญ่จะมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแบบ 56-1 และรายงานความยั่งยืน เท่านั้น จากการสัมภาษณ์ข้อมูลที่ทางบริษัทได้ทำการเปิดเผย จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบายด้านการพัฒนาความสามารถวิชาชีพของพนักงาน ทักษะพนักงานด้านสังคม การสร้างแรงจูงใจพนักงาน และความสามารถของผู้นำ เป็นต้น หรือบางบริษัทมีการปฏิบัติเกี่ยวกับทุนทางปัญญาแต่ไม่สามารถทราบว่านั้นคือทุนทางปัญญา เช่น การบริหารจัดการทรัพยากรให้คุ้มค่า การใช้กลยุทธ์การบริหารงานแก่พนักงานเพื่อมุ่งสู่นวัตกรรมใหม่ๆ อุตสาหกรรมด้านการผลิตรถยนต์เป็นอุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาด้านทุนทางปัญญา เพราะการพัฒนาบุคคลในบริษัทจะส่งผลต่อความสำเร็จของบริษัท จากข้อมูลสัมภาษณ์ทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการเปิดเผยทุนทางปัญญาบริษัท

ส่วนใหญ่ยังไม่มีการเปิดเผย แต่มีการรายงานเฉพาะบางส่วนของทุนทางปัญญา และยังมีการบริหารงานด้านทุนทางปัญญาแฝงอยู่ในการกำหนดนโยบาย หรือกระบวนการทำงานอยู่แล้ว แต่ยังไม่ทราบว่ากระบวนการที่ปฏิบัติในบริษัทนั้นคือทุนทางปัญญา

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วบริษัทให้ความสำคัญต่อเรื่องต้นทุนและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและให้การสนับสนุนสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมให้มีการเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ต่อการผลิตสินค้า โดยเชื่อถือว่าเป็นสิ่งที่ผลักดันและก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันสำหรับธุรกิจ นำไปสู่แนวคิดใหม่ที่มองว่าทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนนี้ได้กลายมาเป็นปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ บางบริษัทให้การสนับสนุนเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพราะถือว่านวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากทุนทางปัญญาเป็นส่วนที่บริษัทต้องให้ความสำคัญและสนับสนุน และสิ่งที่เน้นส่วนใหญ่จะเน้นไปทางด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคลของบริษัท เพราะเป็นตัวที่ก่อให้เกิดศักยภาพและความรู้ความสามารถของบริษัท และผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่เกิดจากการสัมภาษณ์ในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

1. การเปิดเผยเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การให้ความสำคัญเกี่ยวกับบุคลากรในบริษัท เพื่อเกิดศักยภาพและความรู้ความสามารถทำให้เล็งเห็นว่าบริษัทนั้น มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น เช่นผู้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า ถ้ามีการพัฒนาบุคลากรในบริษัทได้เร็ว บริษัทยิ่งได้ผลตอบแทนต่าง ๆ ในการประกอบกิจการเร็วขึ้น เพราะบริษัทสามารถเติบโตได้ด้วยการบริหารคน อีกท่านได้กล่าวไว้ว่า ถ้าบริษัทมีแนวคิดสนับสนุนการให้ประโยชน์ต่อพนักงาน ถือว่าเป็นต้นทุนตัวหนึ่ง ที่มีผลต่อราคาหุ้นยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ เพราะปัจจุบันไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีผลต่อกำไรลดลงหรือเพิ่มขึ้นของบริษัท แต่ในมุมมองของผู้บริหารบริษัทคิดว่าถ้ามีการสนับสนุนด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลเพิ่มขึ้น จะทำให้ผลิตภัณฑ์ดีขึ้นเท่านั้น เพราะในระยะยาวมูลค่าของบริษัทนั้นน่าจะดีขึ้น เพราะเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลเมื่อเทียบกับบริษัทที่อยู่นอกตลาดแล้ว รวมถึงถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามกฎหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกาศ บริษัทจะต้องปฏิบัติตามในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลตามเงื่อนไขดังกล่าวอยู่แล้ว เพราะต้นทุนและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญามีมูลค่าที่สูง แต่ถ้าบริษัทไหนเล็งเห็นความสำคัญก็สามารถเปิดเผยเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายจากการพัฒนาทรัพยากรบุคคลได้

2. การเปิดเผยหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญา สำหรับการเปิดเผยเรื่องนี้ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย และยังไม่ทำการเปิดเผยข้อมูล ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินประมาณการค่าใช้จ่ายพนักงาน ส่วนการเปิดเผยหนี้สินที่ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ หรือเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของบริษัทยังไม่ค่อยทำการเปิดเผยเท่าไหร่นัก ส่วนการฟ้องร้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยิ่งเป็นเรื่องละเอียดมากเลย เพราะบริษัทไหนมีหนี้สินและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งนี้เกิดขึ้น ส่งผลไม่ดีต่อบริษัทเป็นอย่างมาก

สรุปสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เพราะปัจจุบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นส่วนมาก เป็นการเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ จากทุนทางปัญญาซึ่งเป็นสิ่งที่เพิ่มมูลค่าของบริษัทเอง แต่ถ้ากล่าวถึงผลประโยชน์ที่ได้จากผลงานทุนทางปัญญา นั้นหมายถึงบริษัทสามารถทำกำไรโดยการปรับเปลี่ยนมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมเพื่อสร้างผลประโยชน์ของบริษัทเอง การสร้างมูลค่าองค์กรเป็นผลมาจากบริษัทมีการกำหนดนโยบายในองค์กร เป็นแนวทางให้แต่ละแผนกภายในองค์กรดำเนินตามเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมูลค่าและเกิดความสำเร็จในองค์กร สิ่งนี้ทำให้บริษัทต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับต้นทุนและการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา บริษัทที่ให้ความสำคัญส่วนใหญ่เป็นบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต เพราะเป็นการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ ถ้ากล่าวถึงด้านนักลงทุนจะให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการบริษัทอย่างไรทำให้เกิดผลตอบแทนสูงสุด แต่ถ้าเล็งเห็นว่าบริษัทนั้นได้มีการลงทุนกับทรัพยากรบุคคล แสดงว่าบริษัทนั้นมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ควบคู่ไปด้วยกัน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และส่งผลต่อกำไรของบริษัทนั้นเอง ถ้ามีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจนำมาใช้ในการตัดสินใจในการลงทุนได้

สรุปรูปแบบการรายงานทุนทางปัญญาที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

การศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนารูปแบบการรายงานทุนทางปัญญาที่มีต่อข้อมูลทางบัญชี ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชีของบริษัท และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับการเปิดเผยข้อมูลที่กฎหมายกำหนดตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้รายการที่เปิดเผยมีความไม่ซ้ำซ้อนและทำความเข้าใจง่ายต่อผู้มาศึกษาข้อมูล และผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์รายการเปิดเผยข้อมูลของต่างประเทศร่วมด้วยแต่การวิเคราะห์ข้อมูลการเปิดเผยนั้นได้วิเคราะห์ความสอดคล้องกับสถานการณ์และเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ตามความ

ต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการตัดสินใจข้อมูลทางการเงิน รวมกับการสัมภาษณ์ผู้ที่ใช้ข้อมูลทางบัญชี ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงการเปิดเผยทุนทางปัญญาดังนี้

..... การเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาเป็นสิ่งที่บริษัทควรให้ความสำคัญเพราะเป็นการบ่งบอกถึงการสนับสนุนทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ด้านผลิตภัณฑ์ ทำให้ได้เปรียบคู่แข่งขัน ควรเปิดเผยและสอดแทรกกับรายงานความยั่งยืน เพื่อการตัดสินใจของนักลทุน

(ท่านที่ 1 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 มีนาคม 2562)

..... ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการกำหนดและข้อบังคับให้มีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา บริษัทต้องเล็งเห็นความสำคัญ เพราะส่วนใหญ่แล้วบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล แต่ข้อมูลนั้นได้ถูกรายงานซึ่งเป็นภายใต้ในรายงานความยั่งยืน ควรมีการเปิดเผยแสดงออกมาเป็นงบแสดงรายละเอียดค่าใช้จ่ายและต้นทุนเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเพื่อแสดงความได้เปรียบสำหรับคู่แข่งขันได้เป็นอย่างดี

(ท่านที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 มีนาคม 2562)

..... การเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายและต้นทุนทางปัญญา บางรายการไม่ควรเปิดเผยเพราะถือเป็นความลับของบริษัท ดังที่ว่า ถ้าบริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการพัฒนาและวิจัยผลิตภัณฑ์ อาจทำคู่แข่งขันทราบถึงความเคลื่อนไหวแล้วทำการเลียนแบบสำหรับนวัตกรรมใหม่ๆ ได้

(ท่านที่ 3 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 27 มีนาคม 2562)

..... การวิเคราะห์ด้านสินเชื่อรายละเอียดเกี่ยวกับทุนทางปัญญา เป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะถือว่าบริษัทได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน พร้อมกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนไปกับบุคลากรบุคคลทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เป็นข้อมูลในการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี

(ท่านที่ 4 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 27 มีนาคม 2562)

..... หลักความเป็นจริงถ้าบริษัทไหนมีการลงทุนกับทรัพยากรบุคคลมากเท่าไหร่บริษัทนั้นก็แสดงว่าตอบโจทย์กับสังคมมากเท่านั้น รวมถึงการเปิดเผยทำให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานของบริษัท อาทิเช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าฝึกอบรมพนักงาน การวิเคราะห์เรื่องทดแทนตำแหน่งที่ว่าง

(ท่านที่ 5 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 27 มีนาคม 2562)

..... ข้อมูลเกี่ยวกับพนักงาน การฝึกอบรม ค่าสวัสดิการครอบครัว ค่ารักษาพยาบาล สิ่งเหล่านี้ควรเปิดเผยข้อมูล เพราะเป็นการให้การสนับสนุนเกี่ยวกับบุคลากรในบริษัท ถือว่าบริษัทนั้นมีการส่งเสริมด้านพนักงาน ทำให้บริษัทมีนวัตกรรมใหม่ๆ และองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดจากมนุษย์

(ท่านที่ 6 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 30 มีนาคม 2562)

..... การเปิดเผยควรเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นด้วยว่า เป็นผลิตภัณฑ์แบบไหน ถ้าเป็นนวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมผลิตด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ถ้าเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ทำให้คู่แข่งขันรู้ความเคลื่อนไหวของบริษัทเป็นอย่างแน่นอน

(ท่านที่ 7 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 เมษายน 2562)

..... การเปิดเผยข้อมูลเป็นสิ่งที่ดี ทำให้นักลงทุนนำมาใช้ในการตัดสินใจได้เป็นอย่างดีว่า บริษัทมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพด้วยการสนับสนุนด้านทุนทางปัญญา เพราะเป็นการบ่งบอกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

(ท่านที่ 8 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 เมษายน 2562)

จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้พบว่า ควรมีการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา เพราะเชื่อถือว่าเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในการนำข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาใช้ในการตัดสินใจและบริหารบริษัทอย่างมีประสิทธิภาพ ดังคำให้สัมภาษณ์ของแต่ละท่าน ผู้วิจัยได้ทำการนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา

บริษัท.....

รายงานทุนทางปัญญา

ณ วันที่.....

องค์ประกอบที่ 1 ทุนมนุษย์

การเปิดเผยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคคลภายในองค์กร ด้านความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากบุคคลภายในบริษัท และสิ่งที่ควรเปิดเผยทางด้านรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย

1. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานของบริษัท
2. เปิดเผยความสามารถทางวิชาชีพของพนักงาน
3. เปิดเผยทักษะความสามารถพนักงานด้านสังคม
4. เปิดเผยแรงจูงใจพนักงาน
5. เปิดเผยความสามารถการเป็นผู้นำ

องค์ประกอบที่ 2 ทุนโครงสร้าง

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่หมุนเวียนอยู่ภายในองค์กรและสามารถถ่ายทอดสู่พนักงานที่เข้าใหม่ ได้แก่ ระบบงาน โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยี ซอฟท์แวร์คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลองค์กร กระบวนการทำงาน อาคาร สถานที่ ประกอบด้วย

1. เปิดเผยความร่วมมือภายในบริษัทและการถ่ายทอดความรู้
2. การเปิดเผยการบริหารของผู้นำ
3. การเปิดเผยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การเปิดเผยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์
5. การเปิดเผยเครื่องหมายการค้า

บริษัท.....

รายงานทุนทางปัญญา (ต่อ)

ณ วันที่.....

องค์ประกอบที่ 3 ทุนสัมพันธ์

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับลูกค้า ได้แก่ ฐานข้อมูลลูกค้า ความคิด ความเชื่อ พฤติกรรม ความต้องการของลูกค้า ข่าวสารความรู้จากระบบตลาดภายนอกองค์กร ประกอบด้วย

1. การเปิดเผยความสัมพันธ์กับลูกค้า
2. เปิดเผยความสัมพันธ์กับผู้ขาย (พ่อค้าคนกลาง)
3. การเปิดเผยการประชาสัมพันธ์
4. การเปิดเผยด้านความร่วมมือ

จากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องด้วยเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการไปใช้ในการตัดสินใจของผู้สนใจลงทุนและเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อบ่งบอกต่อการบริหารจัดการภายในบริษัท ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือต่อบริษัทในการตัดสินใจ อาทิเช่น การลงทุน การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น เพราะถ้าบริษัทเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้จะบ่งบอกถึงความก้าวหน้าและมีการพัฒนาบริษัทอยู่ตลอดเวลา และในปัจจุบันสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชน ภาครัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์กรด้วยการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการขยายส่วนงานให้กว้างขวางและเป็นการให้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการพัฒนามนุษย์ อย่างเช่นผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ถ้าบริษัทไหนให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรมากเท่าไหร่ ยิ่งส่งผลดีต่อการบริหารจัดการบริษัท เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างและก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ การสัมภาษณ์ผู้ที่ใช้ข้อมูลทางบัญชี ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวถึงการเปิดเผยการเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา ดังนี้

..... การเปิดเผยข้อมูลต้นทุนด้านเทคโนโลยี จะทำให้ทราบถึงว่าบริษัทนั้นในอนาคตจะพัฒนาอะไร ซึ่งอาจทำให้คู่แข่งขันเข้ามาพัฒนาในลักษณะเดียวกันในเชิงการบริหาร ควรทำการเปิดเผยและสรุปรายการต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเท่านั้น

(ท่านที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 มีนาคม 2562)

..... บริษัทไหนมีค่าใช้จ่ายและต้นทุนเกี่ยวกับทุนมนุษย์ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพได้ เพราะการที่มีสวัสดิการที่ดีย่อมทำให้พนักงานอยู่ในบริษัทได้นานแสดงว่ามีประสบการณ์เยอะ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการได้เป็นอย่างดี

(ท่านที่ 3 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 27 มีนาคม 2562)

..... ต้นทุนและค่าใช้จ่ายบางรายการมีในงบการเงินอยู่แล้ว แต่ถ้านำออกมาแสดงแยกต่างหาก เพื่อเกิดความเข้าใจง่ายต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี

(ท่านที่ 4 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 27 มีนาคม 2562)

..... การเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายและต้นทุนทุนทางปัญญา เป็นการแยกแยะค่าใช้จ่ายและต้นทุนได้อย่างชัดเจน เพราะการลงทุนในเรื่องทุนทางปัญญาบางรายการเป็นค่าใช้จ่ายที่บ่งบอกทำให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าง่ายและชัดเจน ในการวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินงานของบริษัท

(ท่านที่ 6 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 30 มีนาคม 2562)

..... การเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาในปัจจุบัน ในงบการเงินจะถูกรวมแสดงในงบแสดงฐานะทางการเงิน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ รวมถึงบางบริษัทได้นำเสนอในรายงานความยั่งยืน ดังนั้นถ้ามีการเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะต่างประเทศให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เพราะถือว่าบริษัทใดมีทุนทางปัญญามากเท่าไหร่ยิ่งทำให้บริษัทนั้นมีมูลค่าในการทำกำไรมากเท่านั้น

(ท่านที่ 7 ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 เมษายน 2562)

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปและวิเคราะห์รายละเอียดจากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล ทำให้พบว่า ควรมีการนำเสนอรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา เพราะถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจเป็นการแยกแยะค่าใช้จ่ายและต้นทุนได้อย่างชัดเจน เพราะการลงทุนในเรื่องทุนทางปัญญา บางรายการเป็นค่าใช้จ่ายที่บ่งบอกทำให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าง่ายและชัดเจนในการวิเคราะห์สถานการณ์การดำเนินงานของบริษัท และยังรวมถึงต้นทุนและค่าใช้จ่ายบางรายการมีในงบการเงินอยู่แล้ว แต่ถ้านำออกมาแสดงแยกต่างหาก เพื่อเกิดความเข้าใจง่ายต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี และผู้วิจัยได้ทำการสรุปการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ในการสรุปผลรายการที่ควรเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 31 การแสดงข้อสรุปสัมภาษณ์ รูปแบบการเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์	**72.92**	**27.08**
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	62.50	37.50
ค่าใช้จ่ายในการอบรมและพัฒนาพนักงาน	87.50	12.50
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาและทดแทนตำแหน่ง	50.00	50.00
ค่าใช้จ่ายกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและครอบครัว	75.00	25.00
ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล	100.00	0.00
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชุมของพนักงาน	62.50	37.50
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง	**47.92**	**52.08**
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่	25.00	75.00
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา	50.00	50.00
ผลตอบแทนคณะกรรมการ	100.00	0.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุมคณะกรรมการ	75.00	25.00
ต้นทุนทรัพย์สินทางปัญญา (ตราสินค้า)	25.00	75.00
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับฐานข้อมูลองค์ความรู้	12.50	87.50
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์	**84.38**	**15.63**
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์	100.00	0.00
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการชดเชยผู้บริโภค	62.50	37.50

ตารางที่ 31 การแสดงข้อสรุปสัมภาษณ์ รูปแบบการเปิดเผยรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา (ต่อ)

รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ค่าปรับการผิดข้อบังคับด้านผลิตภัณฑ์	75.00	25.00
ค่าใช้จ่ายจากข้อผูกพันตามสัญญาต่อชุมชน สังคม	100.00	0.00
รวม	**68.40**	**31.60**

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของทุนทางปัญญา โดยสามารถอธิบายจากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลของทุนทางปัญญาในภาพรวมส่วนใหญ่ควรมีการเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 68.40 ส่วนความคิดเห็นไม่ควรเปิดเผย คิดเป็นร้อยละ 31.60 จำแนกออกเป็นการรายงานแต่ละประเภทค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์ ควรมีการเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 72.92 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง ไม่ควรทำการเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 52.84 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์ ควรเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 83.38

จากการสัมภาษณ์รายการค่าใช้จ่ายสำหรับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของต่างประเทศ โดยเน้นสภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจของประเทศไทย และการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชี เพื่อทำให้การเปิดเผยนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน รูปแบบการเปิดเผยทุนทางปัญญาผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยต่างประเทศจากหลายๆ ท่าน แล้วผู้วิจัยได้นำมาพัฒนากับงานวิจัยของประเทศไทยที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญา อาทิเช่น ดนัย เทียนพุฒ (2549) อรัญฤทธิ์ รุ่งเรืองวิชชชากุล (2556) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของธุรกิจในประเทศไทย โดยท่านได้กล่าวไว้ว่า ทุนทางปัญญาเป็นทุนที่มีบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งในศาสตร์การจัดการองค์กร และเป็นตัวผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ต้นทุนและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา โดยมีการศึกษามาตรฐานการบัญชีและข้อมูลที่บริษัททำการเปิดเผยในงบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ซึ่งจำแนกออกมาเฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับทุนทางปัญญา ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและผลการศึกษางานวิจัยมาพัฒนาออกแบบเป็นรูปแบบดังต่อไปนี้

รูปแบบรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

บริษัท.....

รายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

ณ วันที่ 31 ธันวาคม .....

หน่วย: บาท

	หมายเหตุ	ปี.....	ปี.....
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายในการอบรมและพัฒนาพนักงาน		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาและทดแทนตำแหน่ง		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและครอบครัว		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชุมของพนักงาน		xxxx	xxxx
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์		**xxxx**	**xxxx**
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา		xxxx	xxxx
ผลตอบแทนคณะกรรมการ		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายในการประชุมคณะกรรมการ		xxxx	xxxx
ต้นทุนทรัพย์สินทางปัญญา (ตราสินค้า,เครื่องหมายการค้า,ซอฟท์แวร์)		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับฐานข้อมูลองค์ความรู้		xxxx	xxxx
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง		**xxxx**	**xxxx**

รูปแบบรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา (ต่อ)

บริษัท.....

รายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม .....

หน่วย: บาท

	หมายเหตุ	ปี.....	ปี.....
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการชดเชยผู้บริโภค		xxxx	xxxx
ค่าปรับการผิดข้อบังคับด้านผลิตภัณฑ์		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายจากข้อผูกพันตามสัญญาต่อชุมชนและสังคม		xxxx	xxxx
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง		**xxxx**	**xxxx**

จากการออกแบบรูปแบบรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาในการนำเสนอ ได้ทำการศึกษาความสำคัญเกี่ยวกับการรายงานทุนทางปัญญา จากงานวิจัยของ Zanjirdar & Kabiribalajadeh (2011) ได้ทำการพิจารณาการวัดและประเมินรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาเป็นเครื่องมือที่เหมาะสม พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางปัญญาด้านต่าง ๆ ในมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับการรายงานทางการเงินที่เป็นที่ยอมรับในประเทศอิหร่าน เพื่อเป็นการบ่งบอกถึงมูลค่าที่แท้จริงของบริษัท และงานวิจัย Randa & Ariyanto (2012) ได้กล่าวถึงทุนทางปัญญาส่งผลต่อมูลค่าของบริษัท ด้วยอิทธิพลจากการมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่ควบคุมนโยบายของบริษัท รวมถึงการควบคุมการดำเนินการทั้งหมดของการจัดการในการดำเนินงานของบริษัท ส่วนใหญ่นักวิจัยหลายท่านจะทำการศึกษาเกี่ยวกับการวัดและเปิดเผยทุนทางปัญญาในรายงานทางการเงิน ดังนั้นความสำคัญเกี่ยวกับการรายงานทุนทางปัญญาในประเทศไทยควรมีการเล็งเห็นความสำคัญ ดังที่ Bani, Yasoureini & Mesgarpour (2014) เพราะถือว่าทุนทางปัญญาเป็นความรู้ในการทบทวนกระบวนการผลิตและการประเมินผลของพนักงาน เพื่อประสบความสำเร็จในการปรับปรุงวิธีการผลิตเพิ่มขึ้นในการแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้า ทุนทางปัญญามีความสำคัญอย่างมาก

ต่อการบ่งบอกถึงการเจริญเติบโต ถือว่าเป็นกลยุทธ์ธุรกิจที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้องค์กรประสบความสำเร็จ และยังรวมถึง siti (2017) ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของทุนทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างมูลค่าประสิทธิภาพรายงานทางการเงินสำหรับการบรรลุเป้าหมายที่สามารถได้เปรียบคู่แข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พร้อมการปรับโมเดลเพื่อความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งให้ได้ค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญา ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์พบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของทุนทางปัญญา (IC) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิเคราะห์พบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) ส่งอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยข้อมูลบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็กและบริษัทขนาดใหญ่ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่ารูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการค้นหาโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมตามกลุ่มขนาดบริษัท และเพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการ

เปิดเผยข้อมูลรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องด้วยเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการไปใช้ในการตัดสินใจของผู้สนใจลงทุนและเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อบ่งบอกต่อการบริหารจัดการภายในบริษัท ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือต่อบริษัทในการตัดสินใจ อาทิเช่น การลงทุน การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ทุนทางปัญญาเป็นการจัดการความรู้ที่ทำการรวบรวมกลยุทธ์และกระบวนการสำหรับการสร้างค้นหาและใช้ประโยชน์ข้อมูล เข้าถึง รวบรวม แบ่งปัน การประเมินและจัดเก็บข้อมูลทุกอย่างเป็นกระบวนการจัดการความรู้ อีกอย่างหนึ่งที่เป็นส่วนสำคัญที่สุดก็คือการที่บริษัทได้ทำการประเมินข้อมูลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ได้เปรียบคู่แข่งขัน สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรายงานทุนทางปัญญา มีความสำคัญต่อบริษัทที่จะส่งผลให้กิจการมีความยั่งยืน ปัจจุบันมีบริษัทหลายแหล่งที่ทำการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางปัญญากระจายข้อมูลออกไป โดยเป็นหัวข้อหนึ่งที่อยู่ในการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม และรายงานประจำปี (Annual Report) ของบริษัท ถ้ากล่าวถึงการรายงานทุนทางปัญญาในต่างประเทศเป็นการรายงานและเปิดเผยทุนทางปัญญาอย่างชัดเจน และจากการศึกษางานวิจัยส่วนใหญ่พบว่าการเปิดเผยรายงานทุนทางปัญญาทำให้เกิดมูลค่าของกิจการ ในช่วงปีที่ผ่านมาประเทศในกลุ่มเอเชียมีความสนใจเรื่องทุนทางปัญญาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน อาทิเช่น มีผู้วิจัยหลายประเทศที่มีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่เกิดจากผลการดำเนินงานของบริษัทโดยเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน ดังนั้นปัจจุบันบริษัทตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องคำนึงถึงกระบวนการทุกขั้นตอนของการกำกับดูแลกิจการเพราะถือว่าเป็นการสร้างมูลค่าในบริษัท รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางปัญญา จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาที่จะสามารถส่งผลให้กิจการมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แต่การรายงานในปัจจุบันนั้นยังไม่มีรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนในการรายงานให้กับบริษัทต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญนี้และมุ่งศึกษาไปยังบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการายงานให้กับบริษัทอื่น ๆ ต่อในอนาคต

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 2,635 บริษัท (527x5) และทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sapling) เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,200 บริษัท โดยทำการศึกษาข้อมูลโครงสร้างผู้ถือหุ้น ทุนทางปัญญา และมูลค่าข้อมูลทางบัญชี จากรายงานประจำปี (แบบ 56-1) งบการเงินประจำปี หมายเหตุประกอบงบการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2556-2560 แล้วทำการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของข้อมูล ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในนำเสนอและบรรยาย ข้อมูลเกี่ยวกับสัดส่วนโครงสร้างผู้ถือหุ้นของบริษัทตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา และข้อมูลความสัมพันธ์ข้อมูลบัญชี ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจำนวน 5 ปี คือ ปี 2556 ปี 2557 ปี 2558 ปี 2559 และปี2560 โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติแบบ LISERL สำหรับการสรุปผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. การอภิปรายผล
3. ข้อจำกัดของการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

สำหรับการนำเสนอสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดการแบ่งหัวข้อในการนำเสนอการสรุปผลการวิจัยออกเป็น ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,200 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 183 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 บริษัท (กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 บริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 บริษัท

2. ข้อมูลพื้นฐานตัวแปรในการศึกษาวิจัย

โครงสร้างผู้ถือหุ้น ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ข้อมูลการวิจัยทั้ง 5 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 สามารถอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 5.77-10.21 ทุนทางปัญญา ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย ค่าสัมประสิทธิ์การใช้ทุน ค่าสัมประสิทธิ์ทุนมนุษย์ และค่าสัมประสิทธิ์ทุนโครงสร้าง ข้อมูลการวิจัยทั้งหมด 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 สามารถ

อธิบายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 154.19-196.65 และ มูลค่าข้อมูลทางบัญชี ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ข้อมูลการวิจัยทั้งหมด 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ถึง พ.ศ. 2560 สามารถอธิบายเกี่ยวกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.62-6.87

3. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พร้อมการปรับโมเดลเพื่อความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งให้ได้ค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ พร้อมกันนี้ทำการพิจารณาเส้นทางของแต่ละปัจจัย ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ผลการทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับระดับปานกลาง เนื่องจากค่าดัชนีอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้องดังนี้ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/d.f.) มีค่าเท่ากับ 2.827 แสดงให้เห็นว่า โมเดลไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากมีค่ามากกว่า 2.00 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.043 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก ๆ เนื่องจากมีค่าน้อยกว่า 0.05 ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) เป็นดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.028 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากมีค่าน้อยกว่า 0.05 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) ที่จะบอกได้ว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเลย (baseline model) (สุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2557, หน้า 28) มีค่าเท่ากับ 0.997 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกันดี เนื่องจากมีค่ามากกกว่า 0.90

ผลการวิเคราะห์เส้นทางของอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งสามารถอธิบายตามวัตถุประสงค์งานวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์พบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของทุนทางปัญญา (IC) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.408

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์พบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) ส่งอิทธิพลทางตรง (0.224) และทางอ้อม (0.055) ในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) คิดเป็นอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.279 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ส่งอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.177, 0.107 และ 0.102 ตามลำดับ

โครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านทุนทางปัญญา (IC) ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) โดยมีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.115

วัตถุประสงค์ที่ 4 ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยข้อมูลบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็กและบริษัทขนาดใหญ่ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการค้นหาโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมตามกลุ่มขนาดบริษัท สามารถสรุปได้ดังนี้

3. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็กที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (โดยอิงกรอบแนวคิดการวิจัย) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก ทำให้มีการค้นพบความสัมพันธ์สำหรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) มากที่สุด รองลงมา คือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) แต่สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ไม่ส่งผล

4. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (แต่ยังอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ ทำให้มีการค้นพบความสัมพันธ์สำหรับ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) มีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ตามลำดับ ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) น้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย โดยแยกผลการสัมภาษณ์ออกเป็นดังต่อไปนี้

1.ความคิดเห็นเกี่ยวกับกับรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องด้วยเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการไปใช้ในการตัดสินใจของผู้สนใจลงทุนและเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อบ่งบอกต่อการบริหารจัดการภายในบริษัท ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือต่อบริษัทในการตัดสินใจ อาทิเช่น การลงทุน การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น เพราะถ้า

บริษัทเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้จะบ่งบอกถึงความก้าวหน้าและมีการพัฒนาบริษัทอยู่ตลอดเวลา และในปัจจุบันสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชน ภาครัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์กรด้วยการนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการขยายส่วนงานให้กว้างขวางและเป็นการให้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการพัฒนามนุษย์ อย่างเช่น ผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ถ้าบริษัทไหนให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรมากเท่าไหร่ ยิ่งส่งผลดีต่อการบริหารจัดการบริษัท เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างและก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ได้

2. รายการเกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่ควรเปิดเผย

ส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของทุนทางปัญญา โดยสามารถอธิบายจากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลของทุนทางปัญญาในภาพรวมส่วนใหญ่ควรมีการเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 68.40 ส่วนความคิดเห็นไม่ควรเปิดเผย คิดเป็นร้อยละ 31.60 จำแนกออกเป็นการรายงานแต่ละประเภทค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์ควรมีการเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 72.92 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง ไม่ควรทำการเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 52.84 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์ ควรเปิดเผยข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 83.38

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นำเสนอการอภิปรายผลตามคำถามการวิจัย พร้อมตอบวัตถุประสงค์ ตัวแปรและตามสมมติฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดการอภิปรายไว้ 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คำถามการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการอภิปรายผลในส่วนแรก คือ 1) โครงสร้างผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร 2) ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร 3) โครงสร้างผู้ถือหุ้น มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างไร 4) โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าทางการบัญชีโดยข้อมูลบัญชีของบริษัทระหว่างบริษัทขนาดเล็กและขนาดใหญ่ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความแปรเปลี่ยนหรือไม่อย่างไร 5) รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลและรายงานทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรพัฒนาและปรับปรุงรายการทุนทางปัญญาอย่างไร

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญามีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างผู้ถือหุ้น มีต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยเชื่อมโยงผ่านทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 4) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีโดยข้อมูลบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็กและบริษัทขนาดใหญ่ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5) เพื่อพัฒนารูปแบบการเปิดเผยและรายงานข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย และผู้วิจัยนำเสนอตามตัวแปรรวมถึงสมมติฐานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามที่ได้ตั้งสมมิตฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา เนื่องจากในปัจจุบันบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนในประเทศไทยมากกว่านักลงทุนต่างชาติ ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับนักลงทุนต่างชาติ จะมีการถือหุ้นในประเทศไทยได้ไม่เกินร้อยละ 49 ดังนั้นการบริหารงานส่วนใหญ่จะเป็นกรรมการบริหารด้วยนักลงทุนคนไทย เพราะการบริหารงานของนักลงทุนต่างชาติ ก็คือปัญหาของตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่เอื้อประโยชน์ให้เฉพาะนักลงทุนภายในประเทศเป็นหลัก เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องการถือครองอสังหาริมทรัพย์ การลงทุนจากต่างชาติยังคงจำกัดเพียงการร่วมทุน ซึ่งอาจทำให้ไม่มีผลต่อการเกิดทุนทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gedajlovic et al. (2005, p.7) ที่ศึกษาเรื่องการ ลงทุนทางตรงจากต่างประเทศบ่งบอกถึงการเจริญเติบโตของผลิต ภาพในประเทศผู้รับทุนได้หรือไม่ พบว่า จากการศึกษาเชิงประจักษ์บ่งชี้ว่าไม่มีนัยสำคัญของผลกระทบจากการลงทุนทางตรง จากต่างประเทศกับการเติบโตของผลิตภาพในประเทศกำลังพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Javorcik & Poelhekke (2017, p.501) ทำการตรวจสอบบริษัทในเครือต่างประเทศขายหุ้นให้กับเจ้าของท้องถิ่น การขายเงินลงทุนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการลดลงของการผลิตปัจจัยทั้งหมดพร้อมกับการลดลงของผลผลิต

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อทุนทางปัญญาเนื่องจากการบริหารด้วยผู้ถือหุ้นสถาบัน ซึ่งได้แก่ สถาบันพระมหากษัตริย์ กองทุน บริษัทประกัน ซึ่งเป็นการบริหารงานจากกลุ่มที่มีขนาดใหญ่จะมีการสนับสนุนนโยบาย จึงทำให้เกิดการพัฒนา

บริษัทด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ อันส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าทุนทางปัญญาของบริษัทที่สามารถพัฒนากำลังการผลิตเพื่อสามารถได้เปรียบคู่แข่งขันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Novitasari & Indira (2009 p.95) นักลงทุนสถาบันจะชอบและสนับสนุนนโยบายที่สามารถปรับปรุงในระยะยาวได้สิ่งจูงใจสำหรับบริษัท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการจัดการทุนทางปัญญา โดยเป็นการสนับสนุนอย่างเต็มที่และเหมาะสมที่สุด ในการควบคุมผู้ถือหุ้นสถาบันและการบริหารจัดการการใช้ทุนทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Purwanto (2011, p.11) ยังระบุด้วยว่าทุนทางปัญญาที่ได้รับการจัดการและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความได้เปรียบด้านการแข่งขันในระยะยาวที่ยั่งยืน ด้วยการแข่งขันที่ยั่งยืนในระยะยาว ประโยชน์จะช่วยให้นักลงทุนให้มูลค่าสูงแก่ บริษัท ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงราคาหุ้นที่สูงขึ้นของบริษัท

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา เนื่องจากการบริหารงานที่มีสัดส่วนการถือหุ้นของหน่วยงานรัฐบาลจะมีการเล็งเห็นผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งอาจจะไม่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรภายในบริษัทที่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าทุนทางปัญญาของบริษัท เพราะโครงสร้างที่ค่อนข้างซับซ้อนและบางทีไม่สอดคล้องกับการดำเนินงาน อาจมีกฎหมายและกฎระเบียบมากเกินไป ทำให้ขาดความคล่องตัวและเกิดความล่าช้าในการทำงาน บางครั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงินส่งผลต่อการทำงานอย่างไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wei, Xie & Zhang (2005, p.87) สำหรับผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลในประเทศจีนชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อการถือหุ้นของรัฐบาลในการดำเนินงาน จากสิ่งนี้ทำให้เห็นว่าการบริหารงานดังกล่าวจะเป็นการแทรกแซงทางการเมืองของการบริหารงานบริษัท ที่มีผู้ถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลเราจึงไม่คาดว่าการลงทุนในบริษัทเหล่านี้จะมุ่งสู่ความยั่งยืนในระยะยาว เพราะทรัพยากรภายในบริษัท และการดำเนินงานอาจจะเป็นผลประโยชน์สำหรับนักการเมืองที่ได้เข้ามาสนับสนุนเพื่อจะได้รับการเลือกตั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saleh et al. (2009, p.1) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา พบว่า การถือหุ้นเป็นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลทางลบกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัยข้อ 4 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อทุนทางปัญญา เนื่องจาก กรรมการบริหารเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจการบริหารงานในบริษัท ซึ่งจะมุ่งเน้นถึงผลประโยชน์มากที่สุด สิ่งนี้ทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรด้วยการนำ

นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ และการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Noradiva et al. (2016, p.514) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ถือหุ้นเป็นกรรมการผู้บริหารจะช่วยลดปัญหาตัวแทน เนื่องจากสามารถแยกการเป็นเจ้าของและการควบคุม เพราะผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารจะมีแรงจูงใจในการตรวจสอบผลตอบแทนที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบกว่าการถือหุ้นที่เป็นครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าระดับการถือหุ้นกรรมการบริหารจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และทำให้เกิดความมั่นคงของบริษัทและทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aminiandehkordi et a. (2016, p.1) วิเคราะห์ผลของการเป็นเจ้าของการบริหารงานมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ทุนทางปัญญาในการดำเนินงานขององค์กร

สมมติฐานการวิจัยข้อ 5 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา เนื่องจากการเป็นเจ้าของครอบครัวของบริษัท ที่ดำเนินการโดยฝ่ายบริหารซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการเพิ่มศักยภาพของการใช้ทรัพยากร และไม่สามารถสร้างมูลค่าของบริษัทดังที่ Maury (2006, p.221); Villalonga & Amit (2006, p.385) จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าเจ้าของบริษัทเป็นส่วนมากหรือส่วนใหญ่เป็นบุคคลในครอบครัวอาจดึงความมั่นคงเพื่อประโยชน์ส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saleh. et al. (2009, p.1) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับทุนทางปัญญา พบว่า การถือหุ้นเป็นครอบครัวมีอิทธิพลทางลบกับประสิทธิภาพทุนทางปัญญา

สมมติฐานการวิจัยข้อ 6 ทุนทางปัญญามีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า ทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจาก ความเกี่ยวข้องของมูลค่าของตัวเลขทางบัญชีควรมีการเปิดเผยข้อมูลในการจัดหาทรัพยากรและความสามารถด้านทุนทางปัญญาของบริษัทในงบแสดงฐานะทางการเงิน หรือรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งเป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญต่อนักลงทุนประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางตัวเลข ถ้ากล่าวถึงการรวมของข้อมูลทุนทางปัญญาควรควบคู่ไปกับมาตรการทางการเงินในรูปแบบความเกี่ยวข้องกับมูลค่านั้นสอดคล้องกับมุมมองของการรายงานทางธุรกิจในวงกว้าง และยังมีสถาบันให้ความสำคัญเกี่ยวกับทุนทางปัญญา ดังที่ Institute of Chartered Accountants in Australia (2008) จากมุมมองนี้การประเมินทุนทางปัญญาของผู้ลงทุนนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในแผนการจัดการกระบวนการและกิจกรรมความรู้เช่นเดียวกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพทางการเงินหรือเชิงปริมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alireza Vafaei et al. (2019, p.407) ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาที่มีต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี พบว่า ควรให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยเพราะมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักลงทุนเป็นอย่างมาก และ

Hayati et al. (2015, p.99) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพทุนทางปัญญาด้วยวิธีการวัดมูลค่าข้อมูลทางบัญชี โดยใช้ตัวชี้วัด กำไรต่อหุ้น ราคาตามบัญชีต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น พบว่า ประสิทธิภาพทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางบวกกับมูลค่าข้อมูลทางบัญชี

สมมติฐานการวิจัยข้อ 7 โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวก ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจากการบริหารงานจากผู้ถือหุ้นต่างชาติให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพข้อมูลทางบัญชีที่เป็นผลต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของความเชื่อถือของข้อมูลที่นำเสนอต่อบุคคลภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jian & Xiao (2015, p.1) ทำการเปรียบเทียบการรวบรวมของกิจการภายหลังการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพการทำงานของบริษัทการถือหุ้นต่างชาติช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งทางการเงินของบริษัท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิต

สมมติฐานการวิจัยข้อ 8 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี ถ้ากล่าวถึงเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นมีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเป็นอย่างมาก เพราะมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารงานของบริษัทเป็นอย่างมากเพราะเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุมผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mokhtari & Faghani (2013) สำหรับตัวบ่งชี้คุณภาพการคาดการณ์รายได้ โดยการทดสอบความสัมพันธ์กับความเป็นเจ้าของสถาบัน พบว่าความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความเป็นเจ้าของสถาบันและคุณภาพของรายได้ (ความคงอยู่ของรายได้และความสามารถในการคาดการณ์ได้) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Novitasari & Indira (2009, p.95) ได้กล่าวถึงทฤษฎีตัวแทนจะได้กล่าวถึงการลดปัญหาตัวแทน โดยการเพิ่มสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่นอกเหนือไปจากการเพิ่มความเป็นเจ้าของการบริหารจัดการปัญหาของหน่วยงานยังสามารถลดลงโดยการเพิ่มความเป็นเจ้าของสถาบัน การเป็นเจ้าของสถาบันที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่การกำกับดูแลเพิ่มเติม ความพยายามในการลดพฤติกรรมการฉวยโอกาสของผู้จัดการเพื่อให้ผู้จัดการดำเนินการตามความประสงค์ของผู้ถือหุ้น ความเป็นเจ้าของสถาบันมากขึ้นการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ของบริษัท ซึ่งจะเพิ่มมูลค่าของบริษัท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lina & Fub (2017, p.17) ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของความเป็นเจ้าของสถาบันกับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศจีน พบว่า การเป็นเจ้าของสถาบันมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านบัญชี

สมมติฐานการวิจัยข้อ 9 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจากโครงสร้างการถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลของประเทศไทยมีกฎหมายบังคับทั้งภาครัฐและเอกชนจึงทำให้ข้อมูลทางบัญชีมีประสิทธิภาพในการรายงานต่อบุคคลภายนอก เพราะถ้าบริษัทใดมีหน่วยงานรัฐถือหุ้นจะทำให้มีความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการสนับสนุนของรัฐบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Najid & Rahman (2011, p.1450) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการถือหุ้นโดยหน่วยงานของรัฐบาลต่อผลการดำเนินงาน ในประเทศมาเลเซีย แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย โดยนักลงทุนมีความเชื่อถือว่าการสนับสนุนจากรัฐบาลจะไม่ส่งผลต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

สมมติฐานการวิจัยข้อ 10 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจากโครงสร้างที่มีผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารเล็งเห็นผลประโยชน์จึงทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเกิดผลประโยชน์แก่ตัวเองและผู้ถือหุ้น โดยการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร ถือเป็นสินทรัพย์ที่ลำค่าในการส่งเสริมมูลค่าขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abor & Biekpe (2007, p.288) พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท และระดับความเป็นเจ้าของในการบริหารงานของบริษัท สอดคล้องกับข้อโต้แย้งข้างต้นเราคาดการณ์ว่าการเป็นเจ้าของการจัดการเพิ่มขึ้น ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมมากขึ้นในกิจกรรมการสร้างมูลค่าซึ่งจะเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว

สมมติฐานการวิจัยข้อ 11 โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เนื่องจาก ผู้ถือหุ้นเป็นส่วนสำคัญต่อการบริหารของบริษัท และการศึกษาหลายชิ้นที่ตรวจสอบโครงสร้างการเป็นเจ้าของแสดงให้เห็นว่าการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในครอบครัวเป็นรูปแบบโครงสร้างความเป็นเจ้าของที่โดดเด่นที่สุดในบริษัท ภาคเอเชียตะวันออกอย่างเช่นเดียวกับประเทศไทยที่ส่วนใหญ่มีการบริหารโดยผู้ถือหุ้นครอบครัว การบริหารงานแบบนี้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อผลการดำเนินงานและรายงานกำไรเพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน กล่าวอีกนัยหนึ่งผลกระทบจากการยึดทรัพย์สินแสดงให้เห็นว่าครอบครัวในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในการควบคุมอาจใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลของบริษัท โดยมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าผู้ถือหุ้นรายย่อย ดังนั้น

ผลของการเป็นเจ้าของครอบครัวของบริษัท ที่ดำเนินการโดยฝ่ายบริหารซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการเพิ่มศักยภาพของการใช้ทรัพยากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hasso (2013) ทำการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนครอบครัวมีความสัมพันธ์ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี พบว่า ผู้ถือหุ้นครอบคัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับข้อมูลทางบัญชี

สมมติฐานการวิจัยข้อ 12 โมเดลอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่มีความแปรเปลี่ยน ผลการทดสอบพบว่า รูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกัน เนื่องจาก การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของการวัดระหว่างกลุ่มผู้ถูกวัด ด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง กล่าวไว้ว่า การนำเครื่องมือวัดไปกับประชากรต่างกลุ่ม ทำให้ได้โมเดลการวัดและผลการวัดแตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อนักวิจัยนำเครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นสำหรับประชากรในประเทศทางตะวันตกนี้ไปใช้กับประชากรในประเทศไทย ในการทดลองเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่ได้รับตัวแปรจัดกระทต่างกัน จะเป็นปัญหาเพราะความแตกต่างในค่าเฉลี่ยผลการวัดจากทั้งตัวแปรจัดกระทำและจากความแปรเปลี่ยนของผลการวัด ข้อมูลที่นำมาใช้ในการทดสอบเป็นข้อมูลของกลุ่มเพื่อทดสอบความแตกต่างของข้อมูล ทำให้พบว่าขนาดของกิจการเกิดความแตกต่างกันของข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shahveis et al. (2017, p.67) ได้ศึกษาทุนทางปัญญาที่มีขนาดกิจการแตกต่างกัน การบริหารแตกต่างกัน เพราะขนาดกิจการมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านทุนทางปัญญา ว่าการบริหารงานในแต่ละบริษัทมีความแตกต่างกัน รวมถึง Juhmani (2013, p.77) ได้นำขนาดของกิจการมาใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างผู้ถือหุ้น พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นในแต่ละสัดส่วนมีความคิดเห็นต่อขนาดกิจการมีความแตกต่าง และ Chandrapala et a. (2013, p67) ได้ทำการศึกษาข้อมูลทางการบัญชีต่อขนาดกิจการ พบว่า บริษัท ที่มีขนาดใหญ่การให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายทางการบัญชีของ บริษัทมหาชนในประเทศอินโดนีเซีย PSAK มากกว่า IFRS ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการค้นหาโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมตามกลุ่มขนาดบริษัท การค้นหาโครงสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมตามกลุ่มขนาดบริษัท จะสังเกตว่าเกิดปัญหาการอธิบายซ้ำซ้อนทำให้ค่าที่ควรเป็นบวกกลับติดลบอย่างเช่นในตัวแปรส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) (เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก) ทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามทิศทางความสัมพันธ์ และ Standard error ของขนาดอิทธิพลสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) สูงถึง 0.56 (ไม่ควรเกิน 0.1) บ่งบอกถึงผลการวิเคราะห์ที่ไม่น่าเชื่อถือเพราะมีความคลาดเคลื่อนสูง ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าโครงสร้างความสัมพันธ์และตัวแปรที่นำมาศึกษายังไม่เหมาะสมที่จะอธิบายความ

แปรปรวนมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับบริษัทขนาดเล็กได้ ซึ่งทำให้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็กที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (โดยอิงกรอบแนวคิดการวิจัย) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้มีการค้นพบความสัมพันธ์สำหรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (FIG) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) มากที่สุด รองลงมา คือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว (FLT) แต่สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) ไม่ส่งผล ส่วนโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ที่ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะความสัมพันธ์ของชุดข้อมูล (แต่ยังอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือโครงสร้างความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้วิจัยปรับปรุงใหม่มีความเหมาะสมกับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ทำให้มีการค้นพบความสัมพันธ์สำหรับโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) สำหรับกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยด้านทุนทางปัญญา (IC) มีอิทธิพลสูงที่สุด รองลงมาคือ สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร (MOR) สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (INT) และสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ (FOR) ตามลำดับ ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล (GOR) มีอิทธิพลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี (VRAI) น้อยที่สุด

จากการทดสอบตามสมมติฐานการวิจัยแล้วผู้วิจัยได้ทำการทดสอบโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และได้ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในแต่ละข้อไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ทำการยืนยันความเป็นไปได้ของโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ พร้อมได้ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกับรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องด้วยเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการไปใช้ในการตัดสินใจของผู้สนใจลงทุนและเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อบ่งบอกต่อการบริหารจัดการภายในบริษัท ทำให้ลูกค้าเกิด

ความเชื่อถือต่อบริษัทในการตัดสินใจ อาทิเช่น การลงทุน การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น เพราะถ้าบริษัทเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้จะบ่งบอกถึงความก้าวหน้าและมีการพัฒนาบริษัทอยู่ตลอดเวลา และในปัจจุบันสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชน ภาครัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์กรด้วยการนำนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นการขยายส่วนงานให้กว้างขวางและเป็นการให้ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการพัฒนามนุษย์ อย่างเช่น ผู้บริหารท่านหนึ่งได้กล่าวว่า ถ้าบริษัทไหนให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรมากเท่าไหร่ ยิ่งส่งผลดีต่อการบริหารจัดการบริษัท เพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างและก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ได้

2. รายการเกี่ยวกับทุนทางปัญญาที่ควรเปิดเผย

ส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของทุนทางปัญญา โดยสามารถอธิบายจากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลของทุนทางปัญญาในภาพรวมส่วนใหญ่ควรมีการเปิดเผยข้อมูล จำแนกออกเป็นการรายงานแต่ละประเภทค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย

2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์ ควรมีการเปิดเผยข้อมูล เพราะข้อมูลที่ทำการเปิดเผยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของบริษัท ถ้ากล่าวถึงความเจริญเติบโตของบริษัทส่วนหนึ่งเกิดจากการความสามารถและทักษะของพนักงานในบริษัท ดังที่ว่าถ้ามีการพัฒนาบุคลากรในบริษัทมากเท่าไหร่ยิ่งส่งผลให้มีกำไรมากขึ้น ดังที่ Kaplan and Norton (2004) ได้กล่าวถึงการจัดการทุนทางปัญญาเป็นสิ่งที่ประชาคมโลกต่างให้ความสนใจศึกษาเพื่อให้องค์กรสามารถใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และทำให้เกิดการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับองค์กรของตนได้มากที่สุด ดังนั้นทุนทางปัญญาเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารจัดการสมัยใหม่คือการจัดการความรู้ เพราะการบริหารงานจะถูกฝังตัวอยู่ในบุคลากรและนำความรู้ไปใช้ปรับทิศทางขององค์กรในอนาคต (Bani, Yasoureini & Mesgarpour, 2014, p.1197) เพราะถือว่าทุนทางปัญญาเป็นความรู้ในการทบทวนกระบวนการผลิตและการประเมินผลของพนักงาน เพื่อประสบความสำเร็จในการปรับปรุงวิธีการผลิตเพิ่มขึ้นในการแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้า ทุนทางปัญญามีความสำคัญอย่างมากต่อการบ่งบอกถึงการเจริญเติบโต ถือว่าเป็นกลยุทธ์ธุรกิจที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้องค์กรประสบความสำเร็จ (Zanjirdar & Kabiribalajadeh, 2011, p.1369; Celenza & Rossi, 2014, p.22; Renato et al. 2012, p.512) ดังนั้นการบริหารจัดการภายในบริษัทปัจจุบันจะต้องมีการคำนึงถึงการเป็นเจ้าของความรู้ โดยการประยุกต์ประสบการณ์ เทคโนโลยีขององค์กร ความสัมพันธ์กับลูกค้า และความชำนาญของผู้เชี่ยวชาญซึ่งทำให้บริษัทสามารถแข่งขันได้ในตลาด

2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง ไม่ควรทำการเปิดเผยข้อมูล เพราะเป็นข้อมูลที่มีผลกระทบต่อคู่แข่งขัน ถ้าคู่แข่งขันได้รับรู้ถึงค่าใช้จ่ายทางด้านนี้มากเท่าไหร่ ทำให้คู่แข่งขันทราบความคืบหน้าการบริหารจัดการของบริษัท ถ้ากล่าวถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับด้านการบริหารงานเป็นค่าใช้จ่ายที่มีทั้งผลดีต่อนักลงทุนและยังมีผลต่อคู่แข่งขัน เพราะเป็นสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์อันมีค่าของขีดความสามารถขององค์กร วัฒนธรรมองค์กร ขั้นตอนปฏิบัติ ระบบสารสนเทศ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูล รูปภาพบริษัท สิทธิบัตรลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้าและอื่น ๆ (Zangoueinezhad & Moshabaki, 2009, p.262; Aramburu & Saenz, 2012, p.919) ดังที่ว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางปัญญาจึงสามารถดึงดูดความสนใจจากนักลงทุนได้เนื่องนักลงทุนได้สัญญาบ่งชี้ถึงความมั่งคั่งและมูลค่าเพิ่มของกิจการ เพื่อนำมาในการสร้างองค์ความรู้ในการได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัท เพราะการที่บริษัทใดเล็งเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม ย่อมทำให้บริษัทนั้นได้เป็นที่ยอมรับของนักลงทุนและผู้บริโภคมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมในประเทศด้วย

2.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์ ควรเปิดเผยข้อมูล ถ้ากล่าวถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์ เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับความรู้และความสามารถในการเรียนรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรและมีความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก เป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กรเพราะช่วยในการสร้างคุณค่าขององค์กรด้วยการเชื่อมโยงความรู้ภายในทรัพยากรกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอก Carmeli & Azeroual, 2009, p.85; Kong & Farrell, 2010, p.97) ถ้ากล่าวถึงเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุนเป็นอย่างมาก เพราะถ้าบริษัทมีการให้ความสำคัญต่อบุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียมากยิ่งส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนว่าบริษัทมีธรรมาธิบาลและมีความโปร่งใสในการบริหารงานของบริษัท Solikhah (2010) การมีอยู่ของ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Integrated Reporting) เพื่อกำหนดให้ บริษัท ต้องบริหารจัดการทุนทางปัญญาอย่างเหมาะสมเพื่อให้การรายงานและการเปิดเผยข้อมูล บริษัท สามารถให้ภาพรวมที่ดีที่สุดในการจัดการของทุนทางปัญญา. การบริหารจัดการทุนทางปัญญาที่เหมาะสมอาจช่วยเพิ่มมูลค่าตลาดของ บริษัท ซึ่งนักลงทุนมีแนวโน้มที่จะให้ราคาที่สูงขึ้นสำหรับหุ้นที่บริษัทมีการบริหารจัดการทุนทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในกระบวนการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถแยกข้อจำกัดได้

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี โดยทำการทบทวนวรรณกรรมในอดีต และจากแนวคิดทฤษฎีจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวรรณกรรมต่างประเทศ ดังนั้นผู้ที่จะนำผลการวิจัยเพื่อการประยุกต์ในการวิจัยครั้งต่อไปต้องพิจารณาข้อจำกัดดังกล่าว

2. การศึกษาเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเป็นข้อมูลใหม่เนื่องด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลมากเท่าที่ควร เพราะการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บจากข้อมูลทางการเงินจากรายงานประจำปี และงบการเงินของบริษัทเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยจำแนกข้อเสนอแนะเป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริษัท ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับทุนทางปัญญา จากผลการวิจัยนี้ ทำให้ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทราบถึงโครงสร้างผู้ถือหุ้นมีผลกระทบต่อทุนทางปัญญา และผู้บริหารสามารถนำโมเดลดังกล่าว ไปบริหารจัดการภายในบริษัท ในการวิเคราะห์สัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทมีความสำคัญต่อกาบริหารจัดการด้านทุนทางปัญญา เช่น เป็นความรู้ในการทบทวนกระบวนการผลิตและการประเมินผลของพนักงาน เพื่อประสบความสำเร็จในการปรับปรุงวิธีการผลิตเพิ่มขึ้นในการแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้า ทุนทางปัญญามีความสำคัญอย่างมากต่อการบ่งบอกถึงการเจริญเติบโต ถือว่าเป็นกลยุทธ์ธุรกิจที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้องค์กร

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี ความเกี่ยวข้องของมูลค่าของตัวเลขทางบัญชีควรมีการเปิดเผยข้อมูลในการจัดหาทรัพยากรและความสามารถด้านทุนทางปัญญาของบริษัท ในงบแสดงฐานะทางการเงิน หรือรายงานประจำปีของบริษัท ซึ่งเป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญต่อนักลงทุนประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางตัวเลข

1.3 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า โครงสร้างผู้ถือหุ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล สัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร และสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นมีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเป็นอย่างมาก เพราะมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารงานของบริษัทเป็นอย่างมากเพราะเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุมผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย

1.4 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ให้โมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจากการทำการยืนยันผลการวิจัยโดยศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้มีส่วนได้เสีย ได้ข้อสรุปว่า โมเดลดังกล่าวมีความสมเหตุสมผล สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริง แสดงให้เห็นว่าการนำโมเดลดังกล่าวเพื่อกำหนกลยุทธ์การบริหารงานด้านบุคลากรเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งด้านต่าง ๆ ในบริษัท

1.5 จากผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา โดยได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนได้เสีย ทำให้พบว่า รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลควรมีหัวข้อเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทุนมนุษย์ ค่าใช้จ่ายโครงสร้าง และค่าใช้จ่ายทุนสัมพันธ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถพิจารณาในกระบวนการดำเนินการวิจัยเพื่อการแนะนำการศึกษาวิจัยให้เกิดประโยชน์ในครั้งต่อไปนี้ ดังนี้

2.1 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชี เช่น การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานรายงานทางการเงิน เพราะตัวแปรนี้สามารถบ่งบอกถึงความสำคัญต่อข้อมูลทางการบัญชีเป็นอย่างดี

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มการศึกษาและกลุ่มตัวแปรที่มีปัจจัยต่อทุนทางปัญญาให้มากกว่าเดิม เพราะทุนทางปัญญาในประเทศไทยมีการสนับสนุนเป็นอย่างดี แต่การเกิดทุนทางปัญญา แต่บางบริษัทยังไม่มีความรู้ทางด้านนี้เลย ควรศึกษาเกี่ยวกับ ระดับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

2.3 การศึกษาครั้งต่อไปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลควรแยกข้อมูลวิเคราะห์ตามขนาดของบริษัทจะทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่มีความตรงมากกว่า

สรุป

ผลการการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา พบว่าโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญา โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อทุนทางปัญญา โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาล ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหาร มีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อทุนทางปัญญา โครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อทุนทางปัญญาทุนทางปัญญามีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวก ต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นหน่วยงานรัฐบาลมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นกรรมการบริหารมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโครงสร้างผู้ถือหุ้นสัดส่วนผู้ถือหุ้นครอบครัวมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีรูปแบบโมเดล (Model Form) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีระหว่างบริษัทขนาดเล็ก (Small) และขนาดใหญ่ (Large) แตกต่างกันผู้วิจัยได้ทำการยืนยันความเป็นไปได้ของโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเปิดเผยข้อมูลรายงานทุนทางปัญญาเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องด้วยเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการไปใช้ในการตัดสินใจของผู้สนใจลงทุนและเป็นข้อมูลในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อบ่งบอกต่อการบริหารจัดการภายในบริษัท ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือต่อบริษัทในการตัดสินใจ จากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ในการทบทวนกระบวนการผลิตและการประเมินผลของพนักงาน เพื่อประสบความสำเร็จในการปรับปรุงวิธีการผลิตเพิ่มขึ้นในการแข่งขันกับคู่แข่งทางการค้า ทุนทางปัญญามีความสำคัญอย่างมากต่อการบ่งบอกถึงการเจริญเติบโต ถือว่าเป็นกลยุทธ์ธุรกิจที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้องค์กร

บรรณานุกรม

คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). **รายงานประจำปี 2559**. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.

ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์. (2560). **รายงานประจำปี 2560 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.** กรุงเทพฯ.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรส: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ. (2558). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2557). **วารสารวิชาชีพบัญชี.** ปีที่ 11 ฉบับที่ 30 (เม.ย. 2558) หน้า 78-84.

ดนัย เทียนพุฒ. (2549). **ต้นแบบเชิงยุทธศาสตร์ของทุนทางปัญญาสำหรับธุรกิจไทยศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทผลิตอุปกรณ์ก่อสร้าง.** วิทยานิพนธ์ การจัดการดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). **รายงานประจำปี 2560**. คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). **ข้อมูลบริษัท/หลักทรัพย์.** https://www.set.or.th/set/mainpage.do?language=th&country=TH. พฤษภาคม 2561.

ฝ่ายพัฒนาธรรมาภิบาลเพื่อตลาดทุนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). **การกำกับดูแลกิจการ.** ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.

พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย. **วารสารพัฒนการเศรษฐกิจปริทัศน์** ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม.

พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). **โมเดลสมการโครงสร้าง(Structural Equation Modeling.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์. (2558). **คู่มือคำอธิบายกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน.** (เผยแพร่ 17 กันยายน 2558). กรุงเทพฯ : สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชูปถัมภ์.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2558). **การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล.** พิมพ์ครั้งที่ 6. สามลดา: กรุงเทพฯ.

สุภมาส อังศุโชติ และคณะ. (2557). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

สุวิมล ติรกานันท์. (2555). **การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2551). ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. **วารสารบริหารธุรกิจ.** ปีที่ 31 ฉบับที่ 120 ตุลาคม- ธันวาคม 2551

อรัญฤทธิ์ รุ่งเรืองวิชชากุล. (2556). **กลยุทธ์ธุรกิจและทุนทางปัญญาส่งผลต่อประสิทธิภาพดำเนินงานธุรกิจอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อังครัตน์ เพรียบจริยวัฒน์. (2555). **IFRS ข้อกำหนดที่สำคัญของมาตรฐานและการตีความ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร.

อัญญา ขันธวิทย์. (2552). **การสร้างมูลค่ากิจการ บทบาทของการกำกับดูแลกิจการและการบริหารงานอย่างแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม**. การกำกับดูแลเพื่อสร้างมูลค่ากิจการ. กรุงเทพมหานคร.

BIBLIOGRAPHY

Abor, J., & Biekpe, N. (2007). **Corporate governance, ownership structure and performance of SMEs in Ghana: Implications for financing opportunities**. Corporate Governance, 7(3), 288–300.

Ahangar, R. G. (2011). **The relationship between intellectual capital and financial performance: An empirical investigation in an Iranian company**. African journal of business management, 5(1), 88.

Alcaniz, L., Gomez-Bezares, F., & Roslender, R. (2011). **Theoretical perspectives on intellectual capital: A backward look and a proposal for going forward.** In Accounting forum Vol. 35, No. 2, pp. 104-117

Alina, R. & Bogdan, R. (2015). **The influence of the audit report on the relevance of accounting information reported by listed Romanian companies**. Procedia Economics and Finance, 20, 562-570.

Alireza, V., Taylor, D. & Ahmed, K (2019). **The value relevance of intellectual capital disclosures. Journal of intellectual capital**.Vol.12 No.3, 2011. Pp 407-429.

Aminiandehkordi, P., Ahmad, A., & Hamzeh, N. (2014). **The Moderating Effect of Management Ownership on the Relationship between Intellectual Capital Performance and Market Value of Company.** In 5th Asia Pacific Business Research Conference, February (Vol. 17, p. 18).

Anderson, R. C., & Reeb, D. M. (2003). **Founding‐family ownership and firm performance: evidence from the S&P 500.** The journal of finance, 58(3), 1301-1328.

Andow, H. A., & David, B. M. (2016). Ownership structure and the financial performance of listed conglomerate firms in Nigeria. **The Business & Management Review**, 7(3), 231.

Andriessen, D. (2004). **Making sense of intellectual capital, designing a method for the valuation of intangibles**. Oxford: Elsevier

Aramburu. N., Saenz. J. & Blanco, C.E. (2012). **Knowledge sharing and innovation in Spanish and Colombian High-tech firms**. Journal of Knowledge Management. Vol. 16 No.6, pp.919-933.

Asadi, A., & Pahlevan, M. (2016). **The Relationship between Ownership Structure and Firms' Performance in Tehran Stock Exchange.** Journal of Insurance and Financial Management, 1(2).

Asare, Bae, B. I., Tietjen, I., Atabay, K. D., Evrony, G. D., Johnson, M. B., E., ... & Overman, L. (2014). **Evolutionarily dynamic alternative splicing of GPR56 regulates regional cerebral cortical patterning.** Science, 343(6172), 764-768.

Ayu, A. A., & Marita, K. W. (2017). PENGARUH INTELLECTUAL CAPITAL DAN ARUS KAS TERHADAP RELEVANSI NILAI INFORMASI AKUNTANSI BERDASARKAN IFRS (Studi pada Perusahaan Manufaktur di Bursa Efek Indonesia (BEI) Periode 2013-2015)

Ball, R., & Brown, P. (1968). **An empirical evaluation of accounting income numbers**. Journal of accounting research, 159-178.

Bambang, B. S., & Mukhtaruddin, M. (2015). Intellectual capital, firm value and ownership structure as moderating variable: Empirical study on banking listed in Indonesia stock exchange period 2009-2012. **Asian Social Science**, 11(16), 1-12.

Bani, M., Mehrpouyan, H., Keshavarziyan, M., & Rohani, M. (2014). Study of the effect of intellectual capital components and firm size. **Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review**, 33(2544), 1-9.

Barney, J. B., Ketchen Jr, D. J., & Wright, M. (2011). **The future of resource-based theory: revitalization or decline?.** Journal of management, 37(5), 1299-1315.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. **Journal of management**, 17(1), 99-120.

Barth, M. E., Beaver, W. H., & Landsman, W. R. (2001). The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view. **Journal of accounting and economics**, 31(1-3), 77-104.

Beaver, W. H. (1968). **The information content of annual earnings announcements.** Journal of accounting research, 67-92.

Belkaoui, A. R. (2003). Intellectual capital and firm performance of US multinational firms: a study of the resource-based and stakeholder views. **Journal of Intellectual capital**, 4(2), 215-226.

Black, B. S., Jang, H., & Kim, W. (2006). **Does corporate governance predict firms' market values? Evidence from Korea.** The Journal of Law, Economics, and Organization, 22(2), 366-413.

Bohdanowicz, L. (2014). **Managerial Ownership and Intellectual Capital Efficiency: Evidence From Poland**. China-USA Business Review, 13(10), 626-635.

Bohdanowicz, L., & Urbanek, G. (2013). **The impact of ownership structure on intellectual capital efficiency: Evidence from Polish emerging market.Bohdanowicz.** (2014)

Bonazzi, L., & Islam, S. M. (2007). **Agency theory and corporate governance: A study of the effectiveness of board in their monitoring of the CEO**. Journal of Modelling in Management, 2(1), 7-23.

Bonin, J. P., Hasan, I., & Wachtel, P. (2005). Bank performance, efficiency and ownership in transition countries. **Journal of banking & finance**, 29(1), 31-53.

Bontis, N. (2004). **National intellectual capital index: a United Nations initiative for the Arab region.** Journal of intellectual capital, 5(1), 13-39.

Bontis, N., Keow, W. C. C., & Richardson, S. (2000). **Intellectual capital and business performance in Malaysian industries**. Journal of Intellectual Capital, 1(1), 85-100.

Bontis, Tarlatzis, B. C., J., Kolibianakis, E. M., Sanopoulou, T., Papadimas, J., Lagos, S., & Mantalenakis, S. (1991). **Evaluation of intrauterine insemination with washed spermatozoa from the husband in the treatment of infertility.** Human Reproduction, 6(9), 1241-1246.

Brickley, Decker, S, D., Saarela, J., & Angele, J. (1998). **A query and inference service for RDF**. In QL'98-The Query Languages Workshop (Vol. 96).

Brimble & Hodgson. (2007). **Tntellectual Capital: Tomorrow's Assets,today'sCallege**, From http///www.cpavision.org/vision/wpaper0b.cfin (Retrieved 09 February 2007)

Brooking, A. (1996). **Intellectual capital**. Cengage Learning EMEA.

Bushman, R. M., Piotroski, J. D., & Smith, A. J. (2004). **What determines corporate transparency.** Journal of accounting research, 42(2), 207-252.

Butterworth-Heinemann.Aramburu, N., & Sáenz, J. (2011). **Structural capital, innovation capability, and size effect: An empirical study.** Journal of Management & Organization, 17(3), 307-325.

Camodeca, R., Almici, A., & Brivio, A. R. (2014). **The value relevance of accounting information in the Italian and UK stock markets.** Problems and Perspectives in Management, 12(4), 512-519.

Campbell, E. M. & Yool, A. J., (2012). **Structure, function and translational relevance of aquaporin dual water and ion channels.** Molecular aspects of medicine, 33(5-6), 553-561.

Carmeli, A., & Azeroual, B. (2009). **How relational capital and knowledge combination capability enhance the performance of work units in a high technology industry.** Strategic entrepreneurship journal, 3(1), 85-103.

Carney, R. W., & Child, T. B. (2013). **Changes to the ownership and control of East Asian corporations between 1996 and 2008: The primacy of politics.** Journal of Financial Economics, 107(2), 494-513.

Celenza, D., & Rossi, F. (2013). **Ownership concentration, intellectual capital, and firm performance: Evidence from Italy.** China-USA Business Review, 12(12).

Celenza, D., & Rossi, F. (2014**). Intellectual capital and performance of listed companies: empirical evidence from Italy.** Measuring Business Excellence, 18(1), 22-35.

Chandrapala, J., Oliver, C. M., Kentish, S., & Ashokkumar, M. (2013). **Use of power ultrasound to improve extraction and modify phase transitions in food processing**. Food Reviews International, 29(1), 67-91.

Chatzkel, J. (2002). A conversation with Göran Roos. **Journal of Intellectual Capital**.

Chen, M. C., Cheng, S.J. & Hwang, Y. (2005) An empirical investigation of the relationship between intellectual capital and firms' market value and financial performance. **Journal of Intellectual Capital**, 6(2), 159-176.

Chhibber, P. K., & Majumdar, S. K. (1999). Foreign ownership and profitability: Property rights, control and the performance of firms in Indian industry. **Journal of Law and Economics**, 152, 209–238.

Claessens, S., Djankov, S., Fan, J. P., & Lang, L. H. (2002). Disentangling the incentive and entrenchment effects of large shareholdings. **Journal of Finance**, 57, 2741–2771.

Claessens, S., Djankov, S., & Lang, L. H. (2000). **The separation of ownership and control in East Asian corporations.** Journal of financial Economics, 58(1-2), 81-112.

Clarke, G. R., Cull, R., & Shirley, M. M. (2005). **Bank privatization in developing countries: a summary of lessons and findings**. Journal of Banking and Finance, 29, 1915–1930.

Classens, S., & Peters, R. K. (1997). **State enterprise performance and soft budget constraints**. Economic in Transition, 5, 305–322.

Cohen, S., & Lauterbach, B. (2008). **Differences in pay between owner and non-owner CEOs: Evidence from Israel.** Journal of multinational financial management.18 (2008). 4-15.

Cucculelli, M., & Micucci, G. (2006**). Entrepreneurship, inherited control and firm performance in Italian SMEs**. Working Paper No. 258, Universita' Politecnica delle Marche.

Dadashinasab, M., & Sofian, S. (2014). **The impact of intellectual capital on firm financial performance by moderating of dynamic capability**. Asian Social Science, 10(17), 93.

Dahlquist, M., & Robertsson, G. (2001). **Direct foreign ownership, institutional investors and firm characteristics**. Journal of Financial Economics, 59, 413–440.

Damanpour, F. (1991). **Organizational innovation: A meta-analysis of effects of determinants and moderators.** Academy of management journal, 34(3), 555-590.

Demsetz, H., & Lehn, K. (1985). **The structure of corporate ownership: Causes and consequences**. Journal of political economy, 93(6), 1155-1177.

Denis, D. K., & McConnell, J. J. (2003). **International corporate governance.** Journal of financial and quantitative analysis, 38(1), 1-36.

Djankov, S. (1999). **The enterprise isolation program in Romania.** Journal of Comparative Economics, *27,* 281-293.

Drucker, P. (1995). **Managing in a Time of Great Change**. Oxford: Butterworth Heinemann.

Dzinkowski, R. (2000). **The measurement and management of intellectual capital: An introduction.** Management Accounting: Magazine for Chartered Management Accountants, 78(2), 32-35.

Dzinkowski, R. (2002). **Knowledge Management in Financial Services.** FT Mastering Management, http://www. ftmastering. com/mmo/mmo10_2. htm.

Fama, E. F., & Jensen, M. C. (1983). **Separation of ownership and control.** The journal of law and Economics, 26(2), 301-325.

Fan, J. P., & Wong, T. J. (2002). **Corporate ownership structure and the informativeness of accounting earnings in East Asia.** Journal of accounting and economics, 33(3), 401-425.

Easton, P. D. (1999**). Security returns and the value relevance of accounting data**. Accounting horizons, 13(4), 399-412.

Fauzi, H., & Musallam, S. R. (2015). **Corporate ownership and company performance: a study of Malaysian listed companies.** Social Responsibility Journal, 11(3), 439-448.

Edvinsson, L., & Malone, M. (1997). **Intellectual capital: Realizing your company's true value by finding its hidden brainpowe**r. Harper- Collins Publishers: New York.

Edvinsson, L., & Malone, M. S. (1997). **Intellectual capital: Realizing your company's true value by finding its hidden brainpower.**

Eng, L. L., & Shackell, M. (2001). **The implications of long-term performance plans and institutional ownership for firms' research and development (R&D) investments.** Journal of Accounting, Auditing & Finance, 16(2), 117-139.

Feltham, G. A., & Ohlson, J. A. (1995). **Valuation and clean surplus accounting for operating and financial activities**. Contemporary accounting research, 11(2), 689-731.

Ferraro, O., & Veltri, S. (2012). **A critical analysis of the empirical researches on comprehensive income value relevance**. Vol. 76, No. 4, pp. 587-594, 2012.

Firer, S., & Stainbank, L. (2003). **Testing the relationship between intellectual capital and a company's performance: Evidence from South Africa**. Meditari Accountancy Research, 11(1), 25-44.

Firer, S., & Williams, S. M. (2003**). Intellectual capital and traditional measures of corporate performance**. Journal of intellectual Capital, 4(3):348-360.

Francis, J., & Schipper, K. (1999). **Have financial statements lost their relevance?** Journal of accounting Research, 37(2), 319-352.

Friska., H. F. & Reteo, K. (2013). **Analysis of ownership structure effect on economic value added**. International Journal of administrative science & organization, September 2013.

Gan, K., & Saleh, Z. (2008). **Intellectual capital and corporate performance of technology-intensive companies. Asian**. Journal of Business and Accounting, 1(1), 113–130.

Gan, H. Victoravich, L. M., & Xu, P., (2012). **Institutional Ownership and Executive Compensation: Evidence from US banks during the financial crisis.** Managerial Finance, 39(1), 28-46.

Gedajlovic, R., Yoshikawa, T. & Hashimoto.M. (2005). **Ownership structure, investment Behavior and firm performance in japanese manufacturing industries**. Published in Organization studies, Jan 2005, V.26, Issue 1,pp.7-35.

Gillan, S., & Starks, L. (2003). **Corporate governance, corporate ownership, and the role of institutional investors: A global perspective.**

Gürbüz, A. O., Aybars, A., & Kutlu, Ö. (2010). **Corporate governance and financial performance with a perspective on institutional ownership: empirical evidence from Turkey.** Journal of Applied Management Accounting Research, 8(2), 21.

Habib, A. A., Abdel-Azim, M. A., Abd-Allh, Y. M., & Saleh, Y. K. (2012). **Estimation of hydraulic jump characteristics in stilling basin with guide walls.** J. Eng. Sci.(JES) Assiut University, 40(6), 1599-1609.

Hadani, M., Goranova, M., & Khan, R. (2011). **Institutional investors, shareholder activism, and earnings management.** Journal of business research, 64(12), 1352-1360.Hadani, Goranova & Khan, 2011)

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (1998) **Hair, Joseph F., et al. Multivariate data analysis.** Vol. 5. No. 3. Upper Saddle River, NJ: Prentice hall, 1998.

Haji, A. A. (2015). **The role of audit committee attributes in intellectual Capital disclosures.** Managerial Auditing Journal. Journal, Vol. 30 Iss 8/9 pp. 756 – 784.

Halonen, E., Pavlovic, P., & Persson, R. (2012). **Value relevance of accounting information and its impact on Stock prices: Evidence from Sweden**. Journal of Contemporary Accounting & Economics 9.1 (2013): 47-59.

Hasso, C. (2013). **Writing technology: Studies on the materiality of literacy.** Routledge.

Hayati, M., & Putra, A. R. (2015). **The Effect of Intellectual Capital to Value Relevance of Accounting Information Based on PSAK Convergence of IFRS**. Social and Behavioral Sciences 211 (2015) 999 – 1007.

Hayati, M. (2016).**Value relevance of Accounting Information Based on PSAK Convergence IFRS (Manufacture firms in Indonesia)** , Jurnal Praktik Bisnis, Volume 5, Nomor 1, Mei 2016.

Henryani, F. F., & Kusumastuti, R. (2013). **Analysis Of Ownership Structure Effect On Economic Value Added.** Bisnis & Birokrasi, 20(3), 171.

Heung, V. C., Qu, H., & Chu, R. (2001). **The relationship between vacation factors and socio-demographic and travelling characteristics: The case of Japanese leisure travellers.** Tourism management, 22(3), 259-269.

Holthausen, R. W., & Watts, R. L. (2001). **The relevance of the value-relevance literature for financial accounting standard setting.** Journal of accounting and economics, 31(1-3), 3-75.Imam & Malik (2007)

Hong, P.T.. David, P. & Phil, H. (2007). **Intellectual capital and financial returns of companies**. Journal of Intellectual capital, 8(1), 76-95.

Herremans, I. M., Isaac, R. G., Kline, T. J., & Nazari, J. A. (2011). **Intellectual Capital and Uncertainty of Knowledge: Control by Design of the Management System**. Journal of Business Ethics 98(4):627-640.

Javorcik, B., & Poelhekke, S. (2017). **Former foreign affiliates: Cast out and outperformed?.** Journal of the European Economic Association, 15(3), 501-539.

Javornik, A., & Mandelli, A. (2012**). Behavioral perspectives of customer engagement: An exploratory study of customer engagement with three Swiss FMCG brands**. Journal of Database Marketing & Customer Strategy Management, *19*(4), 300-310.

Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). **Theory of the firm: Managerial behavior, costs and ownership structure**. Journal of Financial Economics, 3, 305–360.

Jensen, M. (1993). **Theory of the firm: Managerial behavior, agency cost and ownership structure**. Journal of Financial Economics, 3(4), 305-360.

Jensen, M. (1997). **The ruoubled language of accounting gets tougue-tied over intangibles**", Business Review Weekly, October,pp.92-94

Jian, W. & Xiao, W. (2015) **Benets of Foreign Ownership: Evidence from Foreign Direct Investment in China**. February 5, 2015

Juhmani, O. (2014). **Determinants of corporate social and environmental disclosure on websites: The case of Bahrain.** Universal Journal of Accounting and Finance, 2(4), 77-87.

Juhmani, O. I. (2013). **Ownership structure and corporate voluntary disclosure: evidence from Bahrain.** International Journal of Accounting and Financial Reporting, 3(2), 133.

Kaplan, R. S., Kaplan, R. E., Norton, D. P., Davenport, T. H., & Norton, D. P. (2004). **Strategy Maps: Converting Intangible Assets into Tangible Outcomes**. Boston: Harvard University Press.

Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2001). **Transforming the balanced scorecard from performance measurement to strategic management: Part I.** Accounting horizons, 15(1), 87-104.

Kathleen, Emre, & Jin. (2014). **Stock repurchases as an earnings management mechanism: the impact of financing constraints.** Journal of Corporate Finance, 25 (2014), pp. 1-15.

Kesten, J. B. (2013). **Towards a moral agency theory of the shareholder bylaw power**. Temple Law Review, 85 (3) (2013), pp. 523-574.

Kim, S. H. Taylor, D. (2013). **Intellectual capital vs the book-value of assets: A value-relevance comparison based on productivity measures.** Journal of Intellectual Capital, Volume 15, Number 1, 2014.

Khan, A., Muttakin, M. B., & Siddiqui, J. (2013). **Corporate governance and corporate social responsibility disclosures: Evidence from an emerging economy**. Journal of business ethics, 114(2), 207-223.

Khanchel, I. (2007). **Corporate governance: measurement and determinant analysis.** Managerial Auditing Journal, 22(8), 740-760.

Kolasa, M., Rubaszek, M., & Taglioni, D. (2010**). Firms in the great global recession: The role of foreign ownership and financial dependence.** Emerging Markets Review, 11(4), 341-357.

Kong, E., & Farrell, M. (2010). **Knowledge and learning capabilities in non-profit organizations: a relational capital perspective.** The International Journal of Learning, 17(3), 97-116.

Kozlenkova, I. V., Samaha, S. A., & Palmatier, R. W. (2014). **Resource-based theory in marketing.** Journal of the Academy of Marketing Science, 42(1), 1-21.

Krismiaji, W. (2019). **Ownership Concentration, Firm Size, and Information Value Relevance: Indonesian Evidence.** Journal of accounting and investment, vol.2 no.2 may. 2019.

Kujansivu, P., & Lonnqvist, A. (2008). **Business process management as a tool for intellectual capital management.** Knowledge and Process Management, 15(3), 159-169.

Lev, B. (2001). **Intangibles: Management, Measurement and Reporting**. Washington DC: Brookings Institution Press.

Liao, S., Jain, A. K., & Li, S. Z. (2016). **A fast and accurate unconstrained face detector**. IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence, 38(2), 211-223.

Lina, Y. R. & Fub, X. M. (2017). **Doesinstitutional ownership in fluence firm performance?** Evidence from China International Review of Economics and Finance 49 (2017) 17–57.

Lincoin, Y.S. & Guba, E.A. (1985). **Naturalistic inquiry**. Beverly hills, CA.sage.

Maditinos, D., Chatzoudes, D., Tsairidis, C., & Theriou, G. (2011). **The impact of intellectual capital on firms' market value and financial performance.** Journal of intellectual capital, 12(1), 132-151.

Mahaputeri, A. A., & Yadnyana, I. K. (2014). **Pengaruh Struktur Kepemilikan, Kebijakan Pendanaan Dan Ukuran Perusahaan Terhadap Kinerja Perusahaan**. E-Jurnal Akuntansi, 58-68.

Massimo, C., Croce, A. & Murtinu, S. (2014**). G.C. Massimo, C. Annalisa, M. Samuele Ownership structure, horizontal agency costs and the performance of high-tech entrepreneurial firms Small Business Economics**, 42 (2) (2014), pp. 265-282

Marr, B., & Adams, C. (2004). **The balanced scorecard and intangible assets: similar ideas, unaligned concepts.** Measuring business excellence, 8(3), 18-27.

Marr, B., & Schiuma, G. (2003). **Business performance measurement–past, present and future.** Management decision, 41(8), 680-687.

Maury, M. G. (2006). **Corporate performance, corporate governance and top executive turnover in Finland**. European Financial Management, 12(2), 221–248.

Mehralian, G., Rasekh, H. R., Akhavan, P., & Ghatari, A. R. (2013). **Prioritization of intellectual capital indicators in knowledge-based industries: evidence from pharmaceutical industry**. International Journal of Information Management, 33(1), 209-216.

Memon, S., Umrani, S., & Pathan, H. (2017). **Application of constant comparison method in social sciences: a useful technique to analyze interviews**. Grassroots, 51(1).

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). **Qualitative data analysis: An expanded sourcebook. sage.**

Mohd-Saleh, N., Rahman, C. A., & Ridhuan, M. (2009). **Ownership structure and intellectual capital performance in Malaysia.**

Mokhtari, Z., & Faghani, K. (2013). **Relationship of Institutional Ownership with Firm Value and Earning**.

Morck, R., Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1988). **Management ownership and market valuation: An empirical analysis.** Journal of financial economics, 20, 293-315.

Murale & Jayraj. (2010). **Impact of Intellectual Capital on Firm Performance: A Resource Based View Using VAIC Approach**. International journal of business management, economic and information technology. Vol.2 No.2 pp.283-292.

Nadya Gomes L. et al. (2019). **Intellectual Capital Disclosure, Information Asymmetry, Cost of Capital, and Firm Value: Empirical Studies on Indonesian Manufacturers**. Petra international journal of business studies, Vol.2 No.1, June.2019. 27-35.

Najid, N. A., & Rahman, R. A. (2011). **Government ownership and performance of Malaysian government-linked companies. International Research Journal of Finance and Economics**, 61(1), 1450-2887.

Nasrin, A., Zakaria, Z. & Sulaiman, N.A. (2019). **The Quality of accounting information: Relevance or Value-Relevance?**. Asian Journal of accounting Perspectives,12(1), 1-21.

Negar, H. & Subowo, S. (2016). **The Analysis of The Effect of Managerial Ownership, Institutional Ownership, Leverage, and Intellectual Capital on Corporate Performance**. Accounting Analysis Journal.

Ng, A., Yuce, A., & Chen, E. (2009). **Determinants of state equity ownership, and its effect on value/performance: China's privatized firms**. Pacific-Basin Finance Journal, 17(4), 413–443.

Nguyen, N. V. (2010). **Value-Relevance of Financial Statement Information: A Flexible Application of Modern Theories to the Vietnamese Stock Market**. Department of Financial Management, Faculty of Banking and Finance, Foreign Trade University, Vietnam.

Noradiva, H., Parastou, A., & Azlina, A. (2016**). The Effects of Managerial Ownership on the Relationship between Intellectual Capital Performance and Firm Value**. International Journal of Social Science and Humanity, 6(7), 514.

Norman, Langley, G. J., Moen, R. D., Nolan, K. M., Nolan, T. W., C. L., & Provost, L. P. (2009). **The improvement guide: a practical approach to enhancing organizational performance.** John Wiley & Sons.

Novitasari, T., & Januarti, I. (2009). **Pengaruh Struktur Kepemilikan terhadap Kinerja Intellectual Capital.** JurnalAkuntansi dan Auditing, 5(2), 95-111.

Nurhayati, S. (2017). **Analisa Pengaruh Intellectual Capitak Terhadap Kinerja Pasar Dan Kinerja Keuangan Pada Perusahaan LQ45 Yang Terdaftar Di Bursa Efek Indonesia Periode Tahun 2010-2013**. Jurnal Akuntansi Riset, 6(1), 127-166.

Ohlson, J. A. (1995). **Earnings, book values and dividends in equity valuation**. Contemporary Accounting Research,11(2):661-687.

Olugbenga, A. A., & Atanda, O. A. (2014). **Value relevance of financial accounting information of quoted companies in Nigeria: A trend analysis.** Research Journal of Finance and Accounting, 5(8), 86-93.

Omokhudu, O. O., & Ibadin, P. O. (2015). **The value relevance of accounting information: Evidence from Nigeria.** Accounting and Finance Research, 4(3), 20.

Peteraf, M. A., & Barney, J. B. (2003). **Unraveling the resource‐based tangle.** Managerial and decision economics, 24(4), 309-323.

Phatak, A. (2003). **Intellectual capital in small teams**: Toward

Pratama, S. Y., & Asandimitra, N. (2017). **Determinants of Internal And External Factor On Commercial Bank In Indonesia.** Researchers World, 8(1), 1.

Prose, N. S., von Knebel-Doeberitz, C., Miller, S., Milburn, P. B., & Heilman, E. (1990). **Widespread flat warts associated with human papillomavirus type 5: a cutaneous manifestation of human immunodeficiency virus infection**. Journal of the American Academy of Dermatology, 23(5), 978-981.

Pulic, A. (2000). **VAIC™: An accounting tool for IC management**. International Journal Technology Management, 20(5–8), 702–714.

Pulic, A. (1998). **Measuring the Performance of Intellectual Potential in a Knowledge Economy**. 2nd McMaster World Congress.

Purwaningtyas, F. P., & PANGESTUTI, I. R. D (2012). **Pengaruh Mekanisme Good Corporate Governance terhadap Nilai Perusahaan Dan Kinerja Keuangan Perusahaan.** Jurnal Ekonomi Bisnis dan Perbankan, 19(19), 1-24.

Purwanto, A. (2011). **Pengaruh Struktur Kepemilikan Perusahaan terhadap Intellectual Capital Performance.** Jurnal Prestasi, 8(2), 11-33.

Qi, D., Wu, W., & Zhang, H. (2000). **Shareholding structure and corporate performance of partially privatized firms: Evidence from listed Chinese companies**. Pacific Basin Finance Journal, 8, 587–610.

Quang1, W. & Xin, Z. (2014). **The Impact of Ownership Structure and Capital Structure on Financial Performance of Vietnamese Firms**. International Business Research; Vol. 7, No. 2; 2014.

Randa, F. D. A. S., & Solon, S. A. (2012). **Pengaruh Modal Intelektual terhadap Nilai Perusahan.** Jurnal Sistem Informasi Manajemen dan Akuntansi, 10(1), 24-27.

Renato, C. Alex, A., & Alessandre, R.B. (2012). **The value relevance of accounting information in the Italian and UK stock markets**. Problems and Perspectives in Management, Volume 12, Issue 4, 2014

Rehman,W., Abdul. C, & Zahid.(2011). **Intellectual capital performance and its impact on corporate performance: An empirical evidence from modaraba sector of Pakistan**. Australian Journal of Business and Management Research Vol.1 No.5 [08-16].

Roos, G., & Roos, J. (1997). **Measuring your company's intellectual performance.** Long range planning, 30(3), 413-426.

RoosJ, R. (1997). **Intellectual capital. Navigating in the new business landscape**. New York University Press: New York.

Saleh, N., Rahman, C. A., & Ridhuan, M. (2009). **Ownership Structure and Intellectual Capital Performance in Malaysia. Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance**, 5(1),1-29.

Samit, B. & Michener, J. R., (1994). **System method and apparatus for authenticating an encrypted signal**. U.S. Patent No. 5,351,293. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office.

Sapienza, P. (2004). **The effects of government ownership on bank lending.** Journal of Financial Economics, 72, 357–385.

Sarkar, S., & Sen, K. (2008). **Board of directors and opportunistic earnings management: Evidence from India.** Journal of Accounting, Auditing & Finance, 23(4), 517-551.

Sawarjuwono, T., & Agustine, P. K. (2003). **Intellectual Capital: Perlakuan, Pengukuran dan Pelaporan (Sebuah Library Research**). Jurnal Akuntansi & Keuangan, 5(1), 35-57.

Shahveisi, F., Khairollahi, F., & Alipour, M. (2017) **.Does ownership structure matter for corporate intellectual capital performance? An empirical test in the Iranian context**. Eurasian Bus Rev. Eurasia Business and Economics Society 2016.

Shamki, D. (2013). **The influence of economic factors on the value relevance of accounting information in Jordan.** International Journal of Business and management, 8(6), 89.

Shamki, D. (2014). **Owners' Equity and Accounting Information Relevance.** Procedia-Social and Behavioral Sciences, 164, 194-200.

Shamki, D., & Al-Arussi, A. (2014). **Ownership Structure Impacting Value Relevance of Accounting Information.**

Shamki, D., & Abdul Rahman, A. (2013). **Does financial disclosure influence the value relevance of accounting information?.** Education, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues, 6(3/4), 216-232.

Shamki, D., & Rahman, A. A. (2012). **Value relevance of earnings and book value: Evidence from Jordan.** International Journal of Business and management, 7(3), 133.

Sharabati, A. A. A., Naji Jawad, S., & Bontis, N. (2010). **Intellectual capital and business performance in the pharmaceutical sector of Jordan.** Management decision, 48(1), 105-131.

Shih, C. H., Shih, C. T., & Chu, C. L. (2010). **Assisting people with multiple disabilities actively correct abnormal standing posture with a Nintendo Wii balance board through controlling environmental stimulation.** Research in developmental disabilities, 31(4), 936-942.

Shirley, M., & Nellis, J. (1991). **Public enterprise reform.** The lessons of experience. World Bank, Economic development Institute, Washington. DC.

Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1986). **Large shareholders and corporate control.** Journal of political economy, 94(3, Part 1), 461-488.

Soriya, S., & Narwal, K. P. (2012**). Impact of Intellectual Capital on Performance of Indian Corporate Sector.** Journal of Commerce and Accounting Research, 1(2), 46.

Stewart, T., & Ruckdeschel, C. (1997). **Intellectual capita: The new wealth of organizations**. Nicholas Brealey: London.

Subeki, S. (2012). **Potency of the Indonesian medicinal plants as antimalarial drugs.** Jurnal Teknologi & Industri Hasil Pertanian, 13(1).

Subroto, J. J. G. (2014**). Isolation of hyperoside and isoquercitrin from Camellia sasanqua as antioxidant agents.** Pakistam Jounal of Biological Sciences.

Sveiby, K. E. (1998). **Knowledge Works: Managing Intellectual Capital at Toshiba.**

Sveiby, K. E. (1997). **The new organizational wealth: Managing & measuring knowledge-based assets**. Berrett-Koehler Publishers; San Francisco.

Swartz, G. E., Swartz, N. P., & Firer, S. (2006). **An empirical examination of the value relevance of intellectual capital using the Ohlson (1995) valuation model**. Meditari Accountancy Research, 14(2), 67-81.

Tan, H. P., Plowman, D., & Hancock, P. (2007). **Intellectual Capital and Financial Returns of Companies.** Journal of Intellectual Capital, 8(1), 76-95. http://dx.doi.org/10.1108/14691930710715079

Vijitha, P. ,& Imalathasan, B. (2014). **Value relevance of published financial statements with special emphasis on impact of cash flow reporting.** International Research Journal of Finance and Economics, 17(1), 1450-2887.

Villalonga, B., & Amit, R. (2006). **How do family ownership, control and management affect firm value?** Journal of Financial Economics, 80(2), 385–417.

Volkov, M. S. (2012). **Cosmological solutions with massive gravitons in the bigravity theory**. Journal of High Energy Physics, 2012(1), 35.

Wahyudi, U., & Pawestri, H. P. (2006). **Implikasi Struktur Kepemilikan terhadap Nilai Perusahaan: Dengan Keputusan Keuangan sebagai Variabel Intervening.** Simposium Nasional Akuntansi IX. Padang.

Wei, Z., Xie, F., & Zhang, S. (2005). **Ownership structure and firm value in China's privatized firms: 1991–2001**. Journal of Financial Quantitative Analysis, 40, 87–108.Wijayanti (2013)

Wijayanti, P. (2013). **Pengaruh Intellectual Capital terhadap Harga Saham Melalui Kinerja Keuangan pada Perusahaan Perbankan yang terdatar di Bursa Efek Indonesia Pada Tahun 2009-2011**. Jurnal Ilmiah Mahasiswa Fakultas Ekonomi Brawijaya, 1(2), 1-27.

Williams, S. M. (2000). **Is intellectual capital performance and disclosure practices related**? Journal of Intellectual Capital, 2(3), 192–203.

William, C. & Hsieh, J. (2011). **Intellectual Capital and Value CreationIs Innovation Capital a Missing Link?** International Journal of Business and Management Vol. 6, No. 2; February 2011.

Xia, Q., & Cheng, Y. (2017) **Ownership Structure and Corporate Performance from the Perspective of Ultimate Ownership: Evidence from Chinese State-owned Listed Enterprises**, November 24 2016.

Xu, D., Pan, Y., Wu, C., & Yim, B. (2006). **Performance of domestic and foreign-invested enterprises in China**. Journal of World Business, 41(3), 261–274.

Xu, X., & Wang, Y. (1999). **Ownership structure and corporate governance in Chinese stock Companies.** China Economic Review. 10 (1999). 75-98.

Yalama, A., & Celik, S. (2013). **Real or spurious long memory characteristics of volatility: Empirical evidence from an emerging market**. Economic Modelling, 30, 67-72.

Yulianto, F., Ward, P. J., Marfai, M. A., Hizbaron, D. R., & Aerts, J. C. J. H. (2011). **Coastal inundation and damage exposure estimation: a case study for Jakarta**. Natural Hazards, 56(3), 899-916.

Zangoueinezhad, A., & Moshabaki, A. (2009). **The role of structural capital on competitive intelligence.** Industrial Management & Data Systems, 109(2), 262-280.

Zanjirdar, M., & Kabiribalajadeh, A. (2011). **Examining relationship between ownership structure and performance of intellectual capital in the stock market of Iran**. Indian journal of Science and Technology, 4(10), 1369-1377.

ภาคผนวก ก

การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 32 การแสดงค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ (Skewness) และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่ง (Kurtosis)

ตัวแปร	$\overline{X}$	SD	Skewness	Kurtosis
CEE	294.99	29.42	0.97	0.32
SCE	0.60	0.30	2.82	7.61
HCE	237.72	26.91	1.31	1.26
EPS	7.08	11.78	2.21	3.33
BVEPS	6.68	13.69	2.18	8.62
CFOA	3.88	8.43	2.32	5.46
FOR	9.21	15.93	2.76	7.75
INT	9.83	17.31	2.19	1.15
GOR	5.74	12.33	2.70	7.43
MOR	7.43	13.11	2.53	7.25
FLT	6.17	12.22	2.89	3.12

ภาคผนวก ข

ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (IOC)

สรุปผลรายงานผลการหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์

เรื่อง การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้วิจัย

นางจารุวรรณ เอกสะพัง

รหัส 57560197

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์

คำชี้แจงเกี่ยวกับการสรุปรายงานตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์

1. การกรอกคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านที่ได้ให้ไว้ในแบบรายงานผลดังกล่าว พร้อมรวมคะแนนในแต่ละข้อและหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น มีการให้ความหมายของผลคะแนนได้ ดังนี้

ผลคะแนนได้	1 หมายถึง	มีความเที่ยงตรงใช้ได้
ผลคะแนนได้	0.8 หมายถึง	มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้
ผลคะแนนได้	0.6 หมายถึง	มีความเที่ยงตรงใช้ได้
ผลคะแนนได้	0.4 หรือต่ำกว่า 0.5	มีค่าความเที่ยงตรงใช้ไม่ได้ต้องปรับปรุง
ผลคะแนนได้	0.2 ซึ่งต่ำกว่า 0.5	มีค่าความเที่ยงตรงใช้ไม่ได้ ต้องปรับปรุงเช่นกัน

2. ความหมายของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ลำดับที่ 1 หมายถึง รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรพร เฉลิมชิต

ลำดับที่ 2 หมายถึง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไอลัดดา โอ่งกลาง

ลำดับที่ 3 หมายถึง อาจารย์ ดร.พิเชษฐ์ โสภาพงษ์

สรุปรายงานผลหาค่าความเที่ยงตรง (IOC)

แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหน้าข้อที่ท่านเห็นเหมาะสม

คำถามงานวิจัย	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				หมายเหตุ
	1	2	3	ผล	
1. นโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา					
1.1 ในปัจจุบันบริษัทของท่านจัดทำนโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเหล่านี้อย่างไรบ้าง **ประกอบด้วย**	1	1	1	1.0	
1. นโยบายด้านพัฒนาความสามารถวิชาชีพของพนักงาน	1	1	0	0.6	
2. นโยบายเกี่ยวกับทักษะพนักงานด้านสังคม	1	1	1	1.0	
3. นโยบายเกี่ยวกับสร้างแรงจูงใจพนักงาน	1	1	1	1.0	
4. นโยบายเกี่ยวกับความสามารถการเป็นผู้นำ	1	0	1	0.6	
5. นโยบายความร่วมมือภายในบริษัทและการถ่ายทอดความรู้	1	1	1	1.0	
6. นโยบายเกี่ยวกับการบริหารของผู้นำ	1	1	1	1.0	
7. นโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	1	1.0	
8. นโยบายเกี่ยวกับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์	1	1	1	1.0	
9. นโยบายเกี่ยวกับการรักษาเครื่องมือการค้า	1	1	1	1.0	
10. นโยบายเกี่วกับความสัมพันธ์กับลูกค้า	1	1	0	0.6	
11. นโยบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ขาย	1	1	0	0.6	
1.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลนโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
1.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลนโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	1	1	1.0	
2. แผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญา					
2.1 ในปัจจุบันบริษัทของท่านมีแผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเหล่านี้หรือไม่	1	1	1	1.0	
1. มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ	1	0	1	0.6	

คำถามงานวิจัย	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				หมายเหตุ
	1	2	3	ผล	
2. มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของพนักงาน	1	1	1	1.0	
3. สนับสนุนเกิดความร่วมมือภายในบริษัทและการถ่ายทอดความรู้	1	1	1	1.0	
4. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร	1	1	1	1.0	
5. มุ่งเน้นการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ตัวใหม่	1	1	1	1.0	
6. มุ่งเน้นเรื่องความสัมพันธ์กับลูกค้า โดยกิจกรรมที่เน้นระหว่างผู้ขายกับบริษัท	1	1	1	1.0	
2.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลแผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
2.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลแผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	0	1	0.6	
3. ผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญา					
3.1 ปัจจุบันบริษัทของท่านมีผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเพียงไร	1	1	1	1.0	
1. ความได้เปรียบของคู่แข่งขันทางด้านการลอกเลียนแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ	1	1	1	1.0	
2. ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า	1	1	1	1.0	
3. การใช้ทรัพยากรของบริษัทอย่างคุ้มค่า	1	0	1	0.6	
4. การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของบริษัทอย่างเหมาะสม	1	1	1	1.0	
5. พนักงานในบริษัทมีทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1.0	
6. ท่านใช้กลยุทธ์ด้านสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งขันโดยเน้นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์	1	1	1	1.0	
3.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	

คำถามงานวิจัย	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				หมายเหตุ
	1	2	3	ผล	
3.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	1	1	1.0	
4. ในปัจจุบันบริษัทของท่านมีค่าใช้จ่ายและสินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญา หรือไม่	1	1	1	1.0	
4.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องค่าใช้จ่าย สินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร	0	1	1	0.6	
4.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายสินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
4.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยค่าใช้จ่าย สินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	1	1	1.0	
5. ในปัจจุบันบริษัทของท่านมี หนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญา	1	1	1	1.0	
5.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร	1	1	1	1.0	
5.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
5.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลหนี้สินไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	1	1	1.0	
6. ในปัจจุบันบริษัทของท่านได้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
6.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร	1	1	1	1.0	
6.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
6.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	1	1	1.0	
7. ในปัจจุบันบริษัทของท่านมีผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกีบทุนทางปัญญา หรือไม่	1	1	1	1.0	

คำถามงานวิจัย	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				หมายเหตุ
	1	2	3	ผล	
7.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร	1	1	0	0.6	
7.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่	1	1	1	1.0	
7.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร	1	1	1	1.0	
8. รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา	1	1	0	0.6	
8.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานทุนทางปัญญา	0	1	1	0.6	
9. รูปแบบรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา	1	0	1	0.6	
9.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา	1	1	1	1.0	

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์

SPU
SRIPATUM UNIVERSITY

BANGKHEN
2410/2
PHAHOLYOTHIN RD.,
JATUJAK, BANGKOK
10900
TEL. 0 2579 1111
FAX. 0 2561 1721
www.spu.ac.th

CHOMBURI CAMPUS
79 BANCHA-THAD RD.,
BLONGTAMRU, MUANG,
CHONBURI 20000
TEL. 0 3874 3880-9
FAX. 0 3874 3708
www.east.spu.ac.th

KHON KAEN
182/12 MOO 4,
SRICHAN RD.,
NAMUANG DISTRICT,
AMPHUR MUANG,
KHON KAEN 40000
TEL. 0 4322 4111
FAX. 0 4322 4119
www.khonkaen.spu.ac.th

ที่ มศป.คบช.0105/202

วันที่ 18 มีนาคม 2562

เรื่อง ขอสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกในการทำวิจัย

เรียน กรรมการผู้บริหาร บริษัท.....

ด้วย นางสาวรุวรรณ เอกสะพัง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังอยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาเอก โดยมีหัวข้อวิจัย เรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงโครงสร้างผู้มีอิทธิพลต่อข้อมูลทางบัญชีโดยผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" โดยมี ดร.พิชชนัฐ ไชยภาพงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอความอนุเคราะห์ ท่านให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์และขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ และจะไม่มีการใช้ข้อมูลใดๆ ที่เปิดเผยเกี่ยวกับธุรกิจของท่านในการรายงานข้อมูล

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินธุภูสักดิ์)
คณบดีคณะบัญชี

คณะบัญชี ผู้ประสานงาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรงนอก วรรณพฤกษ์
(ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี)
นางสาววันทนา ไพบูลิพรวุฒิ (เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร)
โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 2374 โทรสาร 0-2579-1111 ต่อ 2375
นางสาวรุวรรณ เอกสะพัง นักศึกษาปริญญาเอก การบัญชี โทรศัพท์ 08-9713-4435 Email : Jaru_suwan@hotmail.com

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางบัญชีโดยส่งผ่านทุนทางปัญญา : หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำชี้แจง

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวิเคราะห์อิทธิพลโครงสร้างผู้ถือหุ้นต่อมูลค่าข้อมูลทางการบัญชี โดยส่งผ่านทุนทางปัญญา: หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในตัวแบบที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณไปใช้จริง และพัฒนารูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลที่ได้รับจากท่านนับว่าเป็นประโยชน์ยิ่งและมีคุณค่าต่อวงวิชาการเป็นอย่างมากที่สามารถทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา และผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ต่อไป

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จาจากกลุ่มของผู้บริหารและผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ถือหุ้นเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยทุนทางปัญญา ซึ่งถูกคัดเลือกเป็นตัวแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมละบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น โดยผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับและไม่นไปเปิดเผยแก่บุคคลภายนอกอันจะทำให้ท่านและหน่วยงานของท่านเกิดความเสียหายแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ข้เอมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วนในครังนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้

(นางจารุวรรณ เอกสะพัง)

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบัญชี

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

โทรศัพท์มือถือ 08-9713-4435 E-mail: Jaru_suwan@hotmail.com

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อบริษัท.....
   ที่อยู่.....
   .....
   เบอร์โทร.....
2. ผู้ให้ข้อมูล.....
   ตำแหน่ง.....
   ประสบการณ์ในตำแหน่งที่ทำอยู่บริษัทปัจจุบัน ……..
   ท่านมีความรู้เกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร
   ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด
   วันที่ให้ข้อมูล.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา

คำอธิบาย : โปรดตอบคำถามแต่ละข้อโดยพิจารณา ดังนี้

1. ระดับความสำคัญของกิจการต่อเรื่องดังกล่าว ให้ท่านประมาณจากความเห็นของท่านว่ากิจการมีเรื่องดังกล่าวหรือไม่
2. การเปิดเผยข้อมูลปัจจุบัน ให้คำนึงถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี 2562
3. ในการให้ความคิดเห็นโปรดพิจารณาถึงกิจการของท่านเป็นหลักโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและต้นทุนในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว เช่น ค่าใช้จ่ายจัดเก็บข้อมูลหรือข้อมูลนี้จะทำให้เสียเปรียบคู่แข่ง เป็นต้น

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหน้าข้อที่ท่านเห็นเหมาะสม

2. นโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

1.1 ในปัจจุบันบริษัทของท่านจัดทำนโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเหล่านี้อย่างไรบ้าง (กรณีกิจการของท่านไม่เกี่ยวข้องกับรายการใด โปรดตอบในช่องไม่มีรายการดังกล่าว)

รายการ	ทำ	ทำบางส่วน	ไม่ทำ	กำลังดำเนินการ	ไม่มีรายการดังกล่าว
1. นโยบายด้านพัฒนาความสามารถวิชาชีพของพนักงาน					
3. นโยบายเกี่ยวกับทักษะพนักงานด้านสังคม					
4. นโยบายเกี่ยวกับสร้างแรงจูงใจพนักงาน					
5. นโยบายเกี่ยวกับความสามารถการเป็นผู้นำ					
6. นโยบายความร่วมมือภายในบริษัทและการถ่ายทอดความรู้					
7. นโยบายเกี่ยวกับการบริหารของผู้นำ					
8. นโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ					
9. นโยบายเกี่ยวกับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์					
10. นโยบายเกี่ยวกับการรักษาเครื่องมือการค้า					
11. นโยลายเกี่วกับความสัมพันธ์กับลูกค้า					
12. นโยบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้ขาย					

หมายเหตุ. ทุนทางปัญญา หมายถึง การวัดประสิทธิภาพของทุนทางปัญญาที่สามารถกำหนดขอบเขตของมูลค่ากิจการโดยการบริหารทรัพยากรของบริษัทให้มีประสิทธิภาพ โดยที่บริษัทที่มีมูลค่าเพิ่มทุนทางปัญญามากขึ้นเท่าไหร่ ย่อมทำให้บริษัทนั้นมีทุนทางปัญญาในการบริหารทรัพยากรที่มีคุณค่ามากเท่านั้น

1.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลนโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

- ☐ ไม่ได้เปิดเผย
- ☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
- ☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
- ☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

1.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลนโยบายหรือเป้าหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

- ☐ ไม่ควรเปิดเผย
- ☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
- ☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
- ☐ ไม่มีความคิดเห็น

2. แผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

2.1 ในปัจจุบันบริษัทของท่านมีแผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเหล่านี้หรือไม่

รายการ	มี	มีบางส่วน	ไม่มี	กำลังดำเนินการ
1.มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ				
2. มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของพนักงาน				
3. สนับสนุนเกิดความร่วมมือภายในบริษัทและการถ่ายทอดความรู้				
4. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร				
5. มุ่งเน้นการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ตัวใหม่				
6. มุ่งเน้นเรื่องความสัมพันธ์กับลูกค้า โดยกิจกรรมที่เน้นระหว่างผู้ขายกับบริษัท				

2.4 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลแผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

☐ ไม่ได้เปิดเผย

☐ เปิดเผยแบบอธิบาย

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน

☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง

☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

2.5 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลแผนงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

☐ ไม่ควรเปิดเผย

☐ เปิดเผยแบบอธิบาย

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน

☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง

☐ ไม่มีความคิดเห็น

3. ผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

ผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญา หมายถึง แหล่งรวมสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งไม่สามารถวัดมูลค่าได้ ส่งผลต่อผลประโยชน์และต้นทุนขององค์กร ทุนทางปัญญาเป็นสินทรัพย์ขององค์กรที่ไม่สามารถสัมผัสได้ และไม่สามารถมองเห็นได้ แต่เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นความรู้ในการสร้างมูลค่าให้กับองค์กรได้ และผลักดันไปสู่ความยั่งยืนขององค์กรจากการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อเกิดประสิทธิภาพในด้านการถือครองทรัพย์สินทางปัญญา

3.1 ปัจจุบันบริษัทของท่านมีผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาเพียงไร

รายการ	ทำ	ทำบางส่วน	ไม่ทำ	กำลังดำเนินการ	ไม่มีรายการดังกล่าว
1. ความได้เปรียบของคู่แข่งขันทางด้านการลอกเลียนแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ					
2. ทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า					
3. การใช้ทรัพยากรของบริษัทอย่างคุ้มค่า					
4. การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของบริษัทอย่างเหมาะสม					
5. พนักงานในบริษัทมีทักษะและทัศนคติที่ดีเพื่อขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างเหมาะสม					
6. ท่านใช้กลยุทธ์ด้านสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งขันโดยเน้นด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์					

3.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

☐ ไม่ได้เปิดเผย

☐ เปิดเผยแบบอธิบาย

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน

☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง

☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

3.3 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

☐ ไม่ควรเปิดเผย

☐ เปิดเผยแบบอธิบาย

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน

☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง

☐ ไม่มีความคิดเห็น

ตอนที่ 4 ในปัจจุบันบริษัทของท่านมีค่าใช้จ่ายและสินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญา หรือไม่

☐ มี ☐ ไม่มี

หมายเหตุ

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เนื่องจากกิจการต้องการพัฒนาทรัพยากรของบริษัท เช่น จ่ายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน

สินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญา หมายถึง ต้นทุนที่เกิดขึ้น เนื่องจากกิจการพัฒนากระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่วกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องค่าใช้จ่าย สินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

4.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายสินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

☐ ไม่ได้เปิดเผย
☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

4.4 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยค่าใช้จ่าย สินทรัพย์เกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

☐ ไม่ควรเปิดเผย
☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
☐ ไม่มีความคิดเห็น

ตอนที่ 5 ในปัจจุบันบริษัทของท่านมี หนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

☐ มี ☐ ไม่มี

หมายเหตุ

หนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญา หมายถึง หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นมากและค่าเสียหายสามารถประมาณได้อย่างมีเหตุผล เช่น หนี้สินประมาณการค่าใช้จ่ายพนักงาน การฟ้องร้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

5.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

5.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

- ☐ ไม่ได้เปิดเผย
- ☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
- ☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
- ☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

5.4 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลหนี้สินไม่แน่นอนเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

- ☐ ไม่ควรเปิดเผย
- ☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
- ☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
- ☐ ไม่มีความคิดเห็น

ตอนที่ 6 ในปัจจุบันบริษัทของท่านได้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

☐ ปฏิบัติ ☐ ไม่ได้ปฏิบัติ

หมายเหตุ

การปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพนักงานและกฎหมายเกี่ยวกับผู้บริโภค ที่เป็นสิ่งทำให้เกิดทุนทางปัญญาของบริษัท

6.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

6.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

- ☐ ไม่ได้เปิดเผย
- ☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
- ☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
- ☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

6.4 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

- ☐ ไม่ควรเปิดเผย
- ☐ เปิดเผยแบบอธิบาย
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ
- ☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน
- ☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง
- ☐ ไม่มีความคิดเห็น

ตอนที่ 7 ในปัจจุบันบริษัทของท่านมีผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกีบทุนทางปัญญา หรือไม่

☐ มี ☐ ไม่มี

หมายเหตุ

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานทุนทางปัญญา หมายถึง บริษัทสามารถทำกำไรโดยการปรับเปลี่ยนมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมเพื่อสร้างผลประโยชน์ของบริษัทเอง การสร้างมูลค่าองค์กรเป็นผลมาจาก บริษัทมีการกำหนดนโยบายในองค์กร เป็นแนวทางให้แต่ละแผนกภายในองค์กรดำเนินตามเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมูลค่าและเกิดความสำเร็จในองค์กร

7.1 บริษัทของท่านให้ความสำคัญกับเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญามากน้อยเพียงไร

☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด

7.2 ในปัจจุบันบริษัทของท่านเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาหรือไม่

☐ ไม่ได้เปิดเผย

☐ เปิดเผยแบบอธิบาย

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน

☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง

☐ ไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย

7.4 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดเผยผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานเกี่ยวกับทุนทางปัญญาของบริษัทอย่างไร

☐ ไม่ควรเปิดเผย

☐ เปิดเผยแบบอธิบาย

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบาย พอที่จะกำหนดระดับสูง/ต่ำ

☐ เปิดเผยข้อมูลโดยอธิบายตัวเลขทางการเงิน

☐ เปิดเผยข้อมูลพร้อมตัวเลขทางการเงิน และแยกแสดง

☐ ไม่มีความคิดเห็น

ตอนที่ 8 **รูปแบบการเปิดเผยข้อมูลทุนทางปัญญา**

บริษัท.....

รายงานทุนทางปัญญา

ณ วันที่.....

1. สภาพแวดล้อมทั่วไปของบริษัท

.....

.....

.....

.....

2. องค์ประกอบของรายงานทุนทางปัญญา

องค์ประกอบที่ 1 ทุนมนุษย์

การเปิดเผยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคคลภายในองค์กร ด้านความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากบุคคลภายในบริษัท และสิ่งที่ควรเปิดเผยทางด้านรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย

1. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานของบริษัท
2. เปิดเผยความสามารถทางวิชาชีพของพนักงาน
3. เปิดเผยทักษะความสามารถพนักงานด้านสังคม
4. เปิดเผยแรงจูงใจพนักงาน
5. เปิดเผยความสามารถการเป็นผู้นำ

องค์ประกอบที่ 2 ทุนโครงสร้าง

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่หมุนเวียนอยู่ภายในองค์กรและสามารถถ่ายทอดสู่พนักงานที่เข้าใหม่ได้แก่ ระบบงาน โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยี ซอฟท์แวร์คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลองค์กร กระบวนการทำงาน อาคาร สถานที่ ประกอบด้วย

1. เปิดเผยความร่วมมือภายในบริษัทและการถ่ายทอดความรู้
2. การเปิดเผยการบริหารของผู้นำ

บริษัท.....

รายงานทุนทางปัญญา (ต่อ)

ณ วันที่.....

3. การเปิดเผยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การเปิดเผยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์
5. การเปิดเผยเครื่องหมายการค้า

องค์ประกอบที่ 3 ทุนสัมพันธ์

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับลูกค้า ได้แก่ ฐานข้อมูลลูกค้า ความคิด ความเชื่อ พฤติกรรม ความต้องการของลูกค้า ข่าวสารความรู้จากระบบตลาดภายนอกองค์กร ประกอบด้วย

1. การเปิดเผยความสัมพันธ์กับลูกค้า
2. เปิดเผยความสัมพันธ์กับผู้ขาย (พ่อค้าคนกลาง)
3. การเปิดเผยการประชาสัมพันธ์
4. การเปิดเผยด้านความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการปรับปรุงรายงาน โปรดให้ขอเสนอแนะ

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานทุนทางปัญญา

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานทุนทางปัญญา

☐ เห็นด้วยอย่างมาก ☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

1.2 สาเหตุที่เห็นด้วยเพราะ.....

1.3 สาเหตุที่ไม่เห็นด้วยเพราะ.....

1.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรางาน.....

ตอนที่ 9 รูปแบบรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

บริษัท.....

รายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

ณ วันที่ 31 ธันวาคม .....

หน่วย: บาท

	หมายเหตุ	ปี.....	ปี.....
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายในการอบรมและพัฒนาพนักงาน		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายในการจัดหาและทดแทนตำแหน่ง		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสวัสดิการแรงงานและครอบครัว		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชุมของพนักงาน		xxxx	xxxx
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนมนุษย์		**xxxx**	**xxxx**
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา		xxxx	xxxx
ผลตอบแทนคณะกรรมการ		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายในการประชุมคณะกรรมการ		xxxx	xxxx
ต้นทุนทรัพย์สินทางปัญญา (ตราสินค้า,เครื่องหมายการค้า,ซอฟท์แวร์)		xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับฐานข้อมูลองค์ความรู้		xxxx	xxxx
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง		**xxxx**	**xxxx**

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนสัมพันธ์

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์	xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการชดเชยผู้บริโภค	xxxx	xxxx
ค่าปรับการผิดข้อบังคับด้านผลิตภัณฑ์	xxxx	xxxx
ค่าใช้จ่ายจากข้อผูกพันตามสัญญาต่อชุมชนและสังคม	xxxx	xxxx
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนโครงสร้าง	**xxxx**	**xxxx**

ข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการปรับปรุงรายงาน โปรดให้ขอเสนอแนะ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนทางปัญญา

1.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานทุนทางปัญญา

☐ เห็นด้วยอย่างมาก ☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย ☐ ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

1.6 สาเหตุที่เห็นด้วยเพราะ.....

1.7 สาเหตุที่ไม่เห็นด้วยเพราะ.....

1.8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับรางาน.....

ประวัติผู้วิจัย

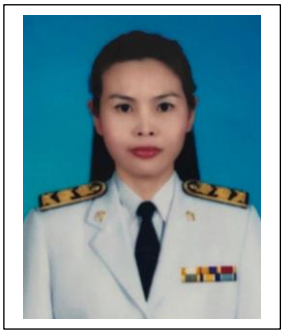

ชื่อ – สกุล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุวรรณ เอกสะพัง
วัน เดือน ปี เกิด	3 พฤษภาคม 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2545 บริหารธุรกิจ (การบัญชี) มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม	
	พ.ศ. 2551 บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์

2551 ผลกระทบของการเรียนรู้ขององค์กรและการสนับสนุนขององค์กรที่มีต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย

2560 การบริหารจัดการระบบบัญชีสำหรับสถาบันการเงินชุมชน เพื่อสร้างรากฐานการรายงานผลการดำเนินงานที่ดี ของจังหวัดมหาสารคาม (นำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายความร่วมมือวิชาการและวิจัยด้านมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร วันที่ 26 สิงหาคม 2560

2560 The effect of Corporate Governance on Cost of Capital of listed companies on the stock exchange of Thailand : An investigation of moderating role of Firm size (นำเสนอผลงานวิจัยประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ The 4th NEU National and international conference 2017 Certificate of appreciation North Eastern University, Khon kaen, Thailand July, 21th, 2017)

2560 การศึกษาความรู้ ความเข้าใจการทำบัญชีครัวเรือนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตีพิมพ์บทความ วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 พ.ค.-ส.ค.2560

2561 ผลกระทบของการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่มีต่องบการเงินบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตีพิมพ์บทความ วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 ม.ค.-เม.ย.2561

รางวัลหรือทุนที่เคยได้รับ

วิทยานิพนธ์ดีเด่น พ.ศ. 2551 ผลกระทบของการเรียนรู้ขององค์กรและการสนับสนุนขององค์กรที่มีต่อระบบสารสนเทศทางการบัญชีของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย

ประสบการณ์ในการทำงาน

2541-2542	แผนกบัญชีคอมพิวเตอร์	บริษัท โตโยต้าสกลนคร จำกัด
2545-2546	แผนกทำบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	บริษัท แอ๊ดวานซ์การบัญชี จำกัด
2546-2548	หัวหน้าแผนกบัญชีและการเงิน	ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2548-ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2557-2561	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ (ด้านบริการวิชาการ)	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2561-ปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรบัญชี	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการบัญชีบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สถานที่อยู่ปัจจุบัน สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม